Coll. Lemoyne
A

CANADA

NATIONAL LIBRARY
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

WELD'S
REIZEN
DOOR DE
STAATEN
VAN
NOORD-
AMERIKA.
III.

E N

E N

ERIKA:

coll. complète
A

CA

NATIONA
BIBLIOTHÈQ

REIZEN

DOOR DE

STAATEN

VAN

NOORD-AMERIKA:

REIZEN

DOOR DE

STAATEN

VAN

NOORD-AMERIKA.

REIZEN

DOOR DE

STAATEN

VAN

NOORD-AMERIKA,

EN DE

PROVINTIËN

VAN

OPPER- EN NEDER-CANADA;

IN DE JAAREN 1795, 1796 EN 1797.

ONDERNOMEN DOOR

ISAÄC WELD, JUNIOR.

NAAR DEN DERDEN DRUK.

UIT HET ENGELSCH VERTAALD

DOOR

S. VAN HOEK,

Predikant te *Aalburg* en *Heesbeen*.

MET PLAATEN EN KAARTEN.

IN DRIE DEELEN.

DERDE EN LAATSTE DEEL.

IN DEN HAAGE, BIJ

J. C. LEEUWESTIJN,

MDCCCII.

REIZEN

DOOR DE

STAATEN

VAN

NOORD-AMERIKA,

DOOR

PROVINTIËN

VAN

OPPER- en NEDER-CANADA;

GEDAAN

DOOR

ISAAC WELD, Junior,

ESQUIER.

INHOUD

VAN HET

DERDE DEEL.

DRIE EN DERTIGSTE BRIEF.

Beſchrijving van het Diſtrict van Malden. — Aanlegging van eenen nieuwen Engelſchen Post aldaar. — Eiland Bois-Blanc. — Onderſcheid tuſſchen de Engelſchen en Amerikaanen, betrekkelijk het recht van bezitting. — Blokhuizen, hoedanig ingerigt. — Landhoeve van den Kapitein E..... — Indiäanen. — Beſchrijving van de Rivier Detroit, en het land grenzende aan dezelve. — De Stad Detroit. — Hoofdkwartieren van de Amerikaanſche

Armeé. — Officieren van het Westlijke Leger. — Vrugtlooze poogingen der Amerikaanen, om den Indiäanen eenen indruk en denkbeeld te geeven van hunne grootheid. — Het Land in den omtrek van Detroit. — Twijfelingen aangaande onzen terugweg naar Philadelphiä. — Keuze van dien langs Presqu'Isle. — Vertrek van Detroit. . . Bladz. 1

VIER EN DERTIGSTE BRIEF.

Geſchenken, van wegens het Britſche Gouvernement, aan de Indiäanen uitgedeeld. — Wijze, op welke dezelven uitgedeeld worden. — Redenen, waarom men deze geſchenken geeft. — Welk het beſte middel is, om zich van de genegenheid der Indiäanen te verzekeren. — Weinige moeite, die de Amerikaanen neemen, om in goede verſtandhouding te zijn met de Indiäanen. — Gevolgen daarvan. — Oorlog tuſſchen de Amerikaanen en de Indiäanen. — Korte ſchets van hetzelve. — Vrede geſlooten door den Generaal WAIJNE. *— Deze zal vermoedelijk niet lang duu-*

ren.

ren. — Redenen daarvan. — Beſchrijving van de wijze, waarop de Indiäanen vrede maaken. . *Bladz.* 34

VIJF EN DERTIGSTE BRIEF.

Kort berigt van de geſteldheid, zeden, character en hoedanigheden, zoo ligchaamlijke als verſtandige, der Indiaanen, doormengd met eenige bijzonderheden. . . . . . *Bladz.* 78.

ZES EN DERTIGSTE BRIEF.

Vertrek van Malden. — Storm op het Meir Erie. — Drijven terug tuſſchen de Eilanden. — Groot gevaar van ſchipbreuk. — Vaart over het Meir. — Aankoomst aan het Fort Erie. — Togtjen naar de Buffalo-Creek. — De Schrijver neemt eenige Indiäanen aan, om hem door de boſſchen te vergezellen. — Vertrek te voet. — Reis door de boſſchen. — Beſchrijving van het Land aan gene zijde van de Buffalo-Creek. — Groote Vlakten. — Trotsch

en

en ſchoon voorkoomen der boomen aldaar. — Indiäanſche honden. — Aankoomst op de Volkplantingen aan de Rivier de Geneſee. — Eerſte Planters. — Derzelver algemeen Character. — Beſchrijving van het Land, grenzende aan de Rivier de Geneſee. — Koortzen in den Herfst gewoon. — Vertrek te voet naar Bath. Bladz. 177

ZEVEN EN DERTIGSTE BRIEF.

Berigt van Bath. — Derzelver omtrek. — Zonderlinge wijze, om het Land te bevolken. — Speculateurs. — Beſchrijving van eenen derzelver, in eenen brief van een Amerikaansch Landbouwër. — De Kreek Conhorton. — Beſchouwing van de Scheepvaart van Bath naar beneden. — Vertrek van Bath naar Newtown. — Gaan in Cano's ſcheep. — Stranden in den nagt. — Zoeken ſchuilplaats in een nabuurig huis. — Groote moeite, om eetwaaren te krijgen. — Hervatten de reis. — Lochartsburgh. — Beſchrijving van den Oostlijken arm der Ri-

Riviere, de Susquehannah. — French Town. — Onëenigheid tusschen de Franschen en Amerikaanen. — Wilkesbarré. — Bergen in den omtrek. — Het Land naar den kant van Philadelphiä, is zeer weinig bevolkt. — Beschrijving van de Wind-Gap in de Blauwe Bergen. — Hoofdzaaklijk berigt van de Moravische Volkplanting te Bethlehem. — Terugreis naar Philadelphiä. . . . Bladz. 227

AGT EN DERTIGSTE BRIEF.

Vertrek van Philadelphiä. — Aankoomst te New-York. — Bezoek op Long Island. — Verschrikkelijke verwoestingen door de Geele Koorts. — Hollandsche Ingezetenen, wantrouwende omtrent Vreemdlingen. — Uitmuntende Landbouwërs. — Getal van Ingezetenen. — Teelt van Koorn. — Verbaazende meenigte van Herten en ander Wild. — Wetten tot beschermíng van dezelven. — Toeneeming van het getal dezer dieren. — Vermindering van de Bevers. — New-York aan-

aangenaam voor Vreemdlingen. — Beſluit. 273

Geſchiedkundige Aanteekeningen omtrent Canada of Nieuw-Frankrijk. . . 285

BERIGT VOOR DEN BINDER.

Gezigt van Bethlehem, eene Moraviſche Volkplanting. . . . . Bladz. 257

Kaart van de Noordlijke Staaten van Amerika. 340

REIZEN

DOOR DE

STAATEN

VAN

NOORD-AMERIKA.

DRIE EN DERTIGSTE BRIEF.

Beſchrijving van het Diſtrict van Malden. — Aanlegging van eenen nieuwen Engelſchen Post aldaar. — Eiland Bois-Blanc. — Onderſcheid tusſchen de Engelſchen en Amerikaanen, betrekkelijk het recht van bezitting. — Blokhuizen, hoedanig ingerigt. — Landhoeve van den Kapitein E. . . . . *— Indiäanen. — Beſchrijving van de Rivier Detroit, en het land grenzende aan dezelve. — De Stad Detroit. — Hoofdkwartieren van de Amerikaanſche Armee. — Officieren van het westlijke Leger. — Vrugtlooze poogingen der Amerikaanen, om den Indiäanen eenen indruk en denkbeeld te geeven van hunne grootheid. — Het Land in den*

omtrek van Detroit. — Twijfelingen aangaande onzen terugweg naar Philadelphiä. — Keuze van dien langs Presqu'Isle. — Vertrek van Detroit.

Malden, October.

Malden is een Diſtrict van eene verbaazende uitgeſtrektheid, gelegen aan de westlijke zijde van de Rivier de *Detroit*, omtrent agttien mijlen beneden de Stad van dien naam. Aan het beneden-einde van het Diſtrict vindt men ſlegts eenige weinige huizen, die, hier en daar, verſtrooid ſtaan; maar, aan het Boven-einde, grenzende aan de Rivier, en digt bij den nieuwen *Engelſchen* Post, die, zedert het verlaaten van *Detroit*, is aangelegd, heeft men eene kleene Stad geſticht, die thands reeds meer dan twintig huizen bevat, en zeer ſpoedig toeneemt. Verſcheidene Kooplieden, welken eertijds te *Detroit* hun verblijf hielden, zijn derwaards vertrokken, en hebben zich aldaar nedergezet. Tot dus verre draagt deze kleene Stad nog geenen bijzonderen naam, zoo min als de nieuwe Post, maar meeſtal zijn dezelven bekend onder dien van den nieuwen *Engelſchen* Post, en de Stad bij het Eiland *Bois-Blanc*, een Eiland omtrent twee mijlen in de lengte,

en

en eene halve mijl in de breedte, liggende tegen over *Malden*.

In het begin, dat er over het verlaaten van *Detroit* geſproken wierd, beſchouwde men dit Eiland, als eene zeer geſchikte plaats, tot het aanleggen van eenen nieuwen Post; en er wierd daadlijk bevel gegeeven, om hetzelve van de *Indiaanen* te koopen, en, in naam van zijne *Britſche* Majeſteit, in bezit te neemen. Ingevolge hiervan vertrok er, tot dat einde, eenig volk uit *Detroit* derwaards, ſtichtte, op het Noordlijk uiterſte van dit Eiland, een kleen Blokhuis, en liet aldaar eene wagt, onder het bevel van eenen Sergeant, agter. Naderhand maakte men toebereidzels, tot het aanleggen van eene Sterkte; doch daar tegens deed het Gouvernement der Verëenigde Staaten, ten zelfden tijde, zeer leevendige en warme voorſtellen, beweerende, dat dit Eiland geenszins binnen de grenzen van het *Engelsch* Grondgebied gelegen is. Dit onderwerp aan twist en bedenkingen onderheevig zijnde, en niet onmiddenlijk kunnende beſlist worden, heeft men het voorneemen tot het bouwen van deze Sterkte voor eenen tijd opgeſchort; egter is het Blokhuis op het Eiland ſtaande gebleeven, en in het bezit der *Engelſchen*, die dit zoo lang zul-

len houden, tot dat deze zaak in verſchil zal beſlist zijn, door daar toe aangeſtelde Commisſarisſen, welken, ingevolge het laatſte verdrag, de grensſcheidingen van het *Britſche* Grondgebied, die, bij het Definitieve Vredetractaat tusſchen *Groot-Brittaniën* en de Vereenigde Staaten, geheel niet duidelijk waren aangeweezen, nauwkeurig bepaalen moeten.

Niettegenſtaande het Beſtuur der Verëenigde Staaten zich verpligt geöordeeld heeft, tegens het in bezit neemen van dit Eiland door ons, de ſterkſte vertoogen te doen, en ons dus, ten aanziene van dit bezittingsrecht, wanneer er ſlegts de geringſte ſchijn van twijfel kon gevonden worden, elken duim gronds te betwisten; neemt egter het Volk van den Staat, wanneer zij hier over ſpreeken, in het algemeen, het voorkoomen aan, en maakt de vertooning, als of zij elken ſtap van dezen aart, door het Gouvernement gedaan, afkeurden, en als ijdel en onnoodig beſchouwden, voorwendende, dat zij, bij zich zelven, ten vollen overtuigd zijn, dat alle de *Engelſche* Bezittingen in *Noord-Amerika*, vroeg of laat, een gedeelte van hun Gebied, en hun eigendom worden moeten. Dus zegt de Heer IMLAY, van het Noordwestlijk Grondgebied ſpreekende: „ het is ze-

„ ker,

„ ker, dat, naar maate het land in *Amerika*
„ meer ontbloot is, en de ſtraalen der zon
„ met meer krachts op het aardrijk hebben
„ kunnen werken, deze voordeelen zeer veel
„ hebben toegebragt, ter verzagtinge en maa-
„ tiginge van het koude jaargetijde, zoo dat
„ de bevolking van *Canada*, waar voor wij
„ u ten hoogſten verpligt zijn, voor ons een
„ dubbel voordeel is. Vooreerst, is daar
„ door een land gecultiveerd en bevolkt, dat,
„ vroeg of laat, een gedeelte van ons Grond-
„ gebied moet en zal uitmaaken; en, ten an-
„ deren, is de lugtsgeſteldheid der Noordlijke
„ Staaten, daar door, zeer veel verbeterd,
„ enz."

De grootſte en magtigſte Rijken en Staaten, welken ooit op dezen aardbol beſtonden, heeft men, door den tijd, zien vervallen en ontbonden worden, en niemand, die eenigzins met de Geſchiedenis bekend is, zal durven of willen beweeren, dat het uitgeſtrekte Rijk van *Brittaniën*, hoe magtig het voor het tegenwoordige ook zij, zoo veel ſterker en meer veréenigd is, dan eenig ander Gebied ooit te vooren was, dat hetzelve niet, even gelijk dezen, zou kunnen in duigen vallen. Ik voor mij beſchouw het dus, als zeer mogelijk, dat

Canada, in vervolg van tijd, zeer wel van het Moederland kan worden afgescheurd, even gelijk de overige Volkplantingen; maar, wanneer dit gebeurt, waarvan ik het tijdstip als nog zeer ver verwijderd beschouw, geloof ik niet, dat zij een gedeelte zal uitmaaken van die uitgestrekte verëeniging van Staaten, welken thands op het Vasteland van *Amerika* bestaan. In de daad, ik kan mij, tot dus verre, nog niet verbeelden, dat, indien, in het vervolg van tijd, de *Britsche* Bezittingen in *Noord-Amerika* van de overige deelen van het Rijk worden afgescheiden, dezelven als dan met de thands verëenigde *Amerikaansche* Staaten zullen worden zamengevoegd, en dit om de volgende redenen.

Voor eerst, wijl de Staatsregeling en Constitutie der Verëenigde Staaten, die de band zijn, welke hen thands te zamen houdt, niet geschikt is voor zulk een uitgestrekt Gebied, als dat der tegenwoordige Staaten, met zulk een bijvoegzel, zou uitmaaken.

De Constitutie der Staaten is die van het Volk, die, door hunne bijzondere Vertegenwoordigers, op eene plaats bijëenkoomen, en over elken maatregel, die tot welzijn van het algemeen moet genomen worden, beslissen.

De-

Deze plaats — dit is duidelijk — behoort, zoo veel mogelijk is, in het midden van elken Staat te zijn: deze noodzaaklijkheid is zigtbaar gebleeken in de keus der plaatze tot het aanleggen der nieuwe Bondgenootſchaplijke Stad. Het was immers het uitdrukkelijk gevoelen van de meest verlichtſte mannen in de Verëenigde Staaten, dat, zonder dezen maatregel, de vereeniging niet lang zou ſtand houden, maar al ras verbroken worden, wijl de Staaten, eer de nieuwe Stad was aangelegd, zoo ver verwijderd van den zetel van het Wetgeevende Ligchaam, reeds geweldig begonnen te klaagen over den verren afſtand, dien hunne Vertegenwoordigers moesten afleggen, om op het Congres tegenwoordig te zijn; en van de noodzaaklijkheid eener ſcheidinge der Staaten ſpraken, — en, aan den anderen kant, nu er eene Centraale plaats is vastgeſteld, de Staaten, die ten Noorden gelegen zijn, en voor welken *Philadelphiä*, de tegenwoordige zetel van het Beſtuur des Bondgenootſchaps, zeer gevoeglijk is, zich reeds zoo zeer bezwaaren, dat de nieuwe Stad voor hun zoo afgelegen zal zijn, dat zij, niet dan met de grootſte moeiëlijkheid en kosten, hunne Afgevaardigden derwaards zullen kunnen zenden, dat zij, van hunne zijde, van eene

ontbinding der Unie ſpreeken. In eenen voorigen brief deelde ik u de onderſcheidene gevoelens, welken onder de Ingezetenen der Vereenigde Staaten over dit onderwerp plaats hebben, mede, en tragtte u te doen zien, dat de zetel van het Congres zeer wel naar de nieuwe Bondgenootſchaplijke Stad kon verplaatst worden, zonder dat men voor eenige ſcheuring tusſchen de Verëenigde Staaten behoefde te vreezen; maar ik ben ten vollen verzekerd, dat, wanneer *Canada* een onäfhanglijke Staat uitmaakte, en er eene plaats bepaald wierd, centraal voor alle de Staaten, onderſteld, dat zij er een worde, noch deze, noch de Staaten aan het tegengeſteld uiterſte gelegen, indien zij zich al onderwierpen, lang zouden aanhouden, hunne Vertegenwoordigers te zenden naar eene plaats zoo ver afgelegen, dat hunne Afgevaardigden meer dan een vierendeel jaars zouden noodig hebben, om ginds en herwaards te reizen tusſchen het Diſtrict, dat zij vertegenwoordigden, en den zetel van het Congres, welken ſpoed zij ook zoude willen maaken.

Ten tweeden, kan ik niet denken, dat de beide *Canada's* immer met de tegenwoordige Staaten zullen verëenigd worden, wijl het Volk van deze Provinciën, en dat der aangren-

zen-

zende Staaten niet geſchikt zijn tot eene nauwe vriendſchap, en verëeniging met elkänderen.

Het grootſte gedeelte der Ingezetenen van *Opper-Canada* zijn vlugtlingen, die, door de vervolgingen der Republiekeinſche partij, uit de Verëenigde Staaten verdreeven zijn. En, offchoon een tijdverloop van dertien jaaren, in het hart van het *Engelſche* Volk, elke vonk van gevoeligheid en haat tegens de *Amerikaanen*, bijna geheel, heeft uitgedooſd, is dit geheel anders onder deze Ingezetenen van *Opper-Canada*. Het is hier gantsch niet zonderling, zelfs uit den mond van de kinderen dezer vlugtlingen, de grootſte beleedigingen tegens het Volk der Verëenigde Staaten te hooren; en de Ingezetenen der Staaten op de grenzen zijn even zoo hevig tegens de vlugtlingen en derzelver nakoomelingſchap; en, zoo lang *Canada* een gedeelte van het *Britſche* Gebied uitmaakt, geloof ik, volgends 't gene ik, op mijne reizen door dit Land, gehoord en gezien heb, niet, dat deze geest van partijdigheid immer zal uitſterven of ophouden. In *Neder-Canada* vindt men deze zugt van vijändſchap niet onder het volk, uitgezonderd in die weinige gedeelten van het Land, waar de bewoonde plaat-

zen der Verëenigde Staaten zeer na grenzen aan die der Provincie; maar de algemeene afkeerigheid der Ingezetenen van alle ſtaatkundige verbindtenis met het Volk der Verëenigde Staaten is daarëntegen zeer zigtbaar, en de *Franſche Canadiërs* toonen de grootſte en duidelijkſte minächting omtrent hetzelve. Voeg hier bij, dat de heerſchende taal in de Neder-Provincie, die, zedert meer dan veertig jaaren, dezelfde gebleeven is, niettegenſtaande de veelvuldige moeite, die men zich gegeeven heeft, om daarin eenige verändering te maaken, en die dus, waarſchijnlijk, wel zoo zal blijven, een ander bezwaar is tegens alle nauwere verëeniging tusſchen het Volk van de Neder-Provincie, en dat der Verëenigde Staaten. Deze omſtandigheid veröorzaakt reeds een zeer groot bezwaar in de behandeling der zaaken bij de Provinciaale Wetgeevende Vergadering, wijl, hoe zeer de meesten der *Engelſche* Ingezetenen zeer wel bekend zijn met de *Franſche* taal, de groote hoop der *Franſche* Afgevaardigen integendeel geheel onkundig is in de *Engelſche*, als hebbende, zoo als ik, reeds in eenen voorigen, u gemeld heb, eenen onöverwinnelijken afkeer van die te leeren.

Ten derden oordeel ik, dat de *Britſche* bezit-

zittingen in *Noord-Amerika* nimmer met die der Verëenigde Staaten zullen worden zamengevoegd, om dat dezelven, door de natuur, geschikt zijn, om een afgezonderd onäfhanglijk Grondgebied uittemaaken.

De grensscheiding, tusschen het *Britsche* Grondgebied en de Verëenigde Staaten, loopt thands langs de Rivier de *St. Croix*; van daar tot de vijf en veertigste paralelle Noorderbreedte, langs het bergächtige land, grenzende aan *New-England*, en verder langs de gezegde paralelle tot aan de Rivier de *St. Lawrence*, of de *Cataragui*, of de *Iroquois*. De bezittingen ten Zuiden van de *St. Lawrence* zijn dus, door geene, hoe genoemde, natuurlijke grensscheiding, afgezonderd van die der Verëenigde Staaten, en daaröm denk ik, dat dezelven daarmede, eenigzins, kunnen verëenigd worden; maar het Land, bepaald en begrensd, ten Noorden, door de *Hudson's* baai, ten Oosten, door den Oceäan, ten Zuiden en ten Westen, door de *St. Lawrence*, en die lange keten van Meiren, die zich ten Westen uitstrekken, wordt dus, door eene der merkwaardigste grensscheidingen, welken men ergends op den geheelen aardbodem, tusschen twee landen van hetzelfde Vasteland, aantreft, van de Verëenigde Staaten

ten afgeſcheiden; en, uit hoofde van deze zoo merkwaardige, door de Natuur daargeſtelde grensſcheiding, en afzondering van de overige deelen van het Vasteland, ſchijnt het mij onbetwistbaar, dat dit Land in zijnen eigenen aart beſtemd is, om eenen afzonderlijken Staat, of eene veréeniging van Staaten, onderſcheiden van de tegenwoordige Veréenigde Staaten van *Amerika*, uittemaaken, onderſteld dat hetzelve, door de omwentelingen der tijden, ophield een gedeelte der *Britſche* bezittingen te zijn. Ik erken, dat het mij zonderling en vreemd voorkoomt, dat iemand, de kaart van *Noord-Amerika* met eenige aandacht beſchouwende, gelooven kan, dat de *Engelſche* bezittingen, zoo uitgeſtrekt en verwijderd, als dezelven zijn, immer politiek met de tegenwoordig Veréenigde Staaten van het Vasteland zouden kunnen worden zamengevoegd. Er is veel meer reden om te denken, dat dit, ten aanziene van de *Florida's*, en de *Spaanſche* bezittingen ten Oosten van de *Misſiſſippi*, het geval zal zijn; want, daar de Rivieren, welken door deze *Spaanſche* bezittingen loopen, de eenige ſtroomen zijn, langs welken de Ingezetenen van zommigen der Westlijke Staaten de voortbrengzels van hun Land gemaklijk naar de zeeha-

vens.

vens kunnen vervoeren, is het zeer natuurlijk te denken, dat de Ingezetenen dezer Staaten er zeer op gefteld zullen zijn, om in het bezit van deze Rivieren te koomen, waartoe zij zich noodzaaklijk van het Land zelf, waar door deze rivieren loopen, moeten meester maaken. Dan er zijn zekere grenzen, buiten welken een Vertegenwoordigend Beftuur zich niet kan uitbreiden; en het fchijnt zeker, dat de Oceäan ten Oosten en Zuiden, de *St. Lawrence* en de Meiren ten Noorden, en ten Westen de *Misfisfippi* de grenzen van het Rechtsgebied der Verëenigde Staaten moeten uitmaaken, indien dit Rechtsgebied zich immer zoo ver uitftrekt.

De aanleidende oorzaak tot het verfchil, waarvan ik, voor dezen uitftap, melding maakte, ligt in den waaren zin van zekere woorden van het Verdrag, die dezen zijn: „ de „ grensfcheiding moet loopen door het midden „ van het Meir *Erie*, tot aan de water-ge„ meenfchap van dat Meir met het Meir *Hu„ ron*, en van daar langs het midden van de „ gezegde water-gemeenfchap." De Verëenigde Staaten bepaalen dit midden van deze watergemeenfchap, in het midden van het best geoordeelde en meest gebruikt wordende kanaal der

der Riviere; wij daarëntegen ſtellen hetzelve in het midden van de Rivier, onderſteld, dat er, aan beide zijden van dit midden, een geſchikt vaarwater zij. Nu ligt het Eiland *Bois-Blanc* buiten tegenſpraak aan de *Engelſche* zijde van dit midden der Riviere, terwijl het diepſte en meest voor zwaare ſchepen geſchikte vaarwater tusſchen dat Eiland en de *Britſche* kust doorloopt. Naar den zin, dien wij aan de woorden van het Verdrag geeven, behoort het Eiland dus ontegenzeglijk aan ons, maar, naar dien, in welken de Verëenigde Staaten dezelven neemen, aan hun. Het ſchijnt mij toe, dat, in dit geval, de billijkheid en het recht, buiten tegenſpraak, aan onze zijde zijn; want, offchoon de beste en gevoeglijkſte vaart aan den kant naar ons gevonden wordt, is het kanaal aan de andere zijde van het Eiland egter diep genoeg, en volkoomen veilig voor de grootſte ſchepen, die thands op de Meiren gebruikt worden, zelfs voor de grootſte, van welken men zich tot dezen handel zou kunnen bedienen.

Men heeft een plan gemaakt gehad tot het aanleggen van eene Sterkte op het Vasteland, en eene dergelijke op het Eiland *Bois-Blanc*; dan, daar men beſlooten heeft, er ſlegts eene te ſtich-

ſtichten, is het bouwen daarvan uitgeſteld tot dat men zou zijn overëengekoomen, aan wien hetzelve Eiland in eigendom toebehoort. Indien het beſlist wordt, dat dit een eigendom is van de *Engelſchen*, dan zal het Fort op het Eiland worden aangelegd, wijl deze plaats voor hetzelve veel geſchikter is, dan eenige op het Vasteland. Ten zelfden tijde is er, op het laatſte, een groot Blokhuis, in alle opzigten geſchikt, om honderd man met derzelver Officieren te bergen, gebouwd, rondöm het welk men ruim vier *acres* lands voor den koning gehouden heeft, in geval de Sterkte niet op het Eiland wordt aangelegd.

Een Blokhuis, waarvan ik reeds zoo dikwils gewag gemaakt heb, is een Gebouw, welks wanden beſtaan uit zwaare vierkante ſtukken houts, of balken. Gewoonlijk is hetzelve twee verdiepingen hoog, en, als dan, zoodanig ingerigt, dat de bovenſte verdieping omtrent twee of drie voet over de wanden van de benedenſte uitſteekt, en de vloer der eerſte, rondöm langs den rand, van ſchietgaten voorzien is, ten einde de Bezetting, in geval men ondernam het huis te beſtormen, de aanvallers, door dezelven, van boven lijnrecht op het hoofd zoude kunnen ſchieten. Behalven dit,

zijn

zijn er nog andere zoortgelijke ſchietgaten in de wanden der onderſte verdieping, van welken zommigen, zoo als in het nieuw aangelegde Blokhuis te *Malden*, zoo groot zijn, dat men in dezelven kleene kanonſtukken plaatzen, en daar mede zich verdedigen kan. In den winter, wanneer men geenen aanval te dugten heeft, worden deze openingen, met zwaare houten pinnen of wiggen, die men in dezelven ſlaat, digt gemaakt, en de reeten zorgvuldig met werk geſtopt, om de koude buiten te keeren; en dit zelfde is men genoodzaakt te doen, omtrent alle openingen en ſcheuren, en wel met de grootſte zorgvuldigheid, zal men tegens de koude beſtand zijn. Een dergelijk Blokhuis, volgends het meest in gebruik zijnde plan aangelegd, is zoodanig ingerigt, dat, wanneer ook de eene helft van hetzelve wierd weggeſchooten, het overige ſtaande blijft. Elk ſtuk houts, waar uit het dak en de muuren of wanden zijn zamengeſteld, is zoodanig vastgemaakt, dat hetzelve geheel van het andere is afgeſcheiden; de een wand heeft geen verband met den anderen, en het dak is grootendeels geheel los van al het overige, zoo dat, wanneer men een ſtuk kanon tegens zoodanig een huis plant, de kogel geene andere ſchade

kan

kan doen, dan dat zij alleen dat ſtuk houts wegneemt, waar tegen zij aanvliegt, terwijl al het overige onbenadeeld blijft: ook is zoodanig eene Sterkte volkoomen veilig tegens het hevigst vuur uit kleen geweer. Daar deze Gebouwen, binnen weinig tijds, kunnen worden opgerigt, en men overäl, in het geheele Land, ruimen overvloed van hout aantreft, om dezelven te maaken, vindt men die, door geheel *Noord-Amerika*, bijna bij elken militairen Post, en in elke Sterkte van het Land: in de Bovenſtad van *Quebec* ziet men er verſcheidenen.

Onder de verſpreid ſtaande huizen aan het benedenëinde van het Diſtrict van *Malden*, zijn er veelen, die een zeer ſchoon voorkoomen hebben, terwijl de landerijën, rondöm dezelven, zeer aanmerkelijk en uitgeſtrekt zijn. De Landhoeve, toebehoorende aan onzen vriend, den Kapitein E. . . . . bij wien wij onzen intrek genomen hadden, beſtond uit niet minder dan twee duizend *acres* lands, waarvan een zeer groot gedeelte bereid is, en zoo wel gecultiveerd wordt, als men dit in *Engeland* zou kunnen verwagten en begeeren. Het woonhuis van den Planter, dat het beste is in het geheele Diſtrict, is zeer aangenaam gelegen, op den afſtand van omtrent twee honderd *yards* van

de rivier; en heeft, uit de vengſters van de zaal, een zeer ruim uitzigt op dezelve, en op het Eiland *Bois-Blanc*, dat aanmerkelijk verleevendigd en veräangenaamd wordt door de meenigte van *Indiäanſche Cano's*, die onöphoudelijk voorbij hetzelve heen- en- wedervaaren. Voor het huis heeft men een aartig kleen plein, omringd met paliſaden, en verſierd met groepen van boomen, aan welks einde men een groot *Indiäansch Wigwam* aantreft, zijnde eene zoort van Raadhuis, in het welk de *Indiaanen* bijëenkoomen, wanneer zij, met de Officiers in het *Indiäanſche* Departement, eenige zaak van gewigt te behandelen hebben. Dagelijks kwamen er eene groote meenigte van deze *Indiäanen* van het Eiland *Bois-Blanc*, waar niet minder dan vijf honderd familiën van dezelven gelegerd waren, om ons te zien, en wij gingen, op onze beurt, niet minder dikwils derwaards, om hen te bezoeken, en hunne volkszeden en gewoonten te leeren kennen.

Onze vriend, de Kapitein, had hun verhaald, dat wij opzetlijk het groote Meir, de Atlantiſche zee, waren overgekoomen, alleen om hen te zien. Dit verhaal had hun een zeer groot en gunſtig denkbeeld van ons gegeeven: zij veröerden onze onderneeming

met

met hunne goedkeuring, en zeiden, dat wij onzen tijd zeer wel beſteed hadden. Er is geen volk op de geheele Waereld, dat grootere denkbeelden heeft van zijne eigene waarde, dan deze *Indiäanen;* en zij achten zich zelven ver boven alle andere zoorten van menſchen.

Wij bleeven ſlegts eenen korten tijd te *Malden*, en vertrokken toen naar *Detroit*, in een' kleenen plaiſierboot, dien een der Kooplieden ons zeer vriendlijk geleend had. De rivier, tusſchen deze beide plaatzen, verſchilt in breedte, van twee mijlen tot eene halve mijl. De oevers zijn, vrij algemeen, zeer laag, en, op zommige plaatzen, ziet men groote moerasſen, die zich langs dezelven, en diep landwaardsin uitſtrekken. De kusten zijn verſierd met zeer ſchoon timmerhout van verſchillende zoorten, en, ſtaande aan de zoo genoemde moerasſen, waar deze boomen ruimte hebben, om hunne takken uitteſpreiden, levert dit alles een ſchoon gezigt van houtgewas op. Dikwils neemt de rivier tusſchen deze moerasſen eenen grooten omweg, en is bezaaid met verſcheidene groote Eilanden, 't welk gelegenheid geeft tot eene meenigte verſchillende tooneelen.

Agter *Malden* ontmoet en ziet men, aan beide zijden van de rivier, geene huizen, dan

alleen de weinige ellendige hutten in de *Indiäanſche* Dorpen, tot dat men koomt binnen den afſtand van vier mijlen of daarömtrent van *Detroit;* maar hier worden de Etablisſementen aan beide kanten, en in het bijzonder aan de *Engelſche* zijde, talrijker. Overäl ziet men eene meenigte perſikken, appel- en- kersſenboomgaarden, de ſchoonſten en vrugtbaarſten, welken ik ooit ergends aantrof: in verſcheidenen van dezelven waren de appelboomen zoodanig belaaden met de ſchoonſte en grootſte vrugten van verſchillenden aart, dat de takken in het water ſcheenen te hangen. In dit gedeelte van het Land vindt men veele zoorten van beste en fijne appelen; maar in het bijzonder heeft men er eene, die ver boven de overigen uitmunt, en zeer geächt wordt, zijnde de *Pomme Caille.* Ik kan mij niet herïnneren, dat ik denzelven ooit ergends elders heb aangetroffen, en egter is het zeker, dat hij niet aan dezen omtrek alleen eigen is. Dezelve is van eene buitengemeene grootte, en van eene hoog of donker roode koleur, niet alleen van buiten op de ſchil, maar ook van binnen in het midden van, en door de geheele vrugt, zoo dat, wanneer men er de ſchil voorzigtig afdoet, de appel bijna even zoo rood

is,

is, als of dezelve ongeſchild ware. Wij konden de neiging niet tegengaan, om aan den eerſten boomgaard, aan welken wij kwamen, ſtil te leggen; en, voor eenige weinige ſtuivers, kogten wij zoo veele vrugten, als wij eenigzins in ons vaartuig laaden, en met ons neemen konden. De perſikken waren bijna buiten tijds; maar de weinigen, welken ik proefden, deeden mij gelooven, dat dezelven van eene zeer goede zoort waren, en, ten aanziene van den ſmaak, de grootte, en ſappigheid, ver uitmunten boven die, welken men gewoonlijk vindt in de boomgaarden in de Middenſtaaten.

De huizen in dit gedeelte van het Land zijn allen gebouwd op dezelfde wijze als die in *Neder-Canada:* het land wordt er op denzelfden voet aangelegd en bebouwd als in de Beneden-Provincie; en de Ingezetenen en derzelver zeden en gewoonten zijn in beide dezelfden. Het *Fransch* is er de heerſchende taal; en de Reiziger kan zich, indien hij wil, voor een oogenblik verbeelden, dat hij, door eene zoort van betoovering, verplaatst is in den omtrek van *Montreal* of *Trois Rivieres.* Alle de voornaamſte Posten in het geheele Weſtlijke gedeelte des Lands, langs de Meiren

Ohio, *Illinois*, enz. zijn door de *Franſchen* aangelegd; maar, uitgezonderd te *Detroit*, en in derzelver omtrek, en in het Land der *Illinois*, zijn de *Franſche* Planters zoodanig met het grooter getal Ingezetenen, die het *Engelsch* ſprecken, vermengd geworden, dat derzelver taal bijna geheel in onbruik geraakt is.

Detroit bevat omtrent drie honderd huizen, en is de grootſte Stad in het Westlijke Land. Dezelve ligt digt aan de rivier, op den top van den oever, die hier omtrent twintig voet hoog is. Aan den kant van het water, beneden dezelve, heeft men, tot gerief der ſchepen, groote kaaiën en werven, die van hout gemaakt zijn, even gelijk in de zeehavens aan den Oceäan. De Stad beſtaat uit verſcheidene ſtraaten, die parallel loopen met de rivier, en door anderen, in regte hoeken doorſneeden worden. Dezelven zijn allen zeer eng, en geheel niet geſtraat, zoo dat zij, wanneer het regent, verſchrikkelijk morſig zijn: tot gemak der voetgangers heeft men egter in de meesten voetpaden, gemaakt van vierkante blokken houts, die dwars naast elkänderen gelegd zijn. De Stad is omringd met zwaare ſterke palisſaden, en heeft vier poorten, waar van twee zijn aan de zijde der rivier naar de kaaiën, en de twee an-

anderen aan den Zuid- en- Noordkant der Stad. Deze poorten worden verdedigd door ſterke Blokhuizen; en, aan het westëinde van de Stad, ligt eene kleene ſterkte, in de gedaante van een vierkant, op de hoeken voorzien van Bastions. Op elken der vier hoeken van dit Fort ſtaat een kleen veldſtuk, en dit maakt thands het geheele geſchut der plaats uit. De *Engelſchen* hielden hier eenen zwaaren trein van Artillerij; maar de plaats zelve was nooit in ſtaat, om het, eenen eenigzins geruimen tijd, tegens eene geregelde magt uittehouden. De werken wierden ook, in de daad, alleen aangelegd, om zich tegens de *Indiäanen* te verdedigen.

De Stad *Detroit* is thands het hoofdkwartier van de westlijke Armée der Verëenigde Staaten. Het Garnizoen beſtaat uit drie honderd man, die in Barakken geïnkwartierd zijn. De Officiers geeven zeer weinig achts op de mindere bijzonderheden van den krijgsdienst, zoo dat het Volk, hoe zeer zij zich ook in het veld hebben doen bewonderen, egter op de Parade, en bij het manoevreeren zeer weinig vertooning maaken. De ſchoone ſexe der Stad was bijna wanhoopende bij het vertrek der laatſte *Engelſche* troepen, dat haar door de

Amerikaanſche Officieren verweeten wierd, die heur verzekerden, dat, wanneer zij hen beter kenden, zij hen veel aangenaamer en gezelliger zouden vinden dan de *Britſche* Officieren; eene taal, die het, hoe vreemd dezelve ons ook voorkoomt, thands egter geheel niet ongewoon is, onder hen te hooren voeren. Een driemaands verblijf van deze menſchen heeft egter, tot nog toe, geene verändering gemaakt in het denkbeeld, dat de Dames, in het begin, van hun hadden opgevat. — Ik kan u geen beter begrip geeven van de onbeſchaafdheid, de ruuwheid, en onëenigheid onder de meesten der Officieren van de Westlijke Armeé van den Verëenigden Staat, dan door u te zeggen, dat zij zich, tot dus verre, nog niet hebben kunnen verëenigen, om eene Regiments-tafel opteregten: zedert hun verblijf te *Detroit* heeft men daartoe verſcheidene maalen poogingen aangewend, maar hunne aanhoudende en geduurige twisten verhinderen dezelven telkens, en maaken, dat dit, op den duur, onmogelijk is. Er was een tijdſtip, dat een Duëilist en een Officier van de Westlijke Armée woorden waren van bijna dezelfde beteekening in den Verëenigden Staat, het gene veröorzaakt wierd door de meenigte van twee-

ge-

gevegten, die onder hen plaats hadden, toen zij te *Grenville* gecantoneerd lagen.

Omtrent twee derde van de Ingezetenen van *Detroit* zijn *Franſchen* van afkoomst; en het grootſte gedeelte der Ingezetenen in de Volkplantingen aan de rivier, zoo wel boven als beneden de Stad, zijn van denzelfden oorſprong. De eerſten zijn meest allen Kooplieden, en ſchijnen, voor het grootſte gedeelte, zeer wel gezeten te zijn. *Detroit* is eene plaats van uitgeſtrekten koophandel, hebbende niet minder dan twaalf Koopvaardijſchepen: Brigs, Sloepen, en Schooners van vijftig tot honderd ton elk. De binnenlandſche handel in deze ſtreeken is, in de daad, zeer uitgeſtrekt, ſtaande, aan de eene zijde, het Meir *Erie*, drie honderd mijlen in de lengte, open voor de ſchepen, behoorende aan deze plaats, en, aan den anderen kant, de Meiren *Michigan* en *Huron*, waarvan het eerſte meer dan twee honderd mijlen in de lengte en zestig in de breedte, en het laatſte niet minder dan duizend mijlen in den omtrek heeft, zonder nog te ſpreeken van het Meir *St. Clair*, en de rivier de *Detroit*, die de zoo even genoemde Meiren met elkänderen verëenigt, en de meenigte groote rivieren, die in dezelve vallen. De maga-

zijnen en winkels in de Stad zijn opgevuld met goederen, en men kan hier, in zijne zoort, even zulk goed en fijn laken, linnen, enz. en alles, wat tot kleeding behoort, en bijna tot even zulk eenen prijs koopen, als te *New-Jork*, en te *Philadelphia*.

De Ingezetenen zijn zeer wel voorzien van mondbehoeften van allerleiën aart, en de visch, dien men in de rivieren, en de omliggende Meiren vangt, is uitmuntende. De meest geachte van dezen is eene zoort van groote Forellen, bekend onder den naam van Witvisch van *Michillimakinac*, wijl dezelve het meest in de Engte van dezen naam gevangen wordt. Niettegenstaande dezen ruimen voorraad van eetwaaren, ontbreekt het egter niet zelden den Ingezetenen van *Detroit*, en de omliggende ſtreeken aan een der noodzaaklijkſte behoeften van het leven, te weeten, het zout. Tot voor eenen korten tijd hadden zij geen ander zout, dan 't welk, uit *Europa*, wierd ingevoerd; maar thands heeft men, in verſcheidene deelen van het Land, zoutbronnen ontdekt, en dit gewigtig artikel zelven begonnen te bewerken. De beste en voordeeligſte van deze zoutbronnen zijn in de magt, en een eigendom van het Gouvernement, wordende het voor-

deel, dat van den verkoop van dit zout koomt, in de algemeene ſchatkist der Provincie gelegd. In het Westlijke gedeelte des Lands trekken zij ook hun zout uit zoortgelijke bronnen, van welken zommigen weeklijks verſcheidene honderden ſchepels zout uitleveren.

Er is eene groote *Roomsch-Catholieke* kerk in de Stad *Detroit*, en eene tweede aan de overzijde, genoemd de *Huron-kerk*, wijl dezelve beſtemd was ten dienſte van de *Huron-Indiäanen*. De ſtraaten van deze Stad zijn gewoonlijk vervuld met *Indiäanen* van den eenen of anderen ſtam; en onder dezen ziet men een groot aantal oude wijven, die hunne dogters vergezellen, om dezelven aan den eerſten den besten hoogſten bieder, voor eenen tijd, overtegeeven. Des avonds zijn alle de *Indiäanen*, uitgezonderd zij, die in bijzondere huizen worden toegelaaten, en zich ſtil houden, verpligt buiten de Stad te gaan, en aldaar hun verblijf te neemen, wordende de poorten agter hen geſlooten.

De *Amerikaanſche* Officieren hebben zich alle moeite gegeeven, en alle poogingen aangewend, om den *Indiäanen* een hoog denkbeeld te geeven van hunne meerderheid boven de *Engelſchen*; maar, daar zij zeer langzaam en

en traag zijn in het geeven van geſchenken aan dit Volk, hebben zij bij dezelven weinig ingangs gevonden. De Generaal WAIJNE, hun aanhoudende zeer veel beloovende, maar telkens, wanneer zij hem om de voldoening van het beloofde aanſpraken, dit verſchuivende, heeft eindelijk den ſpotlijken bijnaam gekreegen van Generaal *Wabang*, dit is Generaal *Morgen*.

Het land in den omtrek van *Detroit* is, voor een zeer groot gedeelte, gezuiverd, en in ſtaat gebragt, om bebouwd te worden, en zoo ook dat aan de *Britſche* zijde der riviere tot op eenen aanmerkelijken afſtand boven de Stad. De Plantagiën ſtrekken zich uit ten naastenbij tot aan het Meir *Huron;* maar agter de rivier *La Trenche*, die zich in het Meir *St. Clair* ontlast, zijn dezelven, langs de oevers, veel minder talrijk, en liggen hier en daar verſpreid. De boorden van de Rivier *La Trenche*, of de *Thames*, zoo als dezelve thands genoemd wordt, neemen, zoo als ik u reeds te vooren ſchreef, zeer in volkrijkheid toe, dat veröorzaakt wordt door de ſterke verhuizingen derwaards van het Volk uit den omtrek van *Niägara*, en zelfs van *Detroit*, na dat deze plaats door de *Engelſchen* verlaaten is. Wij dee-

deeden, op eenen morgen, eenen uitſtap, in onzen kleenen boot, tot aan het Meir *St. Clair*; maar vonden niets, noch onder de Ingezetenen, noch in het voorkoomen des Lands, dat eenige bijzondere aandacht verdient. De ſtreeken in den omtrek van *Detroit* zijn zeer vlak en effen, en, op geene der rivieren, is de ſtroom ſterk genoeg, om ſlegts een' koornmolen behoorlijk aan den gang te houden. Die op de Rivier de *Detroit* zelve is ſterker dan op eenige andere. Eenigen tijd geleeden vond een *Franschman* eenen vlottenden molen uit, welke men meende, dat, in het midden van de rivier met kettingen vastgemaakt, eene genoegzaame uitwerking zou hebben, wijl men geloofde, dat de ſtroom, daar ter plaatze, ſterk genoeg zou zijn, om denzelven in beweeging te brengen: men vervaardigde, met groote kosten voor de Ingezetenen, zoodanig een werktuig; maar de uitkoomst beändwoordde geheel niet aan de verwagting, die men er van had opgevat. Thands maalen zij hun graan op windmolens, welken ik mij niet herïnner, ooit ergends, in eenig ander gedeelte van *Noord-Amerika*, gezien te hebben.

De grond van het land in den omtrek van de Rivier de *Detroit* is vrugtbaar, offchoon ligt,

ligt, en levert eenen zeer rijken oogst op, zoo wel van *Indiäansch* koorn als van tarw. Het klimaat is er veel gezonder dan in de ſtreeken van *Niägara;* egter zijn er de afwisſelende koortzen geheel niet onbekend. De zomers zijn er verſchrikkelijk heet, zoo dat de Thermometer van FAHRENHEIT dikwils boven de 100° ſtaat, en evenwel gaat er zelden een winter voorbij, dat de ſneeuw niet, twee, of drie maanden, op den grond blijft liggen.

Terwijl wij te *Detroit* vertoefden, moesten wij ons beraaden en bepaalen omtrent eene zaak van niet weinig aanbelangs voor ons, te weeten, den weg, langs welken wij naar de *Atlantiſche* Zee zouden terugkeeren. Geen van ons had lust, om weder het Meir overteſteeken naar het Fort *Erie*, en dus verwierpen wij alle denkbeeld dienäangaande. Twee andere reiswegen bleeven er dus voor ons over, en booden zich aan ons aan. De eerſte was, om te land van *Detroit* te vertrekken, en onzen weg te neemen, over het Noord-westlijk Grondgebied der Verëenigde Staaten, tot aan den oorſprong van de eene of andere rivier, die in de *Ohio* valt; en dan, van daar, op- of- nederwaards, zoo als wij het gevoeglijkst zouden oordeelen, onze reis te vervolgen. De

an-

andere, om, te water, naar *Presqu'Isle* te gaan, aan de zuidzijde van het Meir *Erie*, en van daar, de *French-Creek* en de Rivier de *Alleghanij* af, naar *Pittsburgh* aan de *Ohio*, waar wij verkiezen konden, de *Ohio* en de *Misſiſſippi* aftevaaren, of naar *Philadelphia* te gaan door *Penſijlvania*, naar maate de omſtandigheden ons zouden voorkoomen, en doen beſluiten. De eerſte dezer wegen ſtrookte het best met onze neiging; maar, bij een nader overleg, ontdekten wij ſpoedig, dat wij daarvan geheel moesten afzien. Wij zouden verpligt geweest zijn, om te paard te reizen, en genoegzaamen voorraad van ſpijzen mede te neemen, om een bosch te kunnen doortrekken van meer dan twee honderd mijlen in de lengte, en waar wij geen ander voeder voor onze paarden zouden aantreffen, dan 't weinige, dat zij zelven tusſchen het kreupelhout zouden vinden. Daarteboven was er geene mogelijkheid, om te *Detroit* of in den omtrek paarden te huuren; en, indien wij dezen hadden willen kooopen, dat wij niet dan tot eenen verbaazend hoogen prijs zouden hebben kunnen doen, zou het ons, bij het einde van onze reis, zeer bezwaarlijk geweest zijn, dezelven weder kwijd te raaken, ten ware wij

die

die in de bosschen wilden laaten loopen, dat geenszins met het belang onzer beurzen overëenkwam. Dan, behalven dit alles, stond er ons eene zwaarigheid in den weg, te weeten, het moeiëlijke, om ons van Gidzen te voorzien. De *Indiäanen* maakten zich thands allen gereed, om op hunne jagtpartijën uittegaan; en, wanneer wij al gelegenheid gevonden, en eenigen overgehaald hadden, om ons te vergezellen, was het, zoo als men ons verzekerde, zeer bedenkelijk, of zij ons niet, eer wij de plaats onzer bestemminge bereikten, verlaaten zouden. Wanneer zij, op onzen weg, hier of daar eene partij jaagers ontmoeten, die eenen gelukkigen togt deeden, of wanneer zij ergends kwamen, waar zij veel wild vonden, of, met een woord, wanneer wij niet, juist naar hunne begrippen, en verkiezing, onze reis voordzetteden, stond het te vreezen, dat zij, geheel onverduldig omtrent de geringste verhindering, en zich weinig bekreunende over het verlies van den hun toegezegden loon, ons, in een oogenblik van grilligheid, in de bosschen aan ons zelven zouden overlaaten, zonder verder naar ons omtezien, iets, waaraan wij ons niet verkoozen bloottestellen. Wij beslooten deshalven over *Presqu'Isle* te gaan.

Maar

Maar nu deed er zich eene andere zwaarigheid op, te weeten, hoe wij derwaards zouden koomen. Er lag juist een kleen vaartuig zeilree, iets, dat hier zeer zelden gebeurt; maar hetzelve was zoo opgepropt met reizigers, dat er geheel geene plaats over was; en, al ware dit zoo niet geweest, wilden wij egter dit gedeelte des Lands niet zoo schielijk en plotsling verlaaten. Een der voornaamste Kooplieden van *Detroit*, voor wien wij eenige brieven hadden medegebragt, hielp ons spoedig uit dezen nood, en maakte eene schikking, die ons zeer voldeed. Hij beloofde ons, naamlijk, om aan den Kapitein van een der schepen, die op het Meir vaaren, en waarvan hij zelve Medeëigenaar was, orde te geeven, om ons aldaar aan land te zetten. Dit vaartuig zou met veertien dagen vertrekken: wij verzekerden ons dus van eene plaats in hetzelve, en, met den Kapitein afgesproken hebbende, dat hij ons te *Malden* zou innemen, vertrokken wij andermaal, in onze kleene sloep, derwaards, en kwamen aldaar, eenige weinige uuren na ons vertrek van *Detroit*, aan.

VIER EN DERTIGSTE BRIEF.

Geſchenken, van wegens het Britſche Gouvernement, aan de Indiäanen uitgedeeld. — Wijze, op welke dezelven uitgedeeld worden. — Redenen, waaröm men deze geſchenken geeft. — Welk het beste middel is, om zich van de genegenheid der Indiäanen te verzekeren. — Weinige moeite, die de Amerikaanen neemen, om in goede verſtandhouding te zijn met de Indiäanen. — Gevolgen daarvan. — Oorlog tuſſchen de Amerikaanen en de Indiäanen. — Korte ſchets van hetzelve. — Vrede geſlooten door den Generaal WAIJNE. *— Deze zal vermoedelijk niet lang duuren. — Redenen daarvan. — Beſchrijving van de wijze, waaröp de Indiäanen vrede maaken.*

Malden, October.

Digt bij het huis van onzen Vriend te *Malden* ſtaat eene lange reeks van Pakhuizen, waar-

waarin de geſchenken worden opgelegd, die het Gouvernement jaarlijks aan de *Indiãanen* in dit gedeelte van het Land verëert, en waarin aanhoudende verſcheidene Bedienden hun werk vinden. Kort na onze aankoomst te *Malden*, hadden wij gelegenheid, om eenigen van deze geſchenken te zien uitdeelen. Een aantal Hoofden van verſcheidene Stammen waren vooräf bij onzen Vriend, die aan het hoofd van het Departement in deze ſtreek is, gekoomen, en hadden hem, elk, eenen bundel van kleene ſtukjens Cederhout, ter dikte van een dun potlood, gegeeven, om hem nauwkeurig te herinneren het getal der individuëele perzoonen in elken ſtam, die verlangden deel te hebben aan de weldaaden van hunnen *Grooten Vader*. Deze ſtokjens waren van verſchillende lengte: de langſten beteekenden het getal der krijgslieden in elken Stam; de daar aan volgenden dat der vrouwen; en de kortſten dat der kinderen. Onze Gastheer, dezelven ontfangende, gaf die aan zijne Klerken, welken, in hunne boeken, aanteekening hielden van het getal der ſtokjens in elken bundel, en de perzoonen, die dezelven hadden overgegeeven, ten einde daarnaar de geſchenken in gereedheid te doen brengen. De dag, tot de uit-

deeling bepaald, was ongemeen ſchoon en helder, en ſcheen de plegtigheid, tot welke hij beſtemd was, in alle opzigten, te zullen begunſtigen, zoo dat de Bedienden de noodige toebereidzelen begonnen te maaken.

Eerst wierden er, op verſcheidene plaatzen van het plein, eene meenigte dikke paalen geſtelt, aan elke van welken een opſchrift was vastgehegt, bevattende den naam van den Stam, en het getal der perzoonen in denzelven, die geſchenken hebben moesten. Dit gedaan zijnde, haalde men, uit de Magazijnen verſcheidene baalen met wolle Dekens, — blauw, ſcharlaken, en bruin Laken, — gedrukte Katoenen en andere goederen; — groote rollen Tobak, Snaphaanen, Vuurſteenen, Buskruid, Kogels, Meſſen met ſcheden, ijvooren en hoornen Kammen, Spiegels, Tomahowks met pijpen, Bijlen, Schaaren, Naalden, Vermilioen in zakken, koperen en ijzeren Potten en Ketels, alles ter waarde van omtrent *vijf honderd* pond Sterling. De baalen geöpend zijnde, wierden de Dekens, het Laken en het Katoen in kleene ſtukken geſneeden, groot genoeg om het ligchaam daar in te winden, of een hembd, pantalon, of waartoe men het verder gebruiken wilde, daar van te maaken; en de portiën der onderſcheidene goe-

goederen, voor elken Stam in het bijzonder, op eenen hoop gelegd aan den voet der ſtaak, waaräan de naam van dien Stam ſtond. Deze bezigheid nam verſcheidene uuren weg, wijl er niet minder dan vier honderd en twintig *Indiäanen* moesten bedeeld worden. Geene ſterke dranken, noch eenige zilveren verſierzels worden er, van wege het Gouvernement, onder de *Indiäanen*, uitgezonderd aan eenige bevoorrechte Opperhoofden, uitgedeeld, hoe zeer zij ook op beide geſteld zijn; en, indien iemand het waagde, om hun deze artikelen in ruiling te geeven voor de geſchenken, die zij van het Gouvernement ontfangen, of zelfs deze geſchenken, onder welken naam ook, van hun aanteneemen, zou deze, even daar door, volgends de wetten der Provincie, aan eene zeer zwaare ſtraf onderworpen zijn.

Alles dus in gereedheid zijnde gebragt, wierd den Opperhoofden gezegd, hunne Soldaaten, die in den omtrek van het plein buiten hetzelve omzwierven, te verzamelen, en te roepen. Binnen weinige minuuten waren zij bij elkänderen, en, zich in eenen kring geplaatst hebbende, deed onze Gastheer eene aanſpraak aan hun; iets zonder het welk geene plegtig-

heid, volgends de gewoonte der *Indiäanen*, bij hen plaats heeft. In deze aanspraak zeide hij hun, „ dat hun *Groote en Goede Vader*, die aan de andere zijde van het groote Meir woont, — verstaande daar door den Koning — altijd opmerkzaam was op de belangen en behoeften van zijn getrouw Volk; — dat hij, volgends zijne gewoone goedheid, deze geschenken, die thands voor hun lagen, aan zijne goede Kinderen, de *Indiäanen*, gezonden had, — dat hij de snaphaanen, de bijlen en het buskruid en loot gezonden had voor de jonge mannen, en de kleederen voor de grijsaarts, de vrouwen en kinderen; — dat hij hoopte, dat het jonge Volk geene gelegenheid zou hebben, om hunne wapenen te gebruiken in het bevegten hunner vijänden, maar alleen tot de jagt, — dat hij hun aanbeval, eerbied te hebben voor de Ouden, en met dezen de inkoomsten van hunne jagt te deelen, — dat hij hun toewenschte, dat de Groote Geest hun heldere dagen, eenen schoonen hemel en een gunstig jaargetijde voor de jagt geeven wilde, — en dat, wanneer er weder een jaar voorbij was, en hij hen aanhoudende bevond zijne goede Kinderen te zijn, hij niet zou nalaaten

zij-

zijne goedheden te vernieuwen, door hun, van de andere zijde van het groote Meir, meer geſchenken te zenden."

Deze aanſpraak geſchiedde in het Engelsch, maar er waren Tolken, die dezelve aan de onderſcheidene Stammen, in derzelver bijzondere taalen, herhaalde, de eene zinſnede na de andere; bij het einde van welken de *Indiäanen*, telkens, hunne goedkeuring te kennen gaven, door een luid geroep: *Ho! Ho!* De aanſpraak geëindigd zijnde, wierden de Hoofden voor geroepen, en de onderſcheidene hoopen hun aangeweezen, en aan hunne zorg opgedraagen. Zij ontfingen dezelven met dankbaarheid, en, een teeken aan hun Volk gegeeven hebbende, kwam er, in een oogenblik, een aantal jonge manſchap uit den hoop ten voorſchijne; en, in minder dan drie minuuten, waren alle de geſchenken van het Plein weggedraagen, en aan boord van de *Cano's* gelaaden, om dezelven naar het Eiland en de omliggende Dorpen te vervoeren. De *Indiäanen* deeden, bij deze gelegenheid, de grootſte orde en geſchiktheid blijken: er had geen het geringſte verſchil, of de minſte onëenigheid plaats over de geſchenken; geen zweem van jalouſie zag men bij eenen eenigen Stam over

't gene de ander gekreegen had: elk nam den hoop, die hem was aangeweezen, en vertrok, zonder een enkel woord te ſpreeken.

Behalven deze genoemde geſchenken, wierden er, dit jaar, nog anderen, te weeten mondbehoeften, uitgedeeld onder zekere Stammen van *Indiäanen*, die op het Eiland *Bois-Blanc* gelegerd waren. Dit waren eenigen van zulke Stammen, die met de Verëenigde Staaten in oorlog geweest waren, en welker dorpen, akkers en voorraadſchuuren geheel verwoest waren door den Generaal WAIJNE, en die dus, volkoomen van alle onderhoud beroofd, zoo ras de vrede geſlooten was, gekoomen waren, om van hunne goede vrienden, de *Engelſchen*, onderſtand te verzoeken. „ Onze vijänden — „ zeiden zij — hebben onze dorpen en voor- „ raadſchuuren verwoest; onze vrouwen en „ kinderen hebben geen brood, handelt gij- „ lieden dan als onze vrienden, zoo als gij „ u zelven noemt, toont ons nu, dat gij dit, „ in de daad, zijt; en geeft hun voedzel, om „ te eeten, tot dat de zon onzen oogst rijp „ maakt, en de Groote Geest een gunſtig jaar- „ getijde tot de jagt geeft." Hun verzoek wierd aanſtonds ingewilligd: men regtte een groot Magazijn op het Eiland op, en voorzag het

hetzelve, ten koste van het Gouvernement, met eene meenigte mondbehoeften tot derzelver gebruik, terwijl de Bedienden van het *Indiäanſche* Departement, geregeld tweemaalen in de week, naar het Eiland gingen, om dezelven uittedeelen, telkens gewoonlijk omtrent drie vaten gezouten ſpek of vleesch, even zoo veel meel, erwten of boonen, *Indiäansch* koorn, en omtrent twee oſſen. De *Indiäanen* ontfingen dit alles niet met zoo veele blijken van dankbaarheid, als zij de andere geſchenken aannamen; maar, even als ware men hun die van rechtswege ſchuldig en verpligt. De eene Natie, meenen zij, moet nooit in bedenking ſtaan, of twijfelen, om onderſtand te doen aan eene andere, die gebrek lijdt, wanneer men niet met dezelve in oorlog is; en, in de daad, men moet hun het recht doen, dat, wanneer hunne blanke Broeders, de *Engelſchen*, door een of ander toeval, tot eenen gelijken ſtaat van behoefte gebragt waren, zij, de *Indiäanen*, gewillig hunnen voorraad, tot het laatſte toe, met hun zouden deelen.

De geſchenken, die aan de *Indiäanen* worden uitgedeeld, en het ſalaris der Bedienden in het *Indiäanſche* Departement worden gerekend, jaaalijks, zoo als ik in eenen voorigen meld-

meldde, te bedraagen omtrent *honderd duizend* ponden Sterling, welken voor rekening koomen van de Kroon. Toen wij eerst in bezit raakten van *Canada*, waren de kosten dezer geſchenken veel grooter, dan zij thands zijn, wijl de *Indiäanen* destijds veel talrijker waren, en men het noodig oordeelde, aan bijzondere perzoonen onder hen, veel kostbaarër geſchenken uittedeelen, dan tegenwoordig, ten einde hunne geweldige vooröordeelen tegens ons, die hun door de *Franſchen* waren ingeboezemd, te overwinnen. Deze vooröordeelen thands gelukkig weggenomen, en de beste vriendſchap tusſchen hen, en het Volk op onze grenzen gevestigd zijnde, zouden mogelijk geſchenken van veel minder waarde, dan zij thands nog ontfangen, genoeg zijn om de goede verſtandhouding, welke voor het tegenwoordige tusſchen hen en ons plaats heeft, te onderhouden. Met dit alles ſchijnt het, naar mijn inzien, niet raadzaam, dezelven te verminderen, zoo lang er nog eenige mogelijkheid is, dat wij daarbij te gelijk hunne vriendſchap zouden kunnen verliezen. En, in de daad, wanneer wij in overweeging neemen, welk een gelukkig en talrijk Volk de *Indiäanen* waren, eer de *Europeërs* zich in het bezit ſtelden van de lan-

landen, aan dezelven door de Natuur toegeweezen, — wanneer wij bedenken, hoe veele duizenden hunner in het oorlog, als slagtoffers van onzen hoogmoed, eerzugt en magt, gesneuveld zijn; hoe veele duizenden er zijn omgekoomen door de vergiftige dranken, welker gebruik wij onder hen hebben ingevoerd, — wanneer wij acht geeven op de meenigte van kunstige behoeften, in welken de weinige Stammen, die van hun overgebleeven zijn, smaak gekreegen hebben, en hoe jammerlijk de zeden dezer Volkeren bedorven wierden, en bedorven zijn, door hunnen omgang met de Blanken, — wanneer wij eindelijk gadeslaan, dat er, waarschijnlijk, binnen den tijd van vijftig jaar, geen spoor van dit eenmaal deugdzaam en beminnelijk Volk zal overig zijn, in de geheele uitgestrektheid van het Land tusschen de *Misisisippi* en de *Atlantische* zee, en dat eertijds alleen door hun bewoond wierd, — wanneer wij dit alles in aanmerking neemen, dan moeten wij liever, dan te wenschen dat de waarde, of het getal der kleenheden, welken wij weeten, dat hun, in hunnen tegenwoordigen toestand, noodig en aangenaam zijn, verminderd worden, integendeel verlangen, om,

zoo

zoo veel mogelijk is, het onze toetebrengen ter bevoorderinge van hun geluk.

In het algemeen heeft men bevonden, dat de geſchenken het geſchiktſte middel zijn, om zich van de goede geneigdheid van onbeſchaafde Volkeren te verzekeren, en zij maaken eenen ſterken indruk op de gemoederen der *Indiäanen;* maar, om derzelver vriendſchap beſtendig te behouden, zijn geſchenken niet genoeg: men moet toonen, dat men hunne belangen ter harte neemt; men moet zich met hun verëenigen, hen behandelen als zijnsgelijken, en, in zommige gevallen, hunne Volkszeden en gewoonten volgen en aanneemen. Het was langs dezen weg, dat de *Franſchen*, toen zij in het bezit van *Canada* waren, de geneigdheid van dezelven, in zulk eenen hoogen graad, wisten te winnen, en zoo zeer de overhand over hen kregen. De oude *Indiaanen* zeggen nog heden ten dage, dat zij nooit zoo gelukkig waren, als toen de *Franſchen* het land bezaten; en het is waarlijk iets opmerkelijks, 't gene ik reeds te vooren heb aangemerkt, dat de *Indiäanen*, wanneer zij ziek zijn, of honger hebben, wanneer zij eene ſchuilplaats zoeken tegen ſtorm, of bij eene

an-

andere gelegenheid, veel liever hunnen intrek neemen in het huis van eenen ouden *Franſchen* Planter, dan in dat van eenen *Britſchen* Ingezetenen. Men heeft den *Engelſche* Kolonisten, op allerleië wijze, de noodzaaklijkheid doen zien, om de *Indiäanen* met achting en eerbied te behandelen, en zij leggen er zich op toe, om dit te doen; maar, tot dus verre, kunnen zij zich nog niet geheel, gelijk de *Franſchen*, ontdoen van het denkbeeld, dat de *Indiäan* een veel geringer zoort van Volk is, dan zij zelven zijn; en hieräan is het toetetſchrijven, dat de *Indiäanen* zoo zeer den voorrang geeven aan de *Franſchen*. Met dit alles leeven zij egter allen met elkänderen op de vriendlijkſte wijze, en veele *Engelſchen*, op de grenzen woonenden, hebben mij verzekerd, dat, indien zij ſlegts half zoo veel goede trouw en beleefdheid onder elkänderen betoonden, als de *Indiäanen* aan hun bewijzen, de leevenswijze in de daad zeer aangenaam zoude zijn.

Het Gouvernement heeft zich, tot hier toe, op de grenzen van de Verëenigde Staaten, ſlegts zeer weinig, en het Volk geheel geene moeite gegeeven, om de goede geneigdheid der *Indiäanen* te winnen; integendeel heeft het Volk, in plaats van de *Indiäanen* te ontzien,

en

en als eene geheel onafhanglijke nabuurige Natie te behandelen, dikwerf derzelver rechten, op de verregaandſte wijze, geſchonden. Het gevolg daar van is geweest, dat zij alle de onaangenaamheden hebben moeten ondergaan, die men van eenen wreeden en wraakzugtigen vijand verwagten kan: geheime doodſlagen, moorden, rooverijën en brandſtichtingen zijn algemeen geworden. Meenigmaal durfden zij het nauwlijks waagen, om buiten de deur hunner geringe wooningen te koomen; dikwils moesten zij geheele nagten onder de wapenen zijn, om zich tegens de aanvallen der *Indiäanen* te beveiligen; en nooit konden zij zich verſtouten, om, ongewapend, hunne nabuuren te bezoeken, of, op den helderen dag, alleen eenen weg van eenige weinige mijlen afteleggen. De Nieuwspapieren der Verëenigde Staaten zijn dagelijks opgevuld geweest met de ſchrikverwekkende verhaalen van de meenigvuldige wreedheden door de *Indiäanen* gepleegd, en geheele boekdeelen zouden nauwlijks genoeg zijn, om daarvan een omſtandig berigt te geeven.

Men verhaalt in de Verëenigde Staaten, dat de *Indiäanen*, tot het uitöeffenen dezer gruwelen, zijn aangemoedigd geworden door het Volk

Volk op de *Engelſche* grenzen, en beſchuldigt openlijk het Gouvernement, als het zijne daartoe hebbende bijgedraagen, door het uitdeelen van ſnaphaanen, *Tomahawks*, en ander oorlogstuig. Dat de *Indiäanen*, geduurende het *Amerikaanſche* Oorlog, door preſenten, en op andere wijze, zijn aangezet, om vijändlijk tegens het Volk in de Coloniën te handelen, kunnen wij niet ontkennen, maar dat men nog tegenwoordig, na dat de Vrede geſlooten is, op dezelfde wijze tegens hen zou handelen, is eene laſtering, die even zoo valſch als beleedigende is. Het is ontegenzeglijk aan het gedrag van het Volk der Verëenigde Staaten, en aan niets anders, toeteſchrijven, dat, ook na het ſluiten van het Definitief Vredetractaat, het oorlog en de onëenigheid tuſſchen hen en de *Indiäanen* aanhoudende blijven voordduuren. In plaats van de gelegenheid waarteneemen, om zich met de *Indiäanen* te bevredigen, zoo als zij zeer gemaklijk zouden hebben kunnen doen, door het geeven van eenige geſchenken, en door hen met beleefdheid en vriendlijkheid te behandelen, volharden zij integendeel, tot hier toe, in hunne vijändlijkheden. Zij beſchouwden hen tot op dit oogenblik, en beſchouwen hen, in de daad, nog, niet anders dan als een

hoop

hoop wilde beesten, die men van de aarde moet uitroeiën; en, aangezet door dien onverzaadiglijken geest van gierigheid, en die rustlooze en onvergenoegde veränderlijkheid van hart, waarvan ik zoo dikwils gewag maakte, gaan zij, in plaats van zich vreedzaam binnen hunne eigene grenzen te houden, waar nog milioenen *acres* lands onbebouwd liggen, doch van welken zij niets in bezit kunnen krijgen, zonder daar voor te betaalen, buiten hun eigen grondgebied, en vestigen zich op dat der *Indiäanen*, zonder daartoe eenigzins derzelver toeſtemming vooräf verkreegen te hebben. De *Indiäanen*, misſchien van alle Volken over de geheele waereld, die, naar maate van derzelver talrijkheid, zulk ne uitgeſtrekte vlakte bewoonen, de tederſten en ijverzugtigſten omtrent de grenzen van hun Grondgebied, maaken geene zwaarigheid, deze indringers aantevallen, te plunderen, en zelfs te vermoorden, wanneer zij daartoe eene geſchikte gelegenheid vinden, terwijl de Blanken, zoo veel mogelijk, deze aanvallen zoeken aftekeeren, en hen, de *Indiäanen*, even zoo koelbloedig dood ſchieten, als of zij eenen Wolf of Beer ter nederleggen. Dikwils wierden de *Indiäanen*, bij hunne onderneemingen, met ver-

verlies teruggeslaagen; maar dit mislukken hunner poogingen had nooit eene andere uitwerking, dan dat het hen slegts te meer aanzettede, om met verdubbelde woede wedertekoomen, terwijl hunne bekende wraakzugtige neiging hen aanspoorde, om, bij alle gelegenheden, bloed voor bloed te zoeken: zij zijn dikwils niet voldaan met het vermoorden van het geheele huisgezin der zoodanigen, die hunne Opperhoofden en Krijgslieden gekwetst of gedood hebben, maar meermaalen gaan zij, ten einde de schimmen hunner Makkers te bevredigen, op hunne beurt over de grenzen, en pleegen het grootste geweld, en regten de verschrikkelijkste verwoestingen aan onder de vreedzaame blanke Ingezetenen der Verëenigde Staaten, welken geheel geen deel hadden in de handelwijze der genen, die hun Grondgebied schonden. Gebeurt het, dat zij hier met verlies worden teruggedreeven, of eenen of anderen hunner vrienden verliezen, dan koomen zij spoedig weder, om nieuwe wraak te neemen; en, daar het zelden mist, dat zij zonder schade ontsnappen, worden hunne wreedheden en geweldenaarijën, in plaats van te verminderen, jaarlijks grooter en meerder. Het Gouvernement heeft eindelijk het oog gevestigd op den

ongelukkigen toeſtand der Colonisten op de grenzen; en het gevolg is geweest, dat het Congres beſloot, om, ten koste van den Staat, een Leger op de been te brengen, en den vijänd te verjaagen.

Men regtte dus, omſtreeks het jaar *zeventien honderd negentig*, eene Armée op, en ſtelde die onder het bevel van den Generaal ST. CLAIR. Dezelve beſtond uit omtrent vijftien honderd man; maar dezen waren niet gewoon tegens de *Indiäanen* te ſtrijden, en de Generaal zelve had, offchoon hij een ervaaren Officier, en zeer wel in ſtaat was, om een Leger tegens eene geregelde magt aantevoeren, geene bekwaamheden, zoo als veelen wel voorzagen, en de uitkoomst ook bevestigde, om eene expeditie van dien aart, als deze was, te beſtuuren.

ST. CLAIR trok met zijne Armée tot op het Grondgebied der *Indiäanen*, terwijl in de geduurige ſchermutzelingen, welken daarbij plaats hadden, de *Indiäanen* telkens terug weeken, even als of zij buiten ſtaat waren, om aan zoodanig eene magt eenigen tegenſtand te bieden. De Generaal geen vermoeden hebbende, dat de vijänd, met welken hij te doen had, listig genoeg was, om hem eenen ſtrik te ſpannen,

volg-

volgde denzelven ſtout kort op de hielen, en drong ſteeds verder landwaard in, tot dat hij eindelijk, op eene, voor het oogmerk der *Indiäanen* geſchikte plaats, gekoomen zijnde, door dezen van alle zijden wierd aangevallen, zoo dat zijne troepen in wanörde raakten, zonder dat het hem mogelijk was, die weder te verëenigen. De *Indiäanen*, dit ziende, vielen daaröp met geweld, met hunne *Tomahawks*, en hunne *Scalpels* op zijn leger aan, en deeden in hetzelve eene ſchriklijke ſlagting. Het grootſte gedeelte van het Volk bleef op de plaats dood, en zij, die den dood ontſnapten, wierden meeſtal krijgsgevangen genomen. Al het Kanon, de geheele Bagagie, en alle de paarden van de Armée van ST. CLAIR vielen, bij deze gelegenheid, in handen van de *Indiäanen*.

Eene groote meenigte jonge *Canadiërs*, en vooräl veelen onder dezen, die van *Indiäanſche* vrouwen geboren waren, vogten, bij dit voorval, aan de zijde der *Indiäanen*, iets, dat het Volk van den Verëenigden Staat verſterkte in het denkbeeld, het welk zij hadden opgevat, dat de *Engelſchen* dezen hadden aangemoedigd, en begunſtigd in hunne onderneemingen en aanvallen. Ik kan egter, uit den mond van veelen dezer jonge lieden, die te-

gens ST, CLAIR vogten, en die ik zelve gesproken heb, veilig verzekeren, dat zij met zeer veel moeite, en in het geheim hunne woonplaatzen verlaaten hadden, om zich bij de *Indiäanen* te voegen, vreezende dat het Gouvernement hun gedrag zou afkeuren en ſtraffen; en dat zij, de zaak der *Indiäanen* omhelzende, meer waren aangeſpoord geworden, door de neiging, om een Volk bijteſtaan, welk zij oordeelden onderdrukt en beleedigd te worden, dan wel door eenen geest van haat en wraakzugt tegens menſchen, welken zij te vooren als rebellen aanmerkten.

Daar de wederwraak der *Indiäanen*, door deze overwinning over ST. CLAIR volkoomen voldaan was, is het niet onwaarſchijnlijk, dat, wanneer men moeite had aangewend, om onmiddenlijk vrede met hun te maaken, dit zeer gemaklijk zou gelukt zijn, en deze vrede, indien men als dan de grensſcheidingen wel bepaald, en naderhand zorgvuldig in acht genomen had, ook beſtendig zou gebleeven zijn. Dan, daar dit zeker twijfelächtig was, hoe waarſchijnlijk ook, en men, in het algemeen, oordeelde, op betere voorwaarden, den vrede te zullen kunnen ſluiten, wanneer men vooräf eenige overwinning op de *Indiäanen* behaald had,

had, besloot men aanstonds een nieuw leger te verzamelen. Het Congres bepaalde tot dat einde aanzienlijke geldsommen, en, binnen weinig tijds, had men drie duizend man bij een gebragt.

Men gaf zich alle mogelijke moeite, om dit Leger zamentestellen uit manschappen, die te *Kentucky*, en in andere streeken op de grenzen te huis hoorden, en dus met de manier van vegten bij de *Indiäanen* bekend waren; en stelde een vrij talrijk Regiment zamen van Scherpschutters van de grenzen. Het bevel over dit nieuwe Leger wierd opgedraagen aan den laatsten Generaal WAYNE. Zoo ras deze was aangesteld, was zijne eerste zorg, eene zeer strenge krijgstugt onder zijn Volk intevoeren; vervolgends hield hij zijn Leger in eene geduurige beweeging op de grenzen, zonder eenige pooging te doen, om op het Gebied der *Indiäanen* doortedringen, of, geduurende eenigen tijd, eenige vijändlijkheden tegens dezelven te onderneemen. Uit dit toeven zag hij twee gewigtige voordeelen te gemoet: voor eerst kon dit dienen, om alle gedagten en herinnering aan de nederlaag der voorige Armée uit het gemoed van zijn Volk te verbannen; ten anderen gaf hem dit gele-

genheid, om die genen onder zijne manſchappen, die aan de wijze van vegten bij de *Indiänen* niet gewoon waren, daar in te oeffenen, iets dat hij hoogstnoodzaaklijk oordeelde, daar hij, buiten dat, geene hoop zag op eenen gunſtigen uitſlag.

Toen hij dagt, dat zijn Volk genoegzaam gedisciplineerd en geöeffend was, rukte hij eindelijk voord, maar met de grootſte omzigtigheid. Zelden voorderde hij meer dan twaalf mijlen op éénen dag: met den middag maakte hij halte, en was het Leger ter plaatze zijner beſtemminge; en de agtermiddag wierd beſteed tot het opwerpen van genoegzaame verſterkingen, rondöm de legerplaats, om dezelve tegens eenen onverwagten aanval en overrompeling der vijänden te dekken; en nooit verliet hij de plaats, die dus den voorigen dag verſterkt was, geheel, voor dat men eene nieuwe had uitgekoozen, en deze behoorlijk verzorgd was. Behalven dit wierden er, op den afſtand van veertig mijlen, of daarömtrent, van elkänderen, ſterke posten aangelegd, en van eene wagt voorzien, ten einde het Leger eenen veiligen terugtogt te verzekeren, wanneer het geluk hun tegenliep. Naar maate de Generaal WAYNE met zijn Leger voordrukte, zond hij over-

overäl Detachementen uit, om de *Indiäanſche* Dorpen in den omtrek te verwoesten; en hier bij wierden de groorſte krijgslisten gebruikt. Zomwijlen trok zijn Volk hunne kleederen uit, en vermomde zich zelven, door hunne ligchaamen te ſchilderen, om zoo, in alle opzigten, *Indiäanen* te ſchijnen: zoo verſteld naderden zij als vrienden, en wierden toegelaaten, wanneer zij de verſchriklijkſte ſlagting aanregtten. Verſcheidene reizen vielen er, op deze marsch, ſchermutzelingen voor met de *Indiäanen*, die in den omtrek van het Leger rondzwierven, en dezen eindigden met onderſcheidenen uitſlag, meestäl egter ten voordeele van de *Amerikaanen*, daar dezen, in hun gedrag, de kunde en krijgstugt van geregelde troepen, met de behendigheid en de listen hunner vijänden, vereenigden.

Geduurende dezen geheelen tijd weeken de *Indiäanen*, even gelijk zij te vooren omtrent ST. CLAIR gedaan hadden, terug, en agtervolgde de Generaal WAYNE hen, zonder hen tot een hoofdtreffen te kunnen brengen, tot aan de *Miämi der Meiren*, zoo genoemd in onderſcheiding van eene andere Rivier de *Miämi*, die zich in de *Ohio* ontlast. Hier was het, dat die zonderlinge Correspondentie

ten aanziene van het Fort *Miämi* plaats had, welker voornaame inhoud in de meeste *Engelſche* en *Amerikaanſche* papieren is medegedeeld, en die den Generaal WAYNE de ſterkſte beſchuldigingen van de zijde zijner Landslieden deed ondergaan, en voor den Generaal, toen Colonel CAMPBELL, die het bevel in het Fort had, de openlijke dankbetuigen der Kooplieden van *London* verwierf.

Het Fort *Miämi*, gelegen aan de Rivier van denzelfden naam, wierd, ten jaare *zeventien honderd drie en negentig*, door *Engelſchen* geſticht, op welken tijd er reden was, om te denken, dat de verſchillen tuſſchen *Groot-Brittaniën* en de Verëenigde Staaten waarſchijnlijk niet zoo geheel vriendlijk zouden worden bijgelegd, als naderhand geſchied is, ten minſte moet dit buiten twijfel het denkbeeld van het Gouvernement geweest zijn, daar men anders geen bevel zou gegeeven hebben, tot het aanleggen van eene ſterkte op het gebied der Verëenigde Staaten, iets, dat natuurlijk niet misſen kon, de veröntwaardiging en ijver van dezelven gaande te maaken. Het ſchijnt, dat de Generaal WAYNE geenen ſtelligen last van zijn Gouvernement moet gehad hebben, om zich van dit Fort meester te maaken; maar zich

eg-

egter verzekerd hield, dat, wanneer hij dit, door een *coup-de-main*, en zonder gevaar van verlies, kon doen, het, als een dienst van het grootst gewigt, bij het Algemeen zou worden aangemerkt, en hem de uitbundigſte dankbetuigingen doen ontfangen. Daar verwaandheid en ijdelheid zijne heerſchende hartstogt waren, en hem, bij deze gelegenheid, in zijn gedrag beſtuurden, beſloot hij, om alles, wat mogelijk was, te beproeven, om de ſterkte in zijne magt te krijgen. Dan de Colonel CAMPBELL, overtuigde hem wel ras, door zijn gepast en manlijk andwoord op den eisch, welken hij hem deed, om het Fort overtegeeven, wijl het binnen de grenzen der Verëenigde Staaten gelegen was, dat hij zich niet liet beweegen door zijne voorſtellen, noch beängſtigen door zijne bedreigingen, en dat de twee honderd man, die, op dat oogenblik, de bezetting van het Fort uitmaakten, zeer wel beſlooten waren, zich tegens zijne Armée van drie duizend man te verdedigen, ingeval hij mogt goedvinden, hen met geweld aantetasten. Het voornaamſte Corps van de *Amerikaanſche* Armée ſtond, in dit oogenblik, op vier mijlen van het Fort, maar een kleen Detachement van dezelve lag, op eenen zeer geringen afſtand

van hetzelve, in de bosschen, gereed, om zich, op het eerste teeken, bij den Generaal WAYNE te voegen, die, 't gene vreemd is te verhaalen, ziende, dat zijne sommatiën de gewenschte gevolgen niet scheenen te zullen hebben, van hem in het bezit der Sterkte te stellen, zoo onvoorzigtig was, en de waardigheid van Generaal, en het character van een braaf Soldaat zoo zeer uit het oog verloor, dat hij zelve te paard steeg, onder de wallen van het Fort reed, en aldaar de grootste en beleedigendste gezegden tegens de bezetting, en de genen, die de wagt hadden, uitbraakte. Zijn oogmerk hier mede was, denk ik, het Guarnizoen zoo ver te brengen, dat hetzelve op hem vuur gaf, in welk geval hij een voorwendzel zou gehad hebben, om het Fort te bestormen. Dan in deze zijne bedoeling wierd hij te leur gesteld door de schrandere en groote voorzigtigheid van den Colonel CAMPBELL, die aan zijne troepen en derzelver Officieren de strengste bevelen gegeeven had, om zich stil te houden, en vooral, in geenerlei geval, welke beleedigende uitdrukkingen men ook tegens hen gebruikte, te schieten, ten ware de plaats daadlijk met geweld wierd aangetast. Het plan van WAYNE wierd dus geheel verijdeld, veel bloedstor-

ſtorting voorgekoomen, en waarſchijnlijk een tweede oorlog tuſchen *Groot-Brittaniën* en *Amerika* verhinderd.

De Generaal WAYNE legde, bij deze gelegenheid, met zijn gedrag, zeer weinig eer voor zich zelven in; maar deze omſtandigheid had de gunſtigſte gevolgen voor hem ten aanziene van zijne onderneeming tegens de *Indiäanen*. Dezen hadden zich, door de jonge *Canadiërs*, welken onder hen waren, laaten overreeden, dat, wanneer eenig gedeelte van de *Amerikaanſche* Armée zich verſtoutte, onder de wallen van het Fort te naderen, men zeker op hetzelve zouden ſchieten, wijl zij zich niet verbeelden konden, dat de *Amerikaanen* tot in het gezigt der Vestinge zouden naderen, zonder eenige vijändlijkheden tegens dezelve te onderneemen, in welk geval, men zich, buiten tegenſpraak, met geweld daar tegens zou hebben moeten verdedigen, — en nu ziende, dat de Generaal WAYNE dit daadlijk gedaan had, zonder dat men zich tegens hem verzet had, beklaagden zij zich zeer, dat zij deerlijk misleid waren, en verlooren zeer veel van hunnen moed, bemerkende, dat zij volſtrekt geene hulp van de *Engelſchen* te wagten hadden. Geheel wierden egter hunne natuurlijke moed

en

en dapperheid niet uitgedoofd: zij beſlooten ſpoedig, ſtand te houden; en, ingevolge van dit beſluit, wagtten zij, eene geſchikte plaats daartoe uitgekoozen hebbende, de koomst van den Generaal WAYNE, die hen op de hielen volgde, af.

De *Indiäanen* hebben, tegens het gebruik van meest alle Volken, de gewoonte, om daags voor zij eenen algemeenen ſlag verwagten, zeer ſtreng te vasten, zonder dat deze ſtrenge onthouding van alle voedzel eenige ſchadelijke uitwerking heeft op hun gedrag en hunne dapperheid in het gevegt, wijl zij, van hunne eerſte jeugd af, gewoon zijn, eenen geruimen tijd agterëen te vasten. Ingevolge hier van had men, den dag voor dat men den Generaal WAYNE te gemoet zag, deze plegtigheid zeer nauwkeurig in acht genomen, en zich vervolgends in de bosſchen verborgen, waar zij zijne koomst gerust afwagtten. Intusſchen verſcheen het vijändlijk Leger niet ter dier plaatze op den dag, op welken zij, uit de berigten, die hunne verſpieders hun van deszelfs beweegingen gegeeven hadden, zich verbeeldden, dat dè aanval zou plaats hebben; dan denkende, dat dit den volgenden dag zou gebeuren, bleeven zij op hunne posten, en hielden zich

in

in de bosschen. De tweede dag ging voorbij, zonder dat zij den Generaal WAYNE zagen naderen; maar, zich volkoomen verzekerd houdende, dat hij dit niet langer dan den volgenden dag zou uitstellen, bleeven zij, ook dezen tweeden dag, onbeweeglijk op hunne plaats. Den derden dag viel er een verbaazende regen, en was het weder zeer onstuimig, terwijl zij, die op kondschap waren uitgeweest, hen verzekerden, dat men, uit de beweegingen van den Generaal WAYNE, veilig kon opmaaken, dat zij dezen dag geen gevaar van eenen aanval te vreezen hadden. Dit, gevoegd bij den honger, die hen thands zeer begon te knellen, daar zij in drie dagen volstrekt niets gebruikt hadden, beslooten de *Indiäanen* uit hunne schuilplaats te koomen, en eenige verversching te gebrniken. Zij deeden dit; en, geen vermoeden hebbende van eenig naderend onheil, gingen zij gerust aan het eeten.

Eer zij gingen eeten, hadden de *Indiäanen* zich in drie Divisiën verdeeld, ten einde zich naar eene andere plaats te vervoegen, waar zij de Armée van den Verëenigden Staat dagten te verrasschen; dan in deze gesteldheid wierden zij zelven door den Generaal WAYNE verrascht en overrompeld. Deze, door zijne Spiönnen,

niet

niet minder listig dan die der *Indiäanen*, kennis van hunne bedoeling gekreegen, en eene beweeging gemaakt hebbende, even als ware hij voorneemens, naar eene andere ſtreek te trekken, ten einde hen, daar door, uit hunnen ſchuilhoek te lokken, zond onverhoeds zijne ligte kavallerij op hen af, die hen overviel, terwijl zij dit het minst vermoedden. De *Indiäanen* raakten ſpoedig in wanörde, iets dat nooit mist hunne geheele nederlaag ten gevolge te hebben: zij booden ſlegts eenen flauwen tegenſtand, en koozen daarop met overhaasting de vlugt.

Bij zijne terugkoomst te *Philadelphia*, in het begin van het jaar *zeventien honderd zes en negentig*, had ik de eer van bij den Generaal WAYNE te worden ingeleid, en gelegenheid, om alle de plans van zijnen veldtogt tegens de *Indiäanen* te zien. Men gaf een grootsch berigt van deze overwinning, en het plan, waar naar hij zijne werkzaamheden had ingerigt, maakte, zoo als het billijk verdiende, de verwondering gaande, en droeg de goedkeuring weg van alle de oude Officieren, die hetzelve zagen. De *Indiäanen* wierden voorgeſteld als voordtrekkende in drie Liniën, de eene agter de andere, tragtende, na dat zij de eer-

eerſte charge der *Amerikaanſche* Armeé met moed hadden doorgeſtaan, derzelver flanken, met zeer veel beleids en voorzigtigheids, te omſingelen, wanneer zij zelven onverwagt door de Jaagers van *Kentuckij* en de ligte kavallerij overvallen, en op de vlugt gedreeven wierden. Uit de geregeldheid en het beleid, waarmede de *Indiäanen*, bij deze gelegenheid, vogten, heeft men opgemaakt, dat zij, buiten twijfel, door *Engelſche* Officieren van kunde en ervaaring, zijn aangevoerd geworden.

Hoe ongerijmd, valsch, en wanvoeglijk egter dit geheele plan is, kan men volkoomen opmaaken uit de volgende omſtandigheid, die door den Generaal, en deszelfs Aide-de-Camps zelven is toegeſtemd, te weeten, dat, geduurende de geheele Actie, de *Amerikaanſche* Armée geene vijftig *Indiäanen* gezien heeft; en, in de daad, elk, die eenige kennis heeft van de *Indiäanen*, moet weeten, dat zij zich nooit, in zulk eene geregelde orde, in het veld of den ſlag begeeven, maar zich altijd bedekt houden, en van agter boomen of kreupelhout vegten, en dit op de ongeregeldſte wijze. Niettegenſtaande de groote moeite, welke de *Franſchen* en *Engelſchen* zich, in vroegere tijden, gegeeven hebben, is het dezen egter nooit gelukt, hen tot eene an-

andere manier van vegten te brengen. Het was op deze, en op geene andere wijze, zoo als ik van verſcheidene perzoonen gehoord heb, die in het gevegt waren tegenwoordig geweest, dat zij tegens den Generaal WAYNE vogten: zoo ras men de *Amerikaanſche* Armée gewaar wierd, verborg zich elk agter het eene of andere, en zelfs bij hunne vlugt hielden zij zich bedekt. Het was ook alleen, door hunne eigene gewoonte te volgen, door zich daar naar te ſchikken, en door het afzenden van onderſcheidene partijën ligte troepen en kavallerij, die hen uit hunne ſchuilplaatzen dreeven, dat de Generaal WAYNE het eindelijk zoo ver bragt van hen op de vlugt te jaagen: had hij onderſtaan, om geregeld, zoo als dit in het plan wordt opgegeeven, op hen aantevallen, zou hij, buiten twijfel, hetzelfde lot gehad hebben, dat ST. CLAIR, en de Generaal BRADDOCK, bij eene vroegere gelegenheid, hadden.

Tuſſchen de dertig en veertig *Indiäanen*, die, terwijl zij van den eenen boom naar den anderen tragten te loopen, waren dood geſchooten of geſtoken, wierden, door de *Amerikaanſche* Armée, dood op het ſlagveld gevonden. Het is waarſchijnlijk, dat er een veel grooter aantal geſneuveld waren; maar men heeft nooit het

het rechte daarvan kunnen ontdekken, daar de *Indiäanen*, dienäangaande, een diep ſtilzwijgen hielden, zoo dat ik nooit heb kunnen gewaar worden, hoe veelen er van hun waren omgekoomen. Dit doet egter niets ter zaake: het is genoeg, dat deze uitſlag van het gevegt de *Indiäanen* ſpoedig bewoog, om den vrede te vraagen. Het Gouvernement der Verëenigde Staaten zond Commisſaarisſen, om met derzelver Hoofden in onderhandeling te treeden: de praeliminariën wierden ſchielijk geregeld, en een verdrag geſlooten, waarbij de *Indiäanen* een aanzienlijk gedeelte van hun Grondgebied, grenzende aan dat der Verëenigde Staaten, afſtonden.

De laatſte en voornaamſte plegtigheid, die, bij het ſluiten van eenen vrede, bij de *Indiäanen* plaats heeft, is het begraaven der oorlogsbijl (*the hatchet*). Toen men aan deze gebruiklijke plegtigheid kwam, ſtond een van de Hoofden op, en, op de hevigſte wijze zijn leedweezen betuigende, dat de laatſte vrede, tuſſchen hen en het Volk van den Verëenigden Staat geſlooten, van zoo korten duur geweest was, en zijne begeerte te kennen geevende, dat deze, nu gemaakte, beſtendiger zijn mogt, ſtelde hij voor, eenen zwaaren Eik,

die voor hem ſtond, omterukken, en de oorlogsbijl onder deszelfs wortels te begraaven, op dat die daar voor altijd beſtendig in ruſt zou blijven. Een ander Opperhoofd oprezende zeide, dat de boomen waren blootgeſteld, om door den wind om ver geworpen te worden, althands dat dezelven ten eenigen tijde zouden ſterven, en het hem dus voorkwam, dat, indien zij eenen eeuwigduurenden vrede tusſchen hen en hunne laatſte vijänden wenschten te vestigen, zij de oorlogsbijl onder den hoogen berg, agter gindsch bosch, behoorden te begraaven. Een derde Opperhoofd, zich, op zijne beurt, tot de Vergadering wendende, zeide: „ wat mij betreft, ik ben ſlegts een „ mensch, en heb geenszins de kracht van den „ Grooten Geest, om de boomen in de Wou„ den met de wortels om ver te rukken, of „ de bergen te verplaatzen, om daar onder de „ oorlogsbijl te begraaven; maar ik ſtel voor, „ dat men dezelve in het diepe Meir werpe, „ waar geen ſterveling die immer kan vinden, „ en waar dezelve eeuwig zal begraaven blij„ ven." Dit voorſtel wierd door de Vergadering, met algemeene toejuiching, omhelsd, en de oorlogsbijl gevolglijk, met groote plegtigheid, in het water geworpen. Nu verhaalen de-

deze *Indiäanen*, in hunne figuurlijke taal, dat deze Vrede eeuwigduurende moet zijn. Zie hier, hoe zij daar over redeneeren. „ Te voo-„ ren, — zeggen zij, — wanneer men de oor-„ logsbijl begroef, wierd dezelve flegts dun „ bedekt met eenige weinige aarde en blade-„ ren, en, daar zij altijd een zeer woelziek „ en rustloos fchepzel is, tragtte zij fpoedig „ middel te vinden, om weder uit haare ge-„ vangenis op de aarde ten voorfchijne te koo-„ men, waar het haar nooit aan gelegenheid „ ontbrak, om eene groote beweeging tus-„ fchen ons en onze blanke broeders te ver-„ oorzaaken, en eene zeer groote meenigte „ braave menfchen aan kant te helpen; maar „ nu, daar dezelve in het diepe Meir gewor-„ pen is, kan zij nimmer weder eenige onlus-„ ten onder ons verwekken, wijl zij door zich „ zelve niet weder boven de oppervlakte van „ het Meir kan koomen, en niemand naar be-„ neden op den grond kan gaan, om haar te „ zoeken." Ik twijfel geenszins, of deze vre-de zou, in de daad, beftendig zijn, wanneer flegts de Ingezetenen van den Verëenigden Staat deszelfs voorwaarden zoo nauwkeurig wilden naarkoomen, als de *Indiaanen*; maar er

is weinig doorzigts en ſchrandlerheids noodig, om te voorzien, dat dit geenszins het geval zal zijn, en het niet lang zal aanloopen, of men zal weder de oorlogsbijl herneemen. In de daad, kort voor dat wij te *Malden* kwamen, waren er Afgevaardigden van de Zuidlijke *Indiäanen* aangekoomen, om de neiging te toetzen van hun, die in den omtrek van het Meir woonen, en te verneemen, of dezen gereed en gewillig waren, om op nieuw het oorlog te hervatten. Deze zugt tot oorlog is niet te bewonderen, daar het, uit de berigten der Commisſaariſen, welken het Bondgenootſchaplijk Beſtuur naar den nieuwen Staat van *Tenaſſee* gezonden had, om het Verdrag in werking te brengen, en de grensſcheidingen van dien Staat in het bijzonder te bepaalen, gebeeken is, dat meer dan vijf duizend *Amerikaanen*, geheel ſtrijdig met de bepaalingen van het laatst geſlootene Tractaat met de *Indiäanen*, de grensſcheiding geſchonden, en zich op het Grondgebied der laatſten hadden nedergezet: zij voegden er bij, dat dit Volk, op geenerleië wijze, zich wilde laaten overhaalen, en, naar hunne gedagten, niet dan met zeer veel moeite zou kunnen gedwongen worden, om weder binnen

de

de grenzen van den Verëenigden Staat terug te keeren. (*)

Eene groote meenigte der *Amerikaanen*, die binnen in het land, op de grenzen der *Indiaanen* woonen, zijn, volgends de beste berigten, die ik heb kunnen krijgen, veel onbeſchaafder en woestër, dan de *Indiäanen* zelven. Het is geheel niet ongewoon, zeide men mij, in de hoeken hunner haardſteden en aan de deuren hunner wooningen, de hoofdſchedels van *Indiäanen*, welken zij zelven hebben omgebragt, en de hoofden afgeſneeden, even gelijk de ooren of den ſtaart van eenen Vos, te zien vastgeſpijkerd; en in verſcheidene Publicatiën in de Verëenigde Staaten heb ik geleezen, hoe zij de afgemaakte *Indiäanen* de huid hebben afgeſtroopt, en derzelver vel, even gelijk dat van wilde dieren, gebruikt tot alles, waartoe hetzelve eenigzins kon dienstbaar zijn. Een *Indiäan* wordt bij hen niet beter geächt dan een verſcheurend en gevaarlijk wild dier, zonder

(*) Het hoofdzaaklijke van dit berigt is vervat in een uittrekzel uit eenen brief van *Lexington* naar *Kentucky*, welken ik zelve las, en die, in veele nieuwspapieren in den Verëenigden Staat, is medegedeeld. *Aanmerk. van den Schrijver.*

der zeden, en zonder ziel, en dat men, even gelijk een Wolf, moet neerſchieten, wanneer men het aantreft. Zelfs onder de beste zoort van Inwoonërs in de Westlijke ſtreeken van het Land koestert men de onmenschlievenſte denkbeelden omtrent dit ongelukkig Volk, en omhelst men algemeen, ſtrijdig met de billijkheid en menschlijkheid, het begrip, dat men hen moet verbannen, of liever geheel uitroeiën. „ De *Indiäan*, — zeggen zij — die geen „ denkbeeld heeft, of althands onwillig is, om „ zich op den akkerbouw toeteleggen, heeft „ duizend *acres* lands noodig tot onderhoud „ van zijn huisgezin, daar honderd *acres* ge„ noeg zijn voor een van ons, en onze kinde„ ren; en zouden wij dan dezen Wilden, die „ geene kennis hebben van eenige kunſten of „ handwerken, die nooit eenige voordering „ maakten in weetenſchappen, en nooit de uit„ vinders waren van iets nieuws of nuttigs voor „ het Menschdom, toelaaten, ballasten te zijn „ van den grond." — Zie hier, hoe de Heer IMLAIJ, ſpreekende van het waarſchijnlijk toekoomſtig lot der *Indiäanen* in de Zuid-westlijke oorden, zich uitlaat: „ de Etablisſementen — „ zegt hij — in de boven deelen van *Geörgia*, „ op de ſchoone landen aan de rivieren de

„ *Oco-*

„ *Oconec*, en de *Okemulgee*, zullen hen, in „ die ſtreeken, in toom houden. De Etabliſ- „ ſementen van *French-Broad*, geholpen door „ die van *Holſton*, hebben niets van hun te „ vreezen, en die van *Cumberland* zijn te mag- „ tig, dan dat zij eenig gevaar te dugten heb- „ ben. De *Spanjaarden* zijn in het bezit van „ de beide *Florida's* (hoe lang dit duuren „ zal, hangt af van hunne gemaatigdheid en „ goede zeden), en van de Volkplantingen aan de „ *Natchet* en boven dezelve, welken zich ſpoe- „ dig zullen uitſtrekken tot aan de Zuidlijke „ grensſcheidingen van *Cumberland*, zoo dat zij „ (de *Indiaanen*), binnen weinige Jaaren, ge- „ heel zullen ingeſlooten zijn. Ons Volk „ (ziende op dat van den Verëenigden Staat) „ zal voordgaan, hen, van drie zijden, te *be-* „ *nauwen*, en hen te *dwingen*, om meer in „ eene maatſchaplijke verëeniging te leeven, „ en zich naar onze gebruiken te voegen, of „ zich naar de westzijde van de *Misſisſippi* te „ begeeven."

O! *Amerikaanen!* zullen wij uwe rechtvaardigheid en liefde voor de vrijheid roemen, wanneer gij dus ſpreekt van *benauwen* en *dwingen?!* Zullen wij uwe gemaatigdheid aanprijzen, wanneer wij u zien haaken naar nieuwe

bezittingen, daar gij reeds milioenen *acres* lands, binnen uwe eigene grenzen, onbebouwd hebt liggen?! — zullen wij uwen eerbied voor de rechten der menschheid toejuichen, wanneer wij zien, dat het uw toeleg is, den armen *Indiäan* te verdrijven uit het Land, waar de beenderen zijner vooröuders rusten, iets dat hem onëindig dierbaarër is, dan uwe koude harten gevoelen kunnen, ja, wanneer wij zien, dat gij den ongelukkigen *Afrikaan* op de tijranniekſte wijze behandelt, alleen om dat de Natuur hem eene koleur gegeeven heeft, onderſcheiden van de uwe?!

Het gedrag van de Ingezetenen der Verëenigde Staaten, omtrent de *Indiäanen*, ſchijnt te meer onredenlijk, en onbillijk te zijn, wanneer wij in aanmerking neemen, dat de laatſten reeds van zelf aanmerkelijk verminderen, en er, volgends den gewoonen loop der dingen, waarſchijnlijk ſpoedig, op het Westlijk Grondgebied, niet een enkele Stam zal overblijven, noch gevonden worden, daar de blanke Ingezetenen van dit Land thands reeds zoo talrijk zijn, dat de grond aldaar eens zoo duur is, dan tegenwoordig binnen den omtrek van tien mijlen rondöm *Philadelphia* en *New-York*. Zelfs in *Canada*, waar de *Indiäanen* veel zagter

ter en menschlievender behandeld worden, zijn zij verminderd met eene ſnelheid, waarvan wij mogelijk bij geen een Volk op den Aardbodem te vooren eenig voorbeeld aantreffen, en maaken zij jaarlijks meer en meer plaats voor de Blanken, zoo dat het zeer te vermoeden is, dat er, eer vijftig jaaren ten einde zijn, niet een *Indiäan* zal te vinden zijn, tusſchen *Quebec* en *Detroit*, uitgezonderd die weinigen, welken zich aan een ſtil huislijk leven zullen willen wennen, zoo als nu reeds een kleen getal gedaan heeft in het Dorp *Lorette* bij *Quebec*, en op zommige andere plaatzen in de Beneden-Provincie.

Het is bekend, dat, eer de *Europeäanen* in *Noord-Amerika* voet aan land zetteden, de bevolking onder de *Indiäanſche* Natiën reeds zeer langzaam voordging, zoo als zij thands nog doet onder de genen, die geene betrekking noch omgang hebben met de Blanken. Men geeft hiervan onderſcheidene redenen op. Voor eerst zegt men, dat de *Indiäan* van een veel kouder temperament is dan de Blanke, dat hij minder vuurig is in zijn aanzoek bij, en omhelzen der Vrouwen, en dat de deelen, ter voordteeling geſchikt, bij hem veel kleener zijn. Mogelijk is dit gezegde voor een ge-

deelte waarheid, ten minſte, wanneer zij te *Philadelphia*, of in eenige andere voornaame Stad koomen, ſtrekken zij, in dit opzigt, ten ſpreekwoorde, niettegenſtaande zij, in het algemeen, aan Blanke vrouwen den voorrang geeven, en het hun hier aan geene gelegenheid ontbreekt, om aan hunne neiging te voldoen; ook heeft men, zoo veel ik mij herinneren kan, nooit eenig voorbeeld gezien, dat zij tegens eene blanke gevangene geweld gebruikt hebben, offchoon zij dikwils zeer ſchoone vrouwen van de Plantagiën wegvoeren, en in hunne magt hebben. Het is egter geheel niet geloofliijk, dat de Schepper hun geene genoegzaame vermogens zou geſchonken hebben, om hun geſlagt voordteplanten, daar dit lijnregt inloopt tegens alles, wat wij ontdekken, zoo wel in de dierlijke, als in de groeiënde Waereld. Met meer grond, koomt het mij voor, dat hun langzaam toeneemen in bevolking aan het gedrag hunner vrouwen moet worden toegeſchreeven. De ongelukkige en ſchadelijke gewoonte, welke onder dezen plaats heeft, van zich, reeds in haare vroegſte jeugd, aan den wellust overtegeeven, kan, naar mijn inzien, niet misſen, haare vogten te bederven, en haare vrugtbaarheid te beletten. Voeg hier bij,

dat

dat zij de weinige kinderen, welken zij hebben, verſcheidene jaaren zoogen, en, geduurende dezen tijd, ten minſte bij veele Stammen, alle gemeenſchap met heure mannen zorgvuldig vermijden. Eindelijk worden zij beſchuldigd, van, wanneer zij zwanger zijn, en heuren mannen, in den jagttijd, van het eene veld naar het andere, en in de bosſchen moeten volgen, als dan, ten einde zich van het laſtige dier zwangerheid op deze togten te ontſlaan, gebruik te maaken van zekere kruiden, met welker kracht zij zeer wel bekend zijn, om daar door de vrugt aftedrijven.

Indien eene of meer dezer redenen, voor de koomst der *Europeäanen* op het Vasteland van *Amerika*, de ſpoedigere toeneeming van het getal der *Indiäanen* belet hebben, het is zeker, dat de volgende invoer van ſterke dranken onder hen, waarvan beide, mans en vrouwen, wanneer zij gelegenheid hebben, zulk een onmaatig gebruik maaken, op zich zelven genoeg was, niet alleen om de traage bevolking nog meer tegentegaan, maar om zelfs het getal der reeds leevende *Indiäanen* aanmerkelijk te verminderen. Ook hebben afwisſelende koortzen, en verſcheidene andere ziekten, ontſtaan, of uit de verändering van het klimaat, veröorzaakt door het omhak-

ken

ken der boomen, of uit het gebruik van verpestende dranken, helaas! — jammer, dat wij dit zeggen moeten! — door de Blanken bij hen ingevoerd, zeer veel tot deze vermindering moeten toebrengen. De *Shawnefers*, een van de dapperſte Stammen, zijn, door ziekten, bijna tot op de helft verminderd! Men zou, behalven het gezegde, nog verſcheidene andere redenen kunnen opgeeven wegens het afneemen van het aantal *Indiäanen;* maar het is onnoodig, dezen optetellen. Dat dezelven, zedert twee Eeuwen, trapswijze verminderd zijn, naar maate de Blanken in meenigte zijn toegenomen, is ontegenzeglijk; en zij zijn te zeer gehegt aan hunne oude gewoonten, dan dat men zou kunnen vermoeden, dat zij, nog in lange jaaren, eenige aanmerkelijke verändering in hunne levenswijze zullen maaken, zoo dat hun getal aanhoudende moet blijven afneemen.

In mijnen volgenden brief ben ik voorneemens, u eenige weinige aanmerkingen medetedeelen, die ik over het Character, de Zeden, Gewoonten en Perſooneele en Verſtandlijke hoedanigheden, enz. der *Indiäanen* gemaakt heb. Dan er is reeds zoo veel over dit onderwerp geſchreeven, dat ik, met reden, vrees, u weinig te zullen kunnen berigten, dat gij niet voor-

af

af elders geleezen hebt. Ik denk egter, dat het u niet geheel onäangenaam zal zijn, de opmerkingen van anderen, door mijne waarneemingen, bevestigd te vinden; en, indien gij, in het gene ik ſchrijf, hier of daar, iets nieuws mogt aantreffen, zal het aangenaame der nieuwheid ten minſte het geluk hebben, van dit aan uwe aandacht aanteprijzen. Het is mijn oogmerk niet, u een geregeld verſlag te geeven van de *Indiäanſche* zeden enz., daar het mij, die ſlegts eenige weinige weeken onder hen verkeerd heb, zeer kwaalijk zou ſtaan, dit te onderneemen: indien gij een omſtandig berigt begeert aangaande de zaaken der *Indiäanen*, moet gij de werken leezen van Pr. Charlevoix, Pr. Hennepin, Hontan, Carver en anderen, die over dit onderwerp geheele boekdeelen geſchreeven hebben.

VIJF EN DERTIGSTE BRIEF.

Kort berigt van de geſteldheid, zeden, character en hoedanigheden, zoo ligchaamlijke als verſtandige, der Indiäanen, doormengd met eenige bijzonderheden.

Malden.

Het eerſte, waar over ik, ten opzigte der *Indiäanen*, wil ſchrijven, is de koleur van derzelver vel, welke, in de daad, het meest in het oogloopend onderſcheid oplevert tusſchen hen en ons. In het algemeen heeft derzelver huid eene kooper-koleur; maar er heeft, ten dezen aanziene, een aanmerkelijk onderſcheid bij hen plaats. Zommigen, in wier aderen men niet vermoeden kan, dat eenig ander, dan *Indiäansch* bloed ſtroomt, zijn weinig donkerer van vel, dan zij, die in de zuidlijke deelen van *Frankrijk* of *Spanje* gebooren zijn, terwijl anderen integendeel bijna zoo zwart zijn als Negers. Veelen, en bijzonder zommigen van de meestgeächte *Franſche* Misſionaarisſen, welker

ker langduurig verblijf onder de *Indiäanen* hen, naar het ſchijnt, tot bevoegde Rechters in dezen gemaakt heeft, zijn van oordeel, dat derzelver natuurlijke koleur zeer weinig van de onze verſchilt, maar dat de bruinheid en donkerheid van hunne huid alleen voordkoomen van hunne gewoonte, om zich telkens met vetteen- olieächtige ſtoffen te ſmeeren, en zich geduurig aan den rook van brandend hout in de bosſchen, en de geweldig heete ſtraalen der zonne bloottеſtellen. Dan, offchoon het zeker is, dat zij eene zwarte koleur voor ſchoon houden; dat zij zich, van hunne vroegſte jeugd af, alle mogelijke moeite geeven, om de ze te krijgen; dat veelen van hun zich, in meer gevoorderde jaaren, er op toeleggen, om hunne oorſpronglijke koleur aanmerkelijk te veränderen, en het even zoo zeker is, dat de koleur der kinderen, bij hunne geboorte, zeer weinig verſchilt van die der onzen, is het mij egter vrij duidelijk, dat het grootſte deel van hun het onderſcheid van hunne verw alleen aan de Natuur ſchuldig zijn. Ik ben op deze gedagte gekoomen door de volgende opmerking, te weeten, dat die kinderen, welken uit ouders van eene zwarte koleur geboren worden, bijna algemeen even zoo don-

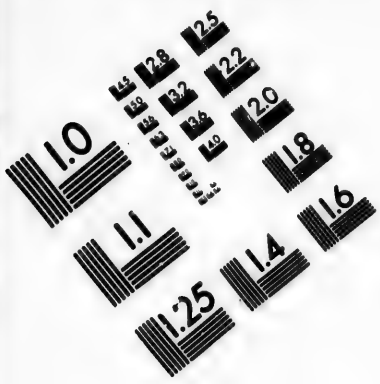

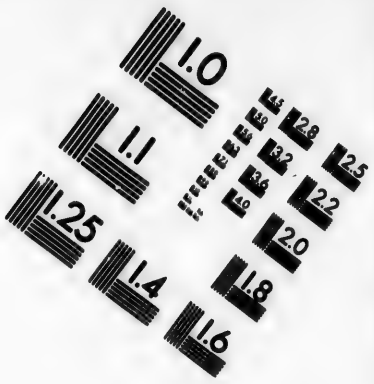

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

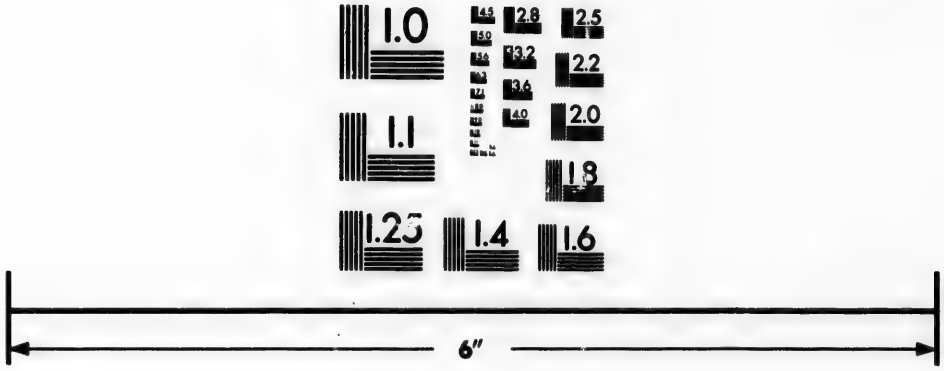

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

donker zijn van huid, als die van welken zij voordwamen. NEKIG, dat is, *de kleene Otter*, een Opperhoofd der *Ottowaijën* van zeer veel aanzien, wiens Dorp aan de Rivier *Detroit* ligt, en met wien ik zeer gemeenzaam ben bekend geweest, had eene koleur weinig verſchillende van die van eenen *Afrikaan*; en zijne kinderen, het volkoomen evenbeeld van hunnen Vader, waren even zoo zwart als hij zelve. Wat betreft, dat de kinderen der *Indiaanen*, wanneer zij eerst op de Waereld koomen, blank zijn; daaruit kan men met geene mogelijkheid beſluiten, dat zij zoodanig zouden blijven, wanneer hunne moeders hen niet met vet, kruiden enz. wreeven en ſmeerden, daar het bekend is, dat de kinderen der Negers niet volkoomen zwart zijn, wanneer zij geboren worden, en zelfs nog niet verſcheidene maanden daar na, maar dat zij trapswijze hunne zwarte verw krijgen, door aan de lugt en de zon te zijn blootgeſteld, even gelijk in de groeiënde Waereld, waar de jonge planten, wanneer zij eerst uit den grond koomen, van wit ligt groen worden, en vervolgends eene meer donkere koleur aanneemen.

Offchoon ik u, in eenen voorigen brief, ſchreef, dat de *Misſisſaguis*, die omſtreekt het

Meir

Meir *Ontario* woonen, van eene donkerêr verw zijn, dan eenige der andere Stammen van *Indiäanen*, welken ik ontmoet heb, geloof ik egter niet, dat het onderſcheid van koleur, 't welk men bij de *Indiäanen* waarneemt, zoo zeer eigen is aan de bijzondere Stammen, dan wel aan bijzondere familiën, daar ik er, zelfs onder deze *Misſiſſaguis*, verſcheidenen ontmoette, die, in vergelijking met anderen, zeer ligt van verw waren. Naar de *Creeks*, de *Chewkees*, en andere zuidlijke *Indiäanen*, van welken ik er te *Philadelphia*, en in andere Steden der Vereenigde Staaten, waar zij dikwils, uit nieuwsgierigheid, of om hunne belangen, in groote meenigten koomen, te oordeelen, ſchijnt het mij, dat derzelver huid eene roodere koleur heeft, en, indien gij mij deeze uitdrukking vergunnen wilt, meer gloed van verw, dan die der *Indiäanen* in den omtrek der Meiren; ook koomt het mij voor, dat het onderſcheid van koleur, onder de eerſten veel minder is, dan onder de laatſten.

Onder de *Indiäanſche* Vrouwen heerscht ook eene veel grootere gelijkheid ten dezen aanziene, dan onder de mans; en ik herinner mij niet, er ooit eene gezien te hebben van eene donke-

rere koleur, dan die, welke naar vuil koper gelijkt.

De *Indiäanen* hebben meestäl lang, sluik, zwart, grof haair en zwarte oogen, eer kleen, dan groot. Daarteboven hebben zij, in het algemeen, hoog uitsteekende kaakbeenen, en eenen kleenen spitzen adelaarsneus; ook hebben zij goede tanden, en hun adem is zoo zagt, als die van eenig menschlijk weezen zijn kan. De mans zijn, over het algemeen, zeer welgevormd, en het is zeer zeldzaam, dat men eenen gebrekkigen onder hen aantreft: zij hebben eene breede ruime borst, eenen vasten en stouten tred, en, veelen onder hen, waarlijk eene zeer deftige houding. Weinigen zijn, ten aanziene van hunne lengte, beneden het middenmaatige; en nooit zijn zij zeer vet of zwaarlijvig. Zoms vindt men onder hen sterke, robuuste menschen, die kort in een gedrongen zijn; maar meestäl zijn zij teer en tenger. Hunne beenen, armen, en handen zijn, in het algemeen, bijzonder welgemaakt, en veelen onder hen zouden, in alle landen, voor zeer schoon gehouden worden.

De vrouwen daarëntegen zijn veeläl kort en beneden het middenmaatige, en hebben verder

der uitſteekende kaakbeenen en rondere aangezigten, dan de mannen. Zij hebben een zeer onäangenaam voorkoomen, en eenen ſlegten gang, daar zij, met de toonen zeer naar binnen gekeerd, en over beide zijden waggelende gaan, en, wanneer zij in jaaren toeneemen, ongemeen zwaar en vet worden. Nooit zag ik eene *Indiäanſche* vrouw van dertig jaar, welker oogen niet zeer diep ingevallen lagen, het voorhoofd gefronſeld, en het geheele vel los, ſlap en gerimpeld was, met een woord, wier geheele perzoon niet een' afkeer inboezemde: intusſchen zijn zij, in heure jeugd, in alle opzigten, zeer fraai, om niet te zeggen, zelfs bekoorende. Men zou, wanneer men het niet zelve gezien had, zich bezwaarlijk kunnen verbeelden, dat een kleen getal jaaren zulk eene ontzettende verändering bij haar zou kunnen te wege brengen, als het dit in de daad doet. Deze ſchielijke verändering moet hoofdzaaklijk worden toegeſchreeven, aan den vuilen en zwaaren arbeid, waartoe de mans haar verpligten, wanneer zij tot zekere jaaren gekoomen zijn, —— aan de brandende hitte der zonne, waaräan zij zoo dikwils zijn blootgeſteld, — aan heur geduurig zitten in den rook van vuur

van hout, — maar boven alles, aan de algemeene gewoonte, die bij haar plaats heeft, van zich, reeds in haare vroegſte jeugd, aan den wellust overtegeeven.

Offchoon de *Indiäanen* zeer zwaar haair op het hoofd hebben, ontdekt men egter bij hen, aan de overige deelen van het ligchaam, die bij ons daar mede bewasſen zijn, geen het geringſte teeken van eenig haair, dan alleen, bij oude mannen, aan de kin, waar men zoms een enkel dun haairtjen ontwaar wordt, omtrent even zoo als men wel eens, bij enkele vrouwen van eenen zekeren ouderdom in *Europa*, ziet. Veelen hebben gemeend, dat de *Indiäanen* zoo geſchapen, en door de Natuur ontbloot zijn van haair aan die deelen des ligchaams, waar het ons ſchijnt te ontbreeken. Anderen zijn van gedagten, dat de Natuur niet minder weldaadig geweest is omtrent de *Indiäanen*, dan omtrent ons; maar dat het gebrek aan haair op die plaatzen alleen moet worden toegeëigend aan hunne gewoonte, om hetzelve, zoo ras het zich boven de huid vertoont, met den wortel uitteplukken. Het is zeker bekend, dat de *Indiäanen* eenen grooten afkeer hebben van haair, en dat zulken onder hen, die boven de

ove-

overigen zoeken uittemunten, zich, niet alleen het haair der oogleden en wenkbraauwen, maar zelfs van het geheele hoofd uitrukken, uitgezonderd op eene plaats aan het agterhoofd of de kruin, waar zij eene lange lok laaten. Wat mij betreft, na 't gene ik gezien en gehoord heb, ben ik ten volle overtuigd, dat, wanneer de *Indiäanen* hunne gewoonte nalieten, van zich het haair uitteplukken, zij niet flegts eenen baard, maar ook haair zouden hebben op die plaatzen van het ligchaam, waar de Blanken daarvan voorzien zijn: egter geloof ik te gelijk, dat hetzelve veel fijner, en niet zoo grof en zwaar zou zijn als bij ons, offchoon het op hunne hoofden veel dikker is, dan het onze. Dat men, bij oude mannen, eenige weinige haairen op derzelver aangezigt en aan de kin ziet, moet men alleen toefchrijven aan de mindere zorg, welke zij voor hun uitwendig fchoon hebben.

Om het haair uitteplukken, bedienen zij, die eenige kennis hebben aan Kooplieden, zich van eenen elastieken trekker, gemaakt van plat geflagen koperdraad, in de gedaante van een' kurketrekker. Dit werktuig brengen zij, in deszelfs openen of uitfchietenden ftand, op de

huid, ter plaatze, waar zij het haair willen uitplukken; vervolgends nijpen zij hetzelve, met den duim en den voorſten vinger, te zamen, en vatten dus te gelijk eene meenigte haairen tusſchen deze zamengedrukte bogten, welken zij daaröp, door eenen ſchielijken ruk, met wortel en alles uitſcheuren. Een oud wijf, voorzien van zoodanig een werktuig, zou u, binnen eenige weinige minuuten, den baard ſchoon wegneemen, en, dit, ſlegts zeer ligt, twee of driemaal in het jaar gedaan zijnde, zoudt gij, voor het vervolg, daarvan geheel bevrijd zijn, en eene zagte vrouwlijke kin hebben. Een groot getal Blanken in den omtrek van *Malden* en *Detroit*, zich aan deze behandeling onderworpen hebbende, ſchijnen, in den eerſten opſlag, ten aanziene van den baard, even zoo weinig verpligting te hebben aan de Natuur, als de *Indiäanen* zelven. De operatie is zeker in haaren aart zeer pijnlijk, maar dit is ſchielijk over; en, wanneer men in aanmerkinge neemt, hoe veel tijds en moeite, daar door, geſpaard wordt, en welk een gemak men daar bij eindelijk heeft, dan is het te verwonderen, dat niet meer menſchen hier toe overgaan, en zich aan deze behandeling geduldig onderwerpen.

De

De lange haairlok op de kruin van het hoofd, benevends dat gedeelte van de huid, waaröp dezelve groeit, is eigenlijk het gene den waaren Hoofdſchedel uitmaakt; zelfs zal een geöeffend krijgsman, wanneer hij dezen Hoofdſchedel, iemand, die het hoofd vol haair heeft, affnijdt, er nooit aan denken, om meer dan een ſtuk, ter grootte van eenen rijksdaalder, van de huid, ter plaatze, waar men gewoon is, deze haairlok te draagen, wegteneemen. (*) De *Indiäanen* verſieren deze enkele lok met koraalen, zilveren

(*) De *Indiäanen* zijn bijzonder geöeffend en behendig in deze wreede handelwijze, zegt CARVER in zijne Reizen door de Binnendeelen van het *Zuidlijk Amerika* geduurende de Jaaren 1766, 1767, 1768. „ Zij vatten het hoofd van hunnen dooden of buiten kennis liggenden vijänd, en, zettende eenen van hunne voeten op deszelfs hals, wikkelen zij hunne linkerhand in het haair, en trekken dus de huid, die de kruin van het hoofd bedekt, omhoog: daaröp haalen zij met de rechtehand hun mes, dat tot deze bewerking geſchikt is, en dat zij altijd, in eenen goeden ſtaat, bij zich draagen, voor den dag, en, in weinige oogenblikken, ſnijden zij de huid van het hoofd af, en neemen die met het haair weg. Zij zijn zoo behendig in dit te doen, dat het geheele geval zelden langer dan eene minuut duurt, Deze haairlokken bewaaren zij als gedenkteekenen van hunne dapperheid en wraak.

ren ſnuisterijën, enz. en, bij plegtige gelegenheden, met vederen. De vrouwen plukken geheel geene haairen van het hoofd uit, en ſtellen er eene bijzondere hovaardij in, die zoo lang te hebben, als eenigzins mogelijk is. Gemeenlijk draagen zij het, van agteren, zeer net plat gevlogten, en van vooren, op het midden van het voorhoofd, in tweeën verdeeld. Wanneer zij fraaiër dan gewoon willen voor den dag koomen, beſchilderen zij het kleene gedeelte van de huid, dat, aan het voorhoofd, tusſchen de beide haairvlegten zigtbaar is, met eene ſtreep vermilioen verw, dat ongemeen wel ſtaat, en een aartig contraſt maakt met de gitzwarte koleur van heur haair.

De *Indiäanen*, die eenigen handel drijven met de *Engelſche* en *Amerikaanſche* Kooplieden, en die allen, welken in den omtrek en ten Oosten van de *Miſſiſſippi*, en in de nabuurſchap der groote Meiren ten Noord-westen woonen, hebben thands de gewoonte geheel verlaaten, om, tot hunne kleeding, zich van bonten en huiden te bedienen, uitgezonderd tot hunne ſchoenen, of *Moccaſins*, en, zomwijlen, tot kouzen, wijl zij bevinden, dat zij deze bonten en huiden, tot hun voordeel, verruilen kunnen tegen dekens, en wollen ſtoffen,

fen, enz., die zij daarteboven begrijpen, dat aangenaam r en gemaklijker zijn tot kleederen. De *Moccafins* of ſchoenen, worden gemaakt van de huid van een Hert, Eland, of Buffel, welke zij gewoonlijk bereiden zonder het haair er op, en waaräan zij eene donker bruine koleur geeven, door die aan den rook van hout blootteſtellen. Zij beſtaan uit een enkel ſtuk leder, met eenen naad zamenhegt van den teen tot op de vreeg van den voet, en eenen dergelijken van agteren, even gelijk aan onze gewoone ſchoenen; en men maakt dezelven, door middel van eenen lederen riem, even onder den enkel vast, zoo dat zij zeer digt om den voet ſluiten. Ter plaatze, waar de voet wordt ingeſtoken, laat men een' overſlag van omtrent twee duim breed, welke los over den band hangt, waarmede de *Moccaſin* is vastgemaakt. Deze overſlag, als mede de naad zijn, met zeer veel ſmaaks, verſierd met pennen van ſtekelvarkens, en koraalen. Is de *Moccaſin* voor een' man, dan wordt de rand van den overſlag omzoomd met tin of koper beſlag, verſierd met rood haair; maar is hij voor eene vrouw, dan met linten. Een dus verſierde *Moccaſin* wordt alleen tot pragt, en bij bijzondere gelegenheden gedraagen, wijl deze ſieraaden te kostbaar

zijn, en het leder te ſpoedig verſleeten is: tot dagelijks gebruik bedient men zich van dezulken, die enkel van leder zijn. Veelen van de Blanken, die op de grenzen der *Indiäanen* woonen, draagen dusdanige ſchoenen; maar iemand, die niet gewoon is, met dezelven, of barvoets, te gaan, kan zich daarvan, met geene mogelijkheid, bedienen op eenen ongelijken weg, dan met het geweldigst ongemak, wijl het leder zoo buigzaam en zagt is, dat elke ongelijkheid, waaröp men treedt, voor den voet hoogst pijnlijk is: in een vertrek zijn dezelven zoo gemaklijk, als men zich verbeelden kan, en de *Indiäanen* bedienen zich daarvan algemeen.

Boven de *Moccaſin* draagen alle de *Indiäanen* eene zoort van kouſen, die, van het bovenſte van den voet, tot aan het midden der dijë reikt. Gewoonlijk zijn dezelven gemaakt van blauwe of roode ſtof, en zoodanig, dat zij, even gelijk de nieuwerwetſche pantalons, zeer nauw om de leden ſluiten, wordende de zoomen van de ſtof, waar men dezelve zamennaait, niet naar binnen, maar naar buiten gelaaten, en deze zoomen, wanneer de kouzen tot pragt moeten dienen, verſierd met koraalen, linten, enz. Veele jonge krijgslieden zijn

er

er zoo zeer opgesteld, dat deze kouzen wel passen, en zeer nauw sluiten, dat zij de vrouwen, welken hier de kleermaakers, en, in de daad, zeer goede kleermaakers zijn, verpligten, om die aan hun lijf te maaken en toetenaaiën, zoo dat zij dezelven geheel niet kunnen uittrekken, maar zoo lang draagen moeten, tot dat zij volkoomen versleeten zijn. Deze kouzen worden opgehouden door middel van twee banden, aan elke buitenzijde van de dijë een, welken wederöm aan eenen derden worden vastgemaakt, die om de lendenen gaat.

Behalven dezen band draagen de *Indiäanen* nog eenen anderen om de middel, waaräan twee kleene voorschooten hangen, elk ter grootte van iets meer dan een voet in het vierkant, hangende het eene van vooren, en het andere van agteren. Onder dezen hangt een stuk stof, digt tegen het ligchaam tusschen de beenen opgetrokken, en maakende dus eene zoort van bandage. De voorschooten en dit stuk stof worden allen aan elkänderen vastgemaakt, en genoemd de *Breech-Cloth.* De *Squaws*, of Vrouwen, wenden de grootste moeite, en alle haare bekwaamheid aan, om deze kleene voorschooten te versieren met koraalen, linten, enz.

De

De *Moccaſins*, *Leggings*, of zoogenoemde kouzen, en de *Breech-Cloth* maaken, behalven een gordel, waaräan hunne Tobakszak, *Scalping*-mes, enz. hangen, hunne geheele kleeding uit, wanneer zij in het veld gaan. Gewoonlijk hebben zij ook niets anders aan, wanneer het weder zeer warm is; maar is het koud, of kleeden zij zich, om hunne vrienden te bezoeken, dan doen zij een kort hembd aan, dat, aan den hals, en de handen, zeer los en wijd is. Meeſtäl zijn deze hembden gemaakt van, met groote bloemen gedrukt, katoen, of *Calico* — eene zoort van *Indiäansch* Linnen, — van een of ander belagchelijk patroon, niet ongelijk aan het gene men, in *Engeland*, in eene gewoone Herberg, tot vengſter- of Bedgordijnen zou gebruiken. Over het hembd draagen zij eene deken, een groot ſtuk breed laken, of anders eenen losſen wijden rok, niet ongelijk aan een rijdkleed: meeſtäl egter bedienen zij zich van het eerſte. Het eene einde hiervan maaken zij, met eenen gordel, om hunne middel vast, terwijl zij het andere over hunne ſchouders ſlaan, en, met eene houtene pin op de borst vasthegten, of de hoeken daarvan, met de linkerhand, zamen en vasthouden. Men zou zich verbeelden, dat dit laat-

laatſte niet anders, dan ten hoogſte laſtig en moeiëlijk voor hun zou kunnen zijn, en hen zeer verhinderen moest in het gebruiken van de eene hand, en egter is dit meeſtäl de gewoone manier, zelfs wanneer zij in de boſſchen op de jagt gaan. In het algemeen evenwel houden zij den rechten arm vrij, wanneer zij den ſnaphaan gebruiken, werpende als dan de deken over de linker ſchouder.

De kleeding der vrouwen verſchilt zeer weinig van die der mannen. Zij draagen *Moccaſins*, *Leggings*, en wijde korte hembden, en werpen, even gelijk de mans, over heure ſchouders gewoonlijk eene deken, of een ſtuk breed laken, maar meeſtäl het laatſte, dat zij egter niet om heure middel vasthegten, maar los laaten hangen, zoo dat het de beenen bedekt. Daarteboven hebben zij, in plaats van de *Breech-Cloth*, een ſtuk laken, digt om de middel geplooid, en rijkende tot aan de kniën. Donker blauw of groen laken heeft bij haar, in het algemeen, den voorrang boven alle andere koleuren: eenige weinige mannen vindt men, welken ſcharlaken draagen.

Wanneer het weder warm is, gebruiken de vrouwen in de Dorpen geene andere kleeding over het bovenlijf dan deze hembden, welken

ge-

geheel niet verſchillen van die der mans; alleen dat zij dezelven om den hals met eene pin vastmaaken. In volle orde gekleed zijnde, draagen zij ook zoodanige hembden, maar als dan zijn dezelven geheel verſierd met zilveren plaatjens, ter grootte omtrent van een zes ſtuivers ſtuk; ook maaken zij als dan, van agteren aan het hoofd, eene meenigte linten van verſchillende koleuren in heure haairen vast, welken zij tot op de hielen laaten hangen. Eens zag ik een jong Vrouwsperzoon, die zeer veele minnaars had, op eene danspartij koomen, beladen met voor meer dan *vijf Guinees* linten, in haare haairen vastgemaakt, en van agteren op haaren rug en beenen ſlingerende.

Wanneer zij het vergelden kunnen, draagen de vrouwen zilveren ringen aan heure handen en in de ooren. Die in de laatſten zijn in het algemeen zeer kleen, maar des te grooter is het getal, dat zij in dezelven hangen. Om dit te kunnen doen, ſteeken zij eene meenigte kleene gaatjens in de ooren, zoms den geheelen rand van het oor langs. De Mans draagen ook oorringen, maar van eene geheel andere zoort dan die der vrouwen: de meesten beſtaan uit ronde, platte, dunne ſtukjens zilver, omtrent zoo groot als een Dollar, en met verſcheide-

ne

ne figuuren doorboord, doch men heeft ook anderen even zoo groot als de eerſten, maar driehoekig. Zommige Stammen zijn zeer kiesch in de keuze van deze verſierzels, en zouden geene andere gebruiken, dan juist die zoort, bij welke hun algemeene ſmaak zich bepaald heeft. In plaats van de ooren met kleene gaatjens te doorbooren, zoo als de Vrouwen doen, ſnijden de Mans dezelven, langs den rand, van boven tot beneden open, en hangen, zoo ras deze afſcheiding geheeld is, daarin een zwaar gewigt, ten einde de dus afgezonderde reep zoo lang te rekken, en zoo laag te doen zakken, als hun eenigzins mogelijk is. Zommigen zijn in deze Operatie gelukkig genoeg, om het zoo ver te brengen, dat deze rand van het oor, in de gedaante van eenen boog, op de ſchouders hangt, waarin zij dan hunne wijde oorringen doen, die hun op de borst ſlingeren. Om voortekoomen, dat deze zoo zeer gerekte oorranden niet breeken, koomen zij dezelven ter hulpe met ijzerdraad; egter zag ik er nauwlijks een' onder zes, wiens ooren niet beſchadigd waren. De geringſte aanraaking genoeg zijnde, om het vel te breeken, zou het te verwonderen zijn, wanneer zij hetzelve ongeſchonden konden houden, daar zij,

door

door het onmaatig gebruik van den drank, zoo vaak onder elkänderen zulke hevige verſchillen hebben, en zoo dikwils onderworpen zijn aan het gevaar, om, wanneer zij op de jagt zijn, in de digte bosſchen, aan het eene of andere te blijven hangen.

Zommige Mansperzoonen draagen ook Hangers in den Neus; maar dezen zijn niet zoo algemeen als de Oorringen. De Hoofden en voornaamſte Krijgslieden verſieren zich ook met plaaten op de borst, beſtaande uit groote ſtukken zilvers, zee-ſchelpen, en dergelijken. In het bijzonder zijn zij zeer geſteld op zilveren ringkraagen, zoo als de Officieren bij ons gewoonlijk draagen, en het Gouvernement verzuimt niet, dezen, onder de overige geſchenken, aan eenige bijzonder begunſtigde Opperhoofden uittedeelen. Behalven dit alles hebben de Mans nog een ander ſieraad, te weeten, eene groote zilveren gesp, of ring, waaraan een bos haair, gewoonlijk van de knie van eenen Buffel genomen, en rood geverwd, is vastgemaakt. Dit verſierzel, dat men aan het dunne van den arm, boven den elboog draagt, wordt in groote achting gehouden, en, als een bijzonder eerteeken, aangemerkt, waarmede niemand zich mag verſieren, dan die,

op

op eene bijzondere wijze, in het veld heeft uitgemunt. In het algemeen verkiezen zij de zilveren ſieraadiën ver boven die van eenig ander metaal.

De *Indiäanen* beſchilderen zich, niet alleen wanneer zij ten oorlog gaan, maar ook als zij zich pragtig zoeken uittedosſchen. Rood en zwart zijn hunne meest geliefde koleuren; en met dezen beſmeeren zij zich op de zonderlingſte wijze. Ik heb er gezien, die hun geheel aangezigt zwart geverwd hadden, uitgezonderd eene ronde plaats in het midden, bevattende de bovenlip en het einde van den neus, die rood geſchilderd waren. Anderen heb ik ontmoet, wier geheele hoofd met zwart beſtreeken was, uitgenomen eene groote ronde plek op elk oor, die zij rood verwden. Nog anderen hadden het eene oog zwart, en het andere rood, enz. De meest algemeene mode van zich te beſchilderen, heb ik egter opgemerkt, beſtaat, in zich het geheele aangezigt zwart te maaken met houtskool, en vervolgends, met vogtige nagels, eenige parallelle, golvende ſtreepen op de wangen te trekken. In het algemeen draagen zij eenen kleenen ſpiegel bij zich, om zich, hun aangezigt daarin beziende, te beter, naar hun genoegen, te

kunnen beſchilderen. Wanneer zij ten ſtrijde gaan, wrijven zij de verw in met vet, en maaken als dan meer werks van hun voorkoomen, ten einde hetzelve zoo verſchrikkelijk te doen zijn, als eenigzins mogelijk is: zij beſchilderen dan hun geheel ligchaam met roode, witte en zwarte verw, en zien er meer uit als duivels, dan als menschlijke wezens. Bij de onderſcheidene Stammen vindt men, in dit beſchilderen, ook onderſcheidene gebruiken.

Offchoon de *Indiäanen* zoo veel werks maaken van, en zoo veel tijds verſpillen in het opſieren hunner ligchaamen, neemen zij geheel geene moeite, om hunne wooningen te verbeteren, die, voor het grootſte gedeelte, in de daad ellendig, en ſlegt zijn. Zommigen zijn gemaakt van ſtammen van boomen, eenigzins gelijk aan de gewoone huizen in de Verëenigde Staaten, maar het grootſte gedeelte zijn beweegbaarër, en zamengeſteld uit ſchorſen van boomen. De bast van den Berkenboom wordt, tot alle zoorten, het best geſchikt geoordeeld, en zij, die denzelven bekoomen kunnen, maaken daarvan ook altijd gebruik; maar, daar dezelve, in dit gedeelte van het Land, zeer weinig gevonden wordt, bedienen zij zich, in deszelfs plaats, van den bast van den Olmboom.

boom. De *Indiãanen* zijn zeer behendig in het afschillen van deze basten, en dikwils trekken zij dien van den boom in één stuk. De geraamten of gebinten van hunne hutten bestaan uit dunne paalen, aan welken zij den bast vastmaaken met de taaië schil van jonge boomen. Deze hutten leveren, wanneer zij wel gemaakt zijn, eene genoegzaame beschutting op tegens de onãangenaamheden van het weder. Men geeft aan dezelven zeer verschillende gedaante: eenigen hebben rondöm wanden, en deuren, en eenen schoorsteen in het midden van het dak; anderen zijn, aan eene zijde, geheel open, en weinig beter dan een hangdak, of loots. Wanneer zij op de laatste wijze gebouwd zijn, staan er gewoonlijk vier bij elkanderen, zoo dat zij eenen vierhoek uitmaaken, met de opene zijden naar binnen gekeerd, in welker midden men een vuur aanlegt, dat voor alle vier gemeen is. Bij warm weder leveren deze hutten een zeer aangenaam verblijf op; maar in het midden van den winter moeten zij zeer onãangenaam en lastig zijn. Anderen van hunne hutten zijn gebouwd in eene kegelvormige gedaante. De *Nandowesies* — zoo als de Heer CARVER ons verhaalt — leeven onder Tenten van beesten-vellen gemaakt. Eene

groote meenigte huisgezinnen, die op het Eiland *Bois-Blanc* gecampeerd lagen, hadden, zoo als ik opmerkte, Tenten van linnen of Kanefas, welken zij op de Armée van ST. CLAIR veröverd hadden. De meeste *Indiäanſche* Natiën hebben geen beſtendig verblijf, maar trekken van de eene plaats naar de andere, en, geduurende den jagttijd, huisvesten zij allen in hutten, welken zij met zich voeren, en die, in het algemeen, zeer ſlegt zijn, zoo dat zij daaronder geene genoegzaame beſcherming vinden tegens eene regen- of- ſneeuwbui. De Jagttijd begint met het vallen van de bladeren, en duurt tot dat de ſneeuw ſmelt.

In het midden van den winter, wanneer de ſneeuw op het veld bevroozen ligt, maaken zij hunne jagthutten van de ſneeuw zelve. Ten dien einde vlegten zij eenige weinige takken zamen, en plaatzen dezen eenvouwig boven hun hoofd, waaröp als dan de ſneeuw nedervalt, en dus het dak vormt. Deze ſneeuwwooningen zijn veel geſchikter, en, in den winter, ongelijk warmer, dan eenige anderen, welken men zou kunnen maaken, daar dezelven eene volkoomene beſchutting tegens de ſcherpe, doordringende winden opleveren, en een bed van ſneeuw niet zoo geheel onäangenaam is.

De

De laatſte Gouverneur van *Quebec*, de Troepen willende gewennen, om, wanneer er eens een winter veldtogt mogt plaats hebben, op deze wijze te kunnen Campeeren, zond gewoonlijk een gedeelte van dezelven, onder het bevel van eenige jonge Officieren, in de boſchen, waar zij, geduurende de maand Februarij, voor zich zelven moesten zorgen. Men had egter altijd de voorzigtigheid, om hen door twee of drie ervaarene perzoonen te doen vergezellen, ten einde hen, in het maaken der hutten, te onderrigten, daar, zonder deze voorzorg, een gewiſſe dood voor veelen van hun het onfaalbaar gevolg zoude geweest zijn. In deze Legerplaatzen ſlaapen zij altijd met de voeten naar het vuur gekeerd, en dit doen de *Indiäanen* in het algemeen, wanneer zij op den grond liggen, en het weder koud is: is dit gemaatigder, dan ſlaapen veelen op banken van boombast gemaakt in hunne hutten, welke banken gewoonlijk van twee tot vier voet boven den grond verheven zijn.

Het huisraad en keukengereedſchap in eene *Indiäanſche* hut is, in de daad, zeer gering, weinig, en van geen aanbelang: gewoonlijk beſtaat alles in een of twee koperen of ijzeren ketels, welken zij van de kooplieden koopen,

of, wanneer zij ver van dezen verwijderd woonen, Potten van ſteen, en eenige weinige houtene lepels en ſchotels, welken zij zelven maaken. In het Binnenland van *Noord-Amerika* vindt men zeer veel eenen ſteen van eene zeer zagte zelfſtandigheid, genoemd de *Soapſtone* (zeepſteen); en deze is uitneemend geſchikt, om door de *Indiäanen* bewerkt te worden. Dezelve draagt dezen naam, wijl hij, op het aanraaken, even zoo zagt en week is als een ſtuk zeep, en zich, in de daad, bijna even zoo gemaklijk als deze, met een mes, laat ſnijden. In *Virginiën* maakt men denzelven tot poeder of ſtof, en beſtrijkt daarmede, in plaats van met vet, de aſſen en buſſen der rijdtuigen. Dan hoe zagt en week deze ſteen ook is, wederſtaat zij egter het vuur, even zoo goed als ijzer. De *Soap-Stone* heeft eene ligt bruine koleur. Men vindt in het Land nog andere ſteenen van dezelfde hoedanigheid, maar van eene zwarte of roode verw; en dezen gebruiken de *Indiäanen* gewoonlijk, om daar van ketels voor hunne pijpen te maaken.

De *Cano's* van Boombast, welken de *Indiaanen* in dit gedeelte van het Land gebruiken, zijn, op verre na, niet zo net en fraai als die, welken men hoogerop, en ten Noorden van de Ri-

Rivier de *St. Lawrence* maakt. Gewoonlijk beſtaan dezelven uit een enkel ſtuk Bast van den Olmboom, dat men van den ſtam van dezen boom heeft afgeſchild, en aan ribben, of inhouten van dunne latten van taai buigzaam hout vastmaakt. Aan de beide einden der *Cano* heeft men egter geene zoodanige inhouten, maar alleen in het midden van het vaartuig, welke plaats ook alleen gebruikt wordt, om te zitten, wanneer men met denzelven vaart. Het is alleen dit middenſte gedeelte, dat in het water koomt: de beide einde verheffen zich gewoonlijk eenige voeten boven de oppervlakte van hetzelve, hebbende de *Cano* eene kromme, boogswijze form. Zij geeven aan denzelven deze gedaante, door, aan beide zijden, omtrent in het midden tusſchen de voor- en agterſteven, eene diepe ſnede te doen in den buitenkant der ſchorſe, en vervolgends, de beide einden naar elkänderen buigende, de randen dezer inſnijdinge over malkanderen te voegen en vasttehegten. Men neemt geheel geene moeite om de beide uiterſten van zulk eenen *Cano* digt te maaken, wijl dezelven nooit het water raaken.

Op het eerſte gezigt, zou men, naar het ellendig voorkoomen van dit vaartuig, oordee-

len, dat hetzelve niet geſchikt was, om een enkel perzoon, zonder gevaar, over een zeer ſtil water te voeren, en egter zijn deze *Cano's* van Olmboomen-Bast volkoomen veilig, en bedienen de *Indiäanen* zich ook bij het ruuwſte en ongunſtigſte weder, gerustlijk daarvan. Dezelven zijn zoo ligt, dat zij, zonder eenig gevaar, over elke golf henen gleiden; en de eenige voorzorg, die men, bij het vaaren daarmede, behoeft te gebruiken, beſtaat in ſtil te zitten, en het vaartuig in evenwigt te houden. Ik heb, meer dan eens, twaalf perzoonen gerust en veilig zien zitten in eenen *Cano*, welke gemakkelijk door een enkel maatig ſterk man kon worden weggedraagen. Wanneer een *Indiäan* zijne familie op eenigen afſtand in eenen *Cano* vervoerd, dan hebben de vrouw, de meisjens, en jongens, elk eene roeiſchop, waarmede zij ijverig werken, terwijl de Vader van het huisgezin niets anders doet, dan het vaartuig te beſtuuren.

De *Indiäanen*, welken eenigen omgang houden met de Kooplieden, hebben thands, vrij algemeen, hunne boogen en pijlen aan eene zijde gelegd, en neemen die zeer zelden meer in de handen, dan alleen om zich eenige weinige uuren te vermaaken, wanneer zij hun

kruid

kruid en loot verſchooten hebben. Hunne kinderen gebruiken dezelven egter nog zeer veel, en zommigen van dezen ſchieten met eene zonderlinge behendigheid. Ik zag een jong Opperhoofd der *Shawneſe*, waarſchijnlijk niet ouder dan tien jaar, die drie pijlen ſchoot in het lijf van een kleen zwart Eekhorentjen, dat in den top van eenen vrij hoogen boom zat, en, geduurende een paar uuren, die ik hem in de bosſchen volgde, miste hij nauwlijks een half dozijn maalen zijn doel. Het is te verwonderen, met welk eene juistheid en te gelijk vaardigheid zij de plaats opmerken, waar hunne pijlen vallen. Zij zullen een dozijn, en meer pijlen wegſchieten, zonder eenige oplettendheid te doen blijken op het gene er van dezelven wordt, en zoo achtloos omtrent de plaats, waar dezelven nederkoomen, als of zij dagten, die nimmer weder te zien, en een oogenblik daar na, zullen zij naar de plaats gaan, waar dezelven liggen, zonder eenige moeite te hebben met zoeken. De Zuidlijke *Indiäanen* zijn veel bedreevener in het behandelen van den boog, dan die, welken digt bij de Meiren woonen, wijl zij denzelven veel meer gebruiken, dan de laatſten.

Wat den ſnaphaan betreft, ſchijnt het in het

algemeen erkend te worden, dat de *Indiäanen*, op verre na, geene zoo goede Schutters zijn als de Blanken. Ik heb hen meenigmaal met mij op de jagt medegenomen, maar altijd bevonden, dat zij zeer langzaam waren in het aanleggen, en veel tijds noodig hadden, om te mikken; en, offchoon zij gewoonlijk een voorwerp, dat ftil zat, raakten, konden zij egter zeer zelden eenen vogel in de vlugt, of een Eekhorentjen, dat van den eenen boom op den anderen fprong, treffen.

De geöeffendheid der *Indiäanen* in het werpen met de *Tomahawks* is bekend. Op den afftand van tien *yards* zijn zij bijna zeker van, met het fcherp van dit werktuig, een voorwerp te treffen, zoo dat hetzelve daarin blijft vastzitten. Men heeft mij egter verhaald, dat zij, in een gevegt, dit wapen nooit op deze wijze gebruiken, noch met hetzelve zoeken te werpen, dan wanneer zij op het punt zijn, om eenen vlugtenden vijänd intehaalen, of ten minfte zeker zijn, hetzelve te zullen wederkrijgen. Zommigen maaken eenen band, ter lengte van eenige voeten, aan den fteel van den *Tomahawk* vast, werpen denzelven daaröp, en trekken hem vervolgends, met de grootfte handigheid, weder naar zich terug. Ook weeten

ten zij, met dit zelfde wapen, de ſteeken, en houwen van eenen Sabel zeer nauwkeurig en gezwind aftekeeren.

De gewoone *Tomahawk* is niets meer dan eene ligte Bijl, maar die, welken bij de *Indiäanen* het meest geächt worden, hebben aan het agterſte gedeelte van de Bijl, en met dezelve in één ſtuk, eene holligheid, of ketel van eene pijp, zoo dat, wanneer de ſteel doorboord is, de *Tomahawk* hun te gelijk tot eene pijp dient, en, in de daad, de *Indiäanen* rooken veel liever uit deze, dan uit eenige andere pijpen, hoe ook genaamd. De *Tomahawks*, welken eertijds door de *Franſche* Kooplieden aan de *Indiäanen* verkogt wierden, hadden, in plaats van eene pijp, eene ſcherpe pen aan het agterſte van de bijl. Thands vindt men weinigen meer van deze wapenen, en ik zag er nooit meer, dan een. De *Tomahawk* wordt gewoonlijk, aan de linkerzijde, in eene zoort van gordel gedraagen.

Voor de begunſtigde Opperhoofden worden er zeer fraaië *Pijp-Tomahawks*, met zilver ingelegd, door de Geweermaakers in het *Indiaanſche* Departement vervaardigd. Kapitein E. . . . . gaf er mij eenen van deze zoort, welken hij voor zich zelven gemaakt had. De

In-

Indiäanen, die mij denzelven zagen hebben, waren daaröp zoo geſteld, dat zij mij meer dan eens, even gelijk kinderen, die om ſpeelgoed vraagen, verzogten, om hem hun voor een uur of twee te leenen, om uit te rooken, en nooit misten zij, om mij denzelven zorgvuldig terug te geeven.

De Geweermaakers, van welken ik zoo even ſprak, worden op kosten van het Gouvernement onderhouden, om de wapenen der *Indiäanen* te herſtellen, wanneer zij dezelven gebroken hebben, dat hun zeer dikwils gebeurt.

Zoo ras een *Indiäunsch* Kind geboren is, wordt hetzelve in een lap ſtoffe, of eene huid ingezwagteld, en, op den rug liggende, op eene dikke plank, overdekt met zagte mos, vastgebonden. Deze plank is wat langer en breeder dan het kind; en over dezelve en het aangezigt van het kind ſpant men houtene latten, in den ſmaak van hoepels, om hetzelve te beveiligen, zoo dat, wanneer deze machine, bij ongeluk, mogt omvallen, het kind zich vermoedelijk niet zou bezeeren. Wanneer de vrouwen uitgaan, draagen zij heure kinderen, dus vastgebonden, op heuren rug, hangende de plank aan eenen breeden band, dien zij om haar voorhoofd vastmaaken. Indien zij te huis

iets

iets te verrigten hebben, hangen zij de plank met het kind aan eenen boom, wanneer er een digt bij is, en ſtooten dezelve, van tijd tot tijd, naar de eene en andere zijde, om die daar door, gelijk de ſlinger van een uurwerk, in beweeging, en de kinderen ſtil te houden. Zomwijlen zag ik ook, dat zij de kinderen van de plank losmaakten, en in eene zoort van kleene hangmat legden, die tusſchen twee boomen hing, waar zij dan, naar welgevallen, ſlingeren konden. Zoo dra zij ſterk en groot genoeg zijn, om, op handen en voeten, te kruipen, ontdoet men hen van alle windzels en banden, en laat hen, even gelijk jonge hondjens, geheel vrij en moedernaakt omloopen, in het water, de modder, de ſneeuw, met een woord, waar hunne eigene verkiezing hen heenvoert. Van daar die ſterkte van geſtel, welke hen in ſtaat ſtelt om de grootſte vermoeiënisſen zonder ongemak te ondergaan, en zich, even gelijk de wilde dieren, zonder eenig gevaar of letzel, aan de geweldigſte veränderingen van het weder blootteſtellen. Wanneer de meisjens vier of vijf jaar oud zijn, krijgen zij een wijd, los kleed aan; maar de jongens loopen geheel naakt, tot dat zij veel ouder zijn.

De

De *Indiäanen* zijn, zoo als ik reeds te voo-ren heb aangemerkt, over het algemeen, zeer ligt en tenger, zoo dat men, naar het uitwendig voorkoomen, in den eerſten opſlag voor een oogenblik zou meenen, dat zij beter geſchikt waren tot iets, dat behendigheid en gauwheid, dan dat ſterkte van ligchaam en krachten vordert; en dit is ook beſtendig het algemeen denkbeeld geweest der meesten, die over dit onderwerp geſchreeven hebben. Ik ben egter, zoo door het gene ik zelve gezien, als 't gene ik van anderen gehoord heb, zeer genegen, om te gelooven, dat de *Indiäanen* veel meer onze aandacht verdienen ten aanziene van hun ſterk geſpierd geſtel, dan ten aanziene van hunne vlugheid. Op de onderſcheidene Militaire Posten aan de grenzen, waar men het hieröver onëens was, heeft men, verſcheidene maalen, om dit te beproeven, wedloopen aangelegd tusſchen de Soldaaten en de *Indiäanen*, in welken de laatſten altijd, wanneer de afſtand niet ver was, onderlagen; maar, wanneer deze groot was, zoo dat daar toe ſterkte van ſpieren gevorderd wierd, altijd, zonder eenige uitzondering, de overhand hadden: ook moesten zij, in het ſpringen, altijd onderdoen voor zulke Soldaaten, die ſlegts eene gewoone vaardigheid

be-

bezaten. De krachten der *Indiäanen* zijn daarentegen meest zigtbaar in het draagen van zwaare lasten op hunnen rug. Zij beſchouwen het als eene kleenheid dagelijks, verſcheidene dagen agter den anderen, met eenen last van meer dan honderd pond, dertig mijlen ver te gaan; en dit zullen zij eenen geheelen dag doen, zonder eenige ververſching te neemen. Bij het draagen van pakken bedienen zij zich van eene zoort van raam, eenigzins gelijk aan dien, waarin de Glazenmaakers gewoonlijk hun glas draagen. Dezen raam maaken zij met touwen of reepen van taaië boombast of leder rond hunne ſchouders vast, en, wanneer de last op den breeden rand van den raam van onderen gelegd is, winden zij, om het geheel, twee banden, een van welken zij voor het voorhoofd, en de andere over de borst doen; op welke wijze zij den last draagen. Het is ongelooflijk, hoe ver een *Indiäan*, wanneer hij niet belaaden is, op eenen dag gaan kan. Een jong *Wyandot*, die, toen het op het punt ſtond, dat de Vrede, tusſchen de *Indiäanen* en den Generaal WAIJNE, zou geſlooten worden, gebruikt wierd, om eene boodſchap van zijne Natie aan de *Amerikaanſche* Officiers te brengen, liep weinig minder dan tagtig mijlen in eenen

eenen dag, en een van de *Aides-de-Camp* van den Generaal, die hem in het Leger had zien koomen, verzekerde mij, dat hij in het geringſte niet vermoeid ſcheen.

Pater CHARLEVOIX merkt aan, dat het hem voorkwam, dat de *Indiäanen* verſcheidene perzooneele voordeelen boven ons bezitten; en in het bijzonder meent hij, dat hunne zintuigen veel fijner zijn, dan de onzen. Het is zeker, wat hun gezigt betreft, dat dit zeer leevendig en doordringende is, en hun, zelfs in eenen ver gevoorderden ouderdom, niet verlaat, niettegenſtaande hunne oogen, elken winter, zoo veele maanden zijn blootgeſteld aan de verblindende witheid der ſneeuw, en den ſcherpen en ſchadelijken rook van houtvuuren. Ongemakken der oogen zijn meestäl onder hen geheel onbekend, en nooit ziet men bij hen eenige vlekken op dezelven, uitgezonderd wanneer dezen het gevolg zijn van een of ander bijzonder toeval. Hun gehoor is zeer ſcherp, en hunne reuk zoo fijn, dat, wanneer zij een vuur naderen, zij dit lang te vooren, eer zij hetzelve in het gezigt krijgen, beſpeuren en zeggen kunnen.

De *Indiäanen* hebben een zeer ſterk geheugen. Tot aan hunne dood herïnneren zij zich alle

alle de bijzonderheden van eene plaats, door welke zij eenmaal pasfeerden; nimmer vergeeten zij het gelaat van iemand, dien zij, flegts eenige weinige feconden, met aandacht befchouwden; na verloop van verfcheidene jaaren zullen zij elken volzin der redevoeringen, door onderfcheidene perzoonen in eene openlijke Vergadering gedaan, herhaalen, en, is er, in de Raadsvergadering hunner Natie, eene of andere redevoering gehouden, die bijzonder verdient, voor de vergetenheid bewaard te worden, dan zullen zij die, met de grootfte nauwkeurigheid, van het eene geflagt tot het andere overbrengen; en dit alles, zonder dat zij de geringfte kennis hebben aan het gebruik van letters, of eenig hieroglyphiesch fchrift. De eenige hulpmiddelen, om het geheugen te gemoet te koomen, waarvan zij zich bedienen, zijn dunne ftokjens hout, zoodanigen als ik u fchreef, dat zij aan den Kapitein E. . . . ., even voor het uitdeelen der gefchenken, ter hand ftelden, en Draagbanden van *Wampum*. De eerften gebruiken zij bij geringe en min gewigtige, maar de laatften alleen bij groote en plegtige gelegenheden. Wanneer er eene onderhandeling, of, zoo als de *Indiäanen* het noemen, eene *Zamenfpraak*, met eenen nabuuri-

gen Stam zal gehouden, of eenig Natiönaal Verdrag geſlooten worden, maakt men terſtond een' zoodanigen Draagband, altijd eenigzins onderſcheiden van die, welken men te vooren, bij plegtige gelegenheden, maakte: elk perzoon in de Vergadering houdt dezen in zijne handen, terwijl hij het woord voert, en biedt denzelven, na dat hij ophoudt te ſpreeken, aan den volgenden aan, die opſtaat, door welke plegtigheid elk Spreeker herïnnerd wordt, dat hij in zijne gezegden voorzigtig behoort te zijn, wijl alles, wat hij zegt, door middel van den Draagband, zeer nauwkeurig en zorgvuldig onthouden wordt. De onderhandeling afgeloopen zijnde, wordt deze Draagband aan de zorg van het voornaamſte Opperhoofd toebetrouwd.

Bij de bekrachtiging van een Verdrag vereeren de onderhandelende Partijën elkänderen onderling zeer breede en kostbaare Draagbanden, welken bij de overigen, aan de Natie behoorenden, weggelegd en bewaard worden. Op gezette tijden worden dezelven aan het geheele Volk getoond, en daarbij de gelegenheden, waarbij zij gemaakt zijn, aan hetzelve herïnnerd. Was dit bij eene Zamenſpraak, dan herhaalt een der Opperhoofden het hoofdzaaklijke

lijke van alles, wat daarin gezegd is: was het bij het ſluiten van een Verdrag, dan worden de bijzondere Artikelen daarvan voorgeſteld. Behalven dit zijn er zekere Vrouwen, aan welken men deze Draagbanden ter hand ſtelt, en toebetrouwt; en dezen zijn gelast, om de geſchiedenis van elken derzelver aan de jongere takken van den Stam te verhaalen. Dit doen zij met de grootſte nauwkeurigheid, en hier door wordt de geſchiedenis van elke zaak van aanbelang in het geheugen gehouden, en zeer juist tot de Nakoomelingſchap overgebragt.

De *Wampum* wordt gemaakt van het binnenſte van groote zeeſchelpen, eenigzins gelijkende naar die van de Alikruik, welken men op de kusten van *New-England* en *Virginia* vindt. Deze ſchelpen worden, in haaren natuurlijken en ruuwen ſtaat, naar *Engeland* gezonden, en aldaar in kleene ſtukjens geſneeden, volkoomen in gedaante en grootte gelijk aan de glaazen koraalen, welken de Dames draagen; en uit deze ſtukjens wordt vervolgends de *Wampum* zamengeſteld. Er zijn twee zoorten van dezelven: de witte, en de purpere, of roode, welke laatſte het meest geächt is bij de *Indiaanen*, die een pond gewigts van dezelve even zoo veel waardig ſchatten, als een pond

zilvers. Deze *Wampums* worden op ſtrooken leders vastgemaakt, en de Draagband uit tien, twaalf of meer zoodanige reepen, naar maate het belang der gelegenheid, bij welke dezelve gebruikt wordt, zamengeſteld. Zomwijlen naait men dezelven, in onderſcheidene figuuren, op breede ſtrooken van leder.

Het gebruik der *Wampums* ſchijnt zeer algemeen te zijn bij de *Indiäanſche* Volkeren; maar welke de oorſprong is van dit gebruik, blijkt eene vraag te zijn, die zich niet zoo gemaklijk laat beſliſſen, daar het genoegzaam bekend is, hoe zeer zij allen ſtandvastig aan hunne oude gewoonten gehegt, en dus geheel niet genegen konden zijn, om zich, bij groote en plegtige gelegenheden, te bedienen van iets, dat zij te vooren nooit gezien hadden, en hun door vreemden gebragt wierd; en het aan de andere zijde volſtrekt onmogelijk is, dat zij ooit in ſtaat geweest zijn, om de *Wampums* zelven uit deze ſchelpen te vervaardigen. Het is waar, dat zij ketels van tobakspijpen maaken van ſteen, op de ſchoonſte wijze, en met eene netheid, die ons verwonderen moet, wanneer men in aanmerking neemt, dat zij daartoe geen ander werktuig gebruiken, dan één gewoon mes; maar het is te gelijk waar, dat de ſteen,

van

van welken zij zich daartoe meestäl bedienen, zeer zagt is, terwijl integendeel de schelpen, die tot de *Wampum* gebruikt worden, buitengemeen hard zijn, en er, om dezen te booren, en te snijden, veel fijner werktuigen en gereedschappen gevorderd worden, dan zij bezitten. Waarschijnelijk maakten zij te vooren, eer wij onder hen bekend waren, eenig gebruik van deze schelpen, en tragtten die, met hunne ruuwe werktuigen, in zulke kleene stukken te verdeelen, als hun mogelijk was, maar, vindende, dat wij dit veel netter en fraaiër konden doen, dan zij, legden zij de te vooren gebruiklijke *Wampum* aan eene zijde, en verkoozen die, welke in *Europa* gemaakt wordt. De Heer CARVER verhaalt, dat hij vrij algemeen zeeschelpen zag draagen door de *Indiäanen* in het binnenste gedeelte van het Vasteland, welken nooit te vooren eenige Zeekust hadden kunnen bezoeken, of bezogt hadden, en die dezen, niet anders, dan met zeer veel moeite, hadden kunnen krijgen, van andere Volkeren.

De *Indiäanen* zijn zeer vernuftig en opmerkzaam, en verkrijgen, uit hoofde van hunne ongemeene oplettendheid, zeer veele kundigheden en bekwaamheden, welken wij missen. Zij zullen een bosch, honderden mijlen groot,

en waar men geheel geenen weg of eenig begaan ſpoor aantreft, doortrekken, zonder van den rechten ſtreek afte dwaalen, en juist op die plaats aankoomen, welke zij zich, bij hun vertrek, voorſtelden. Met dezelfde nauwkeurigheid en bekwaamheid zullen zij een der grootſte Meiren overſteeken, en, offchoon zij verſcheidene dagen uit het gezigt van den oever waren, juist op die plaats aanlanden, welke zij begeeren. Eenigen van de *Franſche* Zendelingen hebben onderſteld, dat de *Indiaanen* door een zeker Inſtinct geleid worden, en gedagt, dat derzelver kinderen den weg even zoo gemaklijk door een bosch kunnen vinden, als iemand van rijpere jaaren; maar dit denkbeeld is hoogst ongerijmd. Het is buiten tegenſpraak, dat zij den weg vinden, door zeer nauwkeurig acht te geeven op den groei der boomen, en de hoogte en ſtand der zonne. Aan de Noordzijde van eenen boom is dezelve gewoonlijk veel dikker met mosch bewaſſen, en de ſchors zeer onderſcheiden van die, aan den tegengeſtelden kant: aan de Zuidzijde zijn de takken, in het algemeen, veel frischer, en meer met bladen voorzien, dan aan de andere zijde; en deze beide kanten onderſcheiden zich verder door eene meenigte kleenheden, op wel-

weken een gewoon Reiziger geheel geen acht geeft, maar die den *Indiäan* terſtond duidelijk in het oog vallen, wijl hij, van zijne jeugd af, gewend is, dezen zorgvuldig gade te ſlaan. Even zoo, van hunne kindschheid af, gewoon zijnde, hunne aandacht nauwkeurig te vestigen op den ſtand der zonne, vertrekken zij zeer gerust van de eene haven naar de andere, zonder zich in het minst te bekommeren, of zij den weg zullen vinden, en op de beſtemde plaats aankoomen, hunnen koers, welke tijd van den dag het ook zij, en hoe zeer de lugt ook door nevels en dampen moge verdikt en verdonkerd zijn, juist derwaards rigtende.

Toen ik te *Staunton*, agter de Blauwe Bergen, in *Virginiä* was, zag ik een voorbeeld van de geſchiktheid en oplettendheid der *Indiaanen*, in het vinden van den weg. Een groot aantal der *Creek-Natie* was in deze Stad aangekoomen, op weg zijnde naar *Philadelphia*, werwaards zij gingen, om eenige zaaken van aanbelang, en hadden zich hier eenen nagt opgehouden. Den volgenden morgen deed eene of andere omſtandigheid, die mij niet ter kennisſe gekoomen is, de eene helft dezer *Indiaanen* zich op weg begeeven, terwijl de overigen

rigen nog eenige uuren vertoefden, eer zij de eerſten volgden. Toen deze laatſten vertrokken, ſteegen zommige Burgers uit de Stad te paard, en vergezelden hen een gedeelte van den weg. Eerst hielden zij, eenige mijlen ver, het gewoone pad, maar daaröp wendden zij zich, zeer ſchielijk en onverwagt, ter zijde af, en ſloegen het bosch in, waar zij geheel geen ſpoor hadden, en gingen gerust voord en dieper hetzelve in. De Ingezetenen van *Staunton*, die hen begeleidde, verwonderd over deze beweeging, berigtten hun, dat zij van den rechten weg naar *Philadelphiä* afgingen, en ten hoogſten bedugt waren, dat zij zeker hun gezelſchap, dat vooräfgegaan was, zouden misſen. Dan de *Indiäanen* andwoordden hun bedaard, dat zij dit beter wisten, wijl de weg, door deze bosſchen, ver de kortſte was naar *Philadelphiä*, en dat zij verzekerd waren, dat hunne Reisgenooten dien, juist ook op deze plaats, waren ingeſlagen. De nieuwsgierigheid bewoog eenigen van deze menſchen, om verder met hun te gaan; en, in de daad, tot hunne grootſte verbaazing, daar er hier geheel geen ſpoor te zien was, haalden zij de overige *Indiäanen*, in het dikſte van het bosch, in. Dan 't gene

nog

nog het zonderlingſte van dit alles was, toen men de Kaart nazag, bevond men, dat de weg, welken zij genomen hadden, zoo lijnregt op *Philadelphiä* aanliep, als of dezelve naar het Compas getrokken ware. Waarſchijnelijk hadden zij dezen weg leeren kennen door eenigen van hun Volk, die te vooren te *Philadelphiä* geweest waren, en hadden denzelven nooit uit hun geheugen verlooren, niettegenſtaande zij reeds drie honderd mijlen door de bosſchen hadden afgelegd, en er nog meer dan vier honderd moesten afleggen, eer zij op de plaats hunner beſtemminge waren.

De Heer JEFFERSON deelt ons, in zijn verhaal aangaande de graven der *Indiäanen* in *Virginiä*, een aanmerkelijk voorbeeld mede, wegens de nauwkeurigheid, met welke zij eene, hun geheel vreemde, plaats weeten te vinden, wanneer deze hun, door iemand van hun Volk, is aangeduid. De graven, van welken hij ſpreekt, zijn niets meer, dan groote hoopen aarde in de bosſchen, in welken men, wanneer dezelven geöpend worden, regtöpſtaande geraamten van menſchen aantreft; maar de *Indiäanſche* wijze van begraaven is te dikwils beſchreeven, dan dat dezelve u zou kunnen onbekend zijn; laat mij deshalven alleen het

bedoelde geval verhaalen. Een gedeelte *Indiaanen*, welken, juist op denzelfden tijd, dat de ſtraks genoemde *Creeks* naar *Philadelphiä* trokken, op weg waren naar eene der havens van de *Atlantiſche* zee, verliet op eenmaal den grooten weg, welken zij dus ver gevolgd waren, ſloeg, zonder iets te vraagen, het bosch in, en ging door hetzelve, in eene regte linie, op een dezer graven aan, dat verſcheidene mijlen van den weg af lag. Nu is het zeker bijna eene eeuw geleeden, dat dit gedeelte van *Virginiën* door de *Indiäanen* bewoond wierd, en het is ontwijfelbaar, dat de Reizigers, die dit graf bezogten, nooit te vooren ter dezer plaatze geweest waren: zij moeten dus den weg naar hetzelve gevonden hebben, alleen uit de beſchrijving van deszelfs ligging, die hun, bij overlevering, was ter oore gekoomen.

De *Indiäanen* zijn, voor het grootſte gedeelte, ongemeen bekend met de aardrijkskunde van hun eigen Land. Wanneer men hun naar deze of gene plaats en derzelver ligging vraagt, en zij ſlegts gelegenheid hebben, zullen zij u, met een ſtokjen, met de grootſte vaardigheid, en zonder de minſte moeite, in het zand, nauwkeurig eene kaart teekenen van de bedoelde plaats, en den omliggenden oord: zij ſchetzen

den

den loop der rivieren, en, uwe aandacht op dien der zon bepaalende, wijzen zij u derzelver ligging zeer juist aan. Eens had ik daarvan een leevendig voorbeeld. Ik zat in een huis aan het Westlijk uiterſte van het Meir *Erie*, terwijl wij aldaar, door tegenwind, wierden opgehouden, en was bezig eene kaart van den Staat van *New-York* intezien, wanneer er juist een jong *Seneka* Soldaat inkwam. Zijne aandacht wierd terſtond, bij het zien van deze Kaart, gaande, en het ſcheen, dat hij ten eerſte derzelver bedoeling en gebruik begreep; maar nooit te vooren eene algemeene Kaart van den Staat van *New-York* gezien hebbende, en volſtrekt onkundig zijnde omtrent het gebruik van letters, kon hij geheel niet ontdekken, op welk gedeelte van het Land dezelve betrekking had. Dan zoo ras had ik hem niet eenvouwig, met mijnen vinger, op de Kaart de plaats aangeweezen, waar wij op dat oogenblik waren, en de ſtreep doen opmerken, die de *Buffalo Creek* aanduidt, aan welke zijn Dorp geleegen was, of hij had terſtond den ſleutel tot het geheel. Met de grootſte vaardigheid liep hij de ganſche Kaart over, en toonde mij zeer nauwkeurig alle de Meiren en Rivieren, in den omtrek van twee honderd mijlen van zijn Dorp, welken

ken hij allen met naame noemde; en waarin hij mij geenszins kon misleiden, zonder ontdekt te worden, daar dezen, in dit gedeelte van het Land, tot nog toe haare *Indiäanſche* naamen behouden hebben. Zijn genoegen, bij het zien van zulk eene volkoomene Kaart van het Land, was zoo groot, dat hij niet kon nalaaten, zommigen van zijne Makkers, welken buiten de deur omwandelden, te roepen, en hun dezelve te toonen. Mij, door teekens, verzogt hebbende, leende ik hun de Kaart, die zij op eene tafel legden, om welke zij zich plaatſten, en meer dan een half uur zich met zien bezig hielden. Ik bemerkte, geduurende dezen tijd, verſcheidene maalen, dat zij elkanderen hun genoegen betuigden, wanneer zij eene plaats, met welke zij bekend waren, nauwkeurig vonden aangeweezen; en dat de meer bejaarden verſcheidene gevallen ſcheenen te verhaalen, waarſchijnelijk betrekking hebbende op het eene of andere, dat hun in een afgelegen gedeelte van het Land gebeurd was, en dat zij nu verheugd waren, aan hunne makkers, de kaart in handen hebbende, te kunnen toonen en ontwikkelen.

Wanneer het Gouvernement voorneemens is, een ſtuk Lands van de *Indiäanen* te koopen,

iets

iets, 't welk, door de wetten der Provincie, aan bijzondere perzoonen verbooden is, wordt er eene Kaart van het Land gemaakt, en op dezelve het gedeelte gronds, waar over men in onderhandeling is, zeer nauwkeurig aangeweezen, en bepaald; en, wanneer er in deze Kaart eenige misslag is, weeten de *Indiäanen* dit terstond te ontdekken, en aanteduiden. Na dat de koop geslooten is, teekenen zij, volgends zoodanig eene Kaart, de grensscheidingen van het gedeelte Lands, dat zij hebben afgestaan, met de grootste nauwkeurigheid af, merkende de boomen, die langs dezelven staan, of plaatzende, indien er geene boomen gevonden worden, steenen en staaken, op eenigen afstand van elkänderen, die den loop dezer grenslinie juist aanduiden. Bij zulke gelegenheden worden er behoorlijke Koopcontracten gemaakt, voorzien van eene zeer nauwkeurige Kaart van het dus verkogte land, aan dezelven vastgehegt; en deze Koopcontracten worden door beide de partijën in orde geteekend. Ik zag verscheidenen van dezelven in handen van onzen Vriend, Kapitein E. . . . . welken zeer merkwaardig waren, uit hoofde van de onderteekeningen der *Indiäanen*. De *Indiäanen* neemen meestäl den naam aan van eenig dier, zoo

als

als, *de Blauwe Slang*, *de Kleene Kalkoen*, *de Groote Beer*, *de Dolle Hond*, enz.; en hunne onderteekening beſtaat, in het, met de pen, trekken van de gedaante dezer onderſcheidene dieren, welker naam zij draagen. Zommigen van deze handteekeningen onder deze Koopcontracten waren, in de daad, zeer wel uitgevoerd, en eene leevendige afteekening der dieren, welken zij moesten voorſtellen.

De *Indiäanen* bezitten, in het algemeen, zeer veel vernuft. Derzelver gewoon houten huisraad, boogen, pijlen, en andere wapenen, enz., zijn met de uiterſte netheid gemaakt, en derzelver beärbeiding is dikwijls zoodanig, dat men zich daar over, ten hoogſten, verwonderen moet, vooräl, wanneer men daarbij in aanmerking neemt, dat een mes en bijl de eenige werktuigen zijn, waarvan zij zich bedienen. Dikwils ziet men op de ſteelen hunner *Tomahawks*, op hunne kruidhoorns, de ketels hunner pijpen, enz. figuuren, die zeer wel geteekend, en uitgeſneeden zijn. Het Borduurzel op de *Moccaſins* en andere kleederen toont, dat de vrouwen, ten aanziene van vernuft en vinding, den mannen geheel niet toegeeven. Derzelver werk van pennen van Stekelvarkens verdient, in de daad, de bewondering van geheel

heel *Europa*. Zij bedienen zich daartoe van de zagte jonge pennen van dit dier, welken zij met de ſchoonſte en leevendigſte koleuren weeten te verwen. Zommigen van deze verwen heeft men ontdekt, maar veelen zijn, tot dus verre, nog geheel onbekend, even gelijk eene groote meenigte hunner geneesmiddelen, met welken zij zoms ongemeene geneezingen te wege brengen. Hunne verwen, en geneesmiddelen worden allen uit het groeizaam rijk genomen en getrokken.

Dan, offchoon de *Indiäanen*, door hun werk, toonen, dat zij eenigen ſmaak hebben voor de kunſten, zijn zij egter niet genegen, om iets, dat men hun laat zien, hoe fraai het ook zijn moge, te prijzen. Alle verſierzelen of kleederen, hoe ſchoon en net ook gemaakt, verachten zij volkoomen, ten zij dezelven eenigzins overëenkoomen, met die, welken zij gewoon zijn te draagen, en naar hunnen eigenen ſmaak gemaakt zijn, die tot nog toe bijna dezelfde gebleeven is, die zij was, toen de *Europeäanen* eerst in het Land kwamen: ook geeven zij geheel geen acht op eenig ſtuk van de werktuigkunde, hoe fraai en zonderling ook, dan alleen, wanneer zij volkoomen overtuigd zijn, dat het tot het een of ander nuttig ein-

einde dienstbaar is. Van alles, wat ik hun liet zien, trok niets hunne aandacht, dan een ligt jagtgeweer met twee loopen, hetwelk ik gewoonlijk in de hand had, wanneer ik in hunne Legerplaatzen omwandelde. Dit was eenigzins naar hunnen ſmaak: zij begreepen aanſtonds het voordeel van zulk een geweer voor den Jaager, en de uitvinding behaagde hun; ook toonden zij, daar zij zeer wel bekend zijn met het nut van een goed ſlot aan een' ſnaphaan, hun genoegen over dat aan mijn geweer, als zijnde ongelijk beter, dan zij er ooit te vooren een gezien hadden.

Men zou zich zeer vergiſſen, wanneer men meende, dat elk nieuw vreemd voorwerp hen verwonderen, en hunne aandacht gaande maaken zoude.

Een Fransch Schrijver, wiens naam mij ontdagt is, verhaalt van eenigen der *Iroquois Indiäanen*, dat zij, door de ſchoonſte ſtraaten van *Parijs* wandelende, geen het minſte genoegen, of de geringſte verwondering betoonde, over iets dat hun voorkwam, dan toen zij eindelijk voor een' Kokswinkel of gaarkeuken kwamen. Dit trok hunne aandacht, en wierd ten hoogſten door hun gepreezen: een winkel, waar men altijd zeker was, iets te kunnen krijgen,

gen, om den honger te voldoen, zonder dat men noodig had, de vermoeiënisſen van de jagt of het viſſchen te ondergaan, ſcheen hun eene hoogst mogelijk prijswaardige inrigting: had men hun egter gezegd, dat men hier alles betaalen moest, wat men gebruikte, dan zouden zij waarſchijnelijk even zeer hunne veröntwaardiging betuigd hebben over het gene zij zagen. In hunne eigene Dorpen weeten zij geheel niet, wat het is, aan iemand, die, als Vriend, in hunne wooningen koomt, ſpijs of drank te weigeren.

De *Indiäanen*, welken de nieuwsgierigheid, of hunne bezigheden naar *Philadelphiä*, of naar eenige andere groote Stad in de Staaten voert, vinden aldaar, in het algemeen, even zoo weinig iets op de ſtraaten of in de huizen, waarop zij acht meenen te moeten geeven, als deze *Iroquois* te *Parijs*; en er is niet één onder hen, die zijne ellendige hut zou willen verruilen tegens de ſchoonſte wooningen, die men in eenigen van deze ſteden aantreft. De Scheepvaart te *Philadelphiä*, en in de andere Zeehavens, mist egter zelden, hunne verwondering optewekken, daar zij te gelijk de nuttigheid en het voordeel zien der groote ſchepen boven hunne *Cano's*, die de eenige vaar-

tuigen zijn, welken zij hebben. De jonge *Wyandot*, van wien ik u te vooren ſchreef, dat hij zulk een ontzettend eind wegs, op eenen dag, te voet had afgelegd, was juist te *Philadelphiä* op dien tijd, dat ik mij aldaar bevond. Hij ſcheen zeer opgetoogen bij het zien van de Rivier, en het verbaazend aantal ſchepen van allerleië grootte op dezelve; maar het meest wierd zijne aandacht gaande gehouden, door het gezigt van den ſtroom. Den eerſten dag, dat hij aan de Rivier kwam, keek hij naar de zon, en maakte eenige aanmerkingen over den loop van het water, en de algemeene ligging der plaatſe, zoo als de *Indiäanen* nooit nalaaten te doen, wanneer zij op eene vreemde of merkwaardige plaats koomen. Den volgenden dag ging hij weder naar de Rivier, en zag, tot zijne uiterſte verbaazing, dat het water nu, met dezelfde ſnelheid, in eene juist tegengeſtelde rigting liep, dan hij dit, den dag te vooren, gezien had. In het eerste oogenblik meende hij, door een of ander toeval, aan de andere zijde van de Rivier geraakt te zijn; maar zich ſpoedig alles, wat hij gezien had, herinnerende, en volkoomen overtuigd zijnde, dat hij op dezelfde plaats ſtond, waar hij den voorigen dag geweest was, rees zijne ver

verbaazing tot den hoogſten trap. Om, aangaande zulk een gewigtig ſtuk, eenig nader onderrigt te hebben, zogt hij terſtond den *Aide-de-Camp* van den Generaal WAIJNE, die hem in de Stad gebragt had. Deze maakte de zaak voor hem nog veel wonderlijker en onverklaarbaarër, door hem te zeggen, dat de reden van dit, voor hem zoo zonderling, verſchijnzel was, dat de Groote Geest, ten nutte van de blanke menſchen, welken hij als zijne bijzondere gunſtlingen behandelde, zorg droeg, dat de Rivieren in hun Land in twèe onderſcheidene rigtingen liepen. De onnoozele *Indiäan*, vergenoegd met dit gezegde, andwoordde: „ Och! wilde de „ Groote Geest, ook voor ons, maaken, dat „ de *Ohio* twee wegen liep, dan zouden wij „ u zeer dikwils te *Pittsburgh* (*) koomen „ bezoeken!" — Geduurende zijn verblijf te *Philadelphiä* verzuimde hij nooit, dagelijks aan de Rivier te gaan.

Onder de openlijke vermaaken van *Philadelphiä*, ſchijnen de kunſten der Paardrijders en Springers, in het Amphitheater, den *Indiaanen* het meest te behaagen, en het grootst ge-

(*) Eene Stad aan den oorſprong van de *Ohio*. *Aanmerk. van den Schrijvér.*

genoegen te geeven. Zij hebben het verhevenst denkbeeld van menſchen, die zich zoo zeer onderſcheiden door hunne behendigheid, en rangſchikken dezelven onder de voornaamſten des Volks. Niets geeft, in de daad, den *Indiäanen* meer vermaak, dan het zien van iemand, die in ligchaamsöeffeningen uitmunt. Spreek hen over een' perzoon, die zich onderſcheidt door zijne ſterkte, door zijne ſnelheid in het loopen, door zijne handigheid in het gebruiken van den Boog en den Snaphaan, door zijne geöeffendheid op de Jagt, door zijne onvertzaagdheid en ſtandvastigheid in het oorlog, of iets dergelijks, terſtond zullen zij met het grootſte vermaak naar u luisteren, en zich gereed toonen, om u bijtevallen in het roemen van den Held der geſchiedenisſe.

De *Indiäanen* ſchijnen, op het eerſte voorkoomen, van eene zeer koude en phlegmatieke geſteldheid, en men moet hen eenen geruimen tijd gekend hebben, om van het tegendeel overtuigd te zijn. Men toone hun een of ander ſtuk van kunst, dat hun behaagt, en zij zullen u eenvouwig, en met eene houding van onverſchilligheid, zeggen: „ het is fraai; — het ſtaat mij wel aan; — het is eene aartige uitvinding." Zien zij eenig nieuw en verbaazend

zend voorwerp, of hooren zij eenen gelukkigen en geestigen trek van vernuft, zij schijnen even gevoelloos te blijven, en geeven volstrekt geene leevendigere blijken van voldoening en genoegen. Meermaalen merkte ik op, dat de schouwspelen in het Amphitheater te *Philadelphiä*, hoe zeer ook naar hunnen smaak, en hoe belangrijk in hun oordeel, egter niets meer bij hen uitwerkten, dan een' zagten glimlagch, en een stil gefluister tegen hunnen vriend, die naast hen zat, hun genoegen te kennen geevende. Met dezelfde uitwendige onverschilligheid en ongevoeligheid, zien zij alles, hoe verschrikkelijk ook, en luisteren zij naar het verhaal van de grootste onheilen, die hunnen naastbestaanden of hun eigen huisgezin zijn overgekoomen, zonder daaröver de geringste aandoening te toonen. Deze onverschilligheid is egter niets anders, dan eene aangenomene gewoonte, en koomt zeker niet voord uit een wezenlijk gebrek aan gevoel, daar er op de geheele Waereld geen Volk gevonden wordt, vatbaarër voor de tederste aandoeningen van warme vriendschap, gevoeliger voor hunne kinderen in derzelver vroege jeugd en kindsche dagen, en ligter geraakt over de geringste beleediging, dan juist deze, uitwendig onver-

ſchillige, *Indiäanen.* Een enkel woord, dat ſlegts de minſte inbreuk op hunne eer ſchijnt te maaken, ontſteekt hun hart in toorn, en doet eene woede in hunne borst gloeiën, die niet dan door het bloed van den Beleediger kan geſtild en bevredigd worden. Bosſchen van honderden mijlen uitgeſtrektheids zullen zij doortrekken, blootgeſteld aan de onbarmhartigheid van het guurſte weder, en de martelingen van den honger, alleen, om aan hunne wraakzugt te voldoen. Aan de andere zijde zullen zij, jaaren lang, dagelijks de graven hunner geſtorvene kinderen bezoeken, en, in ſtilte, bij dezelven weenen, terwijl zij gewillig hun leven in gevaar ſtellen, en alles opöfferen, om eenen ongelukkigen Vriend ter hulpe te koomen. Maar ten zelfden tijde, meenen zij, dat men geen goed krijgsman kan zijn, of een zich onderſcheidend character hebben, wanneer men zich, om welke zaak het ook zij, openlijk overgeeft aan buitengewoone beweegingen van verwondering of vrees, van droefheid of blijdſchap. Zoo onverſchillig te ſchijnen omtrent alles, wat, bij alle andere Volken, de hevigſte aandoeningen in het gemoed zou doen geboren worden, ſtelt men hun, van hunne vroegſte jeugd af, voor, en prijst men hun aan

aan, als eene uitſteekende verdienſte, en iets uitmuntends; en zij krijgen, even daar door, zulk een verbaazend gezag over zich zelven, dat zij, zelfs aan de paal gebonden, en de hevigſte folteringen ondergaande, die het menschlijk ligchaam, door vuur en ſtaal, kunnen worden aangedaan, geheel onbeweeglijk en ongevoelig ſchijnen, en, zoo als bekend is, hunne Beulen beſpotten en uitjouwen.

Deze gemaakte onverſchilligheid geeft den *Indiäanen*, in het bijzijn, en voor het oog van Vreemdlingen, het voorkoomen van ongewoone deftigheid en omzigtigheid; maar, in den kring hunner vrienden en bekenden, zijn zij meeſtäl zeer vrolijk en ſpraakzaam, en ontdekken zij ongemeen veel vlugheids van oordeel, en ſcherpte van vernuft. Hoe zeer zij, te *Philadelphiä*, of op eene dergelijke plaats zijnde, zich zoo onverſchillig toonen omtrent alles, wat hun omringt, zoo lang er Vreemden bij zijn, zitten zij egter, wanneer ze in hun nagtverblijf zijn teruggekeerd, en zich onder de hunnen alleen bevinden, niet zelden uuren lang op, onderling vertellende en lagchende over 't gene zij dien dag gezien en gehoord hebben. Verſcheidene perzoonen, die hunne taal verſtonden, en hunne geſprekken,

bij dergelijke gelegenheden, meer dan eens beluisterd hadden, verhaalden mij, dat hunne aanmerkingen, over het gene hun bejegend was, dikwils zeer juist waren, en zij dit zoms in zulk een beſpottelijk licht wisten voorteſtellen, dat het nauwlijks mogelijk was, zich van lagchen te onthouden.

Dan, offchoon de *Indiäanen*, in het bijzijn van Vreemdlingen, zulk een omzigtig voorkoomen aanneemen, laat egter de vastheid van hun Character hun niet toe, zich immer verleegen of onthust te toonen: zij zouden zich, in het bijzijn van den grootſten Monarch der Waereld, in het luisterrijkst Paleis, aan tafel plaatzen en eeten, met even zoo veel gerustheids en blijken van onverſchrokkenheids, als of zij, in hunne hutten, aan hunnen eigen' zoberen maaltijd zaten. Zij meenen, dat het character van een' Krijgsman ten ſterkſten vordert, dat hij zich ſchikke naar de gewoonten der genen, bij welken hij zich bevindt; en, daar zij ongemeen oplettende zijn, zal men in hun gedrag, in het gezelſchap van Vreemdlingen, zelden iets wanvoeglijks of gemeens ontdekken. Ik heb te *Philadelphiä* eenen *Indiäan*, die zijn geheel leven, van zijne jeugd af, in de bosſchen had doorgebragt, in een gezelſchap

ſchap zien koomen, waar verſcheidene Dames tegenwoordig waren, met zoo veel welleevendheids, en zulk een houding, als of hij altijd in de Stad gewoond, en verkeerd had; en dit alleen, door dat men hem, eer hij in het gezelſchap verſcheen, de, bij dergelijke gelegenheden, gewoone gebruiken gezegd had. Dan de volgende Anecdote zal u dit nog duidelijker zeggen.

Onze Vriend NEKIG, *de kleene Otter*, was, met ons, verzogt op een middagmaal aan het huis van eenen voornaamen man te *Detroit*, en kwam gevolglijk aldaar, vergezeld van zijn zoon, eenen kleenen jongen van negen of tien jaar. Na den maaltijd wierden er, op het Nageregt, verſcheidene zoorten van fruiten opgezet, en onder dezen eenige Perſikken. Men bood den jongen *Indiäan* een ſchaaltjen met dezelven aan, waarvan hij er, met zeer veel beſchaafdheids, eene nam; dan oogenblikkelijk bragt hij dezelve aan den mond, en beet er een ſtuk af. De Vader, dit ziende, keek hem met een oog van verontwaardiging aan, en ſprak, met eene zagte ſtem, eenige woorden tegen hem, welken ik niet verſtond, maar die, door iemand van het gezelſchap vertaald, bleeken te behelzen eene ernſtige berisping,

dat hij zoo onöplettende geweest was, van deze vrugt niet eerst te ſchillen, zoo als hij zag, dat de Heer, die tegen hem over zat, deed. De jonge wierd ongemeen verleegen; maar herſtelde ſpoedig zijnen misſlag, trekkende een ſchaaltjen naar zich, er eene andere Perzik afneemende, en die behoorlijk en zindelijk ſchillende.

Een weinig daarna, een glas *Port-wijn* hem aangebooden zijnde, welks ſmaak hem onäangenaam was, trok de kleene jongen een ſcheef gezigt, zoo als elk kind natuurlijk, bij het drinken daarvan, doen zal. Dit haalde hem eene nieuwe berisping van zijnen Vader op den hals, die hem zeide, dat hij wanhoopte, hem immer een groot man, of een Krijgsheld te zien worden, indien hij onvergenoegd was, met 't gene zijn Gastheer hem vriendlijk aanbood. De jongen dronk het overige van den wijn met eene zigtbaare tevredenheid.

De *Indiäanen* zullen zeldzaam de hand opligten tegens hunne kinderen, of dezelven ſlaan, maar, wanneer zij ongehoorzaam zijn, of geene acht op de ouderlijke vermaaning geeven, werpen zij hun zoms een weinig waters in het aangezigt; eene zoort van ſtraf, voor welke de kinderen de grootſte vrees hebben, en die niet

mist,

mist, terſtond van eene goede uitwerking te zijn. Een der *Franſche* Misſiönaarisſen verhaalde ons, dat hij eens een meisjen van eenige jaaren gezien had, zoo gebelgd, om dat haare Moeder haar eenig water in het aangezigt geworpen had, even als of zij nog een kleen kind ware, dat zij terſtond wegging, en zich zelve om het leven bragt. Zoo lang zij nog kinderen zijn, hebben de *Indiäanen* den grootſten eerbied en het grootst ontzagch voor den raad en de vermaaningen van hunne ouderen, maar zoo ras zij tot manlijke jaaren gekoomen zijn, en voor zich zelven kunnen zorgen, hebben zij geene achting meer voor dezelven, en volgen hunnen eigenen wil en ſmaak, ten ſpijte van derzelver onderrigtingen, ten zij deze hunne ouders zeer bejaard zijn. Voor den Ouderdom hebben zij altijd eene onbepaalde hoogächting.

Geen Volk op de Waereld bezit meer natuurlijke welleevendheid dan deze *Indiäanen*. Nimmer zullen zij iemand, die aan het ſpreeken is, in de rede vallen; noch, wanneer men hun iets verhaalt, dat zij meenen valsch te zijn, iemand onbeſchoft en plotsling tegenſpreeken: het eenige, dat zij zullen andwoorden, is: „ wij durven zeggen, Broeder! dat

gij

gij voor u zelven gelooft, dat het waarheid is, 't gene gij zegt; maar het koomt ons zoo onwaarſchijnlijk voor, dat wij onze toeſtemming daaräan niet geeven kunnen."

In hun gedrag onder elkänderen, ontdekt men niets dan beleefdheid en overëenſtemming. Nooit hoort men onder hen dat woest geſchreeuw, en die luide twisten, noch ziet men eenige ſpooren van die grove lompe gewoonten en zeden, die, bij de laage Clasſis des Volks in *Europa*, zoo algemeen zijn. Bij alle gelegenheden gedraagen zij zich als zeer beſchaafde en wel opgevoede menſchen, zoo dat, indien er niet zoo veele overtuigend zekere bewijzen van het tegendeel waren, men nauwlijks zou kunnen gelooven, dat zij dat zelfde woeste en wreede Volk zijn, die zij, in het oorlog, naar waarheid gezegd worden te zijn. Men moet hier egter wel in het oog houden, dat ik dit alles alleen van hun zeg, wanneer zij nugteren, en door geene ſterke dranken bedwelmd zijn: overweldigt hen de kracht der laatſten, dat maar al te dikwils het geval is, dan zijn zij juist het tegendeel van 't gene ik, zoo even, zeide, en gelijken meer naar gevleeschde Duivels, dan naar menschlijke weezens: zij brullen alsdan als onzinnigen, vegten

en

en houwen onder elkänderen, en begaan duizenden buitenſpoorigheden. Zij zijn, in de daad, zelven zoo overtuigd van, en gevoelig omtrent hunne eigene zwakheid, als zij in dien ſtaat zijn, dat, wanneer zommigen zich in een gezelſchap voegen om te drinken, zij vooráf hunne messen, *tomahawks* enz. aan eenen van hun allen in bewaaring geeven, die, op zijne eer, verpligt is, nugteren te blijven, en alle ongeregeldheden voortekoomen, en die ook gewoonlijk zijne belofte in dezen getrouw naarkoomt. Gebeurt het bij geval, dat zij dronken worden, zonder deze voorzorg te gebruiken, dan neemen de vrouwen de eerſte gelegenheid waar, om zich van hunne wapenen meester te maaken, en die te bergen.

De *Indiäanen* verkiezen de *Whiskeij* en *Rum* boven alle andere zoorten van geestrijke dranken; maar zij ſchijnen dezen niet zoo zeer voor den ſmaak te begeeren, dan wel om zich daarin te buiten te gaan, en dronken te drinken. Onder honderd zal men er nauwlijks één aantreffen, die in ſtaat is, zich tegentegaan, en zich niet aan de grootſte onmaatigheid in den drank ſchuldig maakt, wanneer hij daartoe gelegenheid heeft. Wanneer zij eenmaal eenig geestrijk en bedwelmend vogt geproefd, en er

den

den ſmaak van hebben, laaten zij, in het algemeen, niet af, maar ſtellen alles in het werk, om meer te krijgen; en, zijn zij eens dronken, dan worden zij oogenbliklijk laag, ſlaafsch, bedrieglijk en bedorven in elken zin van die woorden. Niets is in ſtaat, om dit ongelukkig Volk het nadeel te vergoeden, dat het invoeren van ſterke dranken onder hen heeft te wege gebragt. Eer zij met dezelven bekend wierden, waren zij, boven alle andere Volkeren, beroemd wegens hunne maatigheid in eeten en drinken; en, wat het eerſte betreft, daarin zijn zij nog aanmerkelijk, en munten zij uit. Zij beſchouwen het als in den hoogſten trap wanvoegelijk, te toonen, dat men honger heeft. Wanneer zij in hunne Dorpen koomen, na dat zij, misſchien verſcheidene dagen aan elkanderen, gevast hebben, gaan zij ſtil zitten, zonder, geduurende eenen geruimen tijd, naar eenig eeten te vraagen; en heeft men hun eindelijk iets gegeeven, om den honger te ſtillen, dan eeten zij met zulk eene maatigheid, dat men zeggen zoude, dat zij ſlegts een uur te vooren van eenen zeer goeden maaltijd waren opgeſtaan. Nimmer zal men hen, bij welke gelegenheid ook, met overhaasting of gulzigheid zien eeten.

De

De *Indiäanen* zijn, uit de natuur, van eenen zeer gastvrijën en milden aart, wanneer geene bijzondere omstandigheden hen tot het tegengestelde beweegen; en, in de daad, zelfs wanneer de wraakzugt hen dwong, om zich anders te gedraagen, is egter niets in staat, om, wanneer zij eenmaal hunne vriendschap aan eenen Vreemden beloofd, en zich voor deszelfs veiligheid verpand hebben, hen hun gegeeven woord te doen breeken, of daarvan in het geringste te doen afgaan. Van hunne milddaadigheid heb ik verscheidene bewijzen gehad, in de geschenken, welken zij mij gaven; en, offchoon men moet toestemmen, dat, wanneer zij geschenken geeven, zij gewoonlijk anderen in vergelding verwagten, ben ik egter ten vollen verzekerd, uit de wijze, waaröp zij mij verscheidene beuzelingen aanbooden en schonken, dat zij dit niet deeden met oogmerk, om daar door zich te bevoordeelen, en geschenken van grootere waarde terug te ontfangen, maar alleen uit vriendschap. Het is bekend, dat, ten aanziene van elkänderen, hunne mildheid geene paalen kent, en zij altijd gereed zijn, om van het hunne te geeven, ter gemoedkoominge in de behoeften en het gebrek van hunne nabuuren. Zij hebben geheel geen denkbeeld

van

van het verzamelen van ſchatten voor zich zelven in het bijzonder, en zij verwonderen zich, dat er, in eenige Maatſchappij, menſchen kunnen gevonden worden, zoo ontbloot van alle weldaadig en edelmoedig gevoel, dat zij zich zelven, ten kosten van anderen, verrijken, en in weelde en overvloed leeven, zonder acht te geeven op de ellenden en het gebrek van leden dierzelfder Maatſchappij, waar toe zij behooren. Hunne kleederen, huisraad en wapenen zijn de eenige zaaken, welken zij, met uitſluiting, als hunne bijzondere bezitting beſchouwen: alle andere dingen zijn het gemeen eigendom des geheelen Stams, bij de bevoordering van welks algemeen geluk elk *Individu* erkent, voor hem zelven het grootst belang te hebben. De Hoofden zijn bezield met het zelfde gevoel; en, in plaats van de rijkſten te zijn, zijn zij niet zelden integendeel de armſten van den hoop, daar zij, terwijl anderen gelegenheid hebben, om te jaagen, viſchen enz., dikwils hunnen geheelen tijd beſteeden moeten aan de behandeling, en het bezorgen van de algemeene zaaken der Natie.

De meesten der *Indiäanſche* Natiën ſchijnen twee zoorten van Opperhoofden te hebben: eenigen voor den Raad, anderen in het Oorlog.

De

De eerſten bezitten hunne waardigheid erflijk, en neemen in het bijzonder de burgerlijke belangen waar, offchoon zij egter te gelijk ook Krijgsöpperhoofden zijn kunnen: de laatſten worden verkoozen uit de genen, die zich het meest, door hunne dapperheid in het vegten, onderſcheiden hebben, en worden enkel gebruikt, om het krijgsvolk te veld te leiden. Alle deze Opperhoofden hebben geene magt, om het Volk tot gehoorzaamheid aan hunne bevelen te noodzaaken; ook geeven zij dezen nooit op eenen gebiedenden en gezagvoerenden toon: zij geeven eenvouwig raad. Elk bijzonder *Individu* gevoelt, dat hij in eenen ſtaat van volmaakte vrijheid geboren is, en verſmaadt allen dwang, alle bevel, behalven dien, waaräan zijne eigene Reden hem onderwerpt. Daar hun egter allen hetzelfde belang aan het hart ligt, te weeten, het algemeen welzijn der geheele Natie, en zij verzekerd zijn, dat hunne Opperhoofden door geen ander beginzel gedreeven worden, keuren zij gewoonlijk derzelver voorſtellen algemeen goed, en gehoorzaamen daaräan eenpaarig. Hoe woest en onbeſchaafd zij ook zijn mogen, vrees ik egter, dat wij, bij niet één gecivilifeerd Volk over de geheele Waereld, dien zelfden algemeenen natiönaa-

len geest, die zelfde onbaatzugtigheid, en die zelfde ondergeſchiktheid en orde, die hier, egter niet door de geſtrengheid der wetten, wordt ingeboezemd, noch gehandhaafd, zullen aantreffen, die wij onder deze *Indiäanen* vinden.

De *Indiäanen* betoonen, en gevoelen de grootſte verachting voor die menſchen en volken, welken hunne vrijheid laf hartig opöfferden, en merken hen, die deze, al is het ook, na al het mogelijke tot behoud daarvan gedaan te hebben, afſtonden, aan, als waardig, om, in de Maatſchappij, niets meer gerekend te worden, dan oude wijven. Het is, geloof ik zeker, alleen aan deze oorzaak, en niet aan het onderſcheid in koleur en andere perzooneele hoedanigheden, dat men den ingewortelden haat en afkeer moet toeſchrijven, welken de *Indiäanen*, in het algemeen, tegens de Negers hebben. Men kan eenen *Indiäan* met geene mogelijkheid kwaadaartiger maaken, noch hem eene grovere beleediging aandoen, dan dat men hem zegt, te gelooven, dat hij eenige gelijkheid heeft met een' Neger, of dat het bloed van eenen Neger door zijne aderen vloeit. Zij beſchouwen dezen als dieren, ver beneden den mensch, en brengen dezelven om, met zoo weinig gevoel

voel, en met even zoo veel onverſchilligheid, als zij eenen hond, of eene kat doodſlaan.

Een *Amerikaansch* Officier, die, geduurende het oorlog met *Groot-Brittaniën*, gezonden was naar eene der *Indiäanſche* Natiën, die aan de Westlijke grenzen der Staaten woonen, om dezelve te overreeden, in dit Oorlog onzijdig te blijven, verhaalde mij, dat, terwijl hij aldaar was, er eenige Afgezanten in het Dorp dezer *Indiäanen* kwamen, ten einde met hun te onderhandelen, om, ware het mogelijk, eenige Negerſlaaven, die zij van de *Amerikaanſche* Volkplantingen vervoerd hadden, vrij te maaken. Onder deze Negers was een groot en ſchoon mansperzoon, die men, volgends de gewoonte, op welke zij, in het algemeen, met hunne gevangenen handelen, aan eene vrouw van aanzien onder haare Natie geſchonken had. Men deed aan deze vrouw eenige voorſtellingen omtrent deszelfs vrijheid, welken zij bedaard aanhoorde; dan, ten zelfden tijde, beſlooten hebbende dat de ongelukkige zijne vrijheid niet zou herkrijgen, ging zij alleen in haare hut, nam een groot mes, en, naar den Slaaf gaande, ſtiet hem hetzelve, zonder eenig opheſ te maaken, in de ingewanden, zeggende, zich daaröp naar de Af-

gevaardigden wendende, zeer koeltjens tot dezelven; „ nu! nu geef ik u vrijheid, om uwen Neger te vervoeren." Het arme ſchepzel, dus geſtoken, viel op den grond, worſtelende met de verſchrikkelijkſte doodsſmarten, tot dat een der krijgslieden medelijden met hem kreeg, en een einde maakte aan deszelfs ellende en leven, door eenen ſlag met zijnen *Tomahawk*.

Te *Detroit*, *Niägara*, en op zommige andere plaatzen in *Opper-Canada*, vindt men eenige weinige Negerſlaaven. Twee van deze ongelukkigen ondernamen, terwijl wij ons te *Malden* ophielden, om uit *Detroit* te ontvlugten, zich, ten dien einde, van eenen boot meester maakende, en daarmede, bij nagt, de rivier afvaarende. Daar de wind hun niet gunſtig was, om het Meir overteſteeken, begreep men, dat zij verpligt zouden zijn, het langs den oever te houden, tot dat zij aan eene veilige plaats kwamen, en voedde dus de hoop, dat men hen nog weder zou kunnen inhaalen, en ontdekken, ten welken einde de Eigenaar zich naar *Malden* begaf, en aldaar twee getrouwe *Indiäanen* aannam, om hen te agtervolgen, en opteſpooren. Deze *Indiäanen*, genoegzaam omtrent de weggeloopene Slaaven onderrigt zijnde, vertrokken; maar nauwlijks

waa-

waren zij honderd *yards* ver, of een van hun, die een weinig *Engelsch* ſpreeken kon, kwam terug, en vroeg den Eigenaar, of hij hem de vrijheid wilde geeven, om de Negers te *ſcalpen*, wanneer zij weerſpannig bleeven, en volſtrekt weigerden terug te keeren. Dit verzoek afgeſlagen zijnde, wijl men wel wist, dat, indien men hetzelve toeſtond, hij zeker de beide Negers zou ombrengen, alleen om de moeite te ontgaan, van dezelven terug te leiden, andwoordde hij: „ wel nu! „ indien gij niet wilt toeſtaan, dat ik hen bei„ de *ſcalp*, zult gij egter, hoop ik, niet „ kwaad op mij zijn, dat ik het den eenen „ doe;" waar op men hem zeide, dat zij-ze beide leevenden moesten terug brengen. Deze weigering ſcheen hem ongemeen en ten hoogſte te treffen, zelfs zoodanig, dat hij in twijfel begon te ſtaan, of hij vertrekken wilde, of niet. Eindelijk — het ſmart mij, dat ik het zeggen moet, — eindelijk ſtond de Eigenaar, vreezende, dat de beide ſlaaven hem zouden ontſnappen, het verzoek der *Indiäanen* toe, hen egter biddende, dat zij hen niet zouden ombrengen, indien het mogelijk ware, dit te vermijden. Wat de uitſlag geweest is, heb ik nooit gehoord; maar, naar het genoegen te

oordeelen, waarmede zij vertrokken, toen hun barbaarsch verzoek was ingewilligd, is het ten hoogſte waarſchijnlijk, dat zij eenen der beide Negers hebben van kant geholpen.

Deze ongevoeligheid der *Indiaanen*, in het ombrengen van eenen hunner ongelukkige Natuurgenooten, doet hen zeker — dit moet ik erkennen — in geen zeer gunſtig licht voorkoomen. Ik vrees dus, dat alle de goede hoedanigheden, welken zij anders bezitten, in het oordeel van de meeste menſchen, niet zullen kunnen opweegen tegen hunne neiging tot wraak, en de verſchrikkelijke wreedheden, welken zij, zoo als bekend is, den gevangenen aandoen, die het ongeluk hebben van, in een gevegt, in hunne handen te vallen. De *Franſche* en *Engelſche* Zendelingen hebben zich zeer veel moeite gegeeven, om hen te overtuigen van het ſchandelijke, om hunne Krijgsgevangenen, op die wijze, te martelen; en dit is niet geheel te vergeefsch geweest. Immers, offchoon het, in eenige laatere voorbeelden, gebleeken is, dat zij, tot dus verre, nog eene zekere neiging behouden voor deze wreede gewoonte, kan ik egter, uit het gene ik gehoord heb, verzekeren, dat, in de laatſte jaaren, niet één Krijgsgevangene op de pijnbank gebragt is,

is, in gevallen, waarin, voor honderd jaar, twintig dit lot zouden ondergaan hebben. Niettegenſtaande het nauwkeurigſt onderzoek, dat ik dienaangaande heb te werk geſteld, heb ik niet kunnen gewaar worden, dat er, van alle de Gevangenen, die, bij de nederlaag van den Generaal ST. CLAIR, in hunne magt geraakt waren, er één aan de paal gebonden is. Zoo ras deze nederlaag bekend was, beloofden de *Britſche* Officieren, en anderen, die eenigen invloed op hen hadden, hun zekere beloonингen, indien zij hunne Gevangenen leevenden terugbragten, en ver het grootſte deel keerde ook weder, zonder iets geleeden te hebben. Om egter de zugt tot wraak geheel uit hun uitteroeiën, dit ſchijnt volſtrekt onmogelijk. Uit de volgende Anecdotes van den Kapitein JOSEPH BRANDT, een Krijgs-Opperhoofd van de Natie der *Mohawks*, zult gij een juist denkbeeld kunnen maaken van de weinige uitwerking, welke de opvoeding, in dit opzigt, op hun gemoed maakt.

Deze BRANDT was, nog zeer jong zijnde, gezonden in een Collegie in *New-England*, waar hij, zeer goede vermogens hebbende, ſpoedig aanmerkelijke voordgangen maakte in de *Grieksche* en *Latijnſche* talen. Men deed

alles, wat mogelijk was, om de waarheden van het Euangelie diep intedrukken in zijn hart, met dat gevolg, dat hij zich zelven een' ijverigen Voorſtander en Aanhanger van de gronden van het Christendom verklaarde, en, in de hoop, dat hij, bij zijne terugkeering onder zijn Volk, in ſtaat zou zijn, hen te bekeeren, zettede hij het *Euängelie van Mattheus*, en de vastgeſtelde orde van gebeden, bij de kerk van *Engeland* in gebruik, in de *Mohawkſche* Taal over. Eer BRANDT egter den loop zijner ſtudiën geëindigd had, brak het *Amerikaanſche* Oorlog uit, waaröp hij, bezield met die zugt naar eer, welke de Natuur in het hart van den *Indiäan* ſchijnt ingelegd te hebben, oogenbliklijk het Collegie verliet, naar zijne geboorteplaats terugkeerde, en, kort daar na, weder kwam, en zich, met een aanmerkelijk aantal van zijne Natie, verëenigde met eenige *Engelſche* troepen, onder het bevel van den Heere JOHN JOHNSTON. Hier onderſcheidde hij zich, in verſcheidene gevallen, door zijne dapperheid, en wierd ſpoedig verheven, niet alleen tot den rang van Krijgsbevelhebber bij zijne Natie, maar tot dien van Kapitein van den Koning.

Het duurde egter niet lang, of BRANDT bezoe-

zoedelde, en verloor zijnen roem in de *Engelſche* Armée, bij de volgende gelegenheid. Er viel eene ſchermutzeling voor met een Corps *Amerikaanen:* de actie was vrij hevig, en BRANDT wierd, door een Musket-kogel, aan den hiel gekwetst; maar de *Amerikaanen* moesten egter, ten laatſten, wijken, agterlaatende een' Officier, en omtrent zestig man, die gevangen genomen waren. Deze Officier, zijn zijdgeweer overgegeeven hebbende, was in geſprek geraakt met den Kolonel JOHNSTON, die over de *Britſche* troepen het bevel had, en met wien hij, op de vriendlijkſte en vertrouwelijkſte wijze, ſprak, wanneer BRANDT, ſtil agter hem gelopen zijnde, hem, met eenen ſlag van zijnen *Tomahawk*, dood ter aarde ſloeg. De veröntwaardiging van den Heere JOHN JOHNSTON wierd, zoo als men zich gemaklijk kan voorſtellen, bij zulk eenen trek van ſchandelijke verraaderij, ten hoogſten gaande, en dit ontdekte hij in de leevendigſte uitdrukkingen van ongenoegen. Dan BRANDT hoorde hem ongevoelig aan, en zeide hem, na dat hij geeindigd had: „ het ſmart mij, dat, het gene ik „ gedaan heb, u ongenoegen veröorzaakt; „ maar mijne wonde was, op dat oogenblik, „ zoo pijnlijk, dat ik niet kon nalaaten, mij

„ zelven te wreeken aan het eenige Opper-
„ hoofd van de Partij, dien ik gevangen zag."
Hij voegde er nog bij, dat zijn hiel hem nu veel minder ſmart veröorzaakte, dan te voo-ren.

Toen het oorlog uitbrak hielden de *Mohawks* hun verblijf aan de Rivier *Mohawk*, in den Staat van *New-York;* maar, na dat de vrede gemaakt is, zijn zij vertrokken naar *Opper-Canada*, en ligt thands derzelver voornaamſte Dorp aan de groote Rivier, die, aan de Noordzijde van het Meir *Erie*, in hetzelve valt, omtrent zestig mijlen van de Stad *Newark* of *Niägara*, waar BRANDT tegenwoordig zijn verblijf houdt. Hij heeft een zeer goed huis voor zich zelven gebouwd, en elk Vreemdling, die hem bezoekt, kan verzekerd zijn, een vriendlijk en goed onthaal, en dagelijks eene zeer wel voorziene tafel bij hem te zullen vinden. Hij heeft niet minder dan dertig of veertig Negers, om zijne paarden optepaſſen, zijn land te beärbeiden, enz.; en deze ongelukkigen worden in de grootſte ſlaavernij gehouden, en durven niet onderſtaan, te vlugten, wijl hij hun verzekerd heeft, dat, indien zij dit ondernamen, hij zelve hen vervolgen zoude, al ware het tot op de grenzen van *Geörgiä*,

giä, en hen met zijnen *Tomahawk* afmaaken, waar hij hen aantrof. Zij kennen hem te wel, om niet te gelooven, dat hij zijn woord zeer getrouw zou naarkoomen.

BRANDT ontfangt van het Gouvernement, behalven de jaarlijkſche geſchenken, half tractement als Kapitein, 't welk, alles met elkänderen, naar men zegt, omtrent vijf honderd Pond Sterling in het jaar beloopt.

Wij waren niet weinig begeerig — zoo als gij u kunt voorſtellen — om dezen BRANDT te zien, en voorzagen ons van brieven van aanbeveeling aan hem, van de Secretaarij van den Gouverneur, en verſcheidene Officieren en andere aanzienlijke perzoonen van zijne bekenden, voornemens zijnde, van *Newark* naar zijn Dorp te vertrekken, en hem een bezoek te geeven. Dan zeer ongelukkig had hij zich, daags voor dat wij *Newark* of *Niägara* verlieten, aan boord begeeven van een vaartuig, om naar *Kingſton*, aan het andere uiterſte van het Meir, te gaan. Gij kunt berekenen, hoe gewigtig en aanzienlijk deze man is, wanneer ik u zeg, dat een Rechtsgeleerde van *Niägara*, die, met ons, in het zelfde vaartuig, van *Kingſton*, waar hij, door tegenwinden, eenigen tijd was opgehouden geweest, het

Meir

Meir *Ontario* overvoer, ons, den dag na onze aankoomst te *Niägara*, verzekerde, dat, daar hij niet in tijds hier had kunnen zijn, om voor BRANDT eenige rechtszaaken te verrigten, en dezen dus aan eenen anderen perzoon waren overgegeeven, hij ten minſte honderd Pond Sterling verloor.

BRANDT's oplettendheid en doorzigt deeden hem, al ſpoedig, ontdekken, dat de *Indiäanen* de ſpeelbal waren van elke vreemde magt, die in *Amerika* voet aan land zettede. En, in de daad, indien hij hieräan nog eenigzins had kunnen twijfelen, dan moest deze twijfeling geheel ophouden, toen hij zag, dat de *Engelſchen*, na dat zij, in het *Amerikaanſche* Oorlog, de hulp der *Indiäanen* gevraagd en genooten hadden, het geheele grondgebied der laatſten, ten Oosten van de *Miſſiſſippi*, en ten Zuiden der Meiren, zeer onbillijk en onëdelmoedig, aan de Ingezetenen der Verëenigde Staaten, derzelver waare vijänden, overgaven; met een woord, dat de *Indiäanen* zich zelven hadden opgeöfferd voor het belang der *Engelſchen*. Hij zag met leedwezen, dat de *Indiäanen*, zich in de geſchillen der Blanken inmengende, en zich onderſcheidene belangen aantrekkende, zich zelven verzwakten, daar zij in-

integendeel, wanneer-ze zich onzijdig hielden, en door eene goede ſtaatkunde geleid wierden, ſpoedig in aanzien en magt zouden toeneemen, en met meer ontzags en billijkheids behandeld worden. Met dit denkbeeld doordrongen, vormde hij het ſtout ontwerp, om alle de *Indiänen* met elkänderen, in een groot en algemeen Bondgenootſchap, te verëenigen. Tot dit einde zond hij Afgevaardigden aan alle de onderſcheidene Opperhoofden, hun voorſtellende, om eene algemeene Vergadering der Hoofden van alle de Stammen te houden, en daarin deze gewigtige zaak in overweeging te neemen: dan eenigen dezer Stammen, agterdogtig omtrent het oogmerk van BRANDT, en vreezende, dat hij in het zin had, om, langs dezen weg, voor zich zelven meer magts te verkrijgen, verzetteden zich daartegen met al hun vermogen. BRANDT is gevolglijk hier door, bij veelen van de oorlogszugtigſten en dapperſten, ongemeen in haat geraakt, en wordt met zulk een afgunſtig oog beſchouwd, dat het voor hem hoogst gevaarlijk zou zijn, zich naar de bovenſte gedeelten van het Land te begeeven.

De belangen van zijn eigen Volk regelt en beſtuurt hij met veel bekwaamheids. Deszelfs overtollig land heeft hij, voor eene meenigte jaa-

jaaren, verhuurd, en, door dezen maatregel, zijner Natie een gewis jaarlijks inkoomen verzekerd, dat waarſchijnlijk zoo lang zal blijven, als zij een Volk zijn. Hij oordeelde verſtandig, dat het beter ware, zoo te handelen, dan te gedoogen, dat de *Mohawks*, even gelijk zoo veele andere Stammen gedaan hadden, hunne bezittingen bij kleene ſtukken verkogten, waarvoor zij wel groote ſommen ontfingen, maar die, hoe groot ook, ſpoedig zouden verlooren gaan, wanneer hun dezelven op eenmaal betaald wierden.

Wanneer de omſtandigheden zijner Natie het toelaaten, is BRANDT, volgends zijne eigene verklaaring, voorneemens, zich verder op het onderzoek der *Griekſche* Taale, waarvan hij zegt, een groot Liefhebber te zijn, toetelegen, en meer gedeelten van het Nieuwe Testament in de *Mohawkſche* Taal overtezetten. Intuſſchen had deze zelfde man, kort voor onze aankoomst te *Niägara*, zijnen eenigen zoon, met eigene handen, omgebragt. Deze zoon was, naar het ſchijnt, een ſlegt, en aan den drank overgegeeven mensch, die meer dan eens verklaard had, het oogmerk te hebben, om zijnen vader aan kant te helpen. Op eenen zekeren avond ging hij, onbeſchoft, in het vertrek

trek van zijnen Vader, en begon met dezen te twisten en handgemeen te worden, misschien met voorneemen, om nu zijn onnatuurlijk opzet ten uitvoere te brengen; maar BRANDT, een kort zijdgeweer uittrekkende, stak hem over hoop. BRANDT spreekt nooit van deze zaak dan met leedweezen, maar te gelijk zonder iets van die aandoening te toonen, welke men onderstellen mag, dat bij elken anderen, dan een' *Indiäan*, zou plaats hebben. Hij troost zich over dit geval met de bewustheid, dat hij zich bij zijne Natie verdienstlijk gemaakt heeft, door haar te verlossen van een slegt voorwerp.

BRANDT draagt zijne haairen op de *Indiäansche* wijze, en eene *Indiäansche* kleeding; alleen gebruikt hij, in plaats van den omslag of deken, een kort kleed, zoo als ik te vooren beschreeven heb, niet ongelijk aan een' Jaagers korten rok.

Niettegenstaande de *Fransche Roomsch-Katholieke*, en andere Zendelingen zich oneindige moeite gegeeven hebben, om het Euängelie onder de *Indiäanen* uittebreiden, en verscheidene Stammen, daar door, zijn overgehaald geworden, om zich te laaten doopen, schijnt het egter, zeer weinige gevallen uitgezonderd,

derd, tot dus verre, niet, dat de invoering van den Christelijken Godsdienst, onder hen, eenig wezenlijk voordeel heeft aangebragt. Zij hebben geleerd, eenige Formulier-gebeden optezeggen, en bij eenige uitwendige plegtigheden tegenwoordig te zijn; maar, voor het overige, worden zij nog, even gelijk te vooren, door dezelfde geweldige hartstogten geregeerd, en hebben nog niets van den edelen geest des Christendoms ingezoogen.

De *Moraviſche* Zendelingen hebben zeker eene grootere verändering in het gemoed der *Indiäanen* te wege gebragt, dan eenige anderen, en zijn zoo ver gevoorderd, dat zij zommigen overgehaald hebben, om hunne woeste levenswijze te verlaaten, het oorlog vaarwel te zeggen, en zich aan den landbouw overtegeeven. Het is bij de *Munſies*, een' kleenen Stam, woonende aan de Oostzijde van het Meir *St. Clair*, dat zij met het meeste gevolg geärbeid hebben; maar het aantal der dus Bekeerden is waarlijk zeer gering. De *Roomsch-Katholieken* hebben den grootſten aanhang, wijl de uiterlijke gedaante, en het ſtaatlijke van derzelver Godsdienst, bijzonder geſchikt zijn, om de aandacht der *Indiäanen* uittelokken, en gaande te houden; en de Zende-

lingen van die Kerk hun, die dezen nieuwen Godsdienst omhelzen, weinig dwangs of weinige pligten opleggen. De *Kwaakers* zijn, onder allen, die genen, welken het minst hebben uitgewerkt. Derzelver Leer, van zich niet te verdedigen, welke zij prediken, ſtrookt zeer ſlegt met de denkbeelden, en de neiging van den *Indiäan;* en bij zommige Stammen, waar zij getragt hebben, deze Leer intevoeren, bijzonder onder de *Shawneſen*, een der Oorlogszugtigſten, ten Noorden van de *Ohiö*, zijn zij aan zeer veel gevaars bloot geſteld geweest. (*)

De

(*) De groote zwaarigheid, om de *Indiäanen* tot het Christendom overtehaalen, ligt niet in hunne gehegtheid aan hunnen eigenen Godsdienst, zo zij er eenen hebben, maar alleen in zekere gewoonten, welken zij met de moedermelk ſchijnen te hebben ingezoogen.

Een *Fransch* Zendeling verhaalt, dat, hij eens onderneemende, eenen *Indiäan* te bekeeren, door hem voorteſtellen de belooningen, die in de toekoomende Waereld den Goeden zullen ten deele vallen, en de verſchrikkelijke ſtraf, welke de Boozen aldaar te wagten hebben, de *Indiäan*, die, eenigen tijd te vooren, zijnen besten Vriend verlooren had, hem ſchielijk in de rede viel, hem vraagende, werwaards hij dagt, dat zijn overleeden Vriend gegaan ware; naar de Hel of naar den Hemel? — Ik geloof zeker, — andwoordde de Zendeling, — dat hij in den Hemel is. — Nu — zeide

De *Indiäanen*, die, tot dus verre, geene kennis hebben aan eene godlijke Openbaaring, ſchijnen zeer algemeen te gelooven aan het beſtaan van eenen hoogſten, weldaadigen, alwijzen en almagtigen Geest, als mede aan dat van ondergeſchikte Geesten, zoo goeden als kwaaden. Den eerſten, als het welzijn des Menschdoms behartigende, meenen zij, niet verpligt te zijn, eenige hulde te bewijzen, maar betoonen alleen hunnen eerbied aan de laatſten, voor welken zij zeer bevreesd zijn, ten einde het kwaad aftekeeren, dat dezen hun zouden doen. Zommige, meer afgelegene Stammen zegt men, dat Priesters onder zich hebben, maar het blijkt niet, dat zij eenigen geregelden Godsdienst bezitten. Elk bijzonder Indivu zegt zijn gebed, of doet eene Offerände aan

de *Indiäan* — dan wil ik doen, 't gene gij mij verzoekt, en leiden een maatig leven, want ik zou gaarne naar die plaats gaan, waar mijn Vriend is. — Had hij integendeel gehoord, dat zijn Vriend in de Hel was, dan had alles, wat de Eerwaardige Vader hem van vuur en ſulfer zou hebben kunnen voorpreeken, van weinig gewigts geweest, om hem tot eene andere dan de wildſte levenswijze te beweegen, in de hoop van zijnen Vriend weder te zullen ontmoeten, en met dezen in deszelfs rampen te deelen. *Aanmerk. van den Schrijver.*

aan den boozen Geest, wanneer hij bevreesd is, en begrijpt, dat de noodzaaklijkheid hem verpligt, om dit te doen.

Het geloof aan een toekoomstig leven, waarin zij die zelfde vermaaken zullen genieten, welken zij op deze Waereld smaaken, maar vrij van alle rampen, en van de moeite, om zich onderhoud te verzorgen, schijnt onder hen zeer algemeen te zijn. Eenige Stammen zijn godsdienstiger dan anderen. De *Shawnesen*, eene stoute, oorlogszugtige Natie, hebben weinig vrees voor kwaade Geesten; en dus vindt men bij hen nauwlijks eenige schaduw van Godsdienst. Niet een van deze Volkeren is ooit, zoo ver ik heb kunnen ontdekken, tot het Christendom overgegaan.

Het is eene zonderlinge en merkwaardige omstandigheid, dat, niettegenstaande de nauwe overëenkoomst in gedaante, zeden, gewoonten, neigingen en Godsdienst, tusschen de verschillende Stammen der *Indiänen* van het eene einde van het Vasteland tot het andere, — eene overëenkoomst zoo sterk, dat dezelve geheel geen twijfel overlaat, of zij moeten allen denzelfden oorsprong hebben — de Taal der onderscheidene Stammen egter zoo veel verschilt, en zoo aanmerkelijk uit een loopt. Geene twee

Stammen ſpreeken volkoomen dezelfde Taal; en die van veelen, welken niet eens op eenen grooten afſtand van elkänderen woonen, verſchilt zoodanig, dat de een den anderen volſtrekt niet verſtaan kan. Men had mij onderrigt, dat de *Chippewaijſche* Taal ver weg de algemeenſte was, en dat iemand, die deze nauwkeurig kende, ſpoedig in ſtaat zou zijn, om een genoegzaam denkbeeld te hebben van alle de taalen, die geſproken worden, tusſchen de *Ohiö* en het Meir *Superior*. Zommigen, die hunne hoofdzaak gemaakt hebben van de *Indiäanſche* Taalen, verzekeren, dat alle de onderſcheidene Taalen, bij die Stammen, met welken wij in eenige betrekking ſtaan, in gebruik, niet anders zijn dan verſchillende Tongvallen van drie oorſpronglijke Taalen, te weeten, het *Hurons*, *Algonquins* en *Sioux;* en dat, wanneer men de beide eerſten wél verſtaat, men in ſtaat is, ten minſte met weinig moeite, om met alle *Indiäanen*, van welken Stam ook, in *Canada*, en in den Verëenigden Staat te ſpreeken. Alle de Natiën, die eene Taal ſpreeken, afkoomſtig van het *Sioux*, worden gezegd eene blaazende uitſpraak te hebben; zij, die er eene ſpreeken uit het *Hurons* oorſpronglijk, hebben eene holle uit de keel voord-

voordkoomende; en zij, wier Taal van het *Algonquins* koomt, ſpreeken hunne woorden veel zagtër, en met meer gemaks uit, dan eenigen der anderen. Of deze onderſcheiding, en waarneeming nauwkeurig zijn, durf ik niet bepaalen: ik wil alleen opmerken, dat alle de *Indiäanen*, welken ik ooit ontmoette, zoo wel die, wier Taal uit het *Hurons*, als die, van welken dezelve uit het *Algonquins* gezegd wordt oorſpronglijk te zijn, naar het mij voorkoomt, in de hunne zeer weinig klanken hebben, die met de lippen gemaakt worden, en hunne woorden uit de keel, doch niet zoo zeer uit het bovenſte, dan wel uit het benedenſte gedeelte derzelver naar de borst toe, voordbrengen. Men beſpeurt in hunne uitſpraak eene ligte ſtottering, zoo dat zij hunne klanken met moeite onderſcheiden uitdrukken; omtrent even zoo, als ik denk, dat iemand doen zoude, die een zwaar gewigt op de borst had liggen, of die eenen ſlag op dat deel des ligchaams, of op zijnen rug ontfangen had, die hem de long benadeelde. De Vrouwen daarëntegen ſpreeken met de grootſte vloeibaarheid, en de taal, door heur uitgeſproken, ſchijnt even zoo zagt en welluidende als de *Italiäanſche*. Zij hebben allen, zon-

der eenige uitzondering, de zuiverſte, en meest harmoniſche ſtem, die ik ooit hoorde, en derzelver glimlagch is zoo inneemende en zagt, als men zich zou kunnen voorſtellen. Dikwils zat ik een paar uuren tusſchen eene groep *Indiäanſche* Vrouwen, alleen om het genoegen te hebben, van haar met elkänderen te hooren ſpreeken, en mij te vermaaken met het zagte en welluidende van heure gezegden.

De *Indiäanen*, zoo wel mannen als vrouwen, ſpreeken met ongemeen veel bedagtzaamheids, en ſchijnen nooit verlegen te zijn, om gepaste woorden te vinden, tot het uitdrukken hunner denkbeelden.

De oorſpronglijke Muzijk der *Indiäanen* is zeer plomp, zonder eenige aangenaamheid, en ontbloot van alle welluidendheid en verſcheidenheid. Hunne berugte Oorlogszang is niets anders dan een ellendig en laf Recitatif. Zingen en Danzen gaan altijd bij hen hand aan hand. Wanneer zij, in groot getal bij elkanderen zijnde, te zamen zingen, maaken de weinige woeste toonen, waaruit hun gezang beſtaat, gemengd met het geluid van hunne fluiten, en trommels, zomwijlen, op eenigen afſtand zijnde, geenen onäangenaamen indruk op het gehoor; maar het is ook dan alleen, dat

dat hunne Muzijk eenigzins draagelijk is.

Den eerſten nagt van onze aankoomst, juist zoo als wij gereed ſtonden, om ons ter ruste te begeeven, omſtreeks middennagt, wierden wij aangenaam verrast door den klank van eene dergelijke Muzijk op het Eiland *Bois-Blanc*. Begeerig zijnde, dezelve meer van nabij te hooren, en getuigen te zijn van hun danſen, namen wij eenen boot, en voeren terſtond de rivier over, naar de plaats, waar zij zich ophielden. Drie bejaarde mannen, onder eenen boom gezeten, waren hunne voornaamſte Muzijkanten. Een van dezen ſloeg eenen kleenen trommel, gemaakt van een ſtuk van eenen hollen boom, waaröver men een vel geſpannen had, terwijl de beide anderen hem acompagneerden, ſlaande de maat, ook op eenen trommel van eene kalabas, en gevuld met erwten. Te gelijktijdig zongen deze mannen, en beſtuurden, in de daad, het geheele gezang, waarin de danſenden deel namen. Deze laatſten beſtonden alleen uit vrouwen, ten getale van twintig, of daarömtrent, welken, in eenen ronden kring, met heure aangezigten naar het midden gekeerd, en de armen om elkänderens hals geſlagen, zich, dus aan een gekluisterd, met kleene pasſen, rondöm een

kleen vuur, beweegden en ſprongen. De mannen danſen nooit te gelijk met de vrouwen, ten ware, dat eene of andere jonge dogter, die zeer fraai is, door eenen jongman in den dans der mannen worde ingeleid; en dit beſchouwen zij als een uitſteekend gunstbetoon. De reden hiervan ligt in het algemeen gedrag der *Indiäanen*, die geheel anders omtrent de vrouwlijke Kunne denken en handelen, dan men in *Europa* gewoon is, en dezelven, even gelijk ſlaaven, veröordeelen, en gebruiken tot den moeiëlijkſten arbeid. Ik heb een jong Opperhoofd zien vergezellen door drie vrouwen, die zijne pijlen moesten opraapen, terwijl hij zich vermaakte, met Eekhorentjens te ſchieten; ook zag ik meermaalen de *Indiäanen*, wanneer zij, van de eene plaats naar de andere, eenige weinige mijlen ver trokken, te paard ſtijgen, en op hun gemak rijden, terwijl hunne vrouwen verpligt waren, niet ſlegts agter hen te voet te gaan, maar zelfs nog zwaare pakken op heure ſchouders te draagen.

Na dat de Vrouwen eenigen tijd gedanst hadden, wierd er een grooter vuur aangelegd, en verzamelden zich de mannen, uit onderſcheidene gedeelten van het Eiland, ten getale van vijftig of zestig, om zich op hunne beurt te ver-

vermaaken. Er was weinig meer verſcheidenheids in hunnen dans, dan in dien der Vrouwen. Eerst gingen zij, in eenen grooten kring, digt agter elkänderen, om het vuur, trappende met de voeten, terwijl zij zeer korte ſchreden deeden, de maat der Muzijk. De beste Danſer aan het hoofd gaande, gaf den maatſtap, en was ook de voornaamſte zanger in den kring. Na dat zij eenmaal om het vuur gegaan waren, maakten zij grootere ſtappen, en begonnen te gelijk, met zeer veel gewelds, op den grond te ſtampen. Bij elke drie of vier rondwandelingen, deeden zij kleene ſprongen, zich, met beide de voeten te gelijk, van den grond opgeevende; wendden zich, met het aangezigt, naar het vuur, en boogen hunne hoofden, te gelijk zijdwaards gaande. Eindelijk, na dat zij een paar dozijn maalen dus om het vuur gegaan hadden, op het einde van elke welker omwandelingen zij, met een verſchrikkelijk geweld, op den grond ſtampten, waarin de voornaamſte Danſer de hoofdrol ſpeelde, gaven zij allen eenen luiden ſchreeuw; en daarmede was de dans gedaan.

Binnen twee of drie minuuten begon men eenen nieuwen, die ſpoedig eindigde, en bijna op dezelfde wijze afliep, als de eerſte. Er

was zeer weinig onderſcheids in de houdingen, die zij maakten; en het voornaam verſchil in het zingen beſtond alleen daarin, dat, in zommige gezangen, eenige dansërs, in plaats van dezelven geheel te zingen, alleen ſcheenen te andwoorden op het gene de oude mannen zongen. Zij wenkten ons vriendlijk, om deel te neemen in hunne vrolijkheid, dat wij oogenblikkelijk deeden, weetende hoe veel genoegen wij hun daarmede gaven, en blijvende op het Eiland, tot omſtreeks drie of vier uuren in den morgenſtond. Er is iets onbegrijpelijk verſchrikkelijks in het zien van een aantal *Indiaanen*, danſende dus rond een groot vuur, in het diepst van digte bosſchen; en hun luid geſchreeuw op het einde van elken dans doet zeer veel ter vermeerdering van het ijsſelijke, dat hun eerſte voorkoomen inboezemt.

Nauwlijks ging er een nagt voorbij, zonder dat er zulke danſen, als ik zoo even beſchreeven heb, op het Eiland plaats hadden. De *Indiäanen* denken nooit aan deze vermaaken, voor dat de nagt reeds zeer ver gevoorderd is, en zij houden zich daarmede bezig, tot dat de dag aanbreekt. Op den dag ſlaapen zij in den zonneſchijn, of zitten hunne pijp te rooken, wanneer zij niets bijzonders te verrigten heb-

hebben. Hoe zeer zij het ijverigſte en volhardendſte Volk des Waerelds zijn, wanneer zij oorlog hebben, zijn zij egter, zoo ras zij in Vrede leeven met hunne nabuuren, en genoegzaamen voorraad bezitten, om hunnen honger te voldoen, de traagſten en zorgloosten, die men zich kan voorſtellen.

De danſen, van welken ik u, zoo even, eene beſchrijving gaf, zijn die, met welken zij zich gewoonlijk vermaaken: bij groote en bijzondere gelegenheden hebben zij eene meenigte anderen, en die, voor den aanſchouwer, veel belangrijker zijn. Ook zegt men, dat de danſen, onder de *Shawneſen* en eenige andere Stammen in gebruik, veel vermaaklijker zijn, dan die, van welken ik geſproken heb. Er waren verſcheidene familiën van deze *Shawneſen* op het Eiland *Bois-Blanc* gecampeerd, toen wij aldaar waren, maar derzelver aantal niet groot genoeg zijnde, om afzonderlijk eenen dans te kunnen doen, hadden wij nooit het genoegen, daarvan getuigen te zijn.

Onder hunne voornaamſte danſen, verdient ontwijfelbaar, volgends 't gene ik dienaangaande gehoord heb, wijl ik zelve nooit gelegenheid had, om het te zien, de Oorlogs-dans het meest de aandacht van elken Vreemdling. De-

ze

ze heeft plaats, wanneer zij op eene of andere vegtpartij uitgaan, of van daar terug koomen, als mede wel eens op andere tijden, maar nooit dan bij zeer bijzondere en hoogst plegtige gelegenheden. De Opperhoofden en Krijgslieden, die aan dezen dans willen deelneemen, kleeden en ſchilderen zich, even als of zij in de daad te veld en aan den ſlag zouden gaan, en houden hunne wapenen in de handen. Bijëenzijnde, gaan zij, in eenen ronden kring, om een groot vuur, digt bij het welk eene zwaare paal in den grond geſtoken is, op hunne kniën en hielen zitten. Eenige oogenblikken in deze houding gezeten hebbende, ſtaat een van de voornaamſte Opperhoofden op, en plaatst zich in het midden, beginnende daaröp, in eene zoort van Recitatif, een verhaal van alle de luisterrijke daaden, welken hij ooit heeft uitgevoerd; bijzonder blijft hij ſtaan bij het getal van vijänden, welken hij heeft omgebragt, en verhaalt de wijze, waarop hij dezen *geſcalpt* (het haair met de huid van den ſchedel afgevild) heeft, maakende daarbij zulke beweegingen, en zoodanig met zijne wapenen zwaaiënde, als of hij daadlijk met dit verſchrikkelijk en afſchuwelijk werk bezig ware. Bij het einde van elke merkwaardige

dige geſchiedenis, ſlaat hij met zijne Oorlogsknods, met het hevigst geweld, tegens de paal. Elk Opperhoofd en Krijgsman verhaalt, op deze wijze, zijne bedrijven op zijne beurt. Dikwils houdt een alleen de Vergadering verſcheidene uuren met dit zingend verhaal bezig, en zoms duurt de dans zelve drie of vier geheele dagen en nagten. Geduurende al dezen tijd, is het niemand geöorloofd, te ſlaapen: er ſtaat iemand buiten den kring, die verpligt is, om elk' wakker te maaken, die ſlegts in het geringſte inſluimert, of door ſlaap ſchijnt overvallen te worden. Zoo ras de dans een begin neemt, wordt er een Hert, Beer, of ander groot dier aan het vuur geplaatst, om gebraaden te worden; en elk der vergaderden heeft vrijheid, om, zoo lang het feest duurt, opteſtaan, en daarvan een ſtuk te ſnijden, om te eeten. Na dat ieder in den kring, op zijne beurt, zijne daaden verhaald heeft, ſtaan zij allen op, en verëenigen zich in eenen dans, die, in de daad, verſchrikkelijk en angstverwekkende is. Zij wringen zich in eene meenigte bogten, en, even als krankzinnigen, naar buiten ſpringende, zwaaiën zij hunne meſſen en andere wapenen: te gelijk rigten zij den Oorlogs-hoepel op, en ſchreeuwen op de gewel-

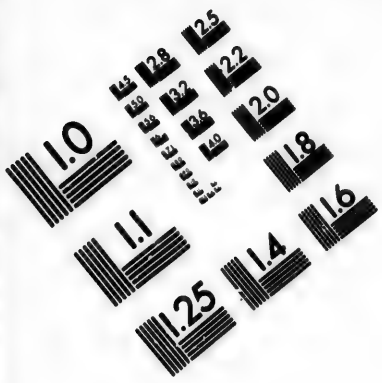

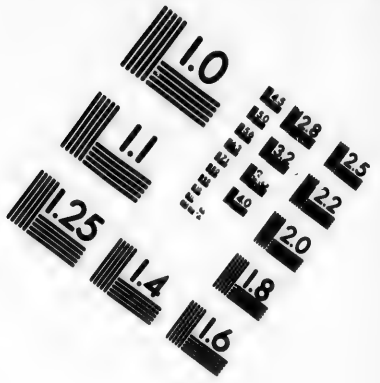

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

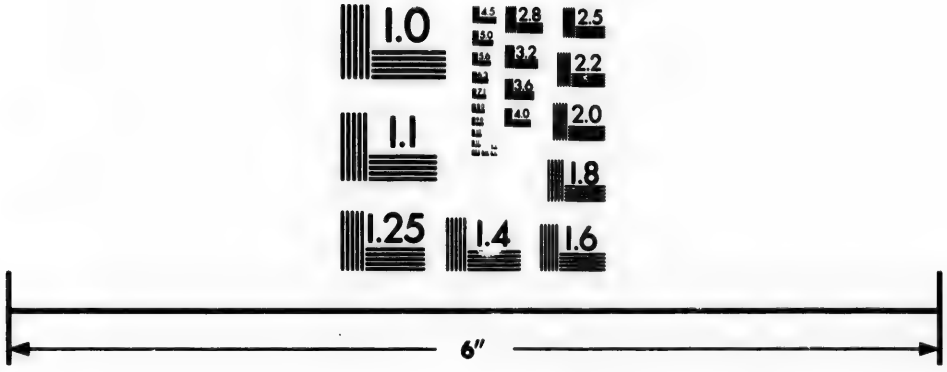

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

weldigſte wijze, die men zich kan voorſtellen. Op deze wijze eindigt de dans.

De *Indiäanſche* fluit of pijp wordt gemaakt van een dik riet, gelijk aan 't gene men aan de oevers van de *Miſſiſſippi*, en in de Zuidlijke deelen van den Verëenigden Staat vindt. Dezelve is omtrent twee voet of iets meer lang, en heeft agt of negen gaten op eene rei. Men houdt haar, op gelijke wijze, als een *Hautbois*, of *Clarinet*; en het geluid wordt gemaakt door middel van een mondſtuk, niet ongelijk aan dat van eene gewoone fluit. De toonen van dit ſpeeltuig zijn niet geheel ontbloot van welluidendheid, en zouden eene aangenaame verſcheidenheid en harmonie kunnen hebben; maar nooit ontmoette ik eenen enkelen *Indiäan*, die de bekwaamheid had om één airtjen op dezelve te ſpeelen, zelfs niet van die, welken zij gewoonlijk zingen; en dit, niettegenſtaande ik er verſcheidenen aantrof, die zeer gezet waren op dit Inſtrument, en zich, uuren agter den anderen, bij de aſſche hunner vuuren, in hunne armhartige hutten, vermaaken konden, met eenige weinige onregelmaatige, treurige toonen op hetzelve te blaazen. Elk *Indiäan*, die, de gaten fluitende, eenig geluid op dit ſpeeltuig weet te geeven, 't welk ſlegts

een

een enkele kan doen, waant zich een meester in de kunst te zijn; en intusschen zijn de toonen, welken zij gewoonlijk voordbrengen, zoo weinig zamenhangende, en nietsbeduidende, als die van een kleen kind op het geringste fluitjen.

Bij al het gene ik tot dus verre, aangaande de *Indiäanen*, gezegd heb, moet ik nog dit voegen, dat, niettegenstaande zij zulk een vriendlijk en herbergzaam Volk zijn, ik niet geloof, dat iemand, die de genoegens en de gemakken van een beschaafd leven gesmaakt heeft, immer door den lust zal bevangen worden, om onder hen te woonen, wanneer hij slegts eenigzins met hunne zeden en gewoonten bekend is. De onreinheid en het afzigtlijke hunner berookte wooningen, het walglijke van hun gewoon voedzel, zelfs voor hem, wiens gehemelte niet zeer gewend is aan lekkernijën, en hunne algemeene morsigheid zullen, naar mijn inzien, genoeg zijn, om elken afteschrikken, van vrijwillig zijn verblijf onder hen te neemen, zelfs veröndersteld, dat geene andere redenen hem daarvan terughielden. Wat mij zelven betreft; toen ik eerst in *Amerika* kwam, had ik mij vast voorgenomen, dit Vasteland niet te verlaaten, voor ik eenen gerui-

ruimen tijd onder hen, in de binnenſte gedeelten des Lands, had doorgebragt, ten einde hunne zeden en gewoonten, van nabij, in derzelver oorſprong en zuiverheid te leeren kennen; maar de weinige ſtaaltjens, die ik daarvan, geduurende ik in deze ſtreeken vertoefde, zag, waren voldoende, om mij, hoe zeer zij mij een gunſtig denkbeeld gaven van de *Indiäanen*, van voorneemen te doen veränderen, en mijn opzet vaaren te laaten. Vergenoegd deshalven met 't gene ik zelve gezien, en van anderen gehoord heb, zal ik, indien het geval mij, op mijne reis naar de bewoonde ſtreeken der Vereenigde Staaten, niet weder onder hen brengt, geene moeite neemen, om nauwkeuriger kennis van hun te krijgen.

ZES

ZES EN DERTIGSTE BRIEF.

Vertrek van Malden. — Storm op het Meir Erie. — Drijven terug tusſchen de Eilanden. — Groot gevaar van ſchipbreuk. — Vaart over het Meir. — Aankoomst aan het Fort Erie. — Togtjen naar de Buffalo-Creek. — De Schrijver neemt eenige Indiäanen aan, om hem door de bosſchen te vergezellen. — Vertrek te voet. — Reis door de bosſchen. — Beſchrijving van het Land aan gene zijde van de Buffalo-Creek. — Groote Vlakten. — Trotsch en ſchoon voorkoomen der boomen aldaar. — Indiäanſche honden. — Aankoomst op de Volkplantingen aan de Rivier de Geneſee. — Eerſte Planters. — Derzelver algemeen Character. — Beſchrijving van het Land, grenzende aan de Rivier de Geneſee. — Koortzen in den Herfst gewoon. — Vertrek te voet naar Bath.

Bath, November.

Tegen het einde van October verſcheen de Schooner, met welke wij beſlooten hadden naar *Presqu'Isle* te vertrekken, voor *Malden*, waar zij verpligt was, drie dagen ten anker te blijven liggen, wijl de wind niet toeliet, om verder de rivier afteVaaren; maar, ten einde van dezen tijd, liep dezelve gunſtig, en begaven wij ons aan boord, na dat wij afſcheid genomen hadden van onzen Vriend, den Kapitein E. . . . ., wiens vriendlijkheid jegens ons zonder paalen, en dubbel aangenaam voor ons geweest was, daar wij, jonge Reizigers, dezelve volſtrekt niet verwagtten, noch verwagten konden, als hebbende, voor onze koomst in het Land, niet de geringſte kennis, noch zelfs eenige brieven van voorſchrijving aan hem.

De wind was, offchoon gunſtig, egter, den morgen, dat wij ſcheep gingen, zeer ſtil; dan de ſtroom op de rivier zeer ſterk zijnde, bragt deze ons ſpoedig op het Meir. In den agtermiddag pasſeerden wij de Eilanden, welken het treffelijkst voorkoomen hebben, dat men zich verbeelden kan. De ſchoone bosſchen, met welken de oevers verſierd zijn, nu ge-

verwd

verwd met de koleuren van den Herfst, leverden, in derzelver afneemende gedaante, eene veel fraaiëre verscheidenheid aan het oog op, dan wanneer zij in hun schoonst en volst groen getooid waren; en derzelver voortreffelijke verwen spiegelden zich, vermengd met de donkere schaduw der rotzen, luisterrijk in de stille en onbewoogene oppervlakte van het water des dus omzoomden Meirs. Den volgenden morgen, bij het aanbreeken van den dageraad, waren wij reeds geheel buiten het gezigt van het Land; maar, in plaats van den azuuren hemel, en de zagte koeltjens, die ons den voorigen dag begunstigden, was het weder zeer donker en nevelachtig, en kondigde ons elk verschijnzel in de lugt aan, dat wij, binnen weinige uuren, zouden te kampen hebben, met een dier gevaarlijke stormen, welken op het Meir *Erie* zoo meenigvuldig zijn. Het duurde, in de daad, niet lang, of de wind begon zich sterk te verheffen; de golven reezen tot eene verschrikkelijke hoogte; en wij wierden spoedig getuigen van een dier tooneelen van verwarring en vrees, welken een sterke wind nooit mist, op een kleen vaartuig, opgepropt met Reizigers, daarteltellen. Eene meenigte bejaarde *Fransche* Dames, welken

heure kleenkinderen in *Neder-Canada* wilden bezoeken, en die zich nu, voor het eerst van haar leven, op het water bevonden, hadden de Kajuit ingenomen. Het ruim van het vaartuig, dat men, van het eene einde tot het andere, met planken beſchooten, en alleen door een zeil, dat aan een' der balken hong, in tweeën verdeeld had, was, aan de eene zijde, vervuld met eene meenigte gewoone Paſsagiers, onder welken verſcheidene Vrouwen en Kinderen waren, en, aan den anderen kant, met de zoodanigen, die de vragt voor de Kajuit betaald hadden, maar in dezelve geene plaats, en geen beter verblijf, dan dit, krijgen konden; en onder deze laatſten bevonden wij ons. Wanneer ik u zeg, dat wij dagelijks, zonder de oude Dames, die in de Kajuit waren, en de Paſsagiers in het ruim daaronder te rekenen, met zes en twintig perſoonen aten; en er bijvoeg, dat het vaartuig, waarop wij ons bevonden, ſlegts zeventig ton groot was, zal dit u genoegzaam in ſtaat ſtellen, om te beoordeelen, hoe zeer wij op een gedrongen zaten. Het meeste deel der Reizigers, ten hoogſten zeeziek zijnde, baden den Schipper, om Gods wil, dat hij wilde terugkeeren; maar deze, het voorneemen hebbende, om zijnen togt, zoo

ſpoe-

ſpoedig mogelijk, ten einde te brengen, iets, in de daad, voor hem van het grootſte aanbelang, daar het Jaargetijde reeds zoo ver verloopen, en het zeer wel mogelijk was, dat hij, op zijne terugreis, door het ijs overvallen, en verhinderd wierd, weder te huis te koomen, hield zich doof voor hunne ſmeekingen. Dan wel ras dwong hem de ſtorm tot 't gene, waartoe de herhaalde gebeden der Paſſagiers hem niet hadden kunnen beweegen. Om deszelfs geweld te ontwijken, vond hij het volſtrekt noodzaaklijk eene veilige ſchuilplaats te zoeken: gevolglijk, het roer gewend hebbende, deeden wij alles, wat in ons vermogen was, om terugtekeeren naar de Eilanden, waar wij, in eene Baai, tuſſchen twee van dezelven, ten anker kwamen. Deeze Baai, gelegen tuſſchen de *Baſſ-Islands*, welken onder de grootſten van de geheele groep behooren, wordt, uit hoofde, dat de ſchepen, die, bij 't afvaaren van het Meir, tegenwinden aantreffen, zoo dikwils tot dezelve hunne toevlugt neemen, genoemd, *Put-in-Bay*, (*) dat de Zeelieden gewoonlijk uitſpreeken, *Pudding-Bay*.

Hier

(*) Intrek-Baai.

Hier lagen wij veilig, onder beſchutting van het Land, tot vier uuren in den volgenden morgen, wanneer de wagt op het dek alarm maakte, berigtende, dat het ſchip van de ankers en met geweld naar den oever dreef. De Kapitein ſprong terſtond met ſchrik op, en, ziende, dat de wind veränderd was, en het Land ons niet langer beveiligde, gaf hij oogenblikkelijk bevel, om den Kabel te laaten ſlippen, en de Fok optehijsſen, ten einde het Schip te doen wenden, en ons, ware het mogelijk, verder van het ſtrand te verwijderen. Dan, in den haast, en de verwarring, die er plaats hadden, wierd het Groot-zeil, te gelijk met de Fok, opgeheeſen: het Schip dreef met geweld agteruit, en niets zou ons hebben kunnen beveiligen, van, op eenmaal, op den oever te vervallen, indien men niet, op hetzelfde tijdſtip, een ander anker had uitgeworpen. Ik kan van dezen ongelukkigen, en hoogst gevaarlijken misſlag niet anders oordeelen, dan dat het Volk, nog bedwelmd door den ſlaap, waaruit zij wakker gemaakt waren, op het dek koomende, niet in ſtaat was, om de gegeevene orde genoegzaam onderſcheiden te hooren. Men had ſlegts één man op de wagt gelaaten, oordeelende, dat het vaartuig volkoomen veilig lag,

lag, en, van het tijdſtip, dat het eerſte alarm gemaakt wierd, tot op het oogenblik, dat men het anker liet vallen, waren er nauwlijks vier minuuten verloopen.

Het aanbreeken van den dageraad was alleen in ſtaat, om ons al het gevaar, waarin wij ons bevonden, te doen zien en kennen. Wij lagen geene honderd *yards* van eenen rotsachtigen laagen oever, en ſlegts voor één anker, 't welk de Schipper ten hoogſten bedugt was, dat, wanneer de wind toenam, het niet zou kunnen houden. De dag was vogtig en regenachtig, en er waren alle voorteekenen, dat het weder, in plaats van bedaarder, integendeel veel onſtuimiger zoude worden, dan het dus verre geweest, of nog was. Dan, niettegenſtaande dit alles, aten wij, opgebeurd door de hoop, en de vrolijkheid van ons geſtel, ons ontbijt met ſmaak, onbekommerd over het gevaar, dat ons boven het hoofd hing, en zetteden ons vervolgends aan het kaartſpeelen. Nauwlijks waren wij egter één uur met ſpeelen bezig geweest, of wij wierden veröntrust door het verſchrikkelijk geſchreeuw: „ Alles bo„ ven!" wijl het Schip weder naar den oever dreef. Daar het zeer koud was, had ik mijne deken, even gelijk de *Indiäanen*, over mijne

ſchouders gehangen, en, met eenen gordel, om de middel vastgemaakt; maar, niet zoo vrij zijnde, in dezen toeſtel, als zij, in mijne beweegingen, ſtond ik één oogenblik ſtil, om mij daarvan te ontdoen; eer ik op het dek ging, waardoor ik de laatſte beneden was. De naaste weg, om naar boven te koomen, was door de luiken, en juist had ik mijnen voet op de ladder gezet, om opteklimmen, wanneer het ſchip, met een allerhevigst geweld, op eene rots ſtiet. Nu vloogen de vrouwen mij, gillende, van alle zijden aan, biddende, om Gods wil, dat ik bij haar zoude blijven, terwijl mijne Reisgenooten mij te gelijk met geweld van boven toeſchreeuwden, dat ik, oogenbliklijk, en zonder het geringst verzuim, op het dek zoude koomen. Tot aan mijne laatſte ademhaaling vergeet ik niet de aandoeningen, die mij op dat oogenblik beheerschten, en mijne geheele ziel ſchuddeden! — Beneden te blijven zou volſtrekt nutloos, en voor mij zelven hoogst gevaarlijk geweest zijn: ik tragtte dus, zoo veel in mij was, de arme ſchepzels, die zich aan mij gekluisterd hadden, te vertroosten, en, mij vervolgends van haar ontdaan hebbende, haastte ik mij met geweld, om boven te koomen, waar ik niet zoo dra was, of de

lui-

luiken wierden oogenblikkelijk geslooten boven deze ongelukkige vrouwen, wier akelig gekerm, niettegenstaande het geschreeuw der Zeelieden, en het verschrikkelijk geraasch der, met geweld, tegens de ons omringende rotzen breekende golven, het geheele schip doorklonk.

Eer twee minuuten verloopen waren, stiet het vaartuig voor de tweedemaal, maar met veel meer gewelds, en, ten einde van een kwartier uurs, geduurende welken tijd wij steeds langzaam nader aan den wal gedreeven waren, begon hetzelve, met den val van elke golf, te stooten.

Het algemeen gevoelen scheen nu te zijn, de masten te kappen, ten einde daar door het schip te ligten, en de bijlen waren daartoe reeds opgeheven, wanneer een van mijne Reisgenooten, die zeer veel kennis van de Zeevaart had, wijl hij in Zeedienst geweest was, zich daartegen verzettede. Hij was van oordeel, dat, daar de pompen tot nog toe vrij waren, en het schip niet zoo veel waters inhad, of dezelven konden nog werken, het kappen der masten tot niets anders kon dienen, dan om ons geheel te berooven van het eenige middel, dat ons overbleef, om van de rotzen afteraaken, wanneer de wind eenigzins ten

onzen voordeele liep; maar raadde den Kapitein, alleen de raas en ſtengen te laaten kappen. De masten wierden dus geſpaard, en men volgde in alle opzigten zijn gevoelen. De wind bleef egter ongelukkig aanhouden, uit denzelfden hoek te waaiën, en de eenige verändering, welke men beſpeurde, was, dat hij telkens heviger wierd.

Naar maate de ſtorm toenam, begonnen de baaren, met grooter geweld dan te vooren, zich rondöm ons te verheffen. Dezelven ſloegen met zulk eene hevigheid over en tegens den boeg van het vaartuig, dat ik, en nog een half dozijn anderen, die ons op den bak, of de voorplegt begeeven hadden, de grootſte moeite moesten aanwenden, om ons zoodanig, met de handen, vasttehouden, dat wij niet over boord geworpen wierden. Meer dan vier uuren bleeven wij in dezen ongelukkigen toeſtand, verwagtende elk oogenblik, dat het ſchip zou verbrijzeld en aan ſpaanderen geſlagen worden, en elke drie of vier minuuten blootgeſteld aan den ſchok der verſchrikkelijke golven, die, telkens met verdubbelde kracht, ons over het hoofd rolden, Zommigen van dezelven ſcheenen ons, ter helfte van de hoogte van den voormast te gaan, en meer dan eens meenden wij,

wan

wanneer zij over ons braken, de ademhaaling geheel verlooren te hebben. Eindelijk, ons zoo verſtijfd voelende door koude, dat wij geheel buiten ſtaat zouden geweest zijn, in het water, wanneer wij daadlijk ſchipbreuk leeden, eenige beweeging te maaken, om ons zelven te redden, beſlooten wij naar beneden te gaan, en aldaar te blijven, tot dat wij weder door de golven naar boven gejaagd wierden.

Nu begonnen eenigen van de Paſsagiers hunnen uiterſten wil te ſchrijven op ſtukken van papier, en dezen inteſluiten, in 't gene zij best oordeelden, om dezelven tegens het water te beveiligen. Anderen haalden uit hunne reiskoffers, 't gene zij begreepen van de meeste waarde te zijn. Onder anderen zagen wij eenen ongelukkigen zinloozen mensch, die met zijn huisgezin uit het Bovenland kwam, druk bezig, om zich, van het hoofd tot de voeten, te belaaden met Dollars, zoodanig, dat, indien hij, in dien ſtaat, waarin wij hem vonden, in het water gevallen ware, hij ontwijfelbaar zou hebben moeten ten gronde gaan.

Geene woorden zijn in ſtaat, om u een denkbeeld te geeven van den angst en de verwilderende verwijfeling, die in de houding en het gedrag van bijna elken onzer heerschten,

toen

toen de nagt aankwam; en veelen, verſchrikt door het denkbeeld van bij nagt ſchipbreuk te lijden, begonnen te klaagen, dat men den kabel niet gekapt, en het ſchip laaten ſtranden had, terwijl het nog dag was. In de daad had men dit, eenige weinige uuren, na dat het ſchip begonnen had, te ſtooten, voorgeſlagen, maar de Schipper had dit verhinderd, die zeer natuurlijk niet genegen was, een voorſtel aanteneemen, dat hem zijn vaartuig onfaalbaar op het oogenblik moest doen verliezen, terwijl er nog mogelijkheid overbleef, om hetzelve te behouden.

Tot negen uuren in den avond hield het ſchip aan, elk oogenblik te ſtooten, geduurende welken tijd wij in de verſchrikkelijkſte onzekerheid omtrent ons lot verkeerden; doch toen liep de wind een paar ſtreeken in ons voordeel, waar door het vaartuig niet meer ſtiet, maar vlot lag, en geweldig ſlingerde. Omtrent middennagt bedaarde de ſtorm eenigzins, en, om drie uuren in den morgenſtond, was dezelve zoo veel verminderd, dat het Volk in ſtaat was, den kabel intewinden, zoo dat zij het ſchip, binnen weinig tijds, in dieper water bragten, en wij geheel buiten alle gevaar waren. Ongemeen was, zoo als gij u wel

zult

zult kunnen voorſtellen, de vreugde, die onder de Paſſagiers heerschte, en elk verblijdde zich, dat hij nu, na de meenigte gevaaren en vermoeiënisſen van den voorigen dag, zich veilig ter ruste kon begeeven.

Den volgenden morgen kwam de zon, in allen haaren luister, van agter een der afgelegenſte Eilanden ten voorſchijne. De zuivere en blauwe hemel was door geen enkel wolkjen beneveld; het weder was ongemeen droog en zagt, en het gevogelte quinkeleerde, even als waren zij met het menschdom verblijd, dat de ſtorm voorbij was, aangenaam in de omliggende bosſchen. Met een woord, zonder den ellendigen ſtaat, waarin ons ſchip, en alles, wat ons behoorde, zich bevonden, zouden de gevaaren, welken wij ontworſteld waren, ons niet meer geſcheenen hebben, dan een droom.

Het eerst, waarnaar men keek, was het roer. De roerpen was geheel verbrijzeld, en de matroozen, die op het agterſchip waren, berigten, dat, van de vier haaken, waarin het roer hing, drie gebroken waren, en de vierde zeer geboogen was. Afgenomen zijnde, bevond men, dat hetzelve van onderen zoodanig aan ſtuk geſtooten en geſlagen was, dat het in de daad zeer veel naar het einde van eenen be-

bezem geleek; en er was alle reden, om te vermoeden, dat de kiel van het vaartuig in geenen beteren toeſtand zoude zijn. Met dat alles kreeg het ſchip, tot de uiterſte verwondering van allen, die aan boord waren, weinig meer waters in: ware hetzelve maar half zoo ſlegt geweest, als het Konings-ſchip, waarmede wij het Meir waren opgevaaren, zou niets hebben kunnen beletten, dat wij ſchipbreuk leeden.

Men hield nu raad, om te zien, wat ons te doen ſtond. Om onze reis voordtezetten, ſcheen volſtrekt onmogelijk, en geheel in geene bedenking te koomen; en er bleef ons niets over, dan te overleggen, langs welken weg wij het ſpoedigst en gemaklijkst naar *Malden* zouden kunnen terugkeeren. Elk was raadloos, en wist niet, wat te kiezen, wanneer een Officier in dienst van *Amerika* voorſtelde, eenen ijzeren koevoet uitteſmeeden, en nieuwe haaken te maaken. Dezen voorſlag oordeelde men uitvoerelijk te zijn, en, de noodzaaklijkheid, de moeder der uitvindinge, alle onze hoofden te werk geſteld hebbende, maakten wij een aambeeld van een aantal bijlen op een houten blok gelegd. Vervolgends ſtaken wij een groot vuur aan, en, een gedeelte van ons, beurtlings,

lings, voor ſmids werkende, hadden wij, ten einde van drie uuren, eenen vrij voldoenden haak gereed.

Terwijl wij hier mede bedrijvig waren, hielden anderen der Paſsagiers zich bezig met het maaken van eene nieuwe roerpen, en tragtten nog anderen het anker en den kabel, dien men had laaten ſlippen, weder optevisſchen, geduurende welken tijd de matroozen ijverig werkzaam waren, om, zoo veel mogelijk, het gebrokene wand te herſtellen. Met het vallen van den avond was het Schip zoo ver weder in orde, dat niemand er eenig gevaar meer in ſtelde, om veilig naar *Malden* te kunnen terugkeeren; en zommigen begonnen reeds te gelooven, dat wij onze reis het Meir af, zonder vrees, zouden kunnen voordzetten, terwijl de Kapitein verklaarde, dat hij zich geheel zoude ſchikken, naar maate van het weder den aanſtaanden dag.

Vroeg in den volgenden morgen, wanneer wij nog zeer gerust te ſlaapen lagen, waren wij zeer verwonderd, het geluid van vreemde ſtemmen op het dek te hooren; maar onze verwondering wierd nog veel grooter, toen wij, nader bij koomende, vernamen, dat het die was van twee onzer jonge vrienden, welken,

ken, even gelijk wij, de *Atlantiſche* Zee waren overgeſtoken, om het Vasteland van *Noord-Amerika* te bezoeken, en die wij, weinige dagen voor wij *Philadelphiä* verlieten, op hunne reis naar het Zuiden, eenige mijlen van die Stad hadden uitgeleide gedaan. Zij ſcheenen van *Philadelphiä* naar *Virginiä*, en van daar naar *Kentuckij* gereisd te zijn, en vervolgends den weg van *de Ohiö* naar *Detroit*, na het doorſtaan van eene groote meenigte ongemakken, te paard te hebben afgelegd. Te *Detroit* hadden zij beſlooten, in eene kleene ſloep te gaan, die gereed lag, om van daar naar het Fort *Erie* te vaaren, zijnde deze het laatſte vaartuig, dat, geduurende dit jaargetijde, uit die haven derwaards zou vertrekken. Zij waren den voorigen dag ſcheep gegaan, en in den nagt in de *Put-in-Bay* geloopen, wijl de wind hun tegen was, om het Meir aftevaaren. De Schipper van de Sloep bood zich aan, om bij ons vaartuig te blijven, en ons allen bijſtand te bieden, die in zijn vermogen was, wanneer onze Kapitein beſloot, zijne reis voordtezetten, en met hem het Meir verder aftevaaren. Dit aanbod wierd greetig aangenomen, en men ſtemde overëen, dat de beide Vaartuigen met elkänderen zouden

den vertrekken, zoo dra de wind gunſtig wierd.

Na dat wij ontbeeten hadden, voeren wij, in gezelſchap van onze jonge vrienden, met den ſcheepsboot, naar dat gedeelte van het Eiland, waar wij aan zoo veele gevaaren waren blootgeſteld geweest. Hier vonden wij den oever bezaaid met riemen, haaken, en dergelijken, welken over boord geſpoeld waren; en, naar de verſchrikkelijke wijze, waaröp dezen hier en daar verſtrooid lagen, te oordeelen, bleef er ons geen twijfel over, dat, indien wij daadlijk ſchipbreuk geleeden hadden, ten minſten twee derden van de Paſſagiers onfaalbaar, tuſſchen de golven, en de rotzen, zouden hebben moeten omkoomen. Wij bragten den dag door, met in de bosſchen om te wandelen, en ons onderling onze lotgevallen, na dat wij van elkänderen geſcheiden waren, te verhaalen; en keerden, tegen den avond, naar onze ſchepen terug. Omſtreeks middennagt veränderde de wind in ons voordeel, en, terwijl wij in eenen vasten ſlaap lagen, liepen de ſchepen in zee.

Alle hoop, om te *Presqu'Isle* aan land te gaan, was nu geheel voor ons verlooren, wijl de Kapitein, daar ons vaartuig in zulk eenen ellendigen toeſtand was, vreesde, wanneer hij

het waagde, zich aldaar optehouden, de ſloep uit het oog te zullen verliezen. Wij moesten dus ons voorneemen opgeeven, en ons getroosten, andermaal naar ons oud verblijf, het Fort *Erie*, gevoerd te worden, waar wij, na eene hoogst onäangenaame vaart van vier dagen, geduurende welke wij met verſcheidene ſterke winden, die ons niet weinig ontrustten, te ſtrijden hadden, eindelijk veilig aankwamen.

Onze vrienden vertrokken terſtond naar *Newark*, van waar zij, indien het jaargetijde het toeliet, en zij eene geſchikte gelegenheid aantroffen, voorneemens waren, naar *Kingſton* te zeilen, en zich vervolgends naar *Neder-Canada* te begeeven. Wij daarëntegen, verkiezende, langs eenen anderen weg, dan wij in het Land gekoomen waren, terugtekeeren, gingen over de *Buffalo-Creek*, in hoop, dat wij, in het *Indiäanſche* Dorp aldaar, ons van paarden zouden kunnen voorzien, om het Land van *Geneſee* doortetrekken. Tot ons leedweezen wierden wij hierin te leur geſteld, daar wij bevonden, dat alle de *Indiäanen* van deze plaats, welken paarden hadden, reeds op hunnen jagttogt waren uitgegaan. Dan de Tolken zeiden ons, dat, indien wij beſluiten konden, om te voet te gaan door de bosſchen,

tot

tot aan de Etablisſementen der Blanken, van welken de naastbijgelegene negentig mijlen van de *Buffalo-Creek* verwijderd was, hij niet twijfelde, of hij zou, in het Dorp, eenige *Indiäanen* vinden, om onze bagage te draagen; en dat, wanneer wij eenmaal aldaar waren, wij weinig moeite zouden hebben, om paarden te huuren. Wij ſtemden gereedlijk in dit voorſtel toe; en, dit gedaan hebbende, zogt hij voor ons vijf *Indiäanen*, onder welken een Krijgs-opperhoofd, op wien hij zeide, dat wij ons, in alle opzigten, veilig verlaaten konden, als zijnde een man van een uitmuntend Character. Wij kwamen overëen, dat elk *Indiaan* vijf *Dollars* zoude hebben, en wij hen van mondbehoeften en drank verzorgen zouden. De Tolk, die een Blanke was, waarſchuwde ons, dat wij van het laatſte hun niet te veel zouden geeven, maar ried ons aan, dit te doen, wanneer wij zelven iets gebruikten; voor het overige met hun te eeten, en hen, in alle opzigten, zoo te behandelen, als of zij ons gelijk waren. Wij hadden reeds genoeg gezien van de *Indiäanen*, om te weeten, dat deze raad zeer gegrond was, en zouden zeker, ook zonder dat hij ons hierömtrent iets gezegd

had, dezen regel, welken hij ons voorſchreef, hebben in het oog gehouden.

Alles naar ons genoegen bezorgd hebbende, keerden wij weder terug naar het Fort *Erie*, waar wij over onze overtollige bagage beſchikten, en, bij den voorraad van gedroogde eetwaaren en beſchuit, welken onze liefderijke Vriend, de Kapitein E. . . . . ons had medegegeeven, toen wij zijn gastvrij verblijf verlieten, het eene en andere, dat wij oordeelden, ons noodig te zijn, gevoegd hebbende, gingen wij, met alle onze goederen, in den ſcheepsboot, en voeren naar het Dorp aan de *Buffalo-Creek*, waar wij bepaald hadden, den nagt doortebrengen, ten einde gereed te zijn, om, vroeg in den morgenſtond, te kunnen vertrekken.

De *Indiäanen* waren met ons overëengekoomen, om, met het aanbreeken van den dag, bij ons te zijn, gelijk zij deeden. Zij verdeelden onze goederen, en, elk het zijne op zijnen draagſtoel vastgemaakt hebbende, ſcheenen wij volkoomen gereed om te vertrekken, wanneer het Opperhoofd ons, door den Tolk, verzogt, „ dat wij „ hun, eer zij op reis gingen, een weinig zouden „ geeven van dat kostbaare water, dat wij be„ zaten, om daarmede hunne oogen te was„ ſchen,

„ ſchen, dat den nevel, die nog door den „ ſlaap voor dezelven was, geheel zou weg- „ neemen, en hen dus in ſtaat ſtellen, om, met „ zekerheid, het moeiëlijke pad te vinden door „ de digte bosſchen, waarin wij gereed ſton- „ den, ons te begeeven:" — met andere woorden, dat wij hun brandewijn wilden ſchenken. Het is altijd in deze en dergelijke figuurlijke bewoordingen, dat de *Indiäanen* om ſterken drank vraagen. Wij ſchonken, overëenkoomſtig hunne begeerte, aan elk' hunner een glas van dit uitmuntend vogt, als mede aan hunne vrouwen en kinderen, welken zij medegebragt hadden, om ook deel te hebben aan onze goedgunſtigheid; en daaröp, elk zijn pak opgenomen hebbende, traden wij de bosſchen in, langs een ſmal pad, dat nauwlijks kon onderſcheiden worden, uit hoofde van de meenigte dorre afgevallene bladen, met welken hetzelve overdekt was.

Eenige weinige mijlen voordgegaan zijnde, hielden wij ſtil, aan den rand van eene kleene heldere Beek, om te ontbijten; op den oever van eene andere zaten wij neder, om ons middagmaal te houden; en bij eene derde verkoozen wij, den nagt doortebrengen. Zoo ras zij hunne pakken hadden afgelegd, begon-

nen de *Indiäanen* paalen in de aarde te ſlaan, en dezelven te bedekken met ſtukken van boombast, welken zij op den grond vonden, en die, waarſchijnlijk, aldaar door eenige Reizigers, welken hier, eenigen tijd te vooren, hun nagtverblijf gehouden hadden, waren agtergelaaten; dan wij maakten ras daar aan een einde, door onze reistent uit den zak te haalen, waarin wij dezelve gedaan hadden. Zij begreepen nu ſpoedig, dat zij hun begonnen werk ſtaaken moesten, en, zeer wel bekend zijnde met 't gene hun te doen ſtond, en, zich van hunne *Tomahawks* bedienende, begonnen zij aanſtonds paalen en pinnen te hakken; en, daar wij allen handen aan het werk ſloegen, waren dezen, binnen vijf minuuten, gereed, en onze tent opgeſlagen.

Een van de *Indiäanen* gaf ons nu, door teekenen, te verſtaan, dat wij hem eenen zak zouden leenen, met welken hij, zoo ras hij dien had, het bosch inliep, en ons ſpoedig uit het gezigt was. Wij waren onzeker, te gisſen, wat zijn oogmerk was; dan, na verloop van weinig tijds, zagen wij hem terug koomen, den zak vol hebbende met de ſchoonſte beziën, welken ik ooit zag. Terwijl deze uit was, bragt een ander, uit eigene beweeging, groo-

groote hoopen drooge bladeren in onze tent, welken, met onze vellen van Buffels, een zeer ſchoon bed opleverden, voor menſchen, als wij, die, zedert meer dan eene maand, niet anders geſlaapen hadden, dan op planken. In het Bovenland is het zoo gebruiklijk voor Reizigers, hun eigen beddengoed bij zich te hebben, dat wij, zelfs aan het huis van onzen Vriend, den Kapitein E. . . . ., des nagts geene andere ligging hadden, dan den vloer van een ledig vertrek, waaröp wij onze Beestenhuiden uitſpreidden. Wat betreft onze *Indiaanen;* dezen dagten aan niets minder, dan om zich te dekken: zij ſtrekten zich, even gelijk katten of honden, naast het vuur, op den grond uit, waar zij, tot aan den morgenſtond, liggen bleeven. Met het aanbreeken van den dag vertrokken wij, en hielden, gelijk den voorigen, aan den rand van eene of andere beek, ſtil, om ons ontbijt te neemen, en ons middagmaal te houden.

Van *Buffalo-Creek*, tot aan de plaats, waar wij ons eerſte nagtverblijf hielden, heeft men omtrent vijf en twintig mijlen, zijnde het Land zeer vlak, en wasſende de boomen zoo digt aan elkänderen, dat het onmogelijk was, naar de eene of andere zijde, meer dan vijftig *yards*

ver van zich aftezien. Onze reis wierd dus ſpoedig zeer eentooning, en leverde weinig belangrijks op. Niets kon egter, in dit zoort, evenaaren aan de ſchoonheid van het tooneel, dat wij, op den tweeden dag van onzen togt, voor ons hadden. Het Land, dat wij doortrokken, was doormengd met opene Vlakten van eene groote uitgeſtrektheid, waarvan zommigen, naar het mij voorkwam, niet minder dan vijftien of twintig mijlen in den omtrek hadden. De boomen, welken deze Vlakten omringden, genoegzaame ruimte hebbende, om hunne takken uitteſpreiden, groeiden, boven alle beſchrijving, weelderig, en verhieven zich met eene majeſteit en verſcheidenheid, welken de boomen in *Engeland*, in het bijzonder de Eiken, zoo zeer doen uitmunten. De boſſchen rondöm deze uitgebreide pleinen waren, in allerleië rigtingen, bezaaid met kleene Baaien en Uithoeken, zoo als de Heer GILPIN het noemt, terwijl ſchoone groepen van boomen, hier en daar verſpreid ſtaande, aan het oog even zoo veele troſſen der luisterrijkſte Eilanden ſcheenen te vertoonen. Het zou, wanneer men zelve geene gelegenheid gehad heeft, om dit, met eigene oogen, te zien; hoogst bezwaarlijk zijn, zich een denkbeeld

te

te vormen van de verſcheidenheid van koleuren, die de bosſchen van *Amerika*, in dit jaargetijde, opleveren, en wanneer, zoo als anderen dit te vooren hebben opgemerkt, een Schilder ondernam, daarvan eene teekening te maaken, zou men, hoe nader hij de Natuur gevolgd ware, destemeer, in *Europa*, gelooven, dat hij iets had voorgeſteld, dat waarlijk nergends in de geſchapene Waereld gevonden wordt.

Deze Vlakten zijn bedekt met eene zoort van lang grof gras, dat, ten eenigen tijde, waarſchijnlijk ſtrekken zal tot voedzel voor talrijke kudden Vee: thands dient hetzelve tot niets, en zijn deze pleinen geheel onbezogt. Door het geheele Noordwestlijke Grondgebied der Verëenigde Staaten, en even aan gene zijde van de hoofdbronnen van de *Miſiſippi*, treft men overäl dergelijke Vlakten aan; en, hoe verder men naar het Westen koomt, hoe uitgeſtrekter dezen, in het algemeen, bevonden worden. In deze laatſten, Westwaards gelegen, ontmoet men dikwils geheele troepen van Buffels, Elanden, en andere zoorten van wilde grasvreetende dieren: eertijds vond men dergelijken ook in de Vlakten in den Staat van *New-York*, dan, zedert eenen geruimen tijd, zijn dezelven daar geheel verdweenen, wijl beide, de

Indiäanen en Blanken, dezen aanhoudende vervolgd hebben.

Men heeft onderſcheidene gevoelen gekoesterd, aangaande het gebrek van boomen op deze uitgebreide vlakten lands, in het midden van een Gewest, waar men zich, in het algemeen, zoo zeer omringd ziet door bosſchen, en dat zoo rijk is in houtgewas. Zommigen hebben dit toegeſchreeven aan de ſlegtheid en ſchraalheid van den grond; dan anderen zijn van oordeel, dat deze Vlakten, te vooren, even zeer, als anderen deelen des Lands, met boomen bedekt waren, maar dat dezen, van tijd tot tijd, vernield en geſtorven zijn, het zij door brand, het zij door de Buffels, de Bevers en zoortgelijke dieren.

Het is zeker bekend, dat de Buffels, in alle deze ſtreeken des Lands, waar zij in het wild loopen, zeer veel nadeels doen aan de boomen, en groote verwoestingen in de bosſchen aanregten, door derzelver ſchors te knaagen; ook weet men, dat zij zeer geſteld zijn op jonge boomen, die uit zaad opſlaan, en het jeugdige lot van ouden. Men kan dus hieruit gemaklijk nagaan, hoe zeer zij den wasdom der boomen, in uitgebreide ſtreeken Lands, belemmeren, en dezelven doen ſterven; en, daar het

het hout in *Amerika*, wanneer het aan het weder en de lugt blijft blootgeſteld, ſpoedig vergaat, is het zeer wel mogelijk, dat men, binnen weinige jaaren, in deze oorden, geene ſpooren meer zal vinden van eenige bosſchen, niet meer, dan of dezelven geheel door de vlam vernield waren. Met dit alles koomt het mij egter voor, dat er meer gronds is voor het gevoelen der genen, die meenen, dat men dit gebrek van boomen op deze Vlakten moet toeſchrijven aan de onvrugtbaarheid van den grond, wijl deze, in het algemeen, digt aan de oppervlakte, zeer ligt, en van eene zeer donkere zwarte koleur is, en men, ſlegts eenige weinige duimen diep graavende, eenen kouden, harden kleigrond aantreft. Op *Long-Island*, in den Staat van *New-Jork*, ontmoet men Vlakten, bijna gelijk aan die in de binnenſte gedeelten des Lands; en de *Hollandſche* Planters hebben, na herhaalde genomene proeven, bevonden, dat derzelver grond niet geſchikt is, om tarw of eenig ander graan, met een woord, om iets voordtebrengen, dat eenigzins nuttig zou kunnen zijn, dan alleen grof gras; en ik twijfel geen oogenblik, of, wanneer men dergelijke proeven deed, ten aanziene van den grond dezer pleinen in het Westen,

ten, men denzelven even zoo ongeſchikt zou vinden, om iets anders voordtebrengen, dan dezelve thands oplevert.

Na dat wij een groot aantal dezer Vlakten van onderſcheidene grootte waren overgetrokken, kwamen wij weder in zwaare, dikke bosſchen; maar het Land ſcheen hier meer heuvel- en- bergächtig, dan in eenig ander gedeelte, waar door wij dus ver onzen weg genomen hadden. Op het einde van den tweeden dag onzer reize, terwijl wij bezig waren, eenen kleenen heuvel in het digtſte van deze bosſchen te beklimmen, wierden wij door ons *Indiäansch* Opperhoofd, CHINA-BREAST-PLATE, die dezen naam gekreegen had, om dat hij, in het *Amerikaanſche* Oorlog, eene dikke *Chineeſche* ſchotel, als een ſieraad, op zijne borst droeg, gewenkt, om hem te volgen, naar den linkerkant van den weg. Dit doende, en eenige weinige *yards* voordgegaan zijnde, bevonden wij ons, onverwagt, en op eenmaal, aan den rand van eenen diepen, uitgeſtrekten kuil, niet ongelijk aan eene uitgegraavene ſteen- of koolenmijn, die men, zedert eene meenigte jaaren, verlaaten heeft. Deszelfs omtrek, die eene bijna cirkelvormige gedaante had, bevattede omtrent twee *acres* lands, en de wanden

wa-

waren ongemeen ſteil, en ſcheenen nergends minder dan veertig voet diep te zijn, en, op verſcheidene plaatzen, waren zij aanmerkelijk dieper. Omtrent in het midden van deze plaats, zag men eene kom van ſtilſtaand water, rondom welker boorden, even gelijk op den rand der geheele diepte, verſcheidene zwaare hooge Pijnboomen wiesſen. De zijden van dezen kuil beſtonden uit eene witte zelfſtandigheid, zeer veel overëenkoomst hebbende met ſteenkalk, die half gecalcineerd is, en langs den geheelen rand lagen, op de oppervlakte, verſcheidene hoopen losſe ſtof, niet ongelijk aan de asch en de overblijfzels van gebrande kalk. CHINA-BREAST-PLATE, op den kant van dezen afgrond ſtaande, begon ons eene lange geſchiedenis te verhaalen, waarin hij, op eene afgelegene plaats aan gene zijde van denzelven wijzende, dikwils het woord *Niägara* gebruikte. Dan of het verhaal, 't welk hij ons deed, zijne betrekking had op deze diepte, dan wel op de Watervallen van *Niägara*, welker, daarüit opſtijgende, rook, en damp zeer zeker, op zommige tijden, zeer wel van de hoogte, waaröp wij ons thands bevonden, kunnen gezien worden, dan eindelijk wel op beide, bleef ons volkoomen een raadzel, daar

wij

wij geheel onbekend waren met de *Senekaſche* Taal, en onze verhaalende Leidsman volſtrekt niets verſtond van het *Engelsch*. Na dien tijd heb ik nooit iemand ontmoet, die deze plaats gezien had, of die mij, dienāangaande, eenig onderrigt kon geeven. Niettegenſtaande wij CHINA-BREAST-PLATE, door herhaalde teekenen, te kennen gaven, dat wij niets verſtonden van 't gene hij zeide, ging hij egter, bijna een kwartier uurs, onvermoeid voord in zijne redevoering, zonder zich over ons te bekommeren, terwijl de overige *Indiāanen* met de grootſte aandacht naar hem luisterden, en geen gering belang ſcheenen te ſtellen, in 't gene zij van hem hoorden.

Ik moest u, reeds te vooren, gemeld hebben, dat beide, de *Indiāanen* en de Blanke *Amerikaanen*, het woord *Niāgara* geheel anders uitſpreeken, dan wij. De eerſten leggen den toon op de tweede Lettergreep, en ſpreeken het woord vol en ruim uit, even als of er ſtond, *Nee-awg-ara*. De laatſten, de *Amerikaanen*, leggen ook wel het accent op die zelfde tweede Lettergreep, maar ſpreeken het kort uit, en geeven aan de Letters, I en A, denzelfden klank als wij. *Niāgara* beteekent, in de taal der nabuurige *Indiāanen*,

eenen

eenen grooten ſtroom, of aanmerkelijken Waterval.

Den tweeden avond van onzen togt, ſloegen wij ons neder op eene kleene hoogte, van welker top wij een heerlijk, romanesk gezigt hadden, op eenen ſtroom van eene aanmerkelijke grootte, die deszelfs voet beſproeide, en, zoo ver ons oog kon reiken, in kleene Watervallen over een bed van rotzen ſcheen voortterollèn. Vuur gemaakt, en onze tent naar gewoonte opgeſlagen hebbende; begonnen onze *Indiäanen* eenige Eekhorentjens te kooken, welken wij op den rand der Vlakten gevangen hadden. De *Indiäanen* deze dieren in den top van eenen grooten hollen boom, langs welken wij gingen, hebbende zien zitten, legden zij, oogenbliklijk, hunne pakken neder, en, elk zijnen *Tomahawk* neemende, en den boom aan eenen bijzonderen kant aanvallende, velden zij denzelven in minder dan vijf minuuten; en wij ſchooten gewillg voor hun die Eekhorentjens, die aan hunne honden ontſnapten.

De *Indiäanſche* honden hebben, in het algemeen, korte pooten, eenen langen rug, breede, ſcherpe, opſtaande ooren, en eenen langen gekrulden ſtaart. Zij verſchillen in niets

zoo

zoo veel van de gewoone honden in *Engeland*, dan daarïn, dat zij zeer zelden baffen. Hunne leerzaamheid en ſchranderheid gaat zoo ver, dat zij alles ſchijnen te verſtaan, wat hun meester, met eene zagte ſtem, en zonder met het hoofd of de handen eenige teekenen te maaken, tegen hen zegt.

Terwijl de Eekhorentjens, geſtooken aan eenen ſtok, die in den grond vastgemaakt, en over het vuur geboogen was, gebraaden wierden, liep een van de *Indiäanen* in het bosch, en kwam van daar terug met eene meenigte kleene takjens van eenen boom, waarſchijnlijk van de zoort der Willigen. Deze takjens nauwkeurig van den bast ontblood hebbende, maakte hij van dezelven eenen raam, eenigzins in gedaante gelijk aan eenen rooster, legde daaröp den afgeſchrapten bast, en plaatſte denzelven over het vuur, om te droogen; waaröp hij dien, genoegzaam gedroogd zijnde, tusſchen zijne handen wreef, en vervolgends in zijne beurs ſtak, om denzelven, gelijk Tobak, te rooken.

De *Indiäanen* rooken, behalven Tobak, den ſchors van verſcheidene boomen, en eene groote meenigte van verſchillende planten en kruiden. Het aangenaamſte van alles, waarvan zij zich tot dit einde bedienen, zijn de bladeren

ren van den *Sumach*-boom, den *Rhus-toxicodendron*. Dit is een aangenaam Heestergewas, hebbende bladeren, eenigzins gelijk aan die des Eſchenbooms: in het laatst van den Herfst wordt hunne koleur donker rood; en, wanneer men dezelven gebruiken wil, om te rooken, plukt men-ze af, en droogt-ze in de Zon. Wanneer zij branden, geeven zij eenen aangenaamen geur. Deze bladeren worden, door de blanke Inwoonërs van het Land, wanneer zij dezelven rooken, in het algemeen, vermengd met Tobak, wijl men voorgeeft, dat het rooken daarvan, op zich zelf, voor de long hoogst nadeelig is. De *Sumach*-boom draagt bosſen van fluweelächtige karmozijne bloemen. Een van deze trosſen ſlegts even, eenige oogenblikken, in eene kom met Punch ingedoopt, geeft aan dezen drank een zeer aangenaam zuur, en in de Zuidlijke Staaten gebruikt men dezelven daartoe vrij algemeen. Met dit alles is deze gewoonte hoogst gevaarlijk, daar dit zuur, offchoon zeer aangenaam voor den ſmaak, egter van eenen vergiftigen aart is, en niet nalaat eenen verſchrikkelijk ſchadelijken indruk te maaken op de ingewanden, wanneer men hetzelve te veel gebruikt.

Het vroos dezen nagt zeer ſterk, en, met

het aanbreeken van den dag, zetteden wij onze reis voord, beginnende, met de rivier, van welke ik geſproken heb, overtetrekken, waar wij, tot aan de middel, door het water moesten, dat juist niet zeer aangenaam was; maar dezen en den volgenden dag moesten wij nog verſcheidene andere aanzienlijke rivieren doorwaaden.

Eenige weinige Eekhorentjens waren de eenige leevende dieren, welken wij, geduurende onze reis door de bosſchen, aantroffen, en overäl heerschte, rondöm ons, de plegtigſte ſtilte, die men zich kan voorſtellen, uitgezonderd wanneer wij, nu en dan, een Pimpelmeesjen met zijnen bek tegen eenen hollen boom hoorden pikken. De Vogels onthouden zich meestäl in den omtrek der bewoonde plaatzen, en het is zeer zeldzaam, dat men er eenigen in het midden der bosſchen aantreft.

Den derden avond hielden wij ſtil, en campeerden naar gewoonte. Zoo ras wij op onze rustplaats waren aangekoomen, ontkleedden zich de *Indiäanen*, en begonnen zich, even gelijk de paarden, in het gras te wentelen, om zich te verfrisſchen, wijl de dag, niettegenſtaande de vorst van den voorigen nagt, zeer heet geweest was. Dezen avond voegde zich

eene

eene andere partij der *Seneka Indiãanen* bij ons, die naar een Dorp aan de Rivier de *Geneſee* op weg waren; en den volgenden morgen vertrokken wij allen met elkánderen. Reeds vroeg in den uchtendſtond kwamen wij aan verſcheidene zulke Vlakten, als wij reeds te vooren gezien hadden, maar niet zoo uitgeſtrekt. Aan den rand van eene dezer zagen wij, voor het eerst, eene hut van boombast, welke wij veröndersſtelden onbewoond te zijn; dan onze verwondering was niet wenig, toen wij, aan dezelve koomende, twee menſchen vonden, welker voorkoomen en manieren ons terſtond deeden begrijpen, dat zij geene *Amerikaanen* waren. Na eenige oogenblikken onderhoudens, ontdekten wij, dat zij *Engelſchen* waren, die te vooren, als *Valets de Chambre*, te *London* gewoond hadden, en, eenig geld bijëen verzameld hebbende, naar *New-York* vertrokken waren, verwagtende, aldaar ſpoedig, en op eenmaal hun geluk te zullen verbeteren, en groote mannen te worden. Wel ras ondervonden zij egter, zich in hunne rekening bedroogen te hebben, en dat de kosten, om in deze Stad te woonen, hunne beurzen ver te boven gingen, zoo dat zij beſlooten, zich in het Binnenland nedertezet-

ten. Het miste hun niet, iemand te vinden, die land te verkoopen had, en, ongelukkig vallende in de handen van eenen doorſleepe nen Bedrieger, die Eigenaar was van eenigen dezer Vlakten, en die met de leevendigſte koleuren het voordeel afmaalde, dat zij zouden hebben, door zich nedertezetten op een ſtuk lands, reeds in gereedheid gebragt, kogten zij oogenbliklijk eene groote ſtreeks van dezen dorren grond tot eenen hoogen prijs, en vertrokken, om zich aldaar te vestigen. Uit de Volkplantingen, welken omtrent tien mijlen van hun gelegen waren, hadden zij twee mannen gekreegen, die hun de hut van boombast gemaakt hadden, in welke wij hen vonden, en hun beloofd, om ſpoedig weder te koomen, en eene houten wooning voor hun te timmeren. Dan deze menſchen hun gegeeven woord niet naarkoomende, en deze ongelukkige *Engelſchen* niet in ſtaat zijnde, om zelven de bijl te gebruiken, of iets voor zich zelven te doen, zaten zij treurig in hunne hut, leevende van eenigen gezoutenen voorraad, welken zij hadden medegebragt, maar die nu bijna verteerd was. De menſchen op de Volkplantingen, welken wij eenige weinige vraagen deeden omtrent deze Ellendigen, ſpotteden op de

de ſchriklijkſte wijze met hunne onhandigheid. En, in de daad, dit is een leevendig ſpreekend voorbeeld van de dwaasheid der zoodanigen, die het onderneemen, om zich in *Amerika* nedertezetten, zonder vooräf genoegzaam met den aart van dit land bekend, en zelven in ſtaat te zijn tot alles, wat eenigzins den Landbouw betreft.

Het was niet zonder het grootſte leedweezen, dat wij, na eenige oogenblikken deze hut verlaaten te hebben, bij eenen der *Indiäanen* de duidelijke kenteekenen van dronkenſchap ontdekten, en, bij het nazien van onzen Brandewijnkelder, maar al te duidelijk beſpeurden, dat men aan denzelven een bezoek gegeeven had. Geduurende het voorige van onze reis, hadden wij daaröp aanhoudende een waakzaam oog gehouden; maar nu, naar het einde van onzen togt ſpoedende, en alle redenen hebbende, om over het gedrag der *Indiäanen* voldaan te zijn, hadden wij, dezen dag, daaröntrent niet zoo veel achts gegeeven. Ofſchoon het weinig meer dan vijf minuuten waren, dat wij denzelven uit het gezigt verlooren, had men egter, in dien korten tijd, de ſchroef met geweld opengebroken, en den drank tot den laatſten droppel uitgedronken. De *Indiäan*,

dien wij ontdekt hadden, dronken te zijn, ging een weinig voor de anderen uit, en, voordgaande, zwierde hij van de eene zijde naar de andere; dan eindelijk ſtond hij ſtil, greep zijn *ſcalping*-mes, dat de *Indiäanen* ſteeds op zijde draagen, en begon het zelve, met eene dreigende houding, rond te zwaaiën. Er is ſlegts een middel, dat men gebruiken kan en moet, wanneer men het ongeluk heeft, van met eenen *Indiäan* in een dergelijk geval te zijn; en dit beſtaat daarin, dat men met ſtoutheid en een vast bepaald opzet te werk gaat. Wanneer men, in zijn gedrag, ſlegts de geringſte teekenen van vrees laat blijken, of eenigzins wankelende ſchijnt te zijn, worden zij, even daar door, te ſtouter, onhandelbaarër, en geweldaadigër. Ik nam gevolglijk onzen man bij de ſchouder, ſtootte hem voorwaards, en, hem mijn geweer toonende, dreigde ik hem over hoop te ſchieten, indien hij zich niet betaamelijk gedroeg. Terwijl ik op dezen het oog hield, gingen mijne Reisgenooten terug, om te zien, in welk eenen ſtaat de overige *Indiaanen* waren; dan gelukkig had de drank, ofſchoon er alle reden was, om te vermoeden, dat zij allen een gedeelte daarvan gebruikt hadden, geenen nadeeligen invloed op hen gehad.

had. Er was er wel één onder hen, die begonnen had, zich eenigzins weerſpannig, en onheusch te gedraagen, en, zijn pak nederleggende, volſtrekt weigerde, verder te gaan; maar eenige weinige woorden van CHINA-BREAST-PLATE waren genoegzaam, om hem te noodzaaken, hetzelve weder opteneemen, en zijnen weg te vervolgen. Bij den eerſten koomende, en ziende, in welk eenen ſtaat deze was, ſchuddeden zij allen het hoofd, roepende te gelijk: „ geen goed *Indiäan!* — geen goed *Indi-* „ *aan!*" — en zogten ons, door teekenen, te beduiden, dat hij den kelder beſtoolen, en den Brandewijn uitgedronken had; dan, daar deze door een' anderen gedraagen was, bleef er geen twijfel over, of zij hadden allen hun deel van den buit gehad. Intuſschen was het egter hoogst waarſchijnlijk, dat de eerſte meer dan de overigen gedronken had, want, na verloop van ſlegts weinige minuuten, viel hij, onder zijnen last, geheel ſpraakloos op den grond neder. Zijne Makkers, dit ziende, haastten zich, om zijn pak los te maaken, en, hetzelve onder zich verdeeld hebbende, ſleepten zij hem ter zijde van den weg, wierpen hem onder eenig kreupelhout, en lieten hem aldaar ſlaa-

pen, tot dat hij weder bij zijn verſtand zou gekoomen zijn.

Omſtreeks den middag bereikten wij de Rivier de *Geneſee*, aan welker overzijde het Dorp gelegen was, waar wij hoopten, ons van paarden te voorzien. Wij voeren de Rivier over met *Cano's*, en namen onzen intrek in een huis aan het bovenëinde van het Dorp, waar wij zeer vergenoegd waren, te zien, dat onze *Indiäanſche* Vrienden geen verblijf konden vinden, daar wij zeer wel wisten, dat het eerſte gebruik, dat zij van het geld zouden maaken, 't welk zij van ons ontfangen moesten, zijn zoude, ſterken drank te koopen, en zich daarïn te buiten te gaan, in welk geval het niet misſen kon, of zij moesten een zeer lastig gezelſchap worden. Nauwlijks was het ook donker, of men bragt ons de tijding, dat zij, in een huis, digt bij de Rivier, werwaards zij, na dat wij hun betaald, en afgevaardigd hadden, gegaan waren, eene groote hoeveelheid ſterken drank gebruikt hadden, en nu, op de verſchrikkelijkſte wijze, onder elkänderen aan het vegten en hakken waren. Nooit gevoelt een *Indiäan* de beleedigingen, welken hem door iemand, die zigtbaar

baar beſchonken is, worden aangedaan, noch wreekt zich immer over dezelven: hij ſchrijft dezen geheel aan den drank toe, en laat zich in de hevigſte vervloekingen tegens denzelven uit, over de onheilen, welken hij berokkent.

Eer ik van dit onderwerp geheel afſtap, moet ik u nog doen opmerken, dat de *Indiaanen* geheel niet ſcheenen te begrijpen, dat het draagen van onze bagage hen eenigzins vernederde. Na dat zij hun geld ontfangen hadden, drukten zij ons de hand, en verlieten ons, niet als de zulken, in wier dienst zij voor geld geweest waren, maar als Vrienden, welken zij hunnen bijſtand verleend hadden, en die zij nu, met leedweezen, vaarwel zeiden.

Het Dorp, waar wij ſtil hielden, beſtond uit omtrent agt of negen, ver van elkänderen verſpreid ſtaande, huizen, zijnde het beste dat, waarïn wij onzen intrek genomen hadden. Dit laatſte behoorde aan eene Familie uit *New-England*, die, omtrent zes jaaren te vooren, zich naar die plaats begeeven had, welke, destijds, geheel met bosch bedekt, en honderd en vijftig mijlen van alle andere Volkplanting verwijderd was. Thands vindt men op den

geheelen weg, langs welken men herwaards koomt, overäl dergelijke Volkplantingen, hier en daar verſpreid. Deze wooning was vrij gerieflijk en wel gebouwd, en het volk geſchikt, beleefd, en achtingswaardig. Het is zeer zeldzaam, menſchen van dezen aart te vinden onder de eerſte Volkplanters op de grenzen: dezen zijn, in het algemeen, lieden van eenen gemelijken en woesten aart, en het waarachtig uitvaagzel des menschdoms, die zich in de bosſchen verbergen, als zogten zij het gezigt hunner medemenſchen te ontvlugten. Gewoonlijk bouwen zij, op deze plaatzen, ſlegte hutten, bereiden drie of vier *acres* lands, juist zoo veel, als zij meenen noodig te hebben, om hun gezin van koorn te voorzien, en leeven voor het overige en grootſte gedeelte van de jagt. Naar maate de Etablisſementen toeneemen, worden deze eerſte Colonisten gewoonlijk opgevolgd, door eene andere zoort, minder wild dan de eerſten: dezen ontginnen meer lands, en leggen zich, tot hun onderhoud, niet zoo zeer toe op de jagt, dan wel op den akkerbouw. Deze laatſten worden, op hunne beurt, vervangen door eene derde Clasſis, welken goede huizen bouwen, en het land in eenen beteren ſtaat brengen, om vrugt te kunnen geeven.

ven. Zoo ras de eerſte Colonisten hunne armhartige wooning, met eenig voordeel, verkogt hebben, trekken zij terſtond verder de bosſchen in, ten einde eene plaats te vinden, geſchikt naar hunne woeste levenswijze; en dit teugellooze Volk, dat, gelijk ik u te vooren ſchreef, geduurig op het Grondgebied, en de grensſcheidingen der *Indiäanen* inbreuk maakt, zijn de oorzaak van den bitteren haat, en de oneenigheden tusſchen dezen en de Blanken. De tweeden zoeken even zoo, wanneer zij zich van hun verblijf ontdaan hebben, een zoortgelijk als dat, 't welk zij afſtonden, was, toen zij hetzelve eerst betrokken. Geduurende mijne geheele reis door dit gedeelte van het Land, vond ik nauwlijks iemand, die niet zeven of agtmaal van woonplaats veränderd was.

Daar wij, in dit Dorp aan de Rivier de *Geneſee*, geene andere, dan zeer ſlegte paarden konden bekoomen, en onze togt door de bosſchen ons eenen lust voor het wandelen had ingeboezemd, beſlooten wij, onze reis verder te voet voordtezetten, en alleen paarden te neemen, om onze bagage te draagen. Gevolglijk een paar paarden gehuurd, en eenen jongen, om dezelven te leiden, aangenomen hebbende, vertrokken wij, vroeg in den morgenſtond

ſtond van den tweeden dag onzer aankoomst in dit Dorp, naar de Stad *Bath*.

Het land tusſchen deze beide plaatzen is hoogst vermaaklijk, door eene aangenaame afwisſeling van heuvels en dalen, welken men alöm ontmoet; en de Reiziger, de eerſten overtrekkende, welken een ruim uitzigt hebben op de Rivier de *Geneſee*, en de Vlakten, aan deze grenzenden, wordt verrukt door de verſchillende, treffende, en ſchilderächtige gezigten, welken zich aan zijn oog vertoonen. In het bijzonder wierden wij getroffen door dat van een zeer groot, en, in zijne zoort, waarlijk ſchoon huis, toebehoorende aan den Majoor WADSWORTH, en gebouwd op een dezer heuvels. Van hetzelve ziet men, tot op den afſtand van verſcheidene mijlen, de ſchoone, met treffelijke bosſchen omzoomde Rivier, de *Geneſee*, een allervrugtbaarst en rijk Land, in onderſcheidene rigtingen, kronkelende doorloopen; en, agter de Vlakten, aan beide zijden van dezelve, verſcheidene reiën van blauwe Bergen, zich de eene boven de andere op het ſierlijkst verheffende, terwijl het geheel het fraaiſte en verſcheidenſte tafreel vormt, en aan het oog voorſtelt. Volgends de gewoonte der *Amerikaanen* geeft men zich hier egter de groot-

grootſte moeite, om deze ſchoonheden, die het gezigt verrukken, te verminderen, en geheel te vernielen. Alle de boomen, die in den omtrek van het huis ſtonden, heeft men aan den grond afgehakt, en, in plaats van een ſchoon plein van gras voor hetzelve aanteleggen, waartoe de gelegenheid hier ongemeen geſchikt ſchijnt, daarvan een Koornveld gemaakt; en aan den voet van den Heuvel, op den afſtand van omtrent twee honderd *yards* van het Woonhuis, laat de Majoor een Vlek ſtichten, dat, indien hetzelve tot ſtand koomt, daaräan alle uitzigt op de Rivier en de reeks van bergen geheel belemmeren, en ontneemen moet. De *Amerikaanen* ſchijnen, zoo als ik, reeds te vooren, heb aangemerkt, geheel ongevoelig te zijn voor de ſchoonheden der Natuure, en hunne aandacht en hunne neiging alleen te bepaalen tot een ſtuk gronds, dat, min of meer, geſchikt is, om, door zijne voordbrengzels, deszelfs Bezitter te verrijken.

De Rivier, de *Geneſee*, ontleent haaren naam van eenen hoogen Heuvel op het Grondgebied der *Indiäanen*, langs welken zij ſtroomt, en die, bij dit Volk, *Geneſee* genoemd wordt, een woord, dat, in hnnne Taal, beteekent, een ruim Uitzigt.

De

De Vlakten, grenzende aan de Rivier de *Genesee*, behooren onder de vrugtbaarſte ſtreeken, welken men in *Noord-Amerika*, ten Oosten van de *Ohiö*, aantreft. Tarw wil, zoo als ik u in eenen voorigen ſchreef, op dezelven niet wasſen; en egter vindt men niet, dat de grond, door de aanhoudende oogſten van *Indiäansch* koorn en hennep, welken men, van jaar tot jaar, op denzelven teelt, eenigzins wordt uitgeput. Deze groote vrugtbaarheid, op deze Vlakten, moet men toeſchrijven aan de geregelde jaarlijkſche overſtrooming van de Rivier de *Genesee*, welker water ongemeen moddelig is, en geene geringe meenigte ſlib agterlaat, eer zij binnen haare gewoone Oevers terugkeert. Deze Rivier ontlast zich in het Meir *Ontario*. Zij heeft iets meer dan honderd mijlen in de lengte, maar is alleen, tot op veertig mijlen van haaren ingang, bevaarbaar, uitgezonderd ten tijde van de overſtrooming, ofſchoon, zelfs ook dan, de vaart niet geheel tot aan het Meir open is, zijnde er op dezelve, omtrent tien mijlen boven de plaats, waar zij in het Meir ſtort, drie aanmerkelijke Watervallen, waar van de grootſte gezegd wordt negentig voet perpendiculaire hoogte te hebben. Het hoogland in den omtrek van de Rivier, de

Ge-

Geneſee, is zeer ſteenächtig, en geheel niet vrugtbaar, maar de Valleiën munten uit door haare bijzondere vrugtbaarheid, en zijn overvloedig in ſchoon timmerhout.

De Zoomers zijn, in dit gedeelte van het Land, op verre na niet zoo heet als naar den kant der *Atlantiſche* Zee, en de Winters zijn gemaatigd: zeer zelden gebeurt het, dat de Sneeuw langer dan zes of zeven weeken op den grond blijft liggen. Dan niettegenſtaande deze bijzonderheid, en de meenigte van heuvels en het bergächtige, dat men in deze ſtreeken aantreft, is het hier egter, over het algemeen, zeer ongezond, zoo dat zelden één huisgezin bevrijd blijft van de verſchrikkelijke uitwerking der koortzen, die, geduurende den Herfst, in dezen omtrek heerſchen. De Inwoonërs verhaalden mij, dat er, in het laatſte ſaiſoen, veel minder perzoonen, door deze ziekte, waren aangetast geworden, dan in voorige jaaren, en dat er van deze weinigen ſlegts een kleen gedeelte geſtorven was, zijnde de koorts op verre na niet zoo kwaadäartig geweest, dan dezelve te vooren altijd was. Deze omſtandigheid deed hen hoopen, dat, naar maate het Land meer ontbloot wierd, hetzelve ook gezonder zoude worden. Het is bekend,

kend, dat verſcheidene ſtreeken van *Amerika*, die te vooren, eer de bosſchen omgehakt wierden, ongemeen gezond waren, dit ook vrij algemeen gebleeven zijn, na dat men de boomen heeft uitgerooid, en zich aldaar nedergezet; maar dat zij dit geheel niet waren in de eerſte tijden, na dat zij van houtgewas ontbloot wierden. Dit heeft men toegeſchreeven aan de dampen, welken uit de eerst ontgonnene gronden, nu aan de brandende ſtraalen der zonne blootgeſteld, opreezen, en die, wanneer deze plaatzen met bosſchen omringd bleeven, en de doorſtraaling der lugt daar door belemmerd wierd, niet genoegzaam verſpreid noch gezuiverd wierden. Deze tegenwoordige ongezondheid van het Land belet egter niet, dat jaarlijks eene meenigte menſchen zich hier koomen nederzetten; en weinige gedeelten van *Noord-Amerika* kunnen, zedert de laatſte vier jaaren, meer roemen op een ſpoedig toeneemen in bevolking, dan de ſtreeken in den omtrek van de Rivier de *Geneſee* dit doen kunnen.

Op onzen weg naar *Bath* pasſeerden wij door verſcheidene kleene Steden, welken men eerst onlangs had beginnen te bouwen. De huizen in dezelven waren gemaklijk en net getimmerd, maar de meeste wooningen der Landbouwërs on-

ongemeen flegt en armoedig. Eene van dezen, waar wij, geduurende onze reis, ftilhielden, om te vernachten, had noch fchoorfteen, noch vengfter: een groot gat aan het einde van het dak diende voor beide; ook was de deur zoodanig, dat zij eenigzins voor een vengfter kon doorgaan, daar dezelve van alle zijden licht doorliet. Terwijl wij in dit huis waren, viel er des nagts eene hevige fneeuwbui, die zoo geweldig door de reeten der deure indrong, dat wij, op onze beeste vellen nevends het vuur te flaapen liggende, daar mede overdekt wierden.

In zommigen van deze huizen vonden wij overvloed van Wild, goede melk, boter en brood; maar in anderen konden wij niets te eeten krijgen. In een kleen Dorp, beftaande uit drie of vier wooningen, zeiden ons de Ingezetenen, dat zij geen brood noch melk genoeg hadden voor zich zelven; en, in de daad, de foberheid des maaltijds, welken wij hen zagen houden, bevestigde ons, dat zij waarheid zeiden. Wij waren dus genoodzaakt, nog negen mijlen verder te gaan, dan dit Dorp, eer wij iets konden krijgen, om onzen eetlust te voldoen.

De fneeuw, die er, zoo als ik u zoo even fchreef, dien nagt gevallen was, verhinderde

ons, den volgenden morgen, zeer op onzen weg door de bosschen; dan, voor den avond, was dezelve geheel verdweenen; en, den derden dag, na dat wij de oevers van de Rivier de *Genesee* verlaaten hadden, bereikten wij de plaats onzer bestemminge.

ZE-

ZEVEN EN DERTIGSTE BRIEF.

Berigt van Bath. — Derzelver omtrek. — Zonderlinge wijze, om het Land te bevolken. — Speculateurs. — Beſchrijving van eenen derzelver, in eenen brief van een Amerikaansch Landbouwër. — De Kreek Conhorton. — Beſchouwing van de Scheepvaart van Bath naar beneden. — Vertrek van Bath naar Newtown. — Gaan in Cano's ſcheep. — Stranden in den nagt. — Zoeken ſchuilplaats in een nabuurig huis. — Groote moeite, om eetwaaren te krijgen. — Hervatten de reis. — Lochartsburgh. — Beſchrijving van den Oostlijken arm der Riviere, de Susquehannah. — French Town. — Onëenigheid tuſschen de Franſchen en Amerikaanen. — Wilkesbarré. — Bergen in den omtrek. — Het Land naar den kant van Philadelphiä, is zeer weinig bevolkt. — Beſchrijving van de Wind-Gap in de Blauwe Bergen. — Hoofdzaaklij' berigt van de Moraviſche Volkplanting

te Bethlehem. — Terugreis naar Philadelphiä.

Philadelphiä, November.

Bath is eene plaats van bezetting, en de voornaamſte Stad in het Westlijke gedeelte van den Staat van *New-York*. Offchoon dezelve, eerst zedert drie jaaren, is aangelegd, bevat zij thands reeds omtrent dertig huizen, en neemt ongemeen ſpoedig toe. Onder deze huizen telt men verſcheidene Pakhuizen en Winkels, die allen zeer wel voorzien zijn, en eene Herberg, die men, in geen een gedeelte van *Amerika*, onder de minſten tellen zou. Deze Stad wierd aangelegd door iemand, die, in vroegere jaaren, den rang bekleedde van Kapitein in dienst van den Koning, die ook de Stichter is van *Williämsburgh*, en *Falkner's Town*, en aan wiens poogingen, ondersteund door die van eenige weinige andere *Individu's*, men, in de daad, den voorſpoed en de bebouwing moet toeſchrijven van dit gedeelte des Lands, in *Amerika* best bekend onder den naam van het Land *Geneſee*, of het Graafſchap der Meiren, als wordende door deze Rivier, en een groot aantal kleene Meiren bevogtigd.

De landëigendom, waar over deze Stichter

van

van *Bath*, en de andere plaatzen het beſtel had, zegt men, dat, in den aanvang, niet minder bedroeg dan zes miljoenen *acres*, waarvan het grootſte gedeelte toebehoorde aan een enkel perzoon in *Engeland*. De wijze, welke hij in acht genomen heeft, en nog neemt, om dit Land te doen bevolken, beſtaat daarin, dat hij hetzelve, bij kleene gedeelten, en op een lang crediet uitgeeft, aan zulke perzoonen, welken hetzelve, ten eerſten, willen ontginnen, en beärbeiden; en, in grootere ſtukken, en op korter crediet, aan de zoodanigen, die hetzelve alleen koopen op ſpeculatie, en om, met het wederverkoopen, hun voordeel te doen. In beide gevallen behoudt hij het land tot onderpand der beloofde kooppenningen, zoodanig, dat, wanneer het geld niet, op den bepaalden tijd, voldaan wordt, hij daarbij volſtrekt niets verliezen kan, wijl het land, als dan, wederöm in eigendom aan hem terugkeert; en, gebeurt dit, zoo als meest altijd het geval zijn moet, wanneer hetzelve reeds bebouwd is, dan moet hij, het dus wederkrijgende, daarbij een aanmerkelijk voordeel hebben. Behalven dit; wanneer iemand, die genegen is, zich op zijnen grond nedertezetten, geen geld heeft, om een huis te bouwen, of de eerſte noodige onkosten te doen,

tot het bebouwen van het gedeelte lands, da hij gekogt heeft, geeft hij hem, daar hij eene groote ſom gelds bezit, welke hij tot dit oogmerk noodig heeft, de daartoe vereischte penningen, of zendt hem zijne eigene werklieden, van welken hij er altijd eene groote meenigte in den arbeid heeft, om eene wooning te bouwen, en neemt daar voor een Handſchrift van den Eigenaar, te betaalen op drie, vier, of vijf jaar, met den interest der hoofdſomme, houdende altijd het huis, even gelijk ik van het Land gezegd heb, ten onderpande. Is de Bewoonër, op den vastgeſtelden tijd, buiten ſtaat, om te voldoen, keert het huis aan den Schuldëisſcher terug, en de penningen van deszelfs verkoop, als mede van die van het land daartoe behoorende, en reeds gedeeltelijk beärbeid, zal zeker meer bedraagen, dan de Kooper beloofd had, te zullen betaalen. Maar iemand, op deze wijze, tot eenen gemaatigden prijs, in *Amerika*, land koopende, kan niet misſen van, indien hij ijverig is, op den bepaalden tijd, genoeg geld bijëen gezameld te hebben, om zijne ſchuld te voldoen.

Het aantal der genen, die door deze voordeelige voorwaarden, welken men nergends elders in de Verëenigde Staaten zoo aantreft, zijn

zijn uitgelokt, om zich in het Land *Geneſee* nedertezetten, is verbaazende; en nog jaarlijks vloeit er eene meenigte derwaards, wijl er nog geen derde van het land is uitgegeeven. Toen ik hier pasſeerde, verhaalde men algemeen in het Land, dat de man, van wien ik hier ſpreek, de ontzettende ſom van twee miljoen Dollars bezat, in Handſchriften van de genen, aan welken hij, op deze wijze, land, op drie, vier en vijf jaaren crediets, verkogt had. De eerſte koopprijs van dit land was niet meer geweest dan eenige weinige ſtuivers per *acre:* men oordeele dus over de winst!

Men zal zich gemaklijk kunnen voorſtellen, dat het uitgeeven van land, op zulke ligte en gemeenzamelijke voorwaarden, niet misſen kon, geheele troepen van Speculateurs, eene zoort van Volk, dat, in alle de deelen van *Amerika*, in groot aantal, gevonden wordt, derwaards te lokken; en, in de daad, wij troffen dezelven, in onze doorreis, overal door het geheele Land, in elke kleene Stad en Dorp, in meenigte, aan, zoo dat elke plaats ons, in gevolge daarvan, een tooneel van ledigheid, ijdelheid en verſtrooiing opleverde. Dan de volgende Brief, onderſteld, offchoon wat ſchimpende en boertende, geſchreeven te zijn door eenen Land-

bouwër, geeft eene niet onnauwkeurige beſchrijving van eenen dezer jonge Speculateurs, en het gene er in dezen omtrek plaats heeft. Dezelve wierd medegedeeld in een Nieuwspapier te *Wilkesbarré* aan de *Susquehannah*; en ik geef hem u woordlijk, wijl dezelve, door een' *Amerikaan* geſchreeven, mogelijk van meer gewigts zal zijn, dan alles, wat ik u over dit onderwerp zou kunnen zeggen.

Aan de Drukkers van de WILKES-BARRÉ *Courant.*

MIJNE HEEREN!

„ Het is ſmartlijk te zien, dat de geest van „ ſpeculatie, zedert kort, tot zulk eene hoog- „ te, en met woede, geſteegen is, dat de eer- „ lijke Nijverheid, en alle de nederige deug- „ den, die haaren ſtoet uitmaaken, ontmoe- „ digd en geheel uit de mode geraakt zijn.

„ Het is te betreuren, dat de Verſtrooïing „ en Verwildering eer, in de nieuwe Volk- „ plantingen, zijn ingevoerd, dan de Naarſtig- „ heid, en de Huishoudkunde.

„ Ik ben op deze aanmerkingen gekoomen, „ door

„ door een geſprek met mijnen Zoon, die zoo
„ even van de Meiren, of *Geneſee* is terug-
„ gekoomen, offchoon hij, in de daad, noch
„ de eene, noch de andere gezien heeft, —
„ met een woord, hij is te *Bath* geweest, —
„ het beroemde *Bath*, — en is terug gekoomen,
„ beide Speculateur, en Groot Man, hebben-
„ de zijn geld verteerd, mijn paard verruild,
„ de koorts opgedaan, en, 't gene oneindig
„ erger is, die verſchrikkelijke ziekte, welke
„ zommigen de *Terra-phobia* (*) noemen.

„ Wij kunnen thands van den armen Jongen
„ (in zijne ijlhoofdigheid) niets hooren, en
„ hij ſpreekt van niets, dan van den Kapitein
„ en van Billij — van Titels — Grondge-
„ bied — Getallen — Duizenden — Honder-
„ den — *Acres* — *Bath* — Fraaiheden —
„ Wedloopen — Woede — Wedſchappen —
„ Beurzen — zijden Kousſen — Fortuin —
„ Koortzen, enz. enz. enz. Mijn Zoon heeft
„ een Diſtrict te koop; en het is vermaaklijk,
„ hem te hooren ſpreeken van zijne geſlagts-
„ lijst,

(*) Onze Landman ſchijnt de kracht van dit woord niet verſtaan te hebben; maar wij kunnen gemaklijk giſſen, wat hij, daarmede, bedoelt. *Aanmerk. van den Schrijver.*

„ lijst, waardigheden en bezittingen. Met een
„ woord, zijn Diſtrict ligt digt bij *Bath*, en
„ de Kapitein heeft zelve het bezeten, en eenen
„ geruimen tijd in gebruik gehad. Het kost
„ mijnen Zoon ſlegts vijf *Dollars* per *acre*;
„ en, eene halve minuut na dat de Koop ge-
„ ſlooten was, bood men hem er zes en een
„ halve voor; maar hij is vast bepaald, het
„ niet minder dan agt te geeven, behalven
„ nog eenige aanmerkelijke uitbedingingen.
„ Een ding is zeer ten voordeele van mijnen
„ Jongen — hij heeft zes jaar crediet! —
„ en, het gene hem nog veel nuttiger is, hij
„ bezit tot nog toe geen ſtuiver, noch zal
„ die, op deze wijze, immer bezitten! Voor
„ dat hij dezen laatſten uitſtap deed, werkte
„ de Jongeling wel, en was te huis verge-
„ noegd met mijne Landhoeve; maar thands
„ koomt het artikel van werken bij hem ge-
„ heel niet meer in overweeging. Er is vol-
„ ſtrekt geen middel, om hem te huis te hou-
„ den: zijne gouden droomen lokken hem
„ aanhoudende naar *Bath*, waar, volgends
„ zijn zeggen, niemand behoeft te werken,
„ of honger te lijden, en men, offchoon ne-
„ gen maanden van het jaar de koorts hebben-
„ de, zich daarvoor kan ſchadeloos ſtellen,

„ door

„ door de overige drie op eene fatzoenlijke
„ wijze doortebrengen met wedloopen.

„ Hanover den 25ſten October 1796.

„ EEN LANDBOUWER."

De Stad [illegible]*nth* [illegible] op eene Vlakte, [illegible]ringd aan drie zijden door Heuvels van eene middenmaatige hoogte. De Vlakte is geheel beroofd van boomen, maar de hoogten zijn nog in haaren oorſpronglijken ſtaat, en leveren aan de Stad een treffend gezigt op. Aan den voet dezer Heuvels loopt een ſtroom van zuiver water over een bed van grof zand, die genoemd wordt de Creek *Conhorton*. Er is op dezen ſtroom een vrij aanmerkelijke Waterval even boven de Stad, welke eene der ſchoonſte mogelijke gelegenheden aanbiedt tot het maaken van Molens, waarvan men er hier reeds verſcheidenen, en die zeer groot zijn, tot het zaagen van hout, en het maalen van koorn, heeft aangelegd. Onder de eerſten zagen wij er eenen, welks voornaamſte zaag, op dat oogenblik, honderd en twintig ſneeden deed in eene minuut, ſterk genoeg, om, in dien zelfden tijd, een zwaar ſtuk eiken houts van zeven voet

over

over het kruis doorteza..en; en de Molenaar verzekerde ons, dat, wanneer het water hoog was, de zaag nog ongelijk ſchielijker werkte.

De Creek *Conhorton* valt, omtrent twintig mijlen beneden *Bath*, in ..e Rivier *de Tyoga*, welke zich, na eenen loop van omſtreeks dertig mijlen, in den Oostlijken arm van de Rivier de *Susquehannah* ontlast. Geduurende den tijd der overſtroominge, kan men, in ligte *Bateaux*, langs de geheele *Creek*, de *Tyoga*, en de *Susquehannah*, den geheelen weg van *Bath* tot aan de *Cheſapeak-Bay*, zonder eenige verhindering afvaaren, en, in den Herfst, en het geheele Najaar, is er gewoonlijk waters genoeg voor een' *Cano*; maar ditmaal had de ſterke en aanhouder'e droogte, die, dit jaar, door alle de ſtreek. van dit Land had plaats gehad, de Creek zoodanig uitgedroogd, dat zij zelfs voor geen' *Cano* van de kleenſte zoort bevaarbaar geweest was. Wij hadden ons voorgenomen, indien er gelegenheid ware, van *Bath* onze reis in een vaartuig voordtezetten, maar, ons daarïn te leur geſteld vindende, vertrokken wij andermaal te voet, en vervolgden onzen weg, langs de oevers van de rivier, tot dat wij aan een kleen Dorp kwamen, beſtaande uit agt of tien huizen, genoemd *Newtown*, om-

omtrent dertig mijlen van *Bath*. Hier vonden wij den ſtroom taamlijk diep, en verzekerde ons het Volk, dat wij, verder naar beneden, overäl, uitgezonderd op een of twee ondiepten, waters genoeg zouden hebben voor *Cano's*. Wij kogten deshalven, beſlooten hebbende, daar wij, onze bedienden medegerekend, vijf perzoonen ſterk waren, onze eigene Schippers te zijn, een paar dergelijke vaartuigen van twee Landbouwërs, die aan den oever der Riviere woonden, en, dezelven, op dat zij te ſteviger en veiliger zouden zijn, aan elkanderen vastgemaakt hebbende, bragten wij onze bagage aan boord, en gingen zelven ſcheep.

Wij verlieten het Dorp omſtreeks drie uuren in den agtermiddag, zijnde de lugt ongemeen helder, en het weder koud; en, daar de ſtroom zeer ſterk was, vleiden wij ons, dat wij, voor de nagt aankwam, eene Herberg zouden kunnen bereiken, die, zoo als men ons gezegd had, omtrent zes mijlen beneden *Newtown*, aan den oever van het water gelegen was. De eerſte twee mijlen ging onze reis voorſpoedig, en liep alles wel af; maar hier wierd de rivier veel ondieper, dan wij ons hadden voorgeſteld, en vonden wij het hoogst moeiëlijk, voord te koomen. Onze *Cano's* raakten, ieder oogenblik

blik aan den grond, en wij bragten zoo veel tijds door met dezelven telkens weder daarvan aftebrengen, dat de avond ons overviel, eer wij twee derden van den weg hadden afgelegd. Naar maate de nagt naderde, veränderde het weder aanmerkelijk ten onzen nadeele: wij wierden door eene geweldige hagelbui overvallen, en, omringd door eene diepe duisternis, daar de Maan zich agter eene donkere wolk verſchoolen had, dreeven onze *Cano's*, door den ſtroom, aan welken wij, buiten ſtaat, om eenigzins van ons te kunnen zien, dezelven hadden moeten overgeeven, op eene bank in het midden van de rivier. Ons best doende, om weder vlot te worden, namen wij ongelukkig, door de donkerheid misleid, eene verkeerde rigting, en, binnen weinige minuuten, vonden wij ons met onze *Cano's* zoo vast in het zand, dat het onmogelijk was, dezelven te beweegen. Goede raad was hier duur, en er bleef ons nu niets over, dan dat wij allen uit de vaartuigen in het water ſprongen, en dezelven met de ſchouders zogten te ligten. Wij deeden dit, en, de *Cano's* alvoorens van elkanderen losgemaakt hebbende, ten einde die te beter te kunnen beſtuuren, hadden wij het geluk, den eenen ſpoedig weder in diep water

te

te brengen. Dan hier was de drift zoo geweldig, dat dezelve, niettegenſtaande alle onze poogingen, om dien vast te houden, ons ontglipte, en door den ſtroom wierd weggevoerd, terwijl wij daarteboven het ongeluk hadden van te zien, dat hij, door onze aangewende moeite, om hem tegen te houden, bijna geheel vol waters geſlagen was.

Door dit toeval beroofd van eenen onzer *Cano's*, en een groot gedeelte van onze bagage, die in denzelven was, en welken wij voor onfaalbaar verlooren hielden, beſlooten wij, voorzigtiger te werk te gaan met den anderen, die ons nog was overgebleeven. Naar de zandbank teruggekeerd, namen wij gevolglijk alles, wat in dezen *Cano* was, uit denzelven, en droegen het op onze ſchouders naar den oever, van welken wij omtrent veertig *yards* af waren: zeker een niet aangenaam, noch gemaklijk werk, daar het water ons tot aan de middel kwam, en de ſtroom zoo ſterk was, dat wij de grootſte moeite hadden, om op de been te blijven, en te verhinderen, dat wij niet door de drift wierden medegeſleept. De *Cano* dus gelost, en alles aan land gedraagen zijnde, bragten wij denzelven, zoo nabij wij giſſen konden, op de plaats, waar wij den anderen ver-

verlooren hadden; en, iemand van ons gezelſchap, van eene roeiſchop voorzien, zich in denzelven begeeven hebbende, lieten wij hem, op zijne begeerte, over aan den ſtroom, in hoop, dat deze hem gelukkig bij den anderen zoude brengen, en wij dus dien, en 't gene er in was, zouden wederkrijgen. Binnen weinige ſeconden verlooren wij, daar de Maan ſlegts zeer flauw van tusſchen de donkere wolken ſcheen, den *Cano* uit het gezigt, en konden, allen met de rivier geheel onbekend zijnde, niet nalaaten, ons te beangſtigen over de veiligheid van onzen Reisgenoot, die zich in denzelven gewaagd had. Dan, na verloop van ſlegts weinige minuuten, wierden wij uit onze vrees verlost, daar wij het genoegen hadden, zijne ſtem op eenigen afſtand te hooren, en, ons, zoo goed wij konden, langs den oever, naar die plaats begeeven hebbende, waar wij meende, dat hij was, bevonden, dat hij veilig naast den verlorenen *Cano* lag. Wij waren niet weinig verheugd, onze Mantelzakken op den bodem van denzelven te zien liggen, offchoon geheel nat door het water; maar onze klederen, die wij uitgetrokken hadden, eer wij uit het vaartuig ſprongen, als mede eenige andere ligte dingen,

wa-

waren weggedreeven, en wij dus kwijd waren.

Het vrooz thands zoo ſterk, dat onze Mantelzakken, en onze, door het water nat geworden, kleederen, binnen weinige oogenblikken, geheel met ijs bedekt waren, en onze leden verſtijfd en verkleumd wierden, door dien wij zoo dikwils door de rivier hadden moeten waaden. Verlangende egter, om aan een of ander huis te koomen, beſlooten wij, eerst onze goederen in veiligheid te brengen, op dat dezelven niet zouden geſtolen worden. Een diep hol, dat wij onder eenige omgevallene boomen ontdekten, ſcheen ons daartoe eene geſchikte plaats, en, na dezelven aldaar geborgen, en met bladeren bedekt te hebben, gingen wij verder. Er was geheel geen ſpoor van eenig pad in de bosſchen, waar wij aan land gekoomen waren, en, meer dan eene mijl ver, moesten wij ons, met geweld, eenen weg baanen, door het kreupelhout langs den oever der riviere; dan, ten einde hiervan, kwamen wij aan een pad, dat ons, in weinig tijds, aan een kleen, ellendig, houten huisjen bragt. In dit jammerhartig verblijf, konden wij volſtrekt niets vinden ter onzer verkwikkinge: men onderrigtte ons egter, dat, indien wij het zelfde

pad, door de bosschen, volgden, omtrent eene mijl verder, wij aan eenen wagenweg zouden koomen, en een ander en beter huis vinden, waar men ons waarschijnlijk zou ontfangen. Dit berigt volgende, kwamen wij aan deze wooning, waar wij terstond wierden ingelaaten, en de vlam van een verbaazend vuur van hout, dat men, half weg de hoogte des schoorsteens, op een gestapeld had, ons spoedig alle de ongemakken vergoedde, die wij, dien dag, van de onbarmhartigheid van het weder geleeden hadden. Intusschen was onze eetlust niet weinig aangezet door de koude van het weder, en de vermoeiënisfen, die wij ondergaan hadden, zoo dat wij, ons nauwlijks genoegzaam gewarmd hebbende, terstond begonnen te vraagen naar iets, om onzen honger te stillen. Geen Waard in *Engeland* zou vreemder kunnen opzien, wanneer men hem om een geheel Schaap of eenen Os tot een avondmaal vroeg, dan onze *Amerikaansche* Hospes op deze vraag deed. „ De vrouw is naar bed — ik weet „ niet, waar de sleutels zijn — ik weet niet, „ of er iets in de spijskast is — de eetwaa„ ren zijn zeer schaarsch in het Land — in„ dien ik u iets geef, zal er, morgen vroeg, „ niet genoeg zijn voor het huisgezin," —

dit

dit waren de andwoorden, die hij ons gaf. Wij drongen hem egter zoo ſterk, en gaven hem zulk eene aandoenelijke beſchrijving van onzen toeſtand, dat hij eindelijk bewoogen wierd: de ſleutels wierden gevonden, de ſpijskast geöpend, en, om den honger van vijf jonge menſchen te ſtillen, ons twee kleene bollen, nauwlijks eenes mans hand groot, en omtrent anderhalve pint melks voorgezet. Hij betuigde ons plegtig, dat hij ons niet meer kon geeven, en dat zijne Vrouw het hem nimmer zou verſchoonen, indien hij niet genoeg overliet voor het ontbijt den volgenden morgen. Verpligt dus, om ons te vrede te ſtellen, gebruikten wij ons ſober avondmaal, en legden ons vervolgends ter ruste op onze beestenvellen, die wij, ten dien einde, op onze ſchouders hadden medegebragt.

Den volgenden morgen bevonden wij, dat de man van het huis ons eene waare beſchrijving gegeeven had van zijne ſpijskamer, daar er nauwlijks genoeg was, om het huisgezin te verzaadigen. Geene hoop dus hebbende, om hier iets te eeten te kunnen krijgen, beſlooten wij, naar de kleene hut terugtekeeren, waar wij, den voorigen nagt, eerst hadden ſtil gehouden, en dat het eenige huis was in den

omtrek van twee of drie mijlen, ons vleiënde, dat derzelver Bewooners beter zouden voorzien zijn. Dan ook hier vonden wij geen enkel ſtuk broods: evenwel de vrouw van het huis zeide ons, dat zij nog eenig meel had van *Indiäansch* koorn, en dat, indien wij een paar uuren konden wagten, zij ons daar van een brood zoude bakken. Wij namen deze aanbieding met dankbaarheid aan, en verzogten haar alleen, hetzelve groot genoeg te maaken, terwijl wij intuſschen vertrokken, om onze *Cano's* en bagage te zoeken.

Naderhand vonden wij, bij het afvaaren van de rivier de *Susquehannah*, op verſcheidene plaatzen aan derzelver oevers, diezelfde ſchaarschheid van mondbehoeften, welke wij hier ontdekten. Op eenen morgen in het bijzonder, na dat wij omtrent vier of vijf mijlen in onzen *Cano* hadden afgelegd, legden wij aan, om te ontbijten; maar, in het eerſte huis, waar wij ingingen, vonden wij volſtrekt niets, dan eenige weinige aardäppelen, die men voor het vuur braadde. De Huisgenooten gaven ons daarvan goedwillig er twee of drie, ons berigtende, dat wij, in eenige andere huizen aan de overzijde van de rivier gaande, aldaar vermoedelijk beter onthaal zouden vinden. Wij dee-

deeden dit; dan ook hier waren de menſchen even zoo weinig van mondbehoeften voorzien, als de eerſten. Eindelijk, vraagende, waar wij iets zouden kunnen krijgen, om te eeten, andwoordde ons eene oude Vrouw, dat, wanneer wij naar een Dorp gingen, omtrent vier mijlen verder de rivier af, wij een huis zouden vinden, waar zij geloofde, „ *dat men mond-* „ *behoeften verkogt:*" eene uitdrukking, mij zoo zonderling voorkoomende, dat ik niet kon nalaaten, die terſtond opteteekenen. Wij vervoegden ons aan dit aangeduide huis, en, hetzelve rijklijk van voorraad van allerleiën aart voorzien vindende, droegen wij zorg, om niet alleen te koopen, 't gene wij nu op dit oogenblik noodig hadden, maar ook, om ons voor het toekoomende te voorzien, wanneer wij weder het ongeluk mogten hebben, op eene of andere plaats te koomen, zoo ſchaarsch van eetwaaren, als die, welken wij nu gepaſſeerd waren; en de ondervinding deed ons zien, dat wij zeer wel gedaan hadden.

Dan — om tot mijn verhaal wedertekeeren — wij vonden onze beide *Cano's*, en onze bagage in dien zelfden ſtaat, waarin wij die gelaaten hadden, en, andermaal onze goederen ingeſcheept hebbende, haaſtten wij ons naar

het huis, waar wij ons ontbijt beſteld hadden, en dat aan den oever van de rivier gelegen was. De menſchen waren hier ongemeen beleefd en gedienſtig; hielpen ons in het maaken van nieuwe roeiſchoppen, in plaats van de genen, welken wij den nagt te vooren verlooren hadden, en betuigden ons, voor het weinige, dat wij hun gaven, boven 't gene zij ons voor ons ontbijt afvorderden, hunne hartlijke dankbaarheid: iets, dat anders in de Vereenigde Staaten ten uiterſten ongewoon is.

Ontbeeten hebbende, vervoorderden wij onze reis omtrent zeven mijlen de rivier verder af; maar niet zonder, op dezen afſtand, meer dan een dozijn maalen, op verſchillende plaatzen, in het water te hebben moeten gaan, om onze *Cano's* over de droogten te brengen. Met een woord, toen wij, in den agtermiddag, aan een huis kwamen, waar wij ſtil hielden, waren wij zoo verzadigd van onzen togt te water, en daarvan zoo afkeerig, dat, indien wij niet een paar menſchen hadden kunnen krijgen, die wij egter in dezen omtrek vonden, om ons te vergezellen tot aan den mond van de Rivier de *Tyoga*, waar wij redenen hadden, ons te vleiën, dat wij genoegzaam waters zouden vinden, wij zeker deze onze vaartui-

tuigen hier zouden hebben agtergelaaten. Onze Schippers vertrokken, den volgenden morgen, reeds zeer vroeg, terwijl wij hen, eenigen tijd daarna, te voet volgden, wandelende langs den oever der riviere; dan zij vonden zoo veele verhinderingen op deze vaart, dat wij verſcheidene uuren voor hun te *Tyoga-Point*, of *Lochartzburgh*, eene kleene Stad aan den mond der riviere, aankwamen.

Bij onze aankoomst ter dezer plaatze, vernamen wij tot ons leedweezen, dat de *Susquehannah*, hoe zeer anders, in dit jaargetijde, gewoonlijk bevaarbaar voor boots, vier voet diep gaande, thands egter bijna even zoo laag was, als de Rivier, de *Tyoga*, zoo dat er, op veele plaatzen, vooral bij de Watervallen, nauwlijks diepte genoeg was, om zelfs een *Cano*, over de ſcherpe rotzen, met welken de bedding dezer riviere als bedekt is, te voeren: met een woord, dat het Kanaal dezer riviere tegenwoordig zoo moeielijk en gevaarlijk was, dat men al zeer met hetzelve moest bekend zijn, zou men het waagen kunnen, om, zonder zich aan de grootſte onheilen bloot te ſtellen, dezen ſtroom aftevaaren. Wij hadden egter weinig moeite, om, onder de Schippers, die gewoon zijn, zich op denzelven te ont-

houden, er eenen aanteneemen, die volkoomen kundig was in deze vaart; en, op zijnen raad, onze beide *Cano's* verruild hebbende tegen eenen anderen van meer grootte, waarin wij allen gevoeglijk zitten konden, hervatteden wij onze reis te water.

Van *Lochartzburg* tot aan *Wilkesharré* of *Wyoming*, gelegen aan de Zuid-oostzijde van de *Susquehannah*, is de afſtand omtrent negentig mijlen. Wanneer de rivier hoog, en dus de ſtroom ſterk is, zoo als gewoonlijk in het Voor- en Najaar plaats heeft, kan men dezen in éénen dag afleggen; intusſchen bragten wij, daar het water thands zoo ongemeen laag was, er, niettegenſtaande wij alles aanwendden, wat mogelijk was, om ſpoed te maaken, vier over door. Op zommige plaatzen vonden wij den ſtroom zeker zeer ſterk, zoo als, bij voorbeeld, bij de Watervallen van *Wyaluſing*, waar wij drie of vier mijlen in omtrent een kwartier uurs aflegden; maar op andere plaatzen, waar de rivier meer diepte had, konden wij nauwlijks eenige drift in het water beſpeuren, zoo dat wij genoodzaakt waren, om onzen toevlugt te neemen tot de roeiſchoppen, wilden wij voorderen. Het bed der *Susquehannah* beſtaat meeſtäl uit rotzen, en grof keizelzand, en het wa-

water is zoo doorſchijnende, dat wij, op veele plaatzen, waar ten minſte twintig voet diepte was, het geringſte keiſteentjen op den grond konden onderſcheiden. De Breedte van deze Rivier verſchilt van vijftig tot drie honderd *yards*, en nauwlijks is er een ſtroom in *Amerika* zoo ongeregeld in deszelfs loop als deze, die, op zommige plaatzen, eene rigting aanneemt, lijnregt inloopende tegens die op anderen. Het Land, dat door dezen linker arm van de *Susquehannah* beſproeid wordt, is ongemeen onëven en bergächtig, zoo dat dezelve, van *Lochartzburgh*, tot op eenen kleenen afſtand van *Wilkesbarré*, overäl, aan de eene of de andere zijde, met ſteile bergen omzoomd is. Nergends ontmoet men deze bergen op dezelfde plaats aan beide Oevers der Riviere te gelijk, uitgezonderd hier of daar, waar deze eene ſchielijke wending neemt; maar, waar men, aan den eenen kant, eene reeks van bergen ziet, kan men zeker zijn, aan de andere zijde, eene uitgeſtrekte vlakte te zullen vinden. Zelden ſtrekken deze reiën van bergen zich, op denzelfden Oever, verder dan eene mijl uit, en meenigmaal ziet men, in dezen korten afſtand, een dozijn-maal, eene verwisſeling van dezelven, van den

eenen kant naar den anderen. Uit deze omſtandigheid kan men zeer gemaklijk opmaaken, hoe ſchoon de gezigten langs dezen Oostlijken arm van de *Susquehannah* zijn moeten; en, in de daad, ik geloof niet, dat er eene rivier in *Amerika* is, die eene grootere meenigte en verſcheidenheid van de treffendſte en ſchilderachtigſte tafreelen aan het oog oplevert. Bij elke wending, die dezelve neemt, verändert het tooneel; en er is nauwlijks eene plaats tuſchen *Lochartzburgh* en *Wilkesbarré*, waar de ervaarene Schilder niet een onderwerp zou vinden, waardig het penceel van den grootſten Kunſtenaar. De Bergen, bedekt met ſteile rotzen en digte bosſchen, bieden den ſchoonſten voorgrond aan, dien men zich kan voorſtellen; de treffende Vlakten, verſierd met bezaaide akkers, en kleene wouden, en bevogtigd door eene rijke rivier, welke men, hier en daar, ziet glinsteren, leveren het keurigst ſtuk, dat het oog beſchouwen kan; en de blauwe Heuvels, die zich in het verſchiet ſchemerende vertoonen, bepaalen het gezigt op de verrukkendſte wijze.

Het Land, in den omtrek van de Rivier de *Susquehannah*, is vervuld met Herten en ander Wild. Op onze reis door hetzelve, ontmoet-

ten

ten wij verſcheidene partijën van het Landvolk, bezig met dezelven te jaagen. Het Hert, op het omliggende land vervolgd wordende, begeeft zich oogenbliklijk naar de rivier; en hier vindt het menſchen, die, ter plaatze, waar men denkt, dat hetzelve te water zal gaan, zich in het kreupelhout langs den oever verborgen houden, en, het oogenblik waarneemende, dat het dier in de rivier ſpringt, hetzelve ſchieten. Gebeurt het, dat hetzelve op te grooten afſtand, en buiten hun bereik blijft, dan vervolgen de Jaagers het in hunne *Cano's*, en het is maar zeer zelden, dat het dezen ontſnapt, wanneer het eenmaal te water gegaan is. De Rivier zelve is rijk in den ſchoonſten en besten visch, en wordt zeer veel bezogt door allerleië wild gevogelte, vooräl door eene zoort van Eenden, genoemd, *de Canvas-back-duck*.

Langs den geheelen weg van *Lochartzburgh* tot aan *Wilkesbarré* ziet men, aan beide zijden van de Rivier, en op geenen grooten afſtand van elkänderen, Etablisſementen, en ontmoet men verſcheidene kleene Steden aan derzelver oever aangelegd. De voornaamſte van deze laatſten is *French-Town*, gelegen aan de Westzijde van den ſtroom, niet verre van de Water-

val-

vallen van *Wyaluſing*. Deze Stad wierd geſticht, op bijzondere kosten van eenige Menſchenvrienden in *Penſylvaniä*, die ten dien einde eene inſchrijving openden, tot eene ſchuilplaats voor de ongelukkige *Franſchen*, die naar *Amerika* vlugtten. Zij bevat thands omſtreeks vijftig houten huizen, terwijl men digt bij dezelve eene uitgeſtrekte ſtreek lands, tot gebruik van de Inwoonërs, gekogt, en in eenige Landhoeven verdeeld heeft. De *Franſchen*, die, van deze menschlievendheid gebruik maakende, zich hier hebben nedergezet, ſchijnen egter weinig neiging of bekwaamheid te hebben tot den Landbouw: de meesten van hun hebben hun land, tegen een gering jaarlijks inkoomen, aan *Amerikaanen* overgelaaten, en brengen hunnen tijd door met Jaagen, Viſchen, en Vogelvangen. Zij leeven geheel op zich zelven, haaten de *Amerikaanen*, en worden weder gehaat van dezen, die hen beſchuldigen van traagheid en ligtzinnigheid. De zeden dezer beide Volkeren loopen zoo zeer uit een, dat het onmogelijk is, dat zij zich immer met elkänderen veréenigen.

Wilkesbarré, eertijds *Wyoming*, is de voornaamſte Stad van het Graafſchap *Lucerne*. Dezelve is gelegen op eene Vlakte, omringd,

aan

aan de eene zijde, door de Rivier, de *Susquehannah*, en, aan den anderen kant, door eene reeks van bergen; en bevat omtrent honderd en vijftig houten Huizen, eene Kerk, een Raadhuis, en eene Gevangenis. Het was hier, dat, geduurende het *Amerikaanſche* Oorlog, dat verſchrikkelijk bloedbad door de *Indiaanen*, onder het bevel van den Kolonel BUTLER, wierd aangeregt, waarvan de Geſchiedſchriften van dat Oorlog meestäl gewag maaken, en dat altijd eene ſchandvlek blijven zal in de *Engelſche* Jaarboeken. Verſcheidenen van de huizen, in welken de ongelukkige ſlagtoffers geweeken waren, om zich te verdedigen, daar hun alle genade geweigerd wierd, ſtaan nog zoo, aan alle zijden doorboord van de kogels; ook ziet men nog de puinhoopen van anderen, die door het vuur vernield zijn, en welken de Inwoonërs, tot geenen prijs, gedoogen willen, dat herſteld zullen worden. Met dezelfde hardnekkigheid behouden de *Amerikaanen* de ruïnen in den omtrek van *Philadelphiä*.

Het was eerst ons voorneemen, om van hier de rivier aftevaaren tot aan *Sunburg* of *Harrisburgh;* maar, het weder thands te koud zijnde, dan dat eene reis te water, vooräl in eenen

Ca-

Cano, waarin men altijd verpligt is, zich zeer ſtil te houden, ons aangenaam zou hebben kunnen zijn, beſlooten wij, de *Blauwe Bergen* overtetrekken, en naar *Bethlehem* in *Penſylvaniä*, liggende omtrent zes en vijftig mijlen ten Zuid-oosten van *Wilkesbarré*, te gaan. Wij huurden dus paarden, zoo als wij bij eene voorige gelegenheid gedaan hadden, om onze goederen te draagen, verkiezende zelven te voet te gaan. Wij vertrokken, den volgenden dag na onze aankoomst alhier, in den agtermiddag, en, voor den avond, waren wij de keten van bergen, die de Vlakte van *Wilkesbarré* omringt, gepaſeerd. Deze bergen, die zeer ongelijk en ſteenachtig zijn, bezitten eene meenigte IJzerërts, en Steenkoolen. Tot het beärbeiden van den eerſten heeft men reeds verſcheidene ſmeltereiën aangelegd; maar van de laatſten maakt men geheel geen gebruik, wijl het land thands nog zoo overvloedig hout oplevert tot brandſtof, en men dit veel aangenaamer houdt, dan ſteenkoolen. Van den top dezer Bergketen heeft men een zeer ſchoon en ruim gezigt op de Vlakte beneden, in welke de Stad *Wilkesbarré* gelegen is, en de Rivier de *Susquehannah*, die men agter de Stad ontdekt, en veele mijlen ver kan naöogen, daar zij

zij, kronkelende, en in verſcheidene bogten, tusſchen de heuvels doorloopt.

Het land agter deze Bergen is zeer woest, en weinig bewoond, gevolglijk tot dus verre boschachtig. Met dit alles ſchijnen de menſchen in de weinige huizen, die, hier en daar, verſtrooid ſtaan, veel beter te leeven, dan de Inwoonërs van eenig ander gedeelte van den Vereënigden Staat, waar ik, te vooren, paſſeerde. In elk huis, waar wij aankwamen, vonden wij overvloed van goed brood, boter, thee, koffij, chocolade, en wild; en waarlijk wij leefden hier weelderig en ruim, in vergelijking van het gene wij, zedert verſcheidene weeken, hadden gedaan.

De bosſchen beſtaan op veele plaatzen in dit Land geheel uit boomen, die men *Hemlock* noemt, zijnde van het zoort der Pijnboomen, en die alleen op ſchraale gronden wasſen. Veelen van dezelven zijn van eene buitengewoone dikte, en derzelver kruinen zoo digt in elkanderen gewasſen, dat, toen wij in het diepſte van het Woud gekoomen waren, wij, ſlegts nu en dan, den Hemel zien konden. Het kreupelhout onder deze boomen verſchilt van alles, wat ik ooit ergends elders zag, en beſtaat, voor het grootſte deel, uit de *Oleänder*,

en

en de *Kalmia-Laurier*, welker donker groen zeer veel bijdraagt, om het ſombere dezer bosſchen nog des te ſtaatlijker te maaken, en volkoomen ſchijnt te beandwoorden aan de beſchrijving, welke ons de Dichters geeven van de geheiligde Wouden der Ouden; en, in de daad, men kan deze bosſchen niet intreeden, zonder eenen zekeren angst, eene huivering te gevoelen.

Omtrent twintig mijlen voor men te *Bethlehem* koomt, op den weg van *Wilkesbarré* derwaards, gaat men over de keten van *Blauwe Bergen*, aan eene plaats, die men *Wind-Gap* (*Wind-opening*) noemt; doch van waar zij dezen naam gekreegen heeft, heb ik nooit kunnen ontdekken. Deze opening is omtrent eene mijl breed, en levert een ſchrikverwekkend woest en ruuw tafreel op. De weg loopt, niet beneden over den grond dezer Kloove, maar langs de zijde van den Zuidlijken Berg, op omtrent twee derde van deszelfs hoogte. Boven zich, aan de rechte hand, ziet men niets dan afgebrokene rotzen en boomen, en, aan de linkerzijde, eenen diepen en ſteilen afgrond. De rotzen op den bodem hebben, — zoo als men zegt, want wij gingen niet naar beneden — al het voorkoomen van, in vroegere tijden, door het water beſpoeld te zijn;

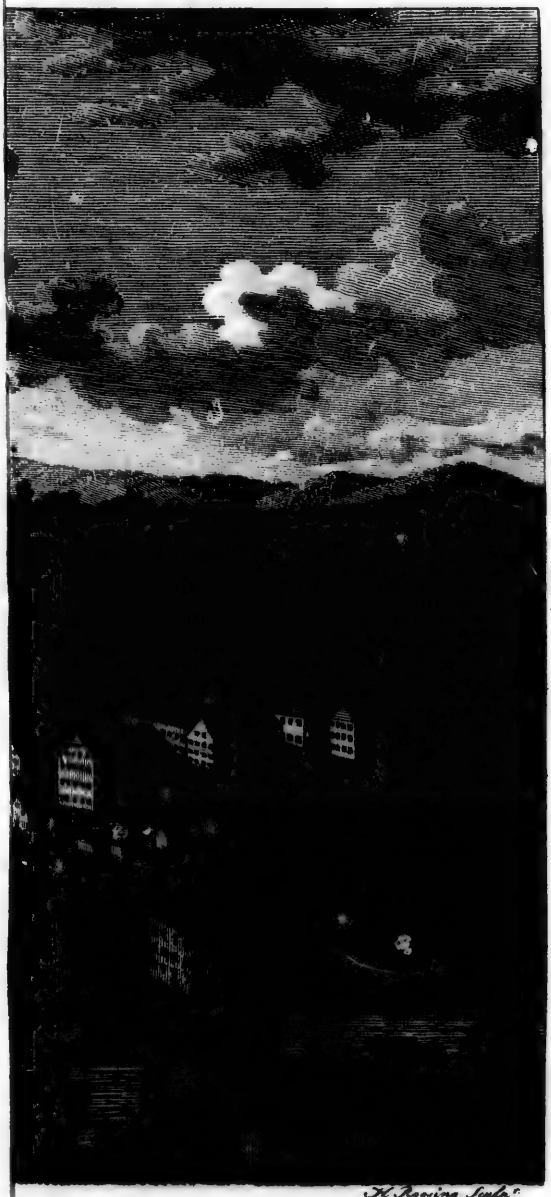

H. Reeving Sculp.

che Stichting.

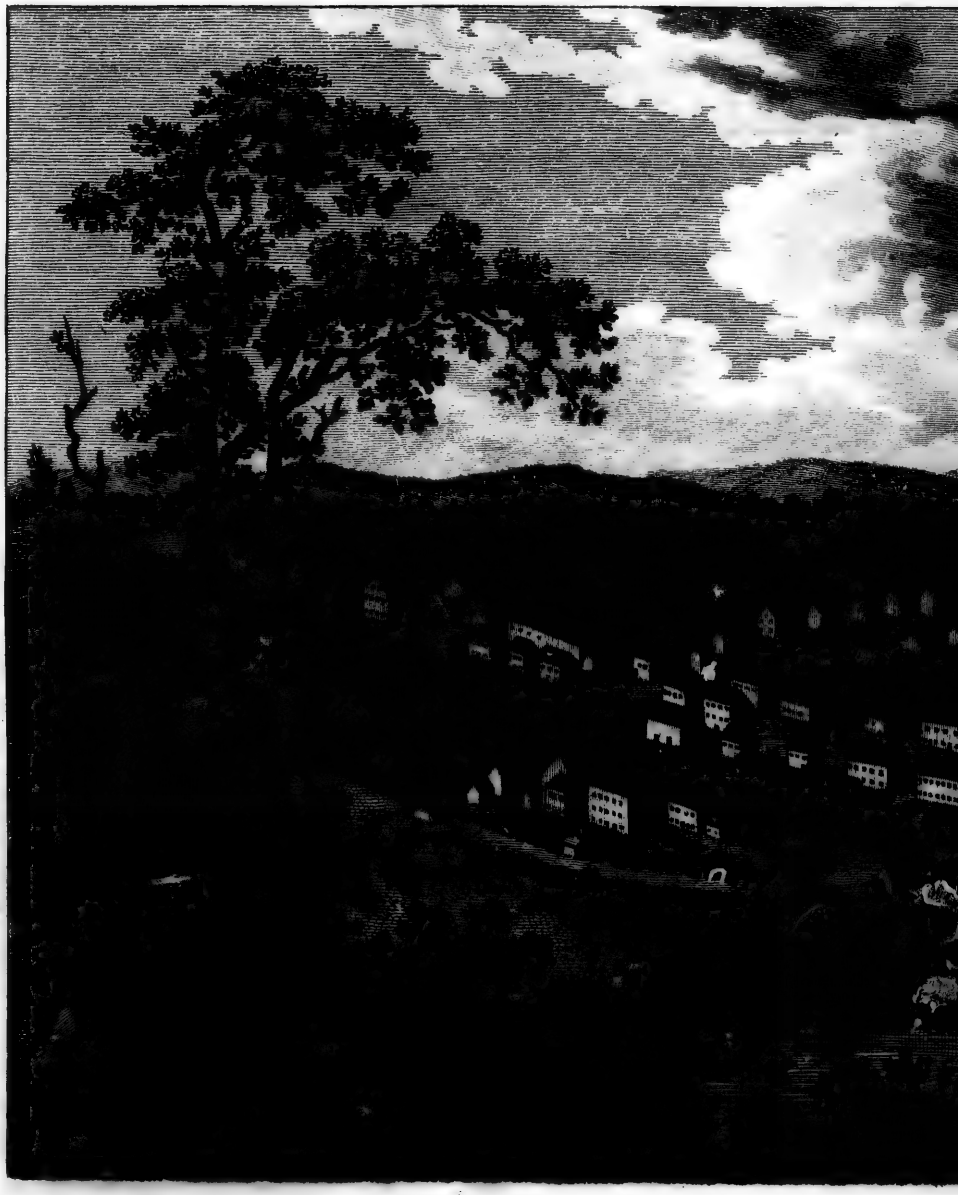

Gezicht van Bethlehem, een Ste

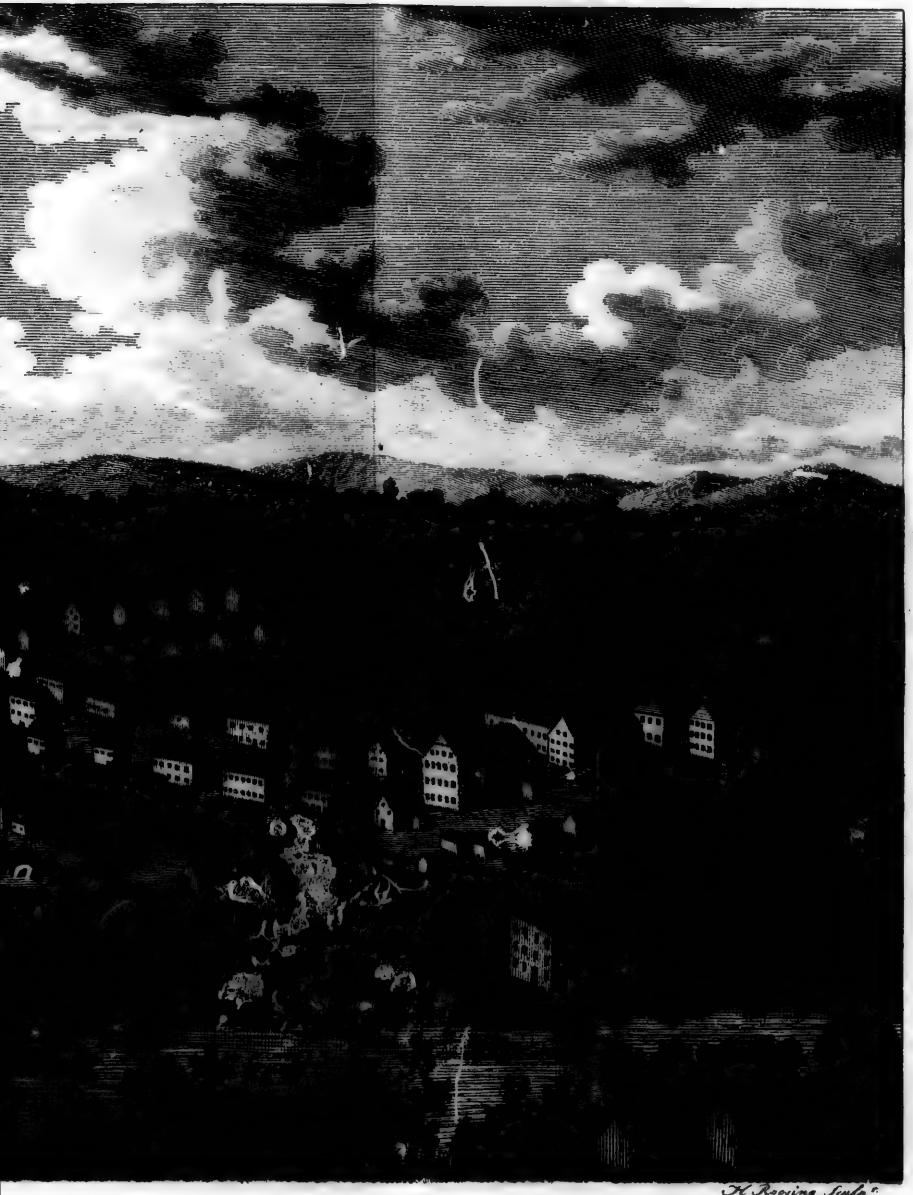

H. Rooving Sculp.

em, een Moravische Stichting.

zijn; en hier uit heeft men opgemaakt, dat deze opening het oorſpronglijk kanaal van de Rivier de *Delaware* moet geweest zijn, welke thands, op eene plaats, omtrent vijftien mijlen ten Noord-westen, door deze Bergketen haaren loop heeft. Of dit daadlijk zoo is, of niet, kan tegenwoordig met geene zekerheid meer bepaald worden: dit is egter buiten twijfel, dat men, uit de geſteldheid van het land aan beide zijden van de *Delaware*, ſchijnt te moeten opmaaken, dat er, in deze ſtreeken, eene aanmerkelijke verändering heeft plaats gehad, veröorzaakt door eene of andere geweldige overſtrooming.

Aan den kant dezer Bergen naar de *Atlantiſche* Zee, is het Land minder ongelijk en vlakker, dan aan de andere zijde, en veel meer bebouwd en digter bewoond, zijnde de Inwoonërs voor het grootſte gedeelte van *Duitſche* afkoomst.

Bethlehem is het voornaamſte Etablisſement der *Moraviſche* of *Verëenigde Broeders* in *Noord-Amerika.* Hetzelve ligt zeer aangenaam aan de afhellende zijde van eenen Heuvel, omringd, aan de eene zijde, door de Rivier de *Leheigh*, die in de *Delaware* valt, en, aan den anderen kant, door eene Kreek, welker ſtroom zeer ſterk is, en die dus eene uit-

muntende gelegenheid aanbiedt tot het ſtichten van een groot aantal molens. De Stad is geregeld aangelegd, en bevat omtrent tagtig, allen hegt gebouwde, ſteenen huizen, en eene groote Kerk. Drie van deze huizen zijn zeer ruime Gebouwen, en geſchikt tot een verblijf, het eene voor ongehuwde Mans van de Broederſchap, het andere voor ongehuwde Vrouwen, en het derde voor Weduwen. In deze Gebouwen worden onderſcheidene Handwerken geöeffend, en zij, die in dezelven worden aangenomen, zijn onderworpen aan zekere regels, omtrent even zoo als in de Kloosters, en dergelijke geſtichten. Zij eeten allen met elkänderen in eene ruime eetzaal; ſlaapen in bedſteden; woonen, des morgens, en des avonds, de gebeden in de Kapel van het Huis bij; moeten een zeker getal uuren des daags arbeiden, en hebben vaste tijden, op welken zij zich, bij tusſchenpoozingen, kunnen vermaaken. De wetten der Broederſchap verpligten hen geenszins tot eene beſtendige opſluiting; egter gaan zij zelden buiten hunne wandelplaatzen en tuinen, ten zij, om, nu of dan, hunne vrienden en bloedverwandten in de Stad te bezoeken.

Offchoon de *Moraviërs* geenszins den ongehuw-

huwden Staat aan de leden hunner Broederſchap opleggen, houden zij dien egter voor veel heiliger en verdienstlijker dan den gehuwden. De jeugd van beide Kunnen heeft ſlegts zeer weinig onderlingen omgang: nooit koomen zij in elkanderens huizen, en, in de Kerk, is elke Sexe verpligt, op eene bijzondere plaats te zitten. Het is dus alleen hier, dat de Jongman, bij toeval, en op eenen afſtand, een meisjen te zien krijgt, en haar, op dit zien, ten huwlijk vraagt. Dit laatſte wordt hem niet vergund, zelve in perzoon te doen, of zijne geneigdheid aan het voorwerp zijner liefde te openbaaren; maar hij is verpligt, zich daartoe te vervoegen bij de Opzienſter van het Vrouwen-huis. Begrijpt deze, uit de berigten, welken zij van de Oudſten en Opzieners der Broederſchap ontfangt, dat de Vraager in ſtaat is, eene vrouw te onderhouden, eerst dan krijgt het meisjen kennis van den perzoon, die haar begeert, en deszelfs aanzoek; en, ſtemt zij daarin toe, dan worden zij oogenbliklijk getrouwd. Gebeurt het, dat zij zijn voorſtel van de hand wijst, dan verkiest de Opzienſter, onder de vrouwen van het huis, eene andere, welke zij geſchikt oordeelt voor den Jongman, ſtelt dezelve aan hem voor, en, vindt hij daarin be-

haagen, dan worden zij even ſpoedig in den echt verëenigd. Hoe ſchielijk deze huwlijken ook voltrokken worden, hoort men egter nooit, dat dezelven ongelukkig uitvallen. Van hunne vroegſte jeugd geleerd, die hartstogten te bedwingen, welken zoo veel onheils onder het Menschdom veröorzaaken; gewoon aan eene geregelde en nauwgezette naarſtigheid; en, in hunne vreedzaame en afgezonderde Volkplanting, ver verwijderd zijnde van die aanlokzelen en verleidingen, aan welken zij, die in eene woelige Waereld, en onder den grooten hoop leeven, zijn blootgeſteld, vinden de beide partijën in hunne verëeniging niets, dat de huislijke rust zou kunnen ſtooren.

Aan de beide huizen der Jongelingen en Jonge Dogters, heeft men kostſchoolen voor Jongens en Meisjens, onder het bewind van eigene Onderwijzers, en het opzigt van de Oudſten en de Hoofden der Broederſchap. Deze Schoolen zijn in groote achting; en niet alleen de *Moraviërs*, maar ook veele andere aanzienlijke perzoonen van allerleië Godsdienſtige Gezindheden, zoo uit *Philadelphiä*, *New-York*, als andere Steden in de nabuurige Staaten, zenden hunne Kinderen op dezelven. De Jongens worden onderweezen in de Latijnſche,

Hoog-

Hoogduitſche, Franſche, en Engelſche Taalen, de Arithmetica, de Muzijk, het Teekenen, enz. De Meisjens ontfangen onderwijs in deze zelfde Taalen en Weetenſchappen, en, met een woord, in alles, wat gewoonlijk op een kostſchool van Meisjens aan Jonge Dogters geleerâard wordt, uitgezonderd in het danſen.

Wanneer de Meisjens, die tot de Broederſchap behooren, oud genoeg zijn, om voor haar eigen onderhoud te zorgen, worden zij in het voor haar geſchikte Vrouwen-huis toegelaaten, waar zij zich met borduuren, fijn naaldewerk, wolkaarten, ſpinnen, breiën, en zoortgelijke vrouwlijke handwerken bezig houden, en daar door heur beſtaan vinden. Tot elk bijzonder vak dezer vrouwlijke bezigheden is een afzonderlijk vertrek beſtemd, en eene der Oudſten heeft daarin het opzigt, zoo om het werk natezien, als om te zorgen, dat er ſtilte en orde plaats hebben. De dus in het Huis gemaakte goederen worden, door bijzondere, daartoe aangeſtelde, perzoonen, verkogt; en het geld, 't welk men daar voor ontfangt, onder die genen verdeeld, welken dezelven gemaakt hebben, die daarvan een gedeelte tot onderhoud van het huis, en een ander gedeel-

te voor het algemeen Fons der Broederſchap misſen moeten, maar het overige als heur bijzonder eigendom behouden.

Na dat de Jongens de ſchool verlaaten hebben, worden zij opgeleid tot, en onderweezen in dat beroep, dat het meest met hunne neiging ſchijnt overëenteſtemmen. Wordt dit handwerk in het Jongenshuis gedreeven, dan doet men hen geheel in hetzelvè; maar moeten zij dit, bij den eenen of anderen in het bijzonder, in de Stad leeren, dan eeten en ſlaapen zij alleen daarïn. Strekt hunne neiging tot den Landbouw, dan worden zij geſteld onder het opzigt van eenen der Landlieden van de Broederſchap. De Jongens moeten, even gelijk de Meisjens, het hunne bijdraagen tot onderhoud van het Huis, en voor het algemeene Fons: dit doen ook de Weduwen; terwijl elk *Individu* in de Stad ook weeklijks iets geeft aan de algemeene kas der Broederſchap.

Aan de Kreek, welke de Stad beſproeit, ziet men een' Koornmolen, Zaagmolen, Oliemolen, Volmolen, en eenen Molen tot het maalen van ſchors, en verwſtoffen; eene Leertouwerij, en Looiërij; en, aan de Rivier de *Leleigh*, eene groote Brouwerij, waar men zeer

zeer goed Bier maakt. Deze Molens enz. behooren geheel aan de Broederſchap, en het voordeel, dat van dit alles koomt, wordt, na dat de perzoonen, die tot dit werk gebruikt worden, rijklijk voor hunnen arbeid beloond zijn, in de algemeene kas gelegd. De Landerijën, verſcheidene mijlen rondöm de Stad gelegen, en die zeer wel bebouwd worden, behooren ook aan de Broederſchap, als mede de Herberg; en het geld dit alles oplevert, wordt, even gelijk het voordeel van de Molens enz. aan het Fons gegeeven, zijnde zij, die tot het waarneemen van de Boerderijën, en het bedienen in de Herberg gebruikt worden, niet meer dan Oppaſers of Bedienden van de Broederſchap. Het Fons zelf wordt gebruikt tot onderſteuning van ongelukkige Broeders in andere Oorden der Waereld, — het aanleggen van nieuwe Volkplantingen, — en het betaalen der kosten van Zendelingen en Zendingen ter uitbreidinge van het Euängelie onder de Heidenen.

De Herberg te *Bethlehem* is zeer wel ingerigt, en, buiten tegenſpraak, de ſchoonſte, en, in bediening, de beste, die ik ooit, in eenig gedeelte van *Amerika*, gevonden heb. Den

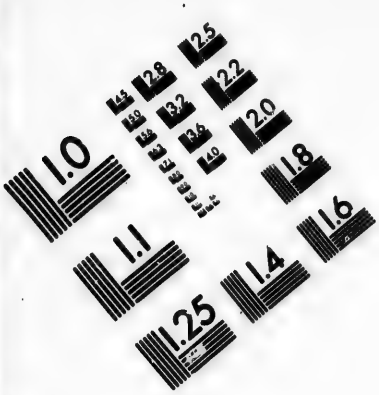

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

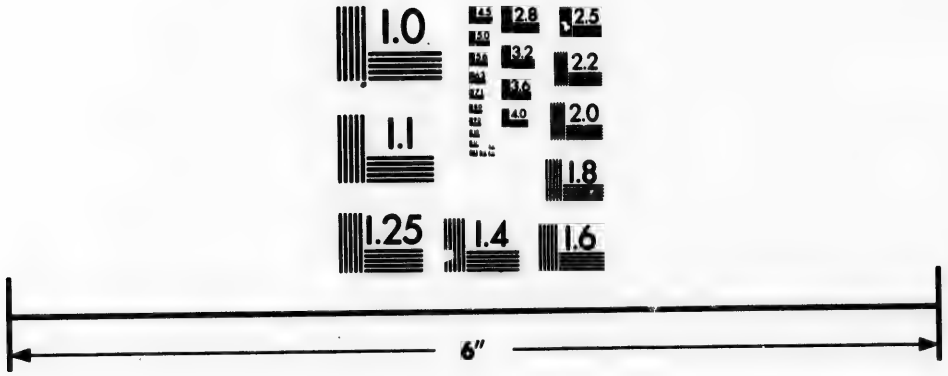

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

Hospes, bij onze aankoomst, gezegd hebbende, dat wij verlangende waren, de Stad en de openlijke Gebouwen te zien, zond hij oogenbliklijk iemand aan eenen van de Oudſten; en, in minder dan een kwartier uurs, trad Broeder THOMAS, een kleen, leevendig en gezond man van omtrent vijftig jaar, in ons vertrek. Hij was gekleed in een' effen blauwen rok, en kamizool, en eene bruine Broek, en had eenen grooten ronden hoed op het hoofd. In zijne oogen ſtraalden de goedheid en onſchuld door, en zijne vrijë en gulhartige handelwijze maakte het onmogelijk, om niet, op hetzelfde oogenblik, even zoo gemeenzaam met hem te zijn. Toen wij gereed ſtonden, om henen te gaan, voegde hij zich tuſſchen twee van ons, en, ons onder de armen neemende, en vriendlijk, en zonder pligtpleegingen met ons koutende, bragt hij ons eerst aan het Huis voor Jonge Dogters. Hier wierden wij in eene Spreekkamer geleid, terwijl Broeder THOMAS ons een oogenblik verliet, om, aan de Superintendante van het Gebouw, voor ons de vrijheid te vraagen, om hetzelve te zien. Binnen weinige minuuten kwam zij zelve: Broeder THOMAS bood ons haar aan; en, vergezeld door hun

hun beide, zagen wij alle de onderſcheidene vertrekken.

Dit Gebouw is zeer groot, en de gangen en trappen zijn zeer gemaklijk en licht; maar de kamers, in welken zij arbeiden, zijn kleen, en worden zoodanig, door kagchels, verhit, dat wij, bij het eerſte inkoomen in dezelven, nauwlijks adem konden haalen. De Kagchels, van welken zij zich bedienen, zijn gemaakt op de *Duitſche* wijze. Het vuur wordt gelegd in groote holen, of gaten, gemaakt van verglaasde tegels, en de warmte van daar, door buizen, geleid naar andere zoortgelijke kagchels, die, op onderſcheidene plaatzen van het vertrek, geſteld zijn, waardoor de warmte overäl dezelfde is. In elk vertrek waren omtrent een dozijn Vrouwspèrzoonen, ten naastenbij van denzelfden Ouderdom, aan den arbeid. Het inkoomen van Vreemdlingen bragt geene de minſte verhindering aan het laatſte toe: zij bleeven aan heur werk, en, behalven de Opzigtſter, die, in elke kamer, zeer beleefd opſtond en met ons ſprak, ſcheen niemand er eenige aandacht op te vestigen, dat wij in het vertrek waren.

De kleeding van de Zusterſchap, offchoon

juist wel niet volkoomen eene uniform, is egter ten naastenbij zoodanig. Zij draagen effen katoenen, linnen of ſtoffen Tabbaarden, en Voorſchooten, en op het hoofd eene digtſluitende ſtijve linnen muts, met eene uitſteekende punt op het voorhoofd, en onder de kin met een' band vastgemaakt. Men zegt, dat zij, die genegen zijn, om te trouwen, een violetkoleurig lint ten teeken daarvan draagen; dan ik heb opgemerkt, dat alle ongetrouwde Vrouwen dit draagen, zelfs die niet uitgezonderd, welker jaaren en voorkoomen heur alle aanſpraak op de genoegen van het Huwlijk, en zoodanig eene Staatsverändering ſcheenen te ontzeggen.

De ſlaapkamer der Zusters is een zeer ruim vertrek op de bovenſte verdieping, dat ververscht wordt van lugt door eenen grooten Ventilator, die in de zoldering gemaakt is. Dezelve bevat omtrent vijftig, met planken afgeſchootene, bedſteden zonder kap, elke ingerigt voor één' perzoon. Geduurende den winter ſlaapen zij hier, op de *Duitſche* wijze, tusſchen twee bedden van dons, aan welken de lakens en dekens zijn vastgenaaid; maar in den Zomer is de warmte te groot, dan dat zij zelfs

zelfs eene enkele deken zouden kunnen verdraagen.

Na dat wij verſcheidene vertrekken van het Vrouwenhuis bezogt hadden, wierden wij door de Opzienſter geleid in eene zoort van Winkel, waar eene meenigte kleene aartigheden; door de Zusters in het Huis gemaakt, in de beste orde, ten toone lagen. Men verwagt altijd, dat de Vreemdlingen, die het Gebouw koomen bezien, hier eene kleene ſom zullen beſteeden; en dit is de eenige vergelding, welke de Leden der Broederſchap begeeren, voor de moeite, om eenen vreemden Reiziger door de Stad te vergezellen, en alle de merkwaardigheden dezer plaats te doen zien.

Het Huis der Zusters is een pronkſtuk van de grootſte zindelijkheid en de nauwkeurigſte geregeldheid. Hetzelfde moet men zeggen van dat der Jongelingen en der Weduwen; en, in de daad, dit getuigenis geldt ook ten aanzien van alle de huizen der bijzondere *Individu's* in de Stad: ook worden de Molens, Brouwerij, enz., welke allen naar de beste plans zijn aangelegd, in de ſchoonſte orde onderhouden.

Na dat Broeder THOMAS ons de onderſcheide-

dene openlijke Gebouwen en Werken had laaten zien, leidde hij ons in de huizen van eenige getrouwde mans, welken zich bijzonder onderſcheidden door hunne openhartigheid; en in zommigen van dezen, bijzonder in dat van eenen Kabinetwerker, zagen wij ſchoone ſtukken van hunnen arbeid. Onder anderen toonde deze laatſte ons een boek met teekeningen van zijn eigen maakzel, en zijne eigene uitvinding, in *Oost-Indiſchen* Inkt, dat aan elken man van zijne zoort, in welk gedeelte der Waereld het ook ware, eer zou gedaan hebben.

De goederen, die te *Bethlehem* vervaardigd worden, beſtaan meeſtäl in wollen en linnen ſtoffen, hoeden, katoenen en grove mutſen en kouſen, handſchoenen, Timmerman's, Schrijnwerker's en Draaiër's werk, klokken, en eenig weinig grof ijzerwerk, enz.

De Kerk is een eenvouwig, groot Gebouw van ſteen, verſierd met eenige ſchilderijën uit de gewijde Geſchiedenisſen. Dezelve is voorzien van een vrij goed orgel, hoedanigen ook in de Kapellen van het Jongens- en Meisjenshuis gevonden worden. Bij hunne lofzangen, bedienen zij zich, niet ſlegts van deze Orgels, maar ook van andere ſpeeltuigen, zoo als Violon-

loncelles, Violen, Fluiten, en dergelijken. Des Zondags woont de geheele Gemeente den Godsdienst bij in de Kerk, en, wanneer er een van de Broederſchap ſterft, volgen alle de Leden het Lijk, dat met zeer veel plegtigheids, maar met weinig zwiers ter aarde beſteld wordt. Nooit draagen de *Moraviërs* rouw over hunne geſtorvene Bloedverwandten.

Elk huis in de Stad is in overvloed voorzien van zeer goed water uit eene Fontein, in welke hetzelve, door middel van een waterwerktuig, dat aan den oever van de Kreek is aangelegd, en door den ſtroom in werking gehouden wordt, door pijpen en buizen voordgedreeven en gebragt wordt. Zommige huizen hebben dit water in alle vertrekken. Het werktuig zelve is zeer eenvouwig, en zou, indien het noodig ware, het water verſcheidene honderden voeten hoog kunnen brengen.

Deze Fontein, waardoor de huizen, op gezegde wijze, van genoegzaam water voorzien worden, ſtaat, ten naasten bij, in het midden van de Stad, en over dezelve is een groot ſteenen huis, met zeer zwaare muuren, gebouwd. Dergelijke Gebouwen, die men *Springhouſes* (Bronhuizen) noemt, zijn

zijn in *Amerika* zeer gemeen, en worden gemaakt, om, geduurende de hitte in den Zomer, vleesch, melk, boter, enz. tegens het bederf te bewaaren. Dat te *Bethlehem* is aan alle de Inwoonërs gemeen, hebbende elk huisgezin daarin eene bijzondere plank, om zijne eetwaaren optezetten; en, offchoon er geene Wagt bij hetzelve geplaatst, of de deur anders dan eenvouwig met eene klink geflooten wordt, is egter elk zeker, zijn bord met boter, kom met melk enz. juist in dien ftaat te vinden, waarin hij dezelven aldaar heeft nedergezet.

De *Moraviërs* leggen er zich met allen ijver op toe, om hun gedrag interigten overëenkoomftig de voorfchriften van het Euängelie; en, offchoon er, buiten twijfel, verfcheidene gedagten zijn, en zijn zullen omtrent zommigen van hunne leerftellingen, zal egter elk onbevooroordeeld man, die hunne Volkplanting bezogt heeft, moeten erkennen, dat hun zedenlijk beftaan uitmuntende is, en zoodanig, dat, indien dit algemeen wierd aangenomen, hetzelve het Menschdom hoogst gelukkig zoude maaken. Zij leeven met elkänderen als leden van een groot huisgezin: overäl ziet men de beste en volmaakfte eendragt tusfchen hen heerfchen,

ſchen, en zij ſchijnen allen ſlegts ééne begeerte, en één oogmerk te hebben, naamlijk, de uitbreiding van het Euängelie, en het heil hunner medemenſchen. Hun voorkoomen is, in het algemeen, ernſtig en deftig; maar er is niets in hun gedrag van dat ſtijve, dat geäffecteerde bijzondere, of trotſche, zoo als ik het liefst noem, dat onder de *Kwaakers* zoo zeer de overhand heeft. Waar haare Gemeenſchap zich in *Amerika* heeft uitgebreid, zijn de gelukkige gevolgen daarvan alömme zigtbaar geweest: betaamelijkheid en geregeldheid hebben zich overäl in het gedrag des Volks in den omtrek gekenmerkt, en kunſten en handwerken zijn in het Land ingevoerd geworden.

Daar het geheele ſtuk gronds, waar op *Bethlehem* geſticht is, als mede het Land, eene groote ſtreek rondöm de Stad, een eigendom der Broederſchap is, hebben de *Moraviërs* niet te dugten, dat zich iemand, tegens hun genoegen, onder hen zal indringen; maar, indien iemand hunne regels wil aanneemen, en zich aan hunne inrigtingen onderwerpen, kan hij verzekerd zijn, van met blijdſchap, en opene armen te zullen ontfangen worden. Zij ſcheenen zeer vol-

voldaan te zijn, met ons hunne Stad, en 't gene daartoe behoort, te laaten zien, en betoonden, bij ons vertrek, het grootſte leedweezen, dat wij niet langer bij hen vertoeven, en niet meer van de zeden en het gedrag der Broederſchap zien konden.

Zij ſchijnen niet begeerig, om het getal van huizen te *Bethlehem* te vermeerderen; maar, wanneer het Volk te veel wordt, zenden zij zommigen naar een ander gedeelte van het Land, om eene nieuwe Volkplanting te ſtichten. Zedert den bouw van *Bethlehem*, hebben zij twee andere Steden aangelegd in *Penſylvaniä: Nazareth*, en *Letitz*. De eerſte ligt omtrent tien mijlen van *Bethlehem*, en, wanneer men van de *Blauwe Bergen* koomt, paſſeert men door dezelve. Zij is omtrent half zoo groot als *Bethlehem*, en meeſtäl op denzelfden voet ingerigt. *Letitz* is gebouwd op eene plaats omſtreeks tien mijlen van *Lancaster*.

Het Land, verſcheidene mijlen in den omtrek van *Bethlehem*, is zeer aangenaam door de meenigte heuvels; en de grond is er vrugtbaar, en veel beter bebouwd, dan in eenige andere ſtreek van *Amerika*, welke ik te vooren bezogt.

Tot

Tot voor weinige jaaren was deze Oord beroemd wegens de gezondheid van deszelfs Klimaat; maar thands is men er onderheevig aan koortzen, bijzonder aan galächtigen en tusschenpoozenden, die tot eenen zeer hoogen trap gesteegen zijn; en, niet alleen heeft dit hier plaats, maar ook in veele andere streeken van *Pensylvaniä*, die zedert eenen geruimen tijd zijn bewoond geworden. Geduurende den laatsten Herfst leed het Volk in de bebouwde en bewoonde deelen des Lands veel meer door ziekten, dan men ooit te vooren gehoord had. Men heeft zich moeite gegeeven, om de oorzaak hiervan te ontdekken, en verschillende redenen daarvan opgegeeven: het waarschijnlijkst meent men egter, dat het moet worden toegeschreeven aan de ongelijkheid van het water, dat in de laatste jaaren gevallen is, en de buitengewoone zagtheid der winters.

In den Zomer wordt *Bethlehem* zeer veel bezogt door eene meenigte menschen uit de groote Steden in den omtrek, welken de nieuwsgierigheid, of het vermaak derwaards lokt, en geregeld rijdt er, het geheele jaar door, tweemaal in de week, een wagen tusschen deze Stad en *Philadelphiä*. Wij bespraken plaat-

zen op een' dezer Postwagens, en vroeg, op den tweeden dag na ons vertrek van *Bethlehem*, kwamen wij in de Hoofdſtad aan, na eene afweezigheid van iets meer, dan vijf maanden.

AGT

AGT EN DERTIGSTE BRIEF.

Vertrek van Philadelphiä. — Aankoomst te New-Jork. — Bezoek op Long Island. — Verſchrikkelijke verwoestingen door de Geele Koorts. — Hollandſche Ingezetenen, wantrouwende omtrent Vreemdlingen. — Uitmuntende Landbouwërs. — Getal van Ingezetenen. — Teelt van Koorn. — Verbaazende meenigte van Herten en ander Wild. — Wetten tot beſcherming van dezelven. — Toeneeming van het getal dezer dieren. — Vermindering van de Bevers. — New-Jork aangenaam voor Vreemdlingen. — Beſluit.

New-Jork, Januarij 1797.

Na mij eenige weinige dagen te *Philadelphiä* opgehouden' te hebben, ten einde eenige dingen, omtrent mijn laatst vertrek uit die Stad, te regelen, ging ik andermaal naar *New-Jork* op reis. Het was thands in de maand December; er was eene meenigte ſneeuw gevallen,

en de ſcherpe Noord-weste winden hadden reeds de *Delaware*, welker majestueuſe ſtroom, in dit gedeelte van het Land, de laatſte is, die voor de koude hand van den ſtrengen Winter zwigt, met eene dikke ijskorst overdekt. Het ijs was egter nog niet ſterk genoeg, om eenen Postwagen te kunnen draagen, en te dik, om gemaklijk aan ſtuk geſlagen te worden, zoo dat, toen wij aan de rivier kwamen, ter plaatze, waar men van *Philadelphiä* naar *New-Jork* moetende, gewoonlijk overgaat, wij meer dan twee uuren moesten vertoeven, beevende van koude, eer er eene genoegzaame opening gemaakt was, om ons en onzen wagen, door dezelve, met een vaartuig naar den anderen oever te brengen. Het paſeeren van de *Delaware* met een rijdtuig is, ter dezer plaatze, in het algemeen, zelfs wanneer de Rivier geheel bevroozen, en het ijs ſterk genoeg is, voor de Reizigers zeer moeiëlijk, en gaat met veele bezwaaren vergezeld, uit hoofde van de groote ongeregelde ſtukken ijs, welken, wanneer de Vorst eerst aanvangt, daarin gemaakt worden, door het geweld van den ſtroom, die de dunne ijsſchotzen, welken zich aan den oever vastzetten, aan ſtukken breekt, en allengskens in laagen op elkänderen ſtapelt,

en

en op een kruit; en het is egter alleen op deze ongelijke plaatzen, dat een rijdtuig de rivier kan pasfeeren.

Wanneer de grond genoegzaam met fneeuw bedekt is, zijn de Sleden, buiten tegenfpraak, om te reizen, ver te verkiezen boven een rijdtuig, dat op wielen loopt, deels, wijl dezelven niet zoo gereed omvallen, en de Reizigers dus niet zoo veel blootftaan aan het gevaar van zich te bezeeren, deels, wijl men met dezelven veel meer fpoeds kan maaken. Daar ik nu gezegd heb, dat er, bij ons vertrek van *Philadelphiä*, reeds eene groote meenigte fneeuw gevallen was, zal het u mogelijk vreemd voorkoomen, dat wij niet zulk een veiliger en aangenaamer voertuig op onze reis naar *New-York* verkoozen; dan, eer gij ons veröordeelt, moet ik u onderrigten, dat geen Reiziger, die met de geftheldheid van het weder en deszelfs fchielijke verändering in de Middenftaaten bekend is, in het begin van den Winter, eene lange reis in eene Slede zal onderneemen, daar er, in dezen tijd, dikwils een zeer onverwagte dooi invalt, en zoms zoo fchielijk en plotsling, dat de fneeuw in eenen morgen geheel als weggevaagd is; iets van zeer veel belangs in dit Land, waar, wanneer

men het ongeluk heeft van met zijne Slede te blijven ſteeken, men niet zoo gereed een ander rijdtuig kan bekoomen. In het tegenwoordig geval, waren wij nog geene agt en veerig uuren te *New-York* geweest, of er was, niettegenſtaande de groote ſtrengheid der koude, en de waarſchijnlijkheid, dat dezelve zoude aanhouden, geen ſpoor van de Vorst meer over, en het weder wierd zoo zagt en gemaatigd, als in de maand September.

Deze ſchielijke verändering van het weder gaf mij gelegenheid, om, met meer genoegen, dan men, in dit jaargetijde, zich zou durven voorſtellen, eenige gedeelten van *New-York* en *Long Island* te bezoeken, welken ik, uit hoofde van de kortheid van mijn verblijf in dezen omtrek, den voorigen Zomer niet had kunnen zien. Wanneer men de onmiddenlijke Buurt van de Stad, die op het Zuidlijk uiterſte van het eerſte dezer beide Eilanden ligt, voorbij is, ontmoet men ſlegts zeer weinig, dat eenige aandacht verdient. De grond is zeker vrugtbaar, en het voorkoomen des Lands niet onäangenaam door de afwisſeling van heuvels en dalen, maar er is niets grootsch, niets verhevens in een der gezigten, welken hetzelve oplevert, en ik zag, onder de talrijke meenigte

nigte van Hofsteden en Buitenplaatzen, met welken het hier als bezaaid is, er niet eene, die uitmuntte door netheid van smaak, of vermaaklijkheid van derzelver ligging: niet eene koomt in eenige vergelijking met die verrukkelijke kleene Landhuizen, die de oevers van de *Schuylkill*, bij *Philadelphiä*, versieren.

Op *Long Island* is dit geheel anders: hier omringen den Reiziger verscheidene treffende gezigten, die zijne aandacht waardig zijn, en leevendig houden. In het bijzonder is het Land aan de Westzijde, grenzende aan de Engten, of dat nauw Kanaal tusschen de Eilanden, door het welk de schepen, die uit de *Atlantische* Zee naar *New-York* vaaren, passeeren moeten, in de daad schilderachtig en romanesk. De grond is hier zeer ongelijk, en, op veele plaatzen, bedekt met groote meenigten boomen en bosschen, die men tot dus ver heeft laaten staan, en tusschen welker openingen men, nu en dan, een verrukkend uitzigt heeft op de afgelegene gebergten op *Staten Island*, de kust van *New-Jersey*, en de Rivier, op welke geduurig schepen ginds en herwaards vaaren.

Een Buitenverblijf is voor iemand, die in eene der groote Steden op de kusten van *Ame-*

rika woont, van zeer veel aanbelangs, en ten hoogſten verkieslijk, niet alleen als eene plaats van rust, waar hij zich aan de geduurige woelingen en het geraasch van het Stadsleven ontrekken, en zich, in een jaargetijde, waarin de geheele Natuur in haar pragtigst gewaad gehuld is, met de beſchouwing der treffende tooneelen van het Land verlustigen kan, maar ook vooräl, als eene veilige ſchuilplaats tegens de verſchrikkelijke ziekten, die, zedert eenige jaaren, niet misſen, geduurende zommige maanden, met meerder of minder hevigheid, in deze Steden te woeden. In den tijd, dat de Geele Koorts zulke ontzagchlijke verwoestingen te *Philadelphiä* aanrigtte onder de genen, die de vermeetenheid hadden in de Stad te blijven, of geene gelegenheid konden vinden, om dezelve te verlaaten, ſpaarende noch rijk noch arm, noch jong noch oud, zag men nauwlijks één voorbeeld van het geweld dezer ziekte onder hen, die zich, ſlegts ééne mijl, van die plaats verwijderd hadden, waar zij eene vrijë doorſtraaling der lugt genooten, en zich zorgvuldig wagtten van alle gemeenſchap met zieken, en de zulken, die dezen bezogten. Elk Ingezeten van *Philadelphiä*, *New-York*, *Baltimore* enz., die het eenigzins doen kan, heeft

heeft, ook daarom een Buitenverblijf in den omtrek dezer plaatzen, werwaards hij zich, geduurende het heete en ongezonde jaargetijde, begeeft. Dan dit gedeelte van *Long-Island*, waarvan ik zoo even gesproken heb, en dat zulk eene meenigte schoone en schilderachtige gelegenheden aanbiedt voor dergelijke buitenwooningen, is, ongelukkig, te ver verwijderd van *New-York*, dan dat zij, die zoo zeer in de beslommeringen van den Koophandel zijn ingewikkeld, als de meeste Ingezetenen dezer Stad, daarvan gebruik zouden kunnen maaken. Weinig is dit dus van huizen voorzien of bewoond, terwijl integendeel eene andere streek van het Eiland, door haare nabijheid beter voor de Kooplieden geschikt, daarmede overdekt is, niettegenstaande het voorkoomen van het Land aldaar niets belangrijks heeft, en de grond vlak, zandig en van alle houtgewas ontbloot is.

De bestendige Inwoonërs op *Long-Island* zijn *Hollanders* van afkoomst, die al de koelheid, agterhoudendheid en belangzugt hunner Voorvaderen schijnen overgeërfd te hebben. Het is een algemeen gezegde te *New-York*, dat de Ingezetenen op *Long Island* zich, bij de koomst en het zien van eenen Vreemdling,

in hunne huizen zullen verbergen, en, in de daad, de meenigte voorbeelden en bewijzen van ſchuwheid, die ik zelve onder hen gevonden heb, ſchijnen te bevestigen, dat er in dit gezegde veel waarheids is. Wanneer gij hun ſlegts het geringſte vraagt betrekkelijk hun Land en den nabuurigen omtrek, beſchouwen zij u met eene houding van wantrouwen en agterdogt, en ſtellen alles in het werk, om zich van u te ontdoen. Geheel anders, dan de *Engelſche Amerikaanen*, welker nieuwsgierigheid hun, in dergelijke gelegenheden, duizenden onbeleefde en lastige vraagen in den mond legt, ten einde te verneemen, wat u beweegt, om op die plaats te koomen, en hoe zij, met mogelijkheid, daarvan eenig voordeel zullen kunnen trekken. Deze *Hollanders* zijn, in het algemeen, zeer goede Landbouwërs, en veelen van hun hebben zeer uitgeſtrekte gronden, welken zij beärbeiden, en voor welker vrugten zij altijd te *New-York* eene geſchikte en gereede markt vinden. Onder deze Landlieden vindt men er veelen, die zeer wel geſteld en rijk zijn; maar, eenige weinigen uitgezonderd, leeven zij zeer armoedig en behoeftig.

De bevolking van het Eiland wordt geſchat op omtrent *zeven en dertig duizend* zielen, waar-

waaronder ten naastenbij vijf duizend slaaven zijn. Het Westlijk gedeelte is verre weg het best bewoond, dat men moet toeschrijven, niet zoo zeer aan de vrugtbaarheid van den grond, dan wel aan deszelfs nabijgelegenheid bij *New-York*. Hier heeft men verscheidene aanmerkelijke Steden, zoo als, *Flatbush*, *Jamaica*, *Brooklynn*, *Flushing*, *Utrecht*; de drie eerstgenoemden, elk meer dan honderd huizen bevattende. *Brooklynn*, de grootste van allen, ligt juist tegenöver *New-York*, aan den oever van de Oostlijke Rivier, en levert een aangenaam gezigt op voor de Stad.

De grond van *Long Island* is zeer geschikt tot het teelen van kleen graan, en *Indiäansch* koorn; en het Noordlijk gedeelte, dat bergachtig is, wordt gezegd, best te zijn tot het voordbrengen van vrugten. De beroemde Pippeling van *Newtown*, die thands in meest alle de deelen van den Staat van *New-York* gevonden wordt, meenen veelen tot nog toe, dat hier ongelijk beter en aangenaamer van smaak is, dan in eenig ander gedeelte van *Amerika*.

In het voorige, daar ik u eene beschrijving gaf van de Vlakten in de Westlijke streeken van den Staat van *New-York*, had ik gelegenheid, om te spreeken van den bijzonderen grond

van

van die naar het midden van dit Eiland. Eene dezer Vlakten, bekend onder den naam van *Brushy-Plain*, en eenigzins onderſcheiden van de overigen, is overdekt met eene meenigte geknotte, en ſcheef wasſende Eiken en Pijnboomen, maar wil geen koorn opleveren, niettegenſtaande men den grond tot Bouwland gereed gemaakt, en, op eene meenigte onderſcheidene plaatzen, daar toe alle poogingen aangewend, en er herhaalde proeven van genomen heeft. Zij ſtrekt tot een verblijf voor een groot aantal Herten, en andere dieren, welken zich in het kreupelhout, waarvan dezelve overvloedig voorzien is, ophouden, en die daar onder eene veilige ſchuilplaats vinden. Zedert weinig tijds zijn er eenige bepaalingen gemaakt, ten einde het nutloos verdelgen van dit Vee voortekoomen; en dit heeft ten gevolge, dat hetzelve thands met eene verbaazende ſnelheid in aantal toeneemt, en dit, niettegenſtaande er jaarlijks zulk eene meenigte wordt omgebragt, zoo om de markt van *New-York* daarvan te voorzien, als tot gebruik van de Ingezetenen op het Eiland zelf. In meest alle de bewoonde ſtreeken van den Staat van *New-York*, waar houtgewas genoeg is tot derzelver verblijf, vermeerderen deze dieren bij aanhoudendheid, terwijl zij in-

te-

tegendeel, even gelijk alle ander Wild, op het grondgebied der *Indiäanen* jaarlijks verminderen, en dit, offchoon het getal der Jaagers thands veel geringer is, dan te vooren. Maar deze menfchen volgen nog het oude verderflijke plan van jaagen, eertijds op *Long Island* in gebruik, doodende alles, wat hun voorkoomt, het zij jong of volwasfen. Niettegenftaande de ftrenge bevelen, hun door de Kooplieden van *Canada* opgelegd, om, op elken dam, eenige weinige Bevers te fpaaren, ten einde de voortteeling daarvan gaande te houden, dooden zij dezelven egter overäl, waar zij die aantreffen, zoo dat dit ras van dieren thands geheel verbannen is van eene meenigte plaatzen, waar zij eertijds in overvloed gevonden wierden, en daar dezelven nog zouden kunnen zijn, als zijnde geheel eenzaam, en ver verwijderd van de bebouwde ftreeken des Lands. Zedert weinige jaaren heeft men bevonden, dat er jaarlijks vijftien duizend Bevervellen minder naar *Montreal* gebragt worden, dan in voorige tijden.

Van *Long Island* kwam ik terug in deze Stad, welke de gastvrijheid en meenigvuldige beleefdheden, die ik nevends andere Vreemdlingen, van derzelver Ingezetenen in het algemeen, genooten heb, mij verpligten, onder de aangenaamfte

ſte plaatzen te ſtellen, die ik in den Vereenigden Staat heb aangetroffen; en hierin ben ik niet de eenige: nauwlijks ontmoette ik één Reiziger, die niet van hetzelfde gevoelen was, en aan deze Stad den voorrang gaf boven alle anderen. Zoo lang ik nog in *Amerika* vertoef, zal deze de plaats zijn van mijn verblijf; dan mijne begeerten zijn thands alleen, om naar mijn Vaderland terug te keeren, dat mij nu dierbaarër is dan ooit; en, indien het ijs, dat voor het tegenwoordige de Haven dreigt, te zullen ſluiten, onze gemeenſchap met de *Atlantiſche* Zee ſlegts niet affnijdt, zal ik ſpoedig mijn affcheid neemen van dit Vasteland, zeer voldaan met 't gene ik daarvan gezien heb, maar zonder het geringſte leedweezen, of de minſte neiging, om het andermaal te bezoeken.

*

GE-

GESCHIEDKUNDIGE AANTEEKENINGEN OMTRENT CANADA, OF NIEUW FRANKRIJK.

In het begin heeft men den naam van *Canada* gegeeven aan die Landen, welken aan den Inham van de *St. Lawrence*, en aan de beide oevers van de Rivier van dien naam tot aan *Tadousſac*, gelegen zijn; en men gelooft vrij algemeen, dat deze benaaming haaren oorſprong ſchuldig was aan eene of andere der wilde Natiën in dien omtrek. Naderhand heeft men denzelven uitgeſtrekt over de ſtreeken tot aan de *Miſſiſſippi*, die dezelven ten Westen begrenst:

zoms

zoms heeft men er zelfs onder begreepen *New-England*, en *New-Holland*, thands bekend onder den naam van *New-Jork;* maar, zedert eenen geruimen tijd, verſtaat men door *Canada* niets anders, dan 't gene eigenlijk *Nieuw-Frankrijk* was.

Zinds het jaar *veertien honderd zeven en negentig*, ontdekten JAN en SEBASTIÄAN CABOT, of GABATO, Vader en Zoon, het Eiland *Terre Neuve*, en een gedeelte van *Terre Labrador;* maar men wil, dat zij nergends aan land gingen. Ten jaare *vijftien honderd*, deed GASPARD DE CORTEREÄL, *Portugeesch* Edelman, verſcheidene ontdekkingen op het Eiland *Terre Neuve*, en men verzekert, dat hij in de volgende jaaren eene tweede reis derwaards deed: zeker is het, dat hij, op zijnen terugtogt van daar, in zee vergaan is. Ook weet men nog, dat, voor het jaar *vijftien honderd en vier*, de Viſchers van *Biscaiën*, *Breton*, en *Normandiën*, langs de Kusten van hetzelfde Eiland, en op die van den Inham en de bank van *Terre Neuve*, Bakkeljauw vingen; maar men weet niet, in welk jaar zij het eerst derwaards begonnen te vaaren.

In *vijftien honderd negen en twintig*, deed JEAN VERAZANI, een *Florentijner* in dienst van

van FRANCOIS *den Eerſten*, Koning van *Frankrijk*, eene eerſte reis naar *Noord-Amerika*. Men weet van dezen togt niets, dan uit eenen Brief, gedagteekend den 8ten Julij, welken deze Reiziger aan den Koning ſchreef, en waarin hij veronderſtelt, dat zijne Majeſteit kennis zal hebben van het gevolg dezer eerſte onderneeming. Hij vertrok weder in het volgende jaar, kwam, in de maand Maart, in het gezigt van de kust van *Florida*, en liep vervolgends de geheele kust langs tot aan een Eiland, 't welk de *Bretonneezers* ontdekt hadden, en dat mogelijk het Eiland *Terre Neuve* geweest is. Overäl nam hij bezit van het Land, in naam van den Allerchristelijkſten Koning. Het volgende jaar ondernam hij eenen derden togt, maar van welken men niets vernomen heeft, wijl hij op denzelven omkwam, zonder dat men ooit ontdekt heeft, op welke wijze.

Ten jaare *vijftien honderd vier en dertig*, ging JEAN CARTIER, geboortig van *St. Malo*, aldaar, op den 20 April, ſcheep, met oogmerk, om de ontdekkingen van VERAZANI verder voordtezetten, en den 10 Maij kwam hij aan de Kaap *Bonna Vista*, op *Terre Neuve*. Na in dat Eiland eenige andere ontdekkingen gedaan te hebben, nam hij zijnen koers

naar het Zuiden, en liep in eene groote Baai van de Golf, welke hij de *Baai van Warmte* noemde. Hij voer, voor een gedeelte, derzelver kust langs, en nam bezit van alle de Landen, welken hij ontdekt had. Het volgende jaar ankerde hij, den 10den Augustus, in dezelfde Golf, en gaf aan deze den naam *St. Lawrence*, welke zich vervolgends heeft uitgestrekt tot die groote Rivier, die zich in dezelve ontlast, en die, bij het Volk van het Land, bekend stond onder den naam van de Rivier van *Canada*. CARTIER voer deze Rivier verder op tot op den afstand van negentig mijlen, en kwam tot *Hochelaga*, een groot Vlek van de *Indiäanen* aan den voet van eenen Berg in het zelfde Eiland. Aan dezen Berg gaf hij den naam van *Mont Royal*: men noemt denzelven thands *Montreal;* en deze naam heeft zich aan het geheele Eiland medegedeeld.

Ten jaare *vijftien honderd een en veertig*, stichtte JEAN FRANCOIS LAROQUE, Heer van *Roberval*, een Edelman uit *Picardiën*, vergezeld door CARTIER, eene Volkplanting op het Eiland *Montreal*, en zond eenen van zijne Stuurlieden, ALPHONSE genoemd, van *Saintonge*, om het Noorden van *Canada*, boven *Labrador*, te ontdekken. De beide Natiën, welken het eerst

in

in de Nieuwe Waereld voet aan Land gezet hadden, ziende, dat anderen hun voetſpoor volgden, ſchreeuwden over onrechtvaardigheid en geweld. „ En hoe! — zeide FRANCOIS *de* „ *Eerſte* — de Koning van *Spanje*, en de Ko„ ning van *Portugal*, deelen vredig onder elk„ anderen geheel *Amerika*, zonder te gedoo„ gen, dat ik, als hun Broeder, daarvan een „ gedeelte hebbe! Ik wenschte wel eens het „ Artikel in het Testament van ADAM te zien, „ dat hun deze uitgeſtrekte erfenis toekent!"

In *vijftien honderd agt en negentig*, ontdekte de Marquis LAROCHE het Eiland *Sables*, en de nabuurige Kusten van *Acadie*. In *zestien honderd en vier*, eindigden M. DE MOUTS, en SAMUËL CHAMPLAIN, de ontdekking van deze Kusten. Zij deeden in het vervolg die van de *Franſche Baai*, en zetteden hunnen togt voord tot aan het Eiland *St. Croix*. In den volgenden winter ontdekte CHAMPLAIN de geheele Zuidkust van *Canada*. In *zestien honderd agt* ſtichtte hij de Stad *Quebec*, de Hoofdſtad van *Nieuw-Frankrijk*.

Ten jaare *zestien honderd elf*, ontdekte CHAMPLAIN het Land der *Iroquois*, en, zijnen weg vervolgende, kwam hij aan het groote Meir, waaräan hij zijnen naam gaf. In *zes-*

tien honderd vijftien zag hij het Land der *Hurons*, tusschen het Meir *Erie*, het Meir *Ontario*, en het Meir *Huron*. In *zestien honderd twee en twintig*, ontdekte WILLIÄM BAFFINGO, een *Engelschman*, eene groote Baai boven het Nauw *Davis*, en noemde dezelve naar zijnen naam. In *zestien honderd een en dertig*, deed de Kapitein JAMES, ook een *Engelschman*, verscheidene ontdekkingen ten Noorde van de Baai *Hudson*.

In *zestien honderd zes zes en vijftig* voer de Heer BOURDON deze zelfde Baai dieper in, en nam daarvan, in naam van den Koning van *Frankrijk*, bezit. In dat zelfde Jaar, voeren Pater ALBANET, een *Jesuit*, en de Heer SAINT-SIMON, een *Canadiër*, de Rivier, de *Saguenay*, verder op, ontdekten het geheele Noorden aan die zijde, en in het bijzonder de Meiren *St. Jean*, en *Mistasin*. Van daar dieper doorgedrongen zijnde tot aan de Baai *Hudson*, vernieuwden zij de bezitneeming daarvan, in naam van den Koning, hunnen Meester. In *zestien honderd agt en zestig*, ontdekten de *Deenen*, ten Noorden van die zelfde Baai, eene groote Rivier, aan welke zij den naam, *Deensche Rivier*, gaven. In *zestien honderd drie en zeventig*, deeden Pater MARQUETTE, *Jesuit*, en

en de Heer JOLIET de ontdekking van de Rivier de *Misſisſippi* door *Canada*. In *zestien honderd twee en tagtig*, ontdekten twee *Franſche Canadiërs*, genoemd GROSSEILERS en RADDISSON, ten Oosten van de Baai *Hudſon*, twee groote rivieren, die zich in eene kleene Baai ontlasten: de eene noemden zij *St. Thereſe*, en de andere *Bourbon*. De Baai zelve is naderhand, door de *Engelſchen*, genoemd *Nelſon*, op grond van eene gedagte, dat dezelve alleréerst door eenen zekeren NELSON, Stuurman van HENRY HUDSON, zoude ontdekt zijn geworden.

Zoodanig is het gegaan met de ontdekking van *Canada*. Het binnenſte van het Land is naderhand, van tijd tot tijd, bekend geworden door de *Jeſuiten*; en, 't gene aan de andere zijde van de Rivier de *Misſisſippi*, ten Noorden en Noord-oosten, ligt, door eenige *Canadiſche* Reizigers, bijzonder door LE SUEUR, Pater HENNIPIN, en DECAN.

De onmeetelijke uitgeſtrektheid gronds, welke zich deed zien in den omtrek van *Nieuw-Frankrijk*, of *Canada*, vertoonde, op het eerſte gezigt, zegt RAIJNAL, niets dan ſombere, digte, ondoordringbaare Bosſchen, welker ontzettende hoogte alleen van hunne grijsheid ge-

tuigden. Ontelbaare Rivieren koomen van verre, en bevogtigen dit verbaazend groote Land. Die zoorten van Binnenlandſche Zeeën veréenigen zich onderling, en, derzelver wateren de Rivier *de St. Lawrence* gevormd hebbende, vermeerderen den verbaazenden plas des Oceäans. Alles in dit ongenaakbaar gebied der Nieuwe Waereld opende, op het tijdſtip van zijne eerſte ontdekking, een tafreel, dat grootsch, dat verheven was. De Natuur vertoonde aldaar de pragtigſte weelde, en vrugtbaarheid; eenen luister, eene majeſteit, die de bewondering afperſten, en duizenden woeste fraaiheden, die de kunſtigſte ſchoonheden van onze Lugtsſtreek onëindig overtreffen.

Het meeste deel der Natiën van *Indiäanen* in *Canada* waren met elkänderen in Oorlog, toen de *Franſchen* voor het eerst in dit Land verſcheenen. In het bijzonder begunſtigden de *Hurons* de Volkplanting der laatſten, verbonden zich met dezelven, en behaalden, door derzelver hulp, aanmerkelijke voordeelen op de *Iroquois*, hunne vijänden.

Niettegenſtaande deze gunſtige omſtandigheden, maakte de *Franſche* Volkplanting, in het begin, zeer weinig opgangs. Ten jaare *zestien honderd zeven en twintig* telde men aldaar nog

nog niet meer dan drie ellendige Etablisſemenſten, omringd met paliſaden; en vijftig Ingezetenen, zoo mannen, vrouwen, als kinderen, maakten het grootſte gedeelte der Volkplanting uit. Deze langzaame voordgang had geene andere oorzaak, dan het ſtelzel van eene uitſluitende Compagnieſchap, welker doel minder was, eene Natiönaale magt in *Canada* te vestigen, dan wel zich zelve door den Handel in Bonten te verrijken. Om dit kwaad te herſtellen, rigtte men, in plaats van deze Compagnie, eene talrijke Societeit op, aan welke men de beſtelling over de, in dit Land reeds gevestigde, of nog te vestige Etablisſemenſten, het recht om die, naar goedvinden, te verſterken, en het maaken van Vrede of Oorlog, zoo als zij dit voor haare belangen het best zou oordeelen, opdroeg en toeſtond. Uitgezonderd de vangst van Bakkeljauw en Walvisch, welke men voor alle Ingezetenen vrijſtelde, wierd alle Handel, die te Land of ter Zee kon gedreeven worden, aan dezelve, bij uitſluiting, voor vijftien jaaren vergund; en die in Bever, en Pelterijën voor altijd. De Koning deed nog meer: hij ſchonk aan deze Maatſchappij, die uit *zeven honderd* Deelneemers beſtond, twee groote ſchepen; twaalf der

Voornaamſten kreegen brieven van Adeldom; de Societeit kon alle zoorten van waaren, en koopmaansgoederen verzenden en ontfangen, zonder aan de geringſte belastingen onderworpen te zijn; en het drijven van een handwerk, hoedanig ook, geduurende zes jaaren, in de Volkplanting, verzekerde de onbelemmerde oeffening daarvan in *Frankrijk*. Eindelijk het laatſte voorrecht, aan deze Maatſchappij toegeſtaan, was de vrije invoer van alle goederen, in die afgelegene ſtreeken gemaakt.

De Societeit, die een fons had van *honderd duizend Ecu's* ter haarer beſchikkinge, verbond zich, om van het jaar *zestien honderd agt en twintig*, zijnde het eerſte van haar Octrooij, twee of drie honderd werklieden van de meest geſchiktſte, en daar noodig zijnde Handwerken, naar de Volkplanting overtezenden, en, voor het jaar *zestien honderd drie en veertig*, tot *zestien duizend* zielen. Zij moest dezelven huisvesten, voeden, en, geduurende drie jaaren, onderhouden; en, na verloop van dien tijd, eenige ontgonnene landen, genoegzaam tot derzelver beſtaan, uitdeelen, als mede het noodige koorn, om deze landen, voor de eerſte reis, te bezaaiën.

Het geluk ondersteunde geenszins de voorrech-

rechten en voorſchotten, welken het Gouvernement aan deze Nieuwe Compagnie vergund, en gedaan had. De eerſte ſchepen, welken zij uitzond, wierden genomen door de *Engelſchen*, die, door de belegering van *la Rochelle*, met deze Mogenheid in twist geraakt waren. Deze laatſte verloor, door een gevolg van het oorlog, dat toen tuſſchen de beide Natiën ontſtond, in het jaar *zestien honderd negen en twintig*, *Canada*. De Raad van LODEWIJK *den Dertienden* ſtelde zoo weinig belangs in deze Volkplanting, dat zij volhardde, de teruggaave daarvan niet te vraagen; maar deze Vorst, wiens naam aan het hoofd van die der Leden van de Maatſchappij was, deed hen van gevoelen veränderen; en het Verdrag van *Saint-Germain-en-Laye* gaf aan de *Franſchen*, ten jaare *zestien honderd een en dertig*, den Vrede, en te geiijk *Canada* weder.

De Stichters dezer Colonie hadden hunne Volkplantingen en Etablisſementen zeer ſlegt ingerigt, en geplaatst. Om de vertooning te maaken van over uitgebreide ſtreeken te heerſchen, en om des te nader te zijn bij den Handel in Pelterijën, hadden zij dezelven, zoo ver van elkänderen verwijderd, geſticht, dat dezen, bijna geheel geene gemeenſchap onderling heb-

bende, elkänderen niet konden ter hulpe koomen, noch eenigen bijſtand bieden. De *Iroquois* verzuimden niet, hunne aandacht op dezen misſlag te vestigen, en tragtten daarmede hun voordeel te doen. De *Franſchen* zagen zich genoodzaakt, om in elk Diſtrict, waar zij zich hadden nedergezet, eene zoort van verſterking optewerpen, werwaards zij, op de aankoomst der Vijänden, vlugtten, en hun Vee in veiligheid bragten. Deze Forten wierden wel nooit ingenomen; maar alles, wat buiten dezelven was, wierd geroofd of weggevoerd. De ellende der Volkplantinge ſteeg tot zulk eene hoogte, dat zij alleen beſtond door de liefdegaaven, welken de Zendelingen uit *Europa* ontfingen.

Het Bewind eenig hulpmiddel aan dezen ongelukkigen toeſtand willende toebrengen, zond, in het jaar *zestien honderd twee en zestig*, *vier honderd* man goede, geregelde troepen naar *Canada*, en verſterkte dit Corps twee jaaren daarna. De voordeelen op de vijf Natiën, die het Bondgenootſchap der *Iroquois* uitmaakten, behaald, noodzaakten aanſtonds drie van dezelven, om vrede te maaken; en de twee anderen, verzwakt door zulk een verlies, zagen zich ſpoedig tot hetzelfde gedwongen.

De

De oude Colonisten breidden van dat oogenblik hunne Plantagiën verder uit, en bebouwden dezelven met meer gerustheids en betere gevolgen. Alle de Soldaaten, die toeſtemden, in de Nieuwe Waereld te blijven, en zich nedertezetten, kreegen hun ontſlag, en eenen eigenen grond; en aan de Officieren gaf men ſtreeken lands, naar evenredigheid van hunnen rang. De Etablisſementen, te vooren reeds gevestigd, kreegen meer vastigheids, en er wierden nieuwen aangelegd ter plaatze, waar het belang en de veiligheid der Volkplantinge het vorderden. Het ruilen nam toe tusſchen de *Indiäanen* en de *Franſchen*, en de Opzieners droegen zorg, niet alleen, om zelven met de nabuurige Volken in vriendſchap te leeven, maar ook, om eene goede verſtandhouding tusſchen dezen te vestigen.

Dan deze ſtaat van rust en voorſpoed duurde niet lang. De *Iroquois*, merkende, dat de *Franſchen* geene overmagt gehouden hadden, genoegzaam, óm de rust te handhaaven, vielen aan op eenige Natiën, welken, wel is waar, geene Bondgenooten, noch Nabuuren waren van de *Franſche* Volkplanting. Men gaf den eerſten te kennen, dat zij de wapenen moesten afleggen, en de gevangenen, die zij gemaakt hadden, uit-

uitleveren, of verwagten, dat hun land verwoest, en hunne wooningen verbrand wierden. Verſchrikt door den toon van gezag, waarop men ſprak, voldeeden zij voor een gedeelte aan 't gene men van hun vorderde; en men ſloot de oogen ten aanziene van het overige.

Maar deze vernedering maakte hunne wraakzugt gaande, en verbitterde hun gevoel. De *Engelſchen*, die, in *zestien honderd vier en zestig*, de *Hollanders* uit *New-Holland* verdreeven hadden, en in het bezit van hunne overwinning gebleeven waren, maakten gebruik van de neiging en de geſteldheid, waarin zij de *Iroquoiſen* zagen. Ook tragtte men de andere Bondgenooten der *Franſchen* van hunne verbindtenisſen aftetrekken; en zij, die dit weigerden, en de verleiding tegenſtonden, wierden met de wapenen aangevallen. Allen wierden uitgenoodigd, en zommigen gedwongen, om hunne Pelterijën aan de *Engelſche* Comptoiren te brengen, waar zij die beter verkogten, dan aan die der *Franſchen*.

Denonville, die het bevel voerde in naam van den Koning (Lodewijk *den Vijftienden*), veinsde. Eer hij iets ondernam tegen de *Iroquoiſen* verwagtte hij onderſtand uit *Frankrijk*, die in *zestien honderd zeven en tagtig* aankwam.

kwam. De Volkplanting had destijds meer dan *elf duizend* zielen, van welken men een derde kon in de wapenen brengen. Niettegenstaande deze meerderheid van magt, nam DENONVILLE zijne toevlugt tot de list, of liever het verraad. Hij maakte misbruik van het vertrouwen, dat de *Iroquoisen* stelden in den Jesuit LAMBREVILLE, om derzelver hoofden tot eene zamenkoomst uittelokken, waar zij nauwlijks waren, of zij wierden in ketenen geslagen, naar *Quebec* ingescheept, en naar de Galeiën gevoerd.

Op het ontfangen der tijding van dit nieuws, riepen de Oudsten der *Iroquoisen* hunnen Zendeling voor zich, en zeiden tot hem: „ alles wettigt ons, om u te behandelen als „ vijând; maar daartoe kunnen wij niet be„ sluiten. Uw hart heeft geen deel gehad aan „ de beleediging, die men ons heeft aange„ daan, en het zou onbillijk zijn, u te straf„ fen over eene misdaad, welke gij meer ver„ foeit, dan wij. Maar het is noodzaaklijk, „ dat gij ons verlaat. Eene losbandige en on„ voorzigtige jeugd zou misschien in u niets „ anders zien, dan een' Verraader, die de „ Hoofden der Natie heeft overgeleverd." Na dit gesprek gaven zij hem eene vrijgeleide, die hem niet eerder verliet, dan na dat hij in vei-

veiligheid was; en beide Partijën greepen de wapenen aan.

Het oorlog wierd gevoerd met een afwisselend, en onderscheiden gevolg. De Kolonisten, op het einde van den Veldtogt, ziende, dat hun Landbouw door de *Iroquoisen* vernield was, hijgden naar den Vrede. LAMBREVILLE deed eenige voorslagen, die gehoor vonden. Terwijl men in onderhandeling was, gelukte het eenen *Huron*, gebijnaamd *de Rat*, de dapperste, vrijste, en verlichtste *Indiäan*, die men ooit in *Noord-Amerika* gezien had, door eene aanëenschakeling van kunststreeken, het oorlog te doen hervatten, en wel met meer ijvers en leevendigheids, dan te vooren. Hetzelve was te duurzaamer, daar de *Engelschen*, zedert kort, met *Frankrijk*, wegens de onttrooning van JAKOBUS *den Eersten*, in ongenoegen geraakt, het van hun belang oordeelden, zich met de *Iroquoisen* te verëenigen.

Eene *Engelsche* Vloot, in *zestien honderd negentig*, uit *Europa* vertrokken, kwam voor *Quebec*, met oogmerk, om deze Stad te belegeren. Zij had gerekend op eenen zwakken tegenstand, uit hoofde van de afwending, welke de *Iroquoisen*, door de voornaamste magt der Volkplantinge bezig te houden, zou-

zouden maaken; maar, na aanmerkelijke verliezen geleeden te hebben, vond zij zich genoodzaakt, met ſchande van haar oogmerk aftezien, en het beleg optebreeken. De *Iroquoiſen* begreepen het van hun belang te zijn, dat geene der beide Natiën de overhand kreeg; en, onder verſcheidene voorwendzelen, keerden zij naar huis terug. Hunne terugtogt had dien der *Engelſchen* ten gevolge, en de *Franſchen*, thands veilig op hun grondgebied, vereenigden, met zoo gunſtig gevolg als eenſtemmigheid, alle hunne magt, om hunne Hoofdſtad te verdedigen.

Het oorlog bepaalde zich deshalven tot enkele verwoestingen en ſtrooperijën, verderflijk voor de Kolonisten, maar van weinig of geheel geen aanbelang, noch eenigzins beſliſſende voor de Natiën, die in hetzelve waren ingewikkeld. Eindelijk ſtelde de Vrede van *Rijswijk* te gelijk paal en perk aan de onheilen van *Europa*, en de vijandlijkheden, die in *Amerika* gepleegd wierden. De *Iroquoiſen* en *Hurons* gevoelden beide, hoe zeer zij eene lange rust noodig hadden; de *Indiaanſche* Natiën begonnen adem te ſcheppen; de *Europeaanen* hervatteden hunne bezigheden, en de Handel in Pelterijën kreeg nieuwe vastigheid.

De-

Deze tak van Koophandel, die de eerſte was, welken de *Franſche* Volkplanting ondernam, wierd in het begin gedreeven te *Tadousſac*, eene Haven, gelegen dertig mijlen beneden *Quebec*. Omſtreeks den jaare *zestien honderd veertig*, wierd de Stad *Trois Rivieres*, gebouwd omtrent vijf en twintig mijlen boven die Hoofdſtad, eene tweede Stapelplaats van denzelven, en, met den tijd, trok *Montreal* dien geheel aan zich alleen. Men zag de *Indiäanen*, in de maand Junij, met hunne *Cano's* van boombast, van alle zijden herwaards koomen, en derzelver getal miste niet jaarlijks toeteneemen, naar maate de naam der *Franſchen* zich verder uitbreidde: nooit kwamen zij weder, om hunnen voorraad te verkoopen, zonder eene nieuwe Natie medetebrengen.

De *Engelſchen* waren jaloers over deze nieuwe bron van rijkdommen; en de Volkplanting, welke zij in *Nieuw-Holland* hadden aangelegd, en die zij *New-York* noemden, talmde niet, aan dezen omloop eene afwending te maaken. Hunne handel was, in den aanvang, bepaald tot het Land der *Iroquois*. Dezen gedoogden niet, dat men over hun Grondgebied trok, om handel te drijven met andere *Indiäanſche* Natiën, met welken zij altijd in vijändſchap wa-

waren; noch vergunden aan dezen, om in hun Land te koomen, en deel te neemen aan de voordeelen van eenen vrijën Koophandel met de *Europeäanen*, of hun dezen te betwisten. Dan, met den tijd, breidden zich de *Engelſchen* van alle kanten uit; en dezen hadden ontelbaare voordeelen, om den voorrang boven hunne Mededingers te verkrijgen. De ſcheepvaart was voor hun veel gemaklijker, en hunne waaren wierden tot eenen minderen prijs verkogt; zij maakten grove ſtoffen, die met den ſmaak der *Indiäanen* ſtrookten; en de handel in Pelterijën was bij dezen geheel vrij, terwijl hij bij de *Franſchen* altijd onderworpen was geweest, en nog was aan het drukkende juk der Monopolie.

Het was in dezen tijd, dat bij de laatſten eene gewoonte inſloop, en zich meer algemeen uitbreidde, welke men te vooren binnen genoegzaam enge grenzen beperkt had. De vrijheid, om in de bosſchen omtezwerven, was, zeer voorzigtig, bepaald geweest tot, of binnen het gebied der Volkplantinge, en men vergunde jaarlijks alleen aan *vijf en twintig* perzoonen, om over deszelfs grenzen te gaan, ten einde den handel te drijven met de *Indiäanen*. De magt, en het aanzien, welken *New-York* verkreeg,

maakten deze vergunningen meenigvuldiger. Dezelven duurden een jaar, en zoms langer. Men verkogt dezelven; en het voordeel, dat daarvan kwam, wierd door het Gouvernement der Kolonie uitgedeeld aan Officieren, of derzelver Weduwen en Kinderen; aan Hospitaalen of Misſiönaarisſen, en aan zulken, die zich onderſcheiden hadden door eene of andere roemrugtige daad, of nuttige onderneeming; maar, daar hetzelve van dit gedeelte des Bewinds aan niemand rekenſchap ſchuldig was, noch gaf, had dit de ſchadelijkſte gevolgen.

Veelen van de genen, die dezen handel dreeven, zich aan de vervolgingen van hun, in wier dienst zij waren, zoekende te onttrekken, bleeven onder de *Indiäanen*. Een nog grooter aantal vestigde zich bij de *Engelſchen*, bij welken de voordeelen veel aanzienlijker waren; en anderen, welker getal niet gering was, kwamen om in de ſneeuw, door het ijs, den honger, of het ſtaal der Vijänden. Zij, die in de Volkplanting terugkeerden met eene winst van zes of zeven honderd percent, waren aan dezelve niet altijd even nuttig, het zij, wijl zij zich aan de grootſte buitenſpoorigheden overgaven, of anderen, door hun voorbeeld, eenen afkeer inboezemden van beſtendigen arbeid.

Het

Het Gouvernement opende eindelijk de oogen omtrent deze nadeelen, en gaf eene nieuwe rigting aan den Handel in Pelterijën.

Zedert lang had *Frankrijk* ijverig en aanhoudende werkzaam geweest met het maaken van eene keten van Sterkten, dat men noodig oordeelde voor derzelver grootheid, en magt in *Noord-Amerika*. Die genen, welken men, ten Westen, en Zuiden van de Rivier de *St. Lawrence*, had aangelegd, waren groot en sterk; maar die, welken men had opgeworpen aan de onderscheidene Meiren, en die eene keten uitmaakten, welke zich, ten Noorden, tot op eenen grooten afstand van *Quebec* uitstrekte, waren niets dan eenige ellendige omheiningen, geschikt, om de *Indiäanen* te beteugelen, en zich te verzekeren van derzelver vriendschap, en de vrugten van hunne jagt. In alle deze Sterkten had men eene bezetting, geëvenredigd aan het belang van zulk eenen post. Aan den Bevelhebber dezer bezettinge in elke dezer plaatzen oordeelde men dienstig, het uitsluitend recht van koopen en verkoopen, in de geheele uitgestrektheid van zijn gebied, toe te staan. Dit voorrecht wierd verkogt; dan, daar hetzelve eene gelegenheid was, om winst te doen, en dikwils eene bron wierd van aan-

merkelijke rijkdommen, gaf men hetzelve niet dan aan meest begunſtigde Officieren; en, waren er onder dezen, die geene genoegzaame middelen van zich zelven hadden tot zulk eene onderneeming, dan vonden zij altijd gemaklijk groote Kapitaalisten, die zich met hun verbinden wilden. Dusdanig eene inrigting verdoofde alle ander gevoel behalven dat van eigenbelang, en wierd natuurlijk de bron van aanhoudende onderdrukking.

Deze Dwingelandij, binnen weinig tijds algemeen geworden zijnde, deed zich het ſterkſte gevoelen te *Frontenac*, *Niägara*, en *Toronto*. De Koopers in deze drie Forten achtten, 't gene men hun aanbood, zoo gering, en ſtelden, 't gene zij in ruiling wilden geeven, op zulk eenen hoogen prijs, dat de *Indiäanen* ongevoelig de gewoonte verlooren, van zich aldaar optehouden. In meenigte begaven zij zich naar *Choueguen*, op het Meir *Ontario*, waar de *Engelſchen* hun veel voordeeliger voorwaarden vergunden en aanbooden. Men deed het *Franſche* Hof de gevolgen van deze nieuwe verbindtenisſen zien en vreezen; en het gelukte aan hetzelve, dezen te verzwakken, door den Handel aan deze drie Sterkten zelf op zich te neemen, en den *Indiäanen* eenen

eenen hoogeren prijs te geeven, dan de met hetzelve wedijverende Natie beſteedde.

Nu wierd de Handel in Pelterijën voor rekening van den Koning gedreeven, maar dezelve bragt niets op, en was voor de *Indiaanen* daaröm niet voordeeliger. Ontfingen zij, voor hunne bonten, zaagen, meſſen, bijlen, ketels, vischängels, naalden, gaaren, gemeen linnen, grove lakens, enz., men verkogt hun ook, 't gene hun nadeelig was, zelfs onder den naam van geſchenken: ſnaphaanen, buskruid, tobak, en boven alles brandewijn. Men heeft uit de voorige Brieven kunnen zien, hoe vreeslijk nadeelig deze drank voor de *Amerikaanen* geweest is.

Het Hof van *Frankrijk*, nu eens wél, dan weder kwaalijk onderrigt, aangaande de ſchadelijke gevolgen, welken een zoo nadeelige Koophandel veröorzaakte, verbood, vergunde, en bekrachtigde denzelven beurtlings, en naar maate van 't gene het daarvan meende te vreezen, of te hoopen te hebben.

Het oorlog, om de Opvolging van *Spanjen* gevoerd, ſtrekte zich, door eene bijzonderheid, die opmerking verdient, niet uit tot *Canada*. Zedert lang hadden de *Franſchen* en *Engelſchen* met allen ernst gewedijvert, om de

Iroquoiſen op hunne zijde te krijgen, en dezen meenden, daar door, tot ſcheidslieden tusſchen deze beide, onderling afgunſtige en zich benijdende, Natiën verheven te zijn. Daar de Vrede, op dezen tijd, voor dit Volk zeer noodzaaklijk was, verklaarden zij, de wapenen te zullen opvatten tegens die der beide vijändlijke Natiën, die het eerst de andere zou aanvallen. Dit beſluit ſtrookte zeer wel met de geſteldheid der *Franſche* Volkplantinge, die geene middelen had, om het Oorlog te kunnen voeren, en dezelven uit het Moederland niet verwagtte; maar *New-York*, welker verbaazende magt dagelijks toenam, zogt integendeel, de *Iroquoiſen* in haar belang overtehaalen; doch derzelver kuiperijën, geſchenken en onderhandelingen bleeven geheel zonder eenig gevolg, tot aan het jaar *zeventien honderd negen.* Op dien tijd gelukte het haar, vier der vijf Natiën van de *Iroquoiſen* aan haare zijde te krijgen, en haare troepen, die, tot op dat oogenblik, werkloos geweest waren, raakten in beweeging, ondersteund door een groot aantal *Indiäanen.*

Het Leger naderde reeds het midden van *Canada*, met de bijna onfeilbaare verzekering van hetzelve te zullen inneemen, wanneer een der

der Hoofden van de *Iroquoiſen* tot de zijnen zeide: „ wat zal er van ons worden, wan„ neer het ons gelukt, de *Franſchen* te ver„ drijven?" — Deze weinige woorden waren genoeg, om het Volk tot hun eerst aangenomen ſtelzel terugteroepen; en men beſloot oogenbliklijk, eene partij te verlaaten, welke men, onbedagtzaam, en ſtrijdig met het algemeen welzijn, gekoozen had. Dan, daar het ſchandelijk ſcheen, zich openlijk van dezelve te ontdoen, oordeelde men, in plaats van eenen duidelijken afval, zich van eene geheime verraaderij te kunnen bedienen, die zij, op de volgende wijze, in het werk ſtelden.

Men had op den rand van eene kleene beek halte gehouden, en het Leger opgeſlagen, ten einde aldaar de Oorlogsbehoeften, en het geſchut aftewagten. De *Iroquoiſen*, die alle de oogenblikken, welken de oorlogsbedrijven hun vrijlieten, aan de Jagt beſteedden, maakten gebruik van deze gelegenheid, en verzonnen, om alle de vellen der dieren, die zij vingen, en ſlagten, in deze rivier, even boven de plaats, waar het Leger lag, te werpen. Wel ras was het water geheel beſmet en verpest, en de *Engelſchen*, die, zulk eene ſchandelijke en laage verraaderij van hunne Bondgenooten niet

vermoedende, bij aanhoudendheid uit deze beek dronken, ſtierven ſpoedig in zulk eene meenigte, dat men eindelijk gedwongen was, van alle verdere krijgsönderneemingen geheel afte-zien.

Een nog grooter gevaar dreigde de *Franſche* Volkplanting. Eene talrijke Vloot beſtemd tegens *Quebec*, voorzien van *vijf* of *zes duizend* man Landtroepen, vertoonde zich, in het volgende jaar, op de Rivier, de *St. Lawrence*. Dezelve ſcheen zeker te zijn van de overwinning, indien zij haare beſtemming bereikt had; maar de verwaandheid van den Vlootvoogd, en het geweld der winden en baaren deeden haar op de reis vergaan. Op deze wijze had *Canada*, te gelijktijdig van haare bekommeringen, zoo te land als ter zee, verlost, de eer, zich, tegens de magt en de ſtaatkunde der *Engelſchen*, te hebben ſtaande gehouden, zonder eenige onderſteuning, of eenig verlies.

Met dat alles noodzaakte egter het rampſpoedig uitëinde der regeeringe van Lodewijk *den Veertienden Frankrijk*, om een gedeelte van de Provinciën, welken zij aan gene zijde van de zee bezat, afteſtaan. De Baai van *Hudſon*, *Terre Neuve* en *l'Acadie* wierden aan de

de *Engelſchen* overgegeeven; en deze drie bezittingen maakten met *Canada* het uitgeſtrekt gebied uit, bekend onder den naam van *Nieuw Frankrijk*,

Bij den Vrede van *Utrecht*, was, het eigenlijk gezegd, *Canada*, in eenen ſtaat van zwakheid en verval, die alle denkbeeld te boven gaat. Het grootſte gedeelte der Kolonisten ſleet zijnen tijd, en vergenoegde zich met in de bosſchen omtezwerven; en zij, die eenigzins redenlijker dagten, deeden wel eenige poogingen tot den Landbouw, maar zonder overleg, of gevolg. Met dat alles gaven de onderſtand, welken het Moederland aan deze Volkplanting bood, en de Handel in Pelterijën, nu en dan, eenig voordeel aan de Ingezetenen; maar dezen verlooren zich weldra in eene reeks van ongelukkige oorlogen. Ten jaare *zeventien honderd veertien* beliep de uitvoer uit *Canada* niet boven de *honderd duizend Ecu's*. Deze ſom, en *drie honderd vijftig duizend Livres*, welken het Gouvernement, jaarlijks, daaraan te kosten legde, waren alles, wat de Volkplanting had, tot het betaalen van de Koopgoederen, die uit *Europa* wierden ingebragt; ook waren dezen van zoo weinig aanbelangs, dat men, vrij algemeen, genoodzaakt was, zich,

naar de wijze der *Indiäanen*, van beestenvellen tot klederen te bedienen. Zoodanig was de toeſtand van het grootſte deel der *twintig duizend Franſchen*, die men in deze onmeetlijke gewesten telde.

Deze geſteldheid verbeterde egter, want uit de berekeningen, in *zeventien honderd drie en vijftig*, en *zeventien honderd agt en vijftig* gemaakt, ziet men, dat de bevolking van *Canada een en negentig duizend* zielen bedroeg, behalven de geregelde troepen.

Het grootſte aantal Inwoonërs in de *Franſche* Volkplanting woonden in de drie Steden, *Quebec*, *Trois Rivieres*, en *Montreal:* de overige Kolonisten waren, hier en daar, verſpreid langs de oevers van de Rivier de *St. Lawrence*. Bij deszelfs ingang zag men geene huizen, zijnde de grond aldaar te bergächtig en te onvrugtbaar, dan dat het koorn tot rijpheid kan koomen. De wooningen begonnen op den afſtand van vijftig mijlen ten Zuiden, en eindigden op dien van vijftig mijlen ten Noorden van *Quebec*. Dezelven waren zeer ver van elkänderen verwijderd, en op eenen ſlegts middenmaatigen grond. Niet dan in den omtrek der Hoofdſtad begonnen de velden eigenlijk vrugtbaar te worden; en deze vrugtbaarheid van den grond

nam

nam toe, naar maate men nader kwam aan *Montreal.*

Toen het *Fransch* Bewind ondernam eene Volkplanting in *Canada* te vestigen, deelde hetzelve aan nijvere, of ongelukkige perzoonen, welken zich aldaar wilden nederzetten, groote ſtreeken lands uit; maar, daar men, te gelijktijdig, in deze Gewesten de gewoonte van *Parijs* invoerde, welke wil, dat alle de afſtammelingen van het Hoofd eenes Huisgezins een gelijk aandeel zullen hebben in de nalaatenſchap, wierden deze gronden, door geduurige en telkens nieuwe verdeelingen onder eene reeks van op elkänderen volgende geſlagten, tot niets, of bijna niets gebragt. Hadden de Wetten de ondeelbaarheid der Nalaatenſchap aan den oudſten Zoon verzekerd, zou de Provincie eene geheel andere gedaante gekreegen hebben. De Vader, door de zugt, om zijnen overige kinderen een gelukkig lot te bezorgen, tot den landbouw, en den arbeid aangeſpoord, zou nieuwe gronden gevraagd, dezen van wooningen, kudden, en akkerbouw voorzien, en zijn talrijk kroost op dezelven geplaatst hebben; en, de nieuwe Eigenaars het voorbeeld eener welgeplaatſte liefde hunner Vooröuderen volgende, zou de geheele Volkplan-

planting, met den tijd, volkoomen bevolkt, en bebouwd geweest zijn.

De voordeelen van zulk eene ſtaatkundige inrigting, welken in het begin der aandacht van het *Franſche* Hof ontſnapt waren, troffen hetzelve eindelijk, ten jaare *zeventien honderd vijf en veertig*. Het verbood alle verdere verdeeling van zoodanige Plantagiën, die geene anderhalf *acres* lands breed, en dertig of veertig *acres* lang waren; en door deze inrigting wierd, ten minſten, de wanörde betcugeld, die anders op eene geheele vernietiging zou zijn uitgeloopen.

De Natuur zelve regelde het werk van den *Canadiſchen* Landbouwër. Zij had hem geleeräard, de vogtige en zandächtige gronden, op welken de Pijn- en- Cederboomen een veilig verblijf zogten, te verächten, en integendeel van die, welken hij bedekt zag met Mastboomen, Eiken, Beuken, Jok- en- Kriekenboomen, eenen rijken oogst van tarw, rog, *Indiäansch* koorn, gerst, vlas, hennep, tobak en keukengroenten van allerleië zoort te eisſchen, en te verwagten.

Het grootſte gedeelte der Ingezetenen hadden elk een twintigtal ſchaapen, welker vagt voor hun zeer kostbaar was; tien of twaalf koei-

koeiën, die hun melk gaven, en vijf of zes osſen, die zij gebruikten tot den akkerbouw. Alle deze dieren waren kleen, maar derzelver vleesch uitmuntende, en maakten een gedeelte uit van eenen rijkdom, aan de Landlieden in *Europa* onbekend. Deze zoort van overvloed vergunde aan de Kolonisten een vrij groot getal paarden te houden, die wel niet fraai waren, maar, gehard tegens de vermoeiënisſen, geſchikt, om, op de ſneeuw, ontzettende einden wegs afteleggen.

Boven den oorſprong van de Rivier de *St. Lawrence*, woonden *agt duizend* Kolonisten, in het algemeen, meer overgegeeven aan, en gezet op de Jagt en den Koophandel, dan den Landbouw. Hunne voornaamſte Etablisſementen waren *Cataroquoui* of het Fort *Frontenac*, gebouwd, in *zestien honderd een en zeventig*, aan den ingang van het Meir *Ontario;* het Fort *Niägara*, bij den vermaarden Waterval van dien naam; en het Fort *Detroit*, aan gene zijde van het Fort *Erie*.

De zeden van ver de minſte Kolonisten waren zoodanig, als men die behoorde te wenſchen. Zij, wier beroepsbezigheden hen aan het Landleven verbond, beſteedden, des winters, ſlegts eenige weinige oogenblikken tot het

het verzorgen van hun vee, en andere, volſtrekt onvermijdelijke, dingen: het overige van hunnen tijd wierd aan het vermaak gewijd. Wanneer het Voorjaar hen tot den Land- en Akkerbouw riep, beärbeidden zij hunne Velden ſlegts oppervlakkig zonder die te mesten, zaaiden hun graan zorgloos, en verwagtten geduldig den oogsttijd af. In een Land, waar de Ingezetenen te traag of te trotsch waren, om voor een daggeld te werken, was elk huisgezin gedwongen, zijnen oogst zelf treurende intezamelen.

Deze buitenſpoorige nalaatigheid en achtloosheid hadden verſcheidene oorzaaken. De onmaatige koude der winters, die de Rivieren deed ſtollen, en derzelver loop verhinderde, ſloeg de naarſtigheid zelve in ketenen; en de gewoonte, om ledig te zijn, eenmaal in eene hebbelijkheid veränderd, maakte den arbeid, ook in de ſchoonſte dagen, ondraaglijk. Eindelijk voltooide de zugt tot de wapenen, welke men, met opzet, onder deze trotſche en moedige menſchen verwekt en aangekweekt had, den afkeer van allen veldärbeid.

De Inwoonërs van de Steden, vooräl die der Hoofdſtad, ſleeten den Winter en Zomer in eene algemeene verſtrooiïng. Het vermaak

was

was hunne eenige neiging; en het danſen, in de gezelſchappen, de uitſpanning van menſchen van allen ouderdom. Men zag bij beide Sexen — zegt RAYNAL — meer devotie dan deugd, meer Godsdienst dan braafheid, meer eer dan waare eerlijkheid.

Alle de Kolonisten moesten zich tot eene blinde gehoorzaamheid aan een Beſtuur, dat geheel militair was, onderwerpen. Het volſtrekt oppergezag van den Gouverneur bepaalde zich, in de eerſte tijden, niet maar tot 't gene op het oorlog betrekking had, en het beſtuur der burgerlijke belangen; maar beſliste, wilkeurig, en zonder eenig appél, in alle rechtsgedingen. Ten jaare *zestien honderd zeven en zestig* rigtte men een Gerechtshof op, dat zich in zijne vonnisſen ſchikken moest naar de gewoonte van *Parijs*, gewijzigd en veränderd naar de plaatslijke betrekkingen en belangen.

Het beſtuur der geldmiddelen ontfing in *Canada* niets dan een vijfde gedeelte der koopenningen van de Leengoederen bij elken verkoop, eene geringe ſchatting, welke de Inwoonërs van *Quebec*, en *Montreal*, tot onderhoud van de Vestingwerken dier beide Steden, betaalen moesten, en eenige belastingen op den uit- en- invoer van Koopgoederen en

an-

andere dingen. In de bloeiëndſte tijden bedroeg dit, alles zamengenomen, niet meer dan *tweemaal honderd en zestig duizend Livres.* De Landerijën waren door het Bewind niet belast, maar wierden bezwaard door andere lasten. De Koning gaf aan zijne Burgerlijke of Krijgsämbtenaaren, welken hij beloonen, of verrijken wilde, uitgeſtrekte gronden, die van twee tot zes mijlen in het vierkant groot waren. Deze groote Eigenäars dier Landerijën, door de bekrompenheid hunner geldmiddelen, of andere omſtandigheden, buiten ſtaat zijnde, om behoorelijk voordeel te trekken van zulke groote bezittingen, of die zelve te laaten bearbeiden, waren, als het ware, gedwongen, dezelven aan oude Soldaaten of andere Kolonisten, tegen eene geduurige belasting, uittedeelen.

Elk dezer Vaſallen kreeg gewoonlijk *negentig acres* lands, en verbond zich, om jaarlijks aan zijnen Leensheer te betaalen een of twee ſtuivers per *acre*, en een *demiminot* (*) koorn voor de geheele vergunning. Behalven dit, verpligtte hij zich, om zijn graan op den molen van den Landheer te doen maalen, en denzel-

(*) De *Minot* is eene koornmaat van drie, zoutmaat van zes, en koolenmaat van agt Schepels.

zelven voor maalrecht te geeven een veertiende gedeelte van het gemaalen koorn. Ook verbond hij zich tot het betaalen van een twaalfde deel voor ſchot en lot; en bleef onderworpen aan het recht van benadering.

De Geeſtlijkheid vermeerderde ook nog de bezwaaren en lasten der nuttigſte Kolonisten. In *zestien honderd drie en zestig* verkreeg zij van het Gouvernement, dat aan haar een dertiende gedeelte zou gegeeven worden van alles, wat de grond, uit zich zelven, of door den arbeid der menſchen, opbragt. Deze onbillijkheid en overlast duurden vier jaaren. Het Oppergerechtshof van *Quebec* verminderde, ten jaare *zestien honderd zeven en zestig*, op eigen gezag, de Tiende op de helft, en bragt die van een dertiende op een zes en twintigſte gedeelte; en deze bepaaling wierd, in dat zelf de jaar, door een Edict, bekrachtigd.

Zoo veele bezwaaren en moeïelijkheden bragten de Volkplanting in de onmogelijkheid, om te kunnen betaalen, 't gene men uit het Moederland krijgen moest. Het Bewind wierd hiervan zoo volkoomen overtuigd, dat, na het ſtandvastig geweigerd had, Fabrieken in *Amerika* aanteleggen, het eindelijk, in het Jaar *zeventien honderd en zes*, begreep, die zelf te

moeten aanmoedigen. Eenig gemeen linnen, en eenige grove ſtoffen waren alles, wat de Induſtrie der *Canadiërs* opleverde; en aan de Pelterijën lieten zij zich niets meer gelegen liggen dan aan de Fabrieken. Het eenige, dat eenigen uitvoer opleverde, was de vangst van Zee-wolven.

Jaarlijks wierden er in *Canada* vijf of zes kleene ſchepen tot deze vangst uitgerust, en een bijna gelijk getal naar de *Antilles*. Van de Eilanden kreeg zij negen of tien Barken, gelaaden met Taffia, Koffij, en Zuiker; en uit *Frankrijk* omtrent dertig ſchepen, met elkanderen *negen duizend* ton kunnende uitmaaken.

Geduurende de beide laatſte oorlogen, welken de bloeiëndſte tijd voor de Volkplanting geweest is, beliep de Uitvoer niet boven de *twaalfmaal honderd duizend Livres* aan Pelterijën, *agtmaal honderd duizend* aan Bever, *tweemaal honderd en vijftig duizend* aan traan van Zee-wolven, eene gelijke ſom aan koorn of erwten, en *honderd en vijftig duizend Livres* aan hout van allerleië zoort. Alle deze Artikels maakten jaarlijks een geheel van niet meer dan *twee miljoen, zes maal honderd en vijftig duizend Livres;* eene ſom niet toereikende, om de goederen, welken uit het Va-

der-

derland kwamen, te betaalen. Het Gouvernement vervulde het te kort koomende.

In het begin, dat de *Franſchen* in het bezit van *Canada* waren, zag men aldaar bijna geen geld. Deze omſtandigheid gaf eene bijzondere vertraaging aan den Koophandel, en belemmerde aanmerkelijk den voordgang van den Landbouw. Men begreep dus, op het einde van de *zestiende* Eeuw, dat het gevoeglijk en noodig was, in plaats van metaal, papier intevoeren, tot het betaalen van de troepen en andere kosten van het Gouvernement. Dit hulpmiddel had een gewenscht gevolg tot aan het jaar *zeventien honderd dertien*, wanneer men ophield, getrouw te zijn in het vervullen der verbindteniſen, die door de Beſtuurers der Volkplantinge waren aangegaan. De Wisſelbrieven, welken zij op de Hoofdſtad trokken, wierden niet betaald, en raakten dus in verächting, en miscredict. Men verëffende dezelven wel ten jaare *zeventien honderd en twintig;* maar met een verlies van vijf agtſten.

Deze geſtaldheid voerde in *Canada* het gebruik van geld weder in, dat egter ſlegts omtrent twee jaaren duurde. De Kooplieden waren de eerſten, om het herſtellen van het papieren geld te verzoeken. Men maakte dus

kaartjens, waarop de wapens van *Frankrijk* en *Navarre* gedrukt ſtonden, en die geteekend wierden door den Gouverneur, den Intendant, en den Controleur. Dezelven waren van verſchillende waarde: van *vier en twintig*, *twaalf*, *zes* en *drie Livres*, van *dertig ſtuivers*, *vijftien ſtuivers*, en *zeven ſtuivers zes penningen*. De geheele ſom van dit papieren geld beliep niet boven een Miljoen. Daar dit niet genoeg was voor de publieke behoeften, vulde men dit aan met Ordonnantiën, geteekend door den Controleur, waarvan de minſten van *twintig ſtuivers*, en de grootſten van *honderd Livres* waren. Deze maatregel had de gewigtigſte onheilen ten gevolge.

De jaarlijkſche uitgaaven en kosten van het Gouvernement voor *Canada*, die, ten jaare *zeventien honderd negen*, niet boven de *viermaal honderd duizend Livres* bedroegen, en die, voor het jaar *zeventien honderd negen en veertig*, nooit meer dan *zeventien maal honderd duizend Livres* beliepen, hadden, na dat tijdſtip, geene paalen meer. Dezelven namen zoodanig toe, dat het jaar *zeventien honderd agt en vijftig zeven en twintig milloen negen maal honderd duizend Livres* koste, en die van het jaar daarop volgende bedroegen *zes en twintig milioen*.

De

De uitgaaven in de agt eerſte maanden van het jaar *zeventien honderd zestig* waren niet minder dan *dertien milioen honderd duizend Livres.* Van deze ontzettende ſommen was men, bij den Vrede, *tagtig milioenen* ſchuldig.

Men klom op tot de eerſte oorzaak dezer [illegible] Eenigen van de genen, die, door het misbruiken van de onbepaalde magt, welke het Gouvernement aan hun vergund had, verraders geworden waren, wierden geſtraft, gebannen, en van een gedeelte van hunnen geplunderden buit beroofd: anderen, niet minder ſchuldig, maar gelukkiger, ontſnapten aan de teruggaave en de ſchande.

De Natuur zelve heeft *Canada* juist geſchikt gemaakt tot het voordbrengen van allerleië zoorten van graan. Dezelven zijn daar van eene uitmuntende hoedanigheid, en aan weinige gevaaren blootgeſteld, daar zij, in Mai gezaaid, reeds voor het einde van Augustus worden ingeöogst. De behoeften in de *Amerikaanſche* Eilanden, en een gedeelte van *Europa* verzekerden een zeer goed vertier aan dit voordbrengzel; met dit alles teelde men egter nooit meer koorn, dan men noodig had voor de Kolonisten zelven, die zomwijlen zelven nog genoodzaakt waren, om het noodige tot hun

onderhoud op vreemde markten te zoeken.

Eene zeer kostbaare plant, welke de *Chineezen* uit *Corée* of uit *Tartaarijën* haalen, en tegen het gewigt van goud koopen, *Gin-ſeng* genoemd, wierd, ten jaare *zeventien honderd agttien*, door Pater LAFITEAU, ontdekt in de bosſchen van *Canada*, waar zij zeer algemeen is. Men bragt dezelve ſpoedig naar *Canton*, waar zij zeer gepreezen, en tot eenen hoogen prijs verkogt wierd. Dit gunſtig gevolg was oorzaak, dat een pond *Gin-ſeng*, dat, in het eerst, te *Quebec* niet meer dan *dertig* of *veertig ſtuivers* koste, tot *vijf en twintig Livres* ſteeg. In het jaar *zeventien honderd vijf en dertig*, verzond men voor *honderd en vijf duizend Livres* deze plant. De drift, met welke dit voordbrengzel van den *Amerikaanſchen* grond gevraagd en gezogt wierd, zettede de *Canadiërs* aan, om, reeds in Mai, dat gene intezamelen, wat eerst in September moest ingezameld worden, en in den oven te droogen, 't gene niet dan in de ſchaduw en zeer langzaam behoorde gedroogd te worden. Deze misſlag bragt de *Gin-ſeng* van *Canada* in verachting bij het eenige Volk, onder 't welk dezelve gebruikt en gezogt wierd, en beroofde de Volkplanting van eenen tak van Koophan-

handel, die, wel beſtuurd, eene bron van rijkdommen had kunnen worden.

Een nieuwe tak, nog veel veiliger, de bewerking naamlijk der IJzermijnen, die in dit Land zoo gemeen zijn, bood zich der nijverheid aan. Men ontdekte er eene bij *Trois-Rivieres*, digt aan de oppervlakte van den grond, en die zeer rijk was. In het begin wierd dezelve flegts zeer weinig beärbeid, en kwaalijk beſtuurd, maar, ten jaare *zeventien honderd negen en dertig*, kwam er een Smeltersbaas uit *Europa*, die dit werk vermeerderde, en verbeterde. De Volkplanting kende nu geheel geen ander ijzer meer: men zond zelfs eenige proeven daarvan naar buiten; maar hierbij bepaalde men zich ook. Deze verwaarloozing was te nadeeliger, daar men, juist op dien tijd, het beſluit genomen had, om in *Canada* een Zeewezen opterigten. De toevoer van het benoodigde hout was zeer gemaklijk langs de Rivier de *St. Lawrence*, en de ontelbaare Rivieren, welken zich in deze ſtorten, en het Hof deed, te *Quebec*, Scheepstimmerwerven aanleggen tot het bouwen van Oorlogsſchepen; maar dit werk wierd opgedraagen aan Agenten, die niets dan hun bijzonder eigenbelang in het oog hadden: niets gelukte dus.

Zoodanig was, ten naastenbij, de toeſtand der Volkplantinge, wanneer, ten jaare *zeventien honderd zeven en veertig*, het bewind over dezelve wierd toebetrouwd aan LA GALISSONNIERRE, eenen man, die, met de uitgebreidſte kundigheden, eenen ſtandvastigen en werkzaamen moed paarde. De *Engelſchen* wilden hunne grenzen uitbreiden tot aan den Zuidlijken oever van de Rivier de *St. Lawrence;* maar hij, oordeelende, dat deze hunne eisſchen onbillijk waren, beſloot hen te houden in het Schieröiland, waar binnen zij, naar zijne gedagten, door de gemaakte Overëenkoomſten en Verdragen bepaald waren. De eerzugt, welke hen naar het binnenſte van het Land dreef, vooräl naar den kant van de *Ohiö*, ſcheen hem niet min buitenſpoorig, daar, volgends zijn gevoelen, de *Apalaches* de grenzen van hun gebied behoorden te zijn; en hij vleide zich, in ſtaat te zullen zijn, om hen te verhinderen, deze bergen overtetrekken. De Opvolger, dien men hem gaf, daar hij bezig was, om de middelen te verzamelen ter handhaaving en uitvoering van zijn plan, omhelsde hetzelve oogmerk met drift. Van alle zijden zag men Sterkten opwerpen, welker aanlegging het teeken ſcheen te geeven tot vijändlijkheden tusſchen

ſchen de *Franſchen* en *Engelſchen*, vijändlijkheden meer gewettigd, dan wel erkend door beider Hoven; maar, na dat de laatſten eenige nadeelen geleeden hadden, kreeg de Vlag van *Groot-Brittaniën* bevel, om die der *Franſchen*, in alle Wateren, waar zij dezelve zou vinden, aantetasten. Zij had alle ſchepen, welken zij ontmoet was, genomen, of op de vlugt gedreeven, wanneer zij, in het jaar *zeventien honderd agt en vijftig*, naar *Ile-Royale* ſtevende. Den *tweeden* Junij van dat zelfde jaar, wierp eene Vloot, beſtaande uit *drie en twintig* Schepen van Linie, en *agttien* Fregatten, en *zestien duizend* man troepen aan boord hebbende, het anker in de Baai van *Gabarus*, op den afſtand van omtrent eene halve mijl van *Louisbourg*, dat weldra door de Vijanden belegerd wierd. De *Franſchen* verdedigden zich met de hardnekkigſte dapperheid. Eene Vrouw ondersteunde hunnen moed: Mevrouw de DRUCOURT, geſtaadig op de wallen zijnde, de beurs in de hand, en zelve dagelijks drie ſtukken kanon afſchietende, ſcheen aan den Gouverneur, haaren Echtgenoot, de eer van zijne bediening te betwisten. Het was ook niet dan op het oogenblik, dat er een ſtorm zoude gedaan worden, tegens welken

men met geene mogelijkheid beſtand was, dat men ſprak van zich overtegeeven, 't welk men egter niet deed dan op de verëerendſte voorwaarden.

Het veröveren van *Ile-Royale* baande den weg naar *Canada*, dat in het volgende jaar wierd aangetast; of liever, men vermeerderde de tooneelen van woede en bloedſtorting, door welken dit uitgeſtrekt Land reeds zedert eenen geruimen tijd gefolterd wierd. Sterkten, aan de *Ohiö* opgeworpen, en waarvan de voornaamſte den naam droeg van den Gouverneur DUQUESNE, die dezelve had aangelegd, waren de oorzaak van het oorlog, dat de *Engelſchen* en *Franſchen* tegens elkänderen voerden.

De laatſten, ondersteund door de *Indiäanen*, hadden reeds eene meenigte overwinningen behaald, wanneer, op het einde van Junij des jaars *zeventien honderd negen en vijftig*, eene *Engelſche* Vloot, drie honderd zeilen ſterk, onder bevel van den Admiraal SAUNDERS, op de Rivier de *St. Lawrence* verſcheen. Onder beſcherming van eenen donkeren nagt, en eenen zeer gunſtigen wind, zond men agt Branders op dezelve af, om haar in brand te ſteeken, dat ook onfeilbaar zou gelukt zijn, indien deze onderneeming met dat beleid, die be-

bedaardheid, en dien moed was beſtuurd geworden, die dezelve vorderde; maar zij, die hiermede belast waren, ongeduldig om zich het veilig weder aan land koomen te verzekeren, ſtaaken den brand veel te vroeg in die Vaartuigen; ook gelukte het den *Engelſchen*, in tijds verwittigd van het gevaar, dat hun dreigde, dit, door hunnen ijver en ſtoutheid, van zich aftekeeren: het kostte hun niet meer dan twee ſlegte ſchepen.

Terwijl dus de Vloot zoo gelukkig aan de haar dreigende vernieling ontſnapte, viel het Leger te land, dat uit *tien duizend* man beſtond, op *Point Levi* aan, verdreef alle de *Franſchen* Troepen, wierp zijne Batterijën op, en beſchoot van daar, met het best gevolg, de Stad *Quebec*, die, offchoon aan de andere zijde van de Rivier gelegen, egter niet meer dan *drie honderd* roeden van daar lag.

Dan alle deze voordeelen waren niet voldoende ter bereikinge van het oogmerk, dat men zich had voorgeſteld. De zaak was, zich meester te maaken van de Hoofdſtad der Volkplantinge, en de oever, die derwaards leidde, was zoo wel verſterkt door Redouten en Batterijën, en met Troepen bezet, dat dezelve ongenaakbaar ſcheen; ook wierden de Belegeraars

aars meer en meer in dit gevoelen verſterkt, na dat zij den Waterval van *Montmorency* waren overgetrokken, waar zij *vijftien honderd* man verlooren.

Intuſchen verliep het jaargetijde, en de *Engelſchen* hadden alle hoop opgegeeven, om den vijänd in zijne posten te overweldigen. De moedeloosheid begon zich reeds onder hen te openbaaren, wanneer de Heer MURRAY voorſloeg, om, met het Leger en een gedeelte van de Vloot, de Rivier twee mijlen boven de plaats hooger op te vaaren, en zich meester te maaken van de Hoogten van *Abraham*, welken de *Franſchen* verzuimd hadden te bezetten, wijl zij geloofden, dat dezen genoegzaam beveiligd waren door de ſteile rotzen, die dezelven omringen. Den *dertienden* November ontſcheepten *vijf duizend Engelſchen*, voor het aanbreeken van den dag, en zonder door iemand beſpeurd te zijn, aan den voet dezer Hoogten. Zij beklommen dezelven, en vonden er zich in behoorlijke ſlagörde geplaatst, toen zij, om negen uuren, wierden aangetast door *twee duizend* Soldaaten, *vijf duizend Canadiërs*, en *vijf honderd* Wilden. De overwinning bleef aan de zijde der *Engelſchen*, die egter, reeds in het begin van het gevegt, hun-

hunnen Generaal, den dapperen WOLF, verlooren hadden.

Twaalf uuren tijds zouden genoeg geweest zijn, om de Troepen te verzamelen, die eenige mijlen van het ſlagveld waren, dezelven bij het geſlagene Leger te voegen, en den vijand tegentetrekken met eene ſterkere magt dan die, welke hij overwonnen had. Dit was de raad van den Generaal MONTCALM, die, bij den aftogt doodlijk gewond, nog, voor hij ſtierf, den tijd had, om aan het welzijn der zijnen te denken, en hen te bemoedigen, tot het herſtellen van hunnen geleedenen rampſpoed. Een zoo edelmoedig gevoelen wierd niet aangenomen: men verwijderde zich tot op den afſtand van tien mijlen. De Ridder DE LEVI kwam van zijnen post geloopen, om MONTCALM te vervangen, en keurde den gedaanen ſtap af: men ſchaamde zich; wilde terugkeeren, en de overwinning gaan haalen; maar het was de tijd niet meer: *Quebec*, offchoon voor drie vierde deelen verwoest, had met te veel overhaastings, den *zeventienden* December, gecapituleerd.

Het veröveren van deze Stad, maakte nog geen einde aan het Oorlog in *Noord-Amerika*. Een handvol *Franſchen*, die aan alles gebrek hadden, voltooide, in den grootſten haast, de Re-

Retranchementen, welken men, tien mijlen boven *Quebec*, begonnen had aanteleggen; liet in dezelven een genoegzaam getal troepen, om den verderen voordgang der Overwinnaars te ſtuiten, en begaf zich naar *Montreal*, ten einde de middelen te beraamen, om deze ſchande uittewisſchen.

Hier beſloot men, in het begin van het voorjaar, tegen *Quebec* te marcheeren, en deze Stad, het zij door verraſſing, het zij door eene geregelde belegering, te heröveren. Men had, tot dus verre, nog niets van 't gene er noodig was, om eene plaats in behoorelijke orde aantetasten; maar alles wierd zoodanig geregeld, dat men niets zou onderneemen voor op het oogenblik, dat de hulp, die uit *Frankrijk* verwagt wierd, niet kon misſen aantekoomen.

Niettegenſtaande het verſchrikkelijk gebrek aan alles, waarin de Volkplanting zich, zedert eenen geruimen tijd, bevond, waren de toebereidzelen reeds gereed, toen het ijs, waarmede de Rivier de *St. Lawrence* overdekt was, omtrent in het midden van haare breedte breekende, eene kleene doorvaart opende. Men bragt de *Bateaux* met geweld, over het ijs, in het water, en de Armée, zamengeſteld uit Bur-

Burgers en Soldaaten, die flegts één ligchaam uitmaakten, bezield met denzelfden geest, wierp zich, den *twintigſten* April des jaars *zeventien honderd zestig*, met eene onbegrijpelijke drift, in deze Vaartuigen. De *Engelſchen* geloofden hen nog gerust in hunne Winterkwartieren; en, reeds geheel ontſcheept, ſtieten zij op eenen Voorpost van *vijftien honderd* man, welken dezen, op den afſtand van drie mijlen van *Quebec*, hadden uitgezet. Dit zoo ſterk Detachement zou, buiten twijfel, in de pan zijn gehakt geworden, zonder een toeval, dat men met geene mogelijkheid kon vooruitzien.

Een Kanonier, uit zijne Chaloep willende gaan, viel ongelukkig in het water: toevallig voelt hij eene ijsſchots, grijpt die, kloutert er op, en laat zich met den ſtroom voorddrijven. De ijsſchots wordt, door het water, voor de Stad *Quebec* gedreeven; de *Engelſche* Schildwagt ziet een' mensch op dezelve in gevaar van omtekoomen, en roept om hulp; men ſchiet toe, en vindt den ongelukkigen zonder beweeging. Zijne Monteering, die hem voor een' *Franschman* deed kennen, was oorzaak, dat men hem bij den Gouverneur bragt, waar het vermogen van ſterken drank, en geestrijke vogten hem één oogedblik in het leven terugriepen.

pen. Hij kreeg nog even zoo veele krachten, dat hij met eene zwakke ſtem kon zeggen, dat er eene Armée van *tien duizend* man voor de poorten der Stad was; en ſtierf het oogenblik daaröp. Terſtond wierd er bevel gezonden aan den Voorpost, om in allerijl binnen de Stad terugtetrekken; dan niettegenſtaande den ſpoed met welken het dit deed, had men egter nog den tijd, om deszelfs Agterhoede aantetasten: eenige oogenblikken laater zou het verlies van dit Corps dat der Stad zelve onfeilbaar hebben naar zich gefleept.

De Aanvallers trokken egter moedig en met drift voord. Zij waren niet meer dan eene mijl van de plaats, wanneer zij een ander Corps van *vier duizend* man ontmoetten, uitgezonden, om hen tegentehouden. De aanval was hevig, en de tegenſtand hardnekkig: eindelijk moesten de *Engelſchen* binnen hunne muuren terugtrekken, na *agttien honderd* man van hunne beste Soldaaten op het ſlagveld, en hunne geheele Artillerie in de handen der vijänden gelaaten te hebben.

De Loopgraaven wierden terſtond voor *Quebec* geöpend; maar, daar men geene anderen dan Veldſtukken had, er geene hulp uit *Frankrijk* kwam, en eene ſterke *Engelſche* Vloot de

de Rivier de *St. Lawrence* opkwam, moest men, den *zestienden* Mai, het beleg weder opbreeken, en, van post tot post, tot aan *Montreal* terugtrekken. Drie magtige Legers, waarvan het eene de Rivier af, het andere dezelve opgetrokken, en het derde over het Meir *Champlain* gekoomen was, omſingelden de *Franſche* T oepen, die, in het begin reeds weinig in getal, en door de herhaalde ſchermutzelingen ontzettende verminderd, op eenmaal gebrek hadden aan Krijgs- en- Levensvoorraad, en zich ingeſlooten vonden in eene onverſterkte plaats. Dit ellendig overſchot van een Corps van *zeven duizend* man, die nooit waren aangevuld, en die, geholpen door eenige Soldaaten, en zommige *Indiäanen*, zulke groote dingen gedaan hadden, was eindelijk genoodzaakt te Capituleeren; en hier mede was het met de geheele Volkplanting gedaan. Het Vredeverdrag van *zeventien honderd drie en zestig* ſtond *Canada* aan *Engeland* af, onder voorwaarde, dat de uitöefening van den *Katholieken* Godsdienst zou blijven in dien ſtaat, waarin dezelve zich op dat tijdſtip bevond.

Toen *Canada* in de magt van *Frankrijk* was, had men aldaar eenen Gouverneur Generaal, die te gelijk Gouverneur van *Quebec* was;

een' Intendant van het Zeewezen, de Juſticie, het Burgerlijke, en de Geldmiddelen; een Oppergerechtshof; *zeven en twintig* Compagniën, onderſcheiden van de Zeetroepen, een' Groot Prevoost, een' Groot Kommisſaaris van het Zeewezen; een' Opziener van de wateren en bosſchen, en een' Bisſchop, wiens Kerklijk rechtsgebied zich uitſtrekte over alles, wat de Koning van *Frankrijk* in *Noord-Amerika* bezat, en dat gevolglijk grooter was dan *Europa*.

Deze Volkplanting had, geduurende de vier eerſte jaaren, na dat zij veröverd was, niets dan een Beſtuur, in zekeren zin ſlegts proviſiöneel. Ten jaare *zeventien honderd vier en zestig* zonderde men er van af de kust van *Labrador*, die aan *Terre-Neuve* gevoegd wierd, en het Meir *Champlain*, en de geheele uitgeſtrektheid ten Zuiden van de 45° Breedte, waarmede *New-York* vergroot wierd. Het onmeetelijke Grondgebied ten Westen van het Fort *la Coulette* en het Meir *Niſſiping* wierd zonder beſtuur gelaaten. Het overige onder den naam van de Provincie van *Quebec* wierd onderworpen aan één Hoofd.

Op dien zelfden tijd gaf men aan de Volkplanting de wetten van de *Engelſche* Admiraliteit; ook wierden de Lijfſtraflijke wetten van

En-

Engeland in dezelve ingevoerd, zijnde dit het grootſte geſchenk, dat men haar doen kon. Zoodanig was het met het Burgerlijke Wetboek van *Groot-Brittaniën;* maar dit behield zij niet lang. Het Parlement beſloot, dat *Canada*, met den *eerſten* Mai des jaars *zeventien honderd vijf en zeventig*, haare oude grensſcheidingen zou weder krijgen; dat zij, in het burgerlijke, zou beſtuurd worden volgends derzelver voorige wijze van Rechtspleeging; en dat de vrijë oeffening van den Roomſchen Godsdienst aldaar zou plaats hebben, zonder dat deze Godsdienstoëffening eenige verhindering zou kunnen toebrengen aan de voorrechten van Burger.

De bevolking van deze zelfde Volkplanting, die zoo gevoelig door herhaalde gevegten verminderd was, is, in den tijd van *zestien* jaaren, geklommen tot een getal van *honderd en dertig duizend* zielen; en deze vermeerdering is zij niet ſchuldig aan den toevoer van nieuwe Kolonisten, maar aan den Vrede, aan den voorſpoed, en aan de uitbreiding van nuttige bezigheden, die alleen dit gelukkig gevolg hebben te wege gebragt.

Ten jaare *zeventien honderd negen en zestig* beliepen derzelver voordbrengzelen aan Vreem-

den verkogt, eene ſom van *vier miljoen, zeven en zeventig duizend, zes honderd, en twee Livres, zeven Sous en agt Deniers;* en, zedert het jaar *zeventien honderd twee en zeventig*, zijn alle derzelver ſchulden geheel afbetaald.

Einde van het Derde, en laatſte Deel.

Champlain
Broad River
de Savannah
Augusta
Bryar
R. de Gr. Ogee
R. de Alatamaha
S. Marys

10
5
85
80
Lengte ten Weste van London.
45
40
B. van Thunder
MEIR HURON
De plaatzen door Indiäansche Christenen bewoond zyn geteekend
CANADA
Meir Toronto
Meir Quento
N.S. Lion
Toronto of York
MEIR ONTARIO
R. de Gaund
R. de Huron
New Gnadenhutten
R. de Thames
Niagara of Newark
Fort Niagara
Watervallen van 137 Voet
Fort Erie
Punt van Abineau
Lange Punt
Detroit
Malden
M.S. Clair
MEIR ERIE
Presque Isle
Oswega
R. de Seneka
Zoneshio
Hartford
Buffaloe Kr.
Bath
Tioga
R. de Allegany
Tschechshequanink
Moeras Bussaloe
Lawunakhannak
Goshgoshink
Licking Kr.
Tobys Kr.
Venango
French Kr.
R. de Miami
R. Portage
Groote R.
Pilgeruh
Petquottink of New Salem
Cayahaga
Sandusky
R. Huron
PENNSYLVANIA
Kaskaskunk
Langontou teunink of Friedenstadt
Clearfield Kr.
Bald Eagle Kr.
Chest Kr.
West Arm
Wiaming
Nesko peko
Penns Kr.
Huntingdon
R. de Juniata
Sumbury
Shomokin
Carlisle
Chamberstown
York
Bedford
Pittsburg
Washington
Union
R. de Youghiogheny
R. de Monongahela
WESTELYKE LANDSTREEK
Gekelemukpechuenk
Salem
Schonbrunn
Goschachguenk
Gnadenhutten
R. de Walhalding
Lichtenau
R. de Muskingum
R. de Gr. Miami
R. de Kl. Miami
R. de Scioto
Hockhoking
Marietta
R. DE OHIO
R. de Kl. Kanawa
Elk K.
Licking K.
KENTUCKY
Kentucky
Leestown
Lexington
Boonsborough
R. de Sandy
R. de Salt Lick
N. Arm
Midd. Arm
Arm van Kingston
Stoners Arm
R. de Dicks
Muddy Kr.
Noord Arm
Mid. Arm
Zuid Arm
Rock Castle
Berg. van Chesnut
R. de Elk
R. de Gr. Kanawa
R. de Gaul
Heuv. van Laurel
Blauwe Steen Kr.
R. de Green Bryar
R. de Jackson
Warme Bronnen
Fincastle
R. de Fluvanna
VIRGINIA
MARYLAND
Bergen van Allegany
Zuid Arm
R. de Cape Capon
Winchester
R. de Shanadore
Watervallen
Weg
Baltimore
George T.
Annapolis
Alexandria
Mount Vernon
Dunfries
WASHINGTON
Port Tobacco
R. de Patowmack
Thornton
Gesmana
R. de Papidania
Fredericsburg
R. de Rappahannock
Port Royal
Hobb's Hole
N. Anna
Mattapony
Maddisons Hol
Stanton
Charlotteville
Weg van d' Hr. Weld
Anna
R. de Pamunky
Richmond
R. de York
R. de Appomatox
Williamsburg
York Town
Hampton

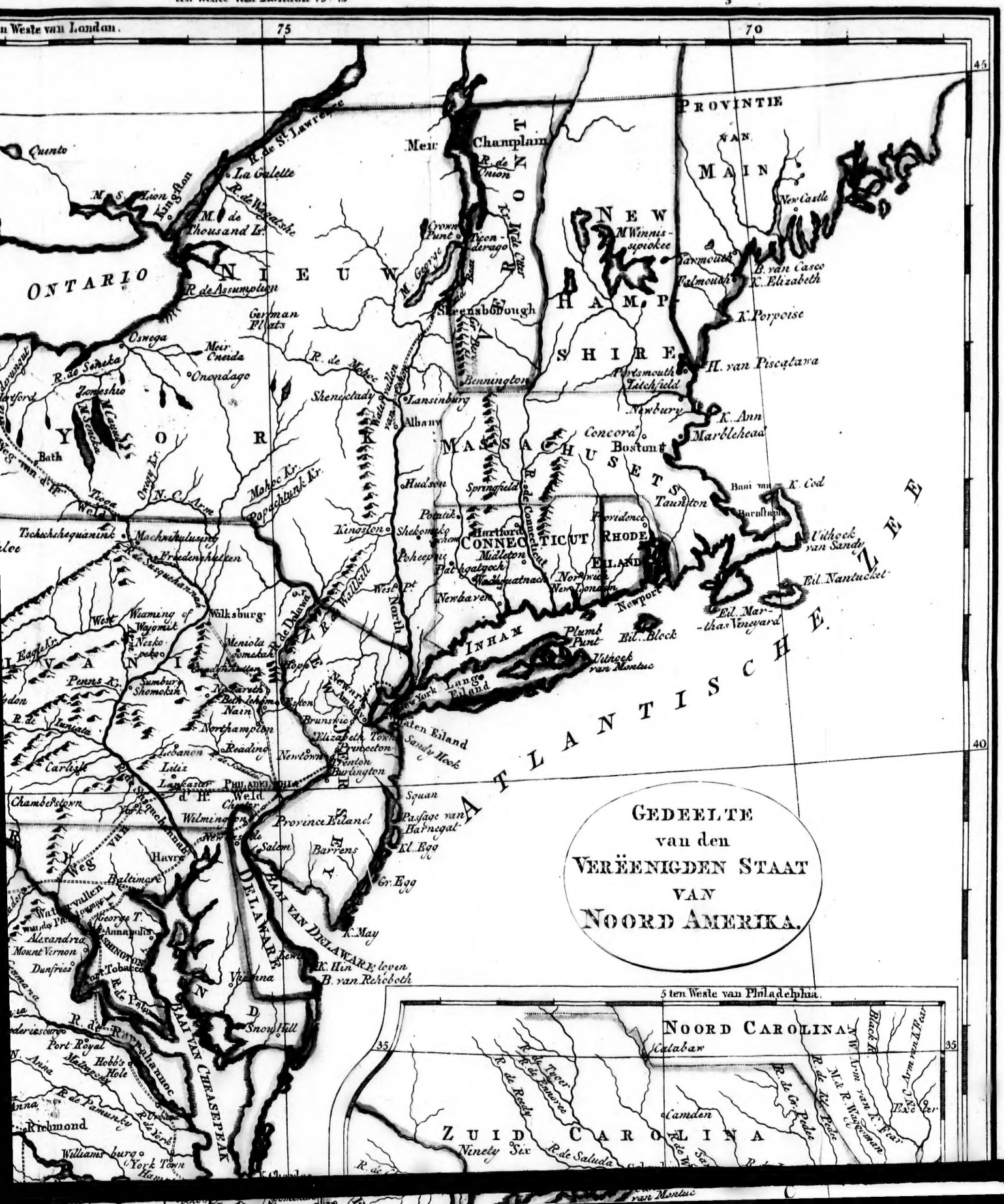
n Weste van London.
75
70
45
40
PROVINTIE VAN MAIN
NEW HAMPSHIRE
MASSACHUSETS
RHODE EILAND
CONNECTICUT
NIEUW YORK
ONTARIO
NEW JERSEY
PENNSYLVANIA
MARYLAND
VIRGINIA
NOORD CAROLINA
ZUID CAROLINA
ATLANTISCHE ZEE
GEDEELTE van den VEREENIGDEN STAAT van NOORD AMERIKA.
5 ten Weste van Philadelphia.
35
Quinto
Meir
Champlain
New Castle
Portsmouth
Falmouth
Newbury
Marblehead
Boston
Taunton
Providence
Hartford
Newhaven
Newport
Albany
Schenectady
Lansinburgh
Bennington
Springfield
Wilksburg
Philadelphia
Lancaster
Reading
Baltimore
Annapolis
Alexandria
Mount Vernon
Richmond
Williamsburg
York Town
Port Royal
Snow Hill
Salem
Havre
Barrens
Province Eiland
Squan
Sandy Hook
Staten Eiland
New York
Long Eiland
Plumb Punt
Bil. Block
Eil. Martha's Vineyard
Eil. Nantucket
Uithoek van Sandy
Uithoek van Montuc
Bani van K. Cod
K. Porpoise
K. Ann
K. May
K. Hin
B. van Rehoboth
B. van Casco
Camden
Ninety Six
Catabaw
Exeter
Black R.
Tobacco
Hobb's Hole
Meniola
Shamokin
Penns K.
Susquehanna
Delaware
Potomack
Rappahannoc
York
James
Chesapeak
Blaai van Delaware
Blaai van Chesapeak
Zee van Delaware
Zee van Virginia
Inham
Lang Eiland
Jersey
Virginia
Maryland
Pensylvania
Virginia
Noord Carolina
Zuid Carolina

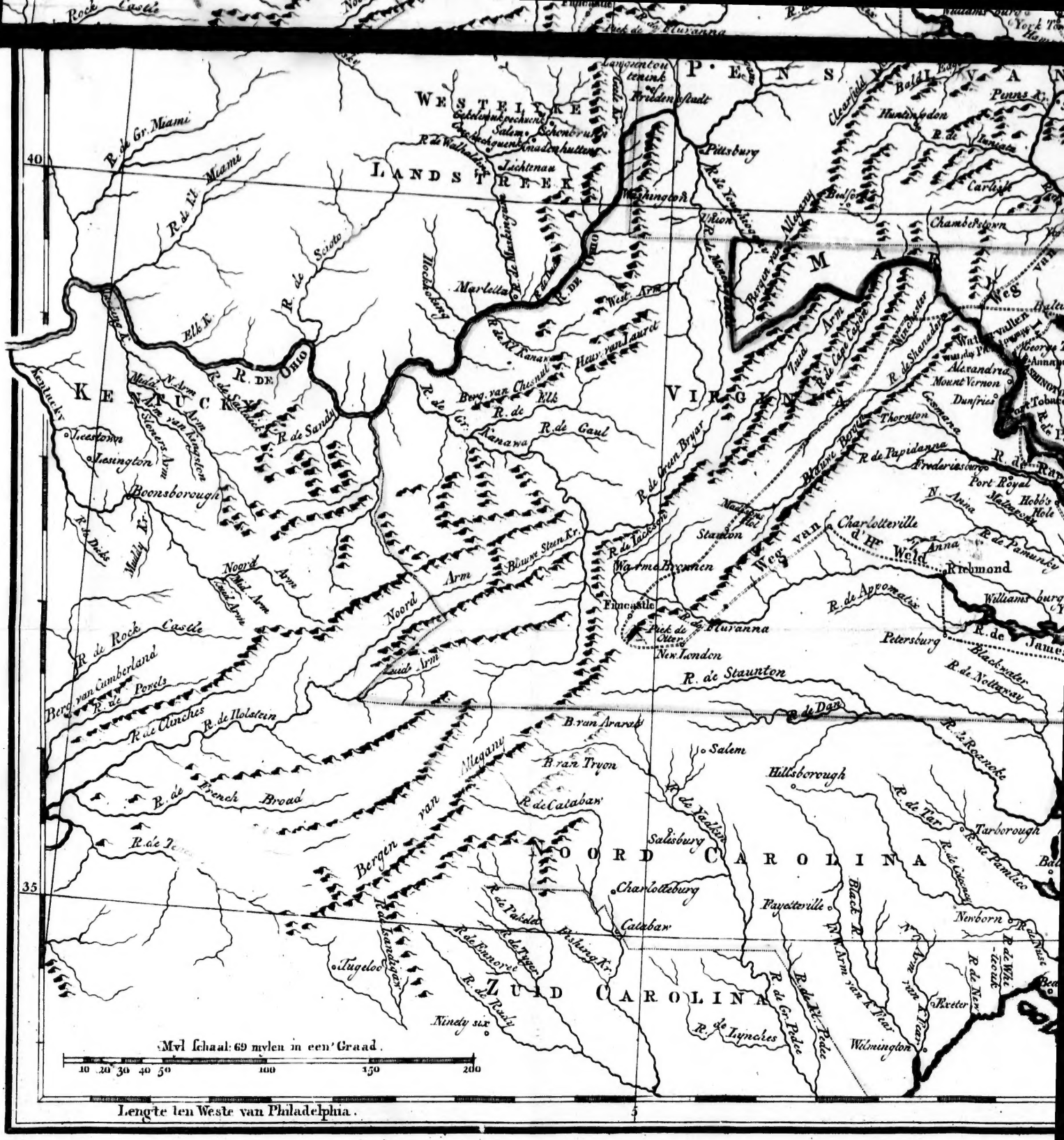
WESTERLANDSTREEK
PENSYLVANIA
MARYLAND
VIRGINIA
KENTUCKY
NOORD CAROLINA
ZUID CAROLINA
LANDSTREEK
R. DE OHIO
R. de Gr. Miami
R. de Lit. Miami
R. de Scioto
Elk R.
Muddy R.
N. Arm
Middle Arm
Noord Arm
Zuid Arm
Blauwe Steen R.
Berg. van Chesnut
Berg van Cumberland
R. de Rock Castle
R. de Porels
R. de Cinches
R. de Holstein
R. de French Broad
R. de Tennessee
R. de Sandy
R. de Kanawa
R. de Gr. Kanawa
R. de Caul
R. de Gran Bryar
R. de Jackson
R. de Shanadore
R. de Cape Capon
R. de Papidanna
R. de Rappahannock
R. de Appromatox
R. de Staunton
R. de Roanoke
R. de Tar
R. de Pamlico
R. de Neus
R. de Pedee
R. de Yadkin
R. de Catabaw
R. de Pacolet
R. de Tygers
R. de Ennore
R. de Reedy
R. de Lynches
Pisken R.
Black R.
N.W. Arm van Cape Fear
Arm van Neus
Berg van Megany
B. van Ararat
B. van Tryon
Bergen van Tugeloo
Pittsburg
Washington
Union
Marietta
Hockhocking
Lichtenau
Salem
Schoenbrun
Knaudenhutten
Langentonetennink
Bridenstadt
Clearfield
Huntingdon
Carlisle
Bedford
Penns R.
Chambersburg
Alexandria
Mount Vernon
Dunfries
Thornton
Caspana
Frederiksburg
Port Royal
Hobb's Hole
Meltonsby
N. Anna
Richmond
Williamsburg
Petersburg
New London
Staunton
Charlotteville
Warme Bronnen
Finecastle
Peck de Muranna
Peck de Otter
Blackwater
Hillsborough
Salisbury
Charlotteburg
Fayetteville
Newborn
Turborough
Wilmington
Exeter
Ninety six
Tugeloo
Boonsborough
Lexington
Leestown
Mvl schaal: 69 mylen in een Graad.
10 20 30 40 50 100 150 200
40
35
Lengte ten Weste van Philadelphia.

GEDEELTE
van den
VERËENIGDEN STAAT
VAN
NOORD AMERIKA.
ATLANTISCH
Penns K.
Philadelphia
Delaware
Baltimore
Annapolis
Washington
Richmond
Williamsburg
York Town
Hampton
Petersburg
Norfolk
Albemarle
Tarborough
Bath
Newborn
Beaufort
K. Lookout
K. Hatteras
K. Charles
K. Henry
K. May
K. Hinlopen
B. van Rehoboth
Baai van Chesapeak
Baai van Delaware
Province Eiland
Staten Eiland
Sandy Hook
Long Eiland
Barrens
Gr. Egg
Kl. Egg
Passage van Barnegat
Squan
Newark
Brunswic
Princeton
Trenton
Burlington
Reading
Lancaster
Carlisle
Lebanon
Northampton
Sumbury
Shamokin
Wilmington
Havre
Alexandria
Mount Vernon
Dunfries
Fredericksburg
Port Royal
Hobb's Hole
Snowhill
Vienna
Ingang Roanoke
Pasquotank R.
Pamlico
Ocracoke
Core Sd.
Hatteras
NOORD CAROLINA
ZUID CAROLINA
GEORGIA
OOST FLORIDA
Catabaw
Camden
Ninety Six
Columbia
Brandon
Augusta
Orangeburg
Dorchester
CHARLESTON
Kingston
Georgetown
Brunswick
Savannah
Ebenezer
Port-Royal
Hilton Head
Light-House
St. Catharines
Simbury
Pil. Sapiola
S. Simons
Groot Moeras
Bl. Craven
K. Carteret
K. Fear
Bl. Edisto
Ing. & Bl. van St. Helena
R. de Savannah
R. de Cr. Ogeechee
R. de Alatamaha
R. de St. Marys
R. de Saluda
R. de Compagne
R. de Broad R.
R. de Pedee
R. de Santee
R. de Cooper R.
R. de Combahee
R. de Edisto
R. de Cape Fear
5 ten Weste van Philadelphia.
80 ten Weste van London.
Lengte ten Oosten van Philadelphia.
0
5
35
40